

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK PROGRAMI

**ANONİM ŞİRKETLERDE İMTİYAZLI PAYLAR VE İMTİYAZLI
PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATMA TUĞÇE ALTINTAŞ

**TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER FARUK ÖZEROĞLU**

ANKARA

2025

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK PROGRAMI

**ANONİM ŞİRKETLERDE İMTİYAZLI PAYLAR VE İMTİYAZLI
PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

FATMA TUĞÇE ALTINTAŞ

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER FARUK ÖZEROĞLU

ANKARA

2025

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

28.04.2025

Fatma Tuğçe ALTINTAŞ

TEŞEKKÜR

Süreç boyunca desteğini, bilgi ve tecrübesini esirgemeyen, rehberliği ile yol gösteren değerli hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk ÖZEROĞLU'na , zamanını ayırarak tez savunma sınavıma jüri üyesi olarak katılan, değerli görüş ve önerilerini paylaşan Sayın Prof. Dr. Ozan CAN ile Sayın Dr. Öğr. Üyesi Aybüke DEMİR YEŞİLBAĞ hocalarıma sonsuz teşekkürlerimi arz ederim. Engin tecrübeleri ile hayatıma ışık tutan, koşulsuz desteği ile sevgisini her daim hissettiren sevgili aileme ve bana inanan, motivasyonları ile hayatımı renklendiren can dostlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

ALTINTAŞ, Fatma Tuğçe. Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2025.

Serbest piyasada önemli bir işleve sahip anonim şirketlerde, şirkete yeni sermaye sağlamak veya şirketteki mevcut pay sahiplerinin kontrolü elinde tutmak amacıyla imtiyazlı paylar oluşturulur. İmtiyazlı paylar (TTK m.478) ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu (TTK m.454) ile şirketteki bazı paylara, diğer paylardan farklı ve üstün haklar, koruma mekanizmaları tanınmıştır. Bu çalışma kapsamında imtiyazlı paylar ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndaki¹ (TTK) hükümler, mukayeseli hukuktaki düzenlemeler, öğreti görüşleri, Yargıtay kararları ve uygulamadaki sorunlar ele alınarak incelenmiştir. Konumuz ile ilgili tartışmalı hususlar, kanun ve yargı kararlarıyla netlik kazanması beklenen durumlar irdelenerek yeni bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu” başlıklı tezimiz dört bölüm olarak hazırlanmıştır. “İmtiyazlı Paylar” başlıklı birinci bölümde, imtiyazlı pay kavramı, benzer kavramlar ve anonim şirketlere hakim olan ilkeler ile mukayese edilerek imtiyazlı pay ilkeleri çerçevesinde incelenmiştir. “İmtiyazlı Pay Çeşitleri” başlıklı ikinci bölümde, imtiyazlı pay çeşitleri incelenerek, bölümün ana omurgasını oluşturacak şekilde uygulamada en çok tartışılan hususlar olan, oy hakkında imtiyazlı paylar ve yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyazlı paylar irdelenmiştir. “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu” başlıklı üçüncü bölümde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kavramı, oluşturulma amacı, hukuki niteliği, mukayeseli hukukta imtiyazlı paylar ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanma şartları, toplanma süreci, toplanmasını gerektiren kararlar ve toplanmasına gerek olmayan durumlar ele alınarak incelenmiştir. “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Kararlarının Hukuki Etkisi, İptali ve Hükümsüzlüğü” başlıklı dördüncü bölümde ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı hukuki koruma mekanizmaları incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: İmtiyaz, üstün hak, imtiyazlı paylar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu.

---

¹ RG. 14.2.2011/27846.

ABSTRACT

ALTINTAŞ, Fatma Tuğçe. Privileged Shares and the Special Assembly of Privileged Shareholders in Joint-Stock Companies, Master's Thesis, Ankara, 2025.

In joint-stock companies, which have an important function in the free market, privileged shares are created to provide new capital to the company or to maintain the control of the existing shareholders. In the Turkish Commercial Code No. 6102, privileged shares (TTK m. 478) and the special assembly of privileged shareholders (TTK m. 454) are regulated, granting certain shares in the company different and superior rights and protection mechanisms compared to other shares. Within the scope of this study, privileged shares and the special assembly of privileged shareholders have been examined by addressing the provisions of the Turkish Commercial Code No. 6102, comparative law regulations, doctrinal views, Supreme Court decisions, and practical issues. By examining the controversial issues related to our topic and the situations expected to gain clarity through laws and judicial decisions, it is aimed to provide a new perspective. In this context, our thesis titled "Special Shares and Special Shareholders in Joint-Stock Companies" has been prepared in four sections. In the first chapter titled "Preferred Shares," the concept of preferred shares was examined within the framework of preferred share principles by comparing it with similar concepts and the principles governing joint-stock companies. In the second section titled "Types of Preferred Shares," the various types of preferred shares are examined, focusing on the most debated issues in practice, namely, preferred shares with voting rights and preferred shares with representation on the board of directors, which form the main backbone of the section. In the third section titled "Special Assembly of Preferred Shareholders," the concept of the special assembly of preferred shareholders, its purpose of establishment, legal nature, preferred shares in comparative law, and the special assembly of preferred shareholders, the conditions for convening the special assembly of preferred shareholders, the process of convening, decisions requiring a meeting, and situations where a meeting is not necessary have been examined. In the fourth section titled "Legal Effect, Annulment, and Nullity of Preferred Shareholders Special Assembly Decisions," the legal protection mechanisms against the decisions of the preferred shareholders' special assembly are examined.

Keywords: Privilege, superior right, privileged shares, special assembly of privileged shareholders.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

BİLDİRİM	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	4
İMTİYAZLI PAYLAR.....	4
1.1. Pay Kavramı	4
1.1.1. Pay Çeşitleri.....	5
1.1.1.1. Karşılıklarına Göre Pay Çeşitleri: Nakit Karşılığı Pay-Ayın Karşılığı Pay	5
1.1.1.2. Oy Hakkına Göre Pay Çeşitleri: Oy Hakkı Bulunan Paylar-Oydan Yoksun Paylar	6
1.1.1.3. Sağladığı Haklara Göre Pay Çeşitleri: Adi Paylar-İmtiyazlı Paylar	7
1.1.1.4. İtibari Değerine Göre Pay Çeşitleri: İtibari Değerli Paylar-İtibari Değeri Olmayan Paylar	7
1.1.1.5. Bedeli Olup Olmamasına Göre Pay Çeşitleri: Bedelli Paylar-Gratis (Bedelsiz) Paylar	8
1.1.1.6. Kazanma Şekline Göre Pay Çeşitleri: Aslen İktisap Eden Paylar-Devren İktisap Eden Paylar.....	8
1.2. İmtiyazlı Pay Kavramı	8
1.3. İmtiyazlı Pay İlkeleri.....	12
1.3.1. İmtiyaz, Kanundan veya Esas Sözleşmeden Kaynaklanan Üstün Bir Pay Sahipliği Hakkına Ait Olmalıdır.	15
1.3.2. İmtiyaz, Paya ve Pay Gruplarına Tanınır.	16

1.3.2.1. Kural	16
1.3.2.2. İstisna: Yönetim Kurulunda Temsil Hakkı, İmtiyaz Pay Sahiplerine ve Azınlığa Tanınabilir.....	17
1.3.3. İmtiyaz, Esas Sözleşmede Öngörülür.	19
1.3.4. İmtiyaz, Belirli Olmalıdır.	21
1.3.5. İmtiyaz, Yalnızca Pay Sahibi Tarafından Kullanılır.	23
1.3.5.1. Kural	23
1.3.5.2. İstisna: Grup İmtiyazı	23
1.4. İmtiyaz Kavramının Benzer Kavramlarla Karşılaştırması ve Anonim Şirkete Hâkim Olan İlkeler Kapsamında Değerlendirilmesi.....	24
1.4.1. İmtiyaz Kavramının Benzer Kavramlarla Karşılaştırması	24
1.4.1.1. İmtiyaz Kavramı ile Müktesep Hak Karşılaştırması	24
1.4.1.2. İmtiyaz Kavramı ile Altın Pay Karşılaştırması	27
1.4.2. İmtiyaz Kavramının Anonim Şirkete Hâkim Olan İlkeler Kapsamında Değerlendirilmesi	29
1.4.2.1. Oransallık İlkesi	29
1.4.2.2. Eşit İşlem İlkesi	30
2. BÖLÜM.....	31
İMTİYAZLI PAY ÇEŞİTLERİ	31
2.1. Genel Olarak.....	31
2.2. Kâr Payında İmtiyazlı Paylar.....	32
2.2.1. Anonim Şirketlerde Kâr Payı Hakkı ve Kâr Payında İmtiyaz Tanınması Şartları.....	32
2.2.2. Kâr Payında İmtiyaz Tanınması Yöntemleri.....	37
2.2.2.1. Kârdan Öncelikli Yararlanma Hakkı	38
2.2.2.2. Kârdan Daha Fazla Yararlanma Hakkı.....	39
2.2.2.3. Kârda İmtiyazın Kümülatif Olarak Tanınması	40
2.2.2.4. Kârda İmtiyazın Tekrar Katılımlı Olarak Tanınması	41
2.2.2.5. Kârda İmtiyazın Ön Ödeme Olarak Tanınması	42
2.3. Tasfiye Payında İmtiyazlı Paylar	42

2.3.1. Tasfiye Payında İmtiyaz Tanıma Yöntemleri.....	42
2.3.2. Tasfiye Payı Hakkı ve Yararlanma Şartları.....	43
2.4. Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar	45
2.4.1. Oy Hakkında İmtiyaz ve Tanınma Sebepleri	45
2.4.1.1. Yatırımcıları Teşvik.....	46
2.4.1.2. Yabancılaşma Tehlikesi.....	46
2.4.1.3. Şirket Üzerinde Belirli Pay Sahiplerinin Kontrol Sağlaması veya Mevcut Kontrolün Korunması	47
2.4.1.4. Kamu Yararının Korunması.....	48
2.4.1.5. Azınlığın Korunması	48
2.4.2. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınma Şartları ve Tanınma Yöntemi	48
2.4.3. Oy Hakkında İmtiyazın Sınırları ve Etkisiz Olduğu Haller	52
2.4.3.1. Bir Paya En Çok 15 Oy Hakkı Tanınabileceği Kuralı.....	52
2.4.3.2. Kanunda Öngörülen İmtiyazın Etkisiz Olduğu Haller	57
2.4.3.3. Kanunda Düzenlenmeyen Oy Hakkında İmtiyazın Etkisiz Olduğu Hâl.....	58
2.5. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyazlı Paylar	59
2.5.1. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı ve Niteliği	59
2.5.2. İsviçre ve Türk Hukukunda Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı.....	61
2.5.3. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyaz Tanınabilecek Gruplar	62
2.5.3.1. Belirli Pay Grupları	62
2.5.3.2. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri	64
2.5.3.3. Azlık	65
2.5.4. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyaz Tanıma Yöntemleri.....	67
2.5.4.1. Yönetim Kuruluna Aday Önerme Hakkı	67
2.5.4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin TTK m.360'da Belirlenen Grumlardan Seçilmesi.....	70

2.5.4.3. Temsil Edilme Hakkının Korunması ve TTK m.360 Hükmüne Aykırılığın Sonuçları	71
2.5.5. Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı.....	72
2.6. Rüçhan Haklarında İmtiyazlı Pay	74
2.6.1. Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı ve Rüçhan Hakkının Niteliği.....	74
2.6.2. Rüçhan Hakkında İmtiyaz Tanınması	77
2.7. Kanunda Sayılmayan İmtiyazlı Paylar	78
2.7.1. Şirket İmkanlarından Yararlanma Hakkında İmtiyaz	79
2.7.2. İntifa Senedi Hakkında İmtiyaz	79
2.7.3. Sermaye İçin Faiz Talep Edebilme Hakkında İmtiyaz	80
3. BÖLÜM.....	81
İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU.....	81
3.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kavramı	81
3.2. Karşılaştırmalı Hukukta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu	83
3.2.1. İngiliz Hukukunda	83
3.2.2. Amerikan Hukukunda	84
3.2.3. Alman Hukukunda	86
3.2.4. İsviçre Hukukunda	86
3.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Oluşturulmasının Amacı ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Hukuki Niteliği	88
3.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Yapısı	90
3.5. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanma Şartları ve Süreci	91
3.5.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısının Şartları	91
3.5.1.1. Toplantı Zamanı	91
3.5.1.2. Toplantıya Çağrı.....	93
3.5.1.2.1. Toplantıya Çağrı Yapmaya Yetkili Olanlar	93
3.5.1.2.2. Çağrının Şekli	97
3.5.1.3. Elektronik Ortamda Toplantı	98

3.5.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısının İcra Edilme Süreci	99
3.5.2.1. Toplantıya Katılacak Olanlar	99
3.5.2.2. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı.....	101
3.5.2.2.1. Toplantı Yeter Sayısı.....	101
3.5.2.2.2. Karar Yeter Sayısı	103
3.5.2.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Gerekçeli Tutanak, Liste Oluşturma ve Ortak Tebligat Adresi Gösterme Yükümlülüğü.....	104
3.5.2.4. Bakanlık Temsilcisinin Bulundurulması	108
3.5.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanmasını Gerektiren Durumlar	111
3.5.3.1. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Haklarının İhlali	111
3.5.3.2. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Haklarını İhlal Eden Esas Sözleşme Değişikliği Halleri.....	116
3.5.3.2.1. Anonim Şirkette Esas Sermaye Artırımı	116
3.5.3.2.2. Anonim Şirkette Esas Sermayenin Azaltılması	119
3.5.3.2.3. Anonim Şirkette Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme	121
3.5.3.2.4. Anonim Şirketin İşletme Konusunun Değiştirilmesi.....	125
3.5.3.2.5. Anonim Şirketin Süresinin Uzatılması veya Sona Ermesine İlişkin Kararlar.....	125
3.5.3.2.6. Anonim Şirkette Yeni İmtiyazlı Paylar Çıkarılması, Mevcut İmtiyazların Kaldırılması veya Sınırlandırılması.....	127
3.5.3.2.7. Anonim Şirkette Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esas Sözleşme Değişiklikleri.....	129
3.5.3.2.8. Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Pay Çıkarılmasına ya da Mevcut İmtiyazların Kısıtlanmasına İlişkin Yönetim Kurulu Kararı.....	131
3.5.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanmasını Gerek Olmayan Durumlar	132
3.5.4.1. Esas Sözleşme Değişikliğinin Zorunlu Olması.....	132

3.5.4.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Onayından Esas Sözleşmede Vazgeçilmesi Sorunu.....	133
3.5.4.3. Genel Kurulda Kararın İmtiyazlı Pay Sahipleri Tarafından Onaylanması.....	134
3.5.4.4. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Çağrıya Rağmen Toplanamamış Olması.....	135
3.5.4.5. Belli Grup Oluşturan İmtiyazlı Paylara Bir Pay Sahibinin Tek Başına Sahip Olması.....	136
4. BÖLÜM.....	138
İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURUL KARARLARININ HUKUKİ ETKİSİ, İPTALİ VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ	138
4.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Kararlarının Hukuki Etkisi.....	138
4.1.1. Askıda Hükümsüzlük ve Hukuki Sonuçları	140
4.1.2. Genel Kurul Kararının Tescilinin İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararına Hukuki Etkisi	141
4.2. Özel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Yaptırım Türleri.....	147
4.2.1. Yokluk.....	147
4.2.2. Butlan	150
4.2.3. İptal Edilebilirlik.....	152
4.2.3.1. Genel Olarak	152
4.2.3.2. TTK'nın 454. Maddesi Uyarınca İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Olumsuz Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davaları.....	154
4.2.3.2.1. Davacı.....	155
4.2.3.2.2. Davalı.....	158
4.2.3.2.3. Dava Nedeni ve Dava Açma Süresi	159
4.2.3.2.4. Uyuşmazlık Çözüm Süreci	162
4.2.3.2.4.1. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları...	162
4.2.3.2.4.1.1. Arabuluculuk.....	163
4.2.3.2.4.1.2. Tahkim	166
4.2.3.2.4.2. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	167

4.2.3.2.5. İptal Kararının Etkisi	168
4.2.3.3. Genel Hükümler Uyarınca İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davaları.....	169
4.2.3.3.1. Davacı.....	170
4.2.3.3.2. Davalı.....	171
4.2.3.3.3. Dava Nedeni ve Dava Açma Süresi	173
4.2.3.3.4. Uyuşmazlık Çözüm Süreci	174
4.2.3.3.4.1. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları...	174
4.2.3.3.4.1.1. Arabuluculuk.....	174
4.2.3.3.4.1.2. Tahkim	175
4.2.3.3.4.2. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	176
4.2.3.3.5. İptal Kararının Etkisi	176
4.2.3.4. TTK m.460/5 Hükmüne Göre Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davasının İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kuruluna Etkisi.....	177
4.2.3.4.1. Genel Olarak	177
4.2.3.4.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Tarafından Karar Alınmadan TTK m.460/5 Hükmü Doğrultusunda İptal Davası Açılıp Açılamayacağı Sorunu ve Görüşümüz	178
SONUÇ.....	181
KAYNAKÇA.....	196
ÖZGEÇMİŞ	219

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
Alm.POK.	: Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu
AndHD	: Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
A.O.	: Anonim Ortaklık
A.Ş.	: Anonim Şirket
A.Ş. GKTY.	: Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik
AÜEHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
B.	: Baskı
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz.	: Bakınız
BÜHFD	: Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
C.	: Cilt
CA.	: Companies Act 2006
E.	: Esas
ed.	: Editör
ESer.PK.	: 2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
E.T.	: Erişim Tarihi
ETTK	: 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
Fran.TK.	: Fransız Ticaret Kanunu
HA.Ş. KST.	: Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK.	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUAK.	: 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu
İsv.BK.	: İsviçre Borçlar Kanunu (1 Ocak 2025 değişikliği ile)
K.	: Karar
m.	: Madde
M.B.C.A.	: Model Business Corporation Act

ÖUHK.	: 4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun
RG.	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SerPK	: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
T.M.O	: Toprak Mahsulleri Ofisi
TTK	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K	: 6103 Sayılı Türk Ticaret Kanunun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
vd.	: Ve devamı

GİRİŞ

İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek oluşturulan imtiyaz; tasfiye payı, kâr payı, oy ve rüçhan hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır. Anonim şirketlerde, pay sahiplerinin sermayeye oranla pay sahibi olmasının istisnası imtiyazlı paylardır.

İmtiyazlı payların kaynağını oluşturan Avrupa hukuk sistemlerinde artan sermaye talebinin karşılanması için imtiyazlı paylar öngörülmüştür. Ancak Avrupa ülkelerinde artık genel eğilim, imtiyazların kontrol altına alınarak sınırlandırılması yönündedir. Türk hukuk sisteminde ise imtiyazlı payların ekonomi ve ticarete sağladığı katkılar, tamamen kaldırılması durumunda ortaya çıkabilecek sorunlar gözetilerek TTK m.478’de imtiyazlı paylar düzenlenmiştir. Anonim şirketlerde imtiyazlı payların öngörülmeye amacı, sermayeyi artırmak için yatırımcıları şirkete çekmek ve şirketi mali olarak güçlendirerek şirkete itibar kazanmaktır.

Adi paylara nazaran üstün haklara sahip imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının korunması önem arz etmektedir. İmtiyazlı pay sahipleri haklarını, kanun hükümleri, şirketteki esas sözleşme düzenlemeleri ve dürüstlük kuralına uygun bir şekilde kullanmalıdır. Kanun koyucu, imtiyazlı hakların kötüye kullanılmasını engellemek ve şirketteki adi pay sahipleri ile imtiyazlı pay sahipleri arasındaki menfaat dengesini korumak amacıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu oluşturmuştur. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu başlıklı TTK m. 454 hükmünün getirdiği yenilikler öğretide çeşitli tartışmaları da beraberinde getirmiştir.

Bu tezde, imtiyazlı paylar ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu ilişkin getirilen hükümlerle önceki dönemde meydana gelen tartışmalara, sorunlara çözüm getirilip getirilmediği, kanunda düzenlenmeyen veya belirsiz olan durumlar, uygulamadaki sorunlar, ortaya çıkan yeni tartışma ve meseleler incelenerek değerlendirilmeye çalışılmış ve ilgili sorunların çözümüne katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde, pay kavramı, pay çeşitleri, imtiyazlı pay kavramı, imtiyazlı pay ilkeleri incelenecek ve imtiyaz kavramının benzer kavramlarla mukayesesi, anonim şirketlere hakim olan ilkeler kapsamında değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu suretle imtiyazlı pay kavramı bütünüyle kavranılmış olacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde, kanundaki düzenlemeler, öğretideki tartışmalar ve Yargıtay kararları kapsamında kâr payında, tasfiye payında, oy hakkında, yönetim kurulunda temsil edilme hakkında, rüçhan hakkında imtiyazlı paylar ele alınacak ve tartışmalı hususlarda değerlendirmelerde bulunulacaktır. Uygulamada en sık karşılaşılan çeşitleriyle kanunda sayılmayan imtiyazlı paylar başlığı altında; şirket imkanlarından yararlanma hakkında imtiyaz, intifa senedi hakkında imtiyaz ve sermaye için faiz talep edebilme hakkında imtiyaz incelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kavramı, yapısı, amacı, hukuki niteliği açıklanmıştır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı şartları ve süreci ele alınarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasını gerektiren ve gerektirmeyen durumlar değerlendirmelerimizle birlikte irdelenmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının hukuki etkisi ve hükümsüzlük halleri değerlendirilerek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak davalardan bahsedilecektir. Burada üçlü bir ayırım yapılarak TTK m. 454 uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumsuz kararlarına karşı açılacak iptal davaları, genel hükümler (TTK m.445-446) uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davaları üzerinde durulmuş ve sonrasında TTK m.460/5 hükmüne göre yönetim kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasının imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna etkisi üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışmamızdaki açıklamalarımız, TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K (6103 Sayılı TürkTicaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun²) doğrultusunda oluşturulmuştur. TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K'nın yürürlüğe girmesiyle;

- Anonim şirketlerin esas sözleşmelerini, yürürlük tarihinden itibaren oniki ay içinde TTK'na uyumlu hâle getirmeleri gerektiği, bu süre içinde gerekli değişikliklerin yapılmaması durumunda, şirket sözleşmesindeki ve esas sözleşmedeki düzenlemeler yerine TTK ilgili hükümlerinin uygulanacağı,
- ETTK (6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu³) döneminde ve TTK'nın kabul edilmesinden en az bir yıl önce esas sözleşme hükmüyle bazı pay gruplarına

---

² RG. 14.2.2011/27846.

³ RG. 9.7.1956/9353.

tanınmış olan yönetim kurulu üyeliği için aday gösterme hakkının, TTK m.360/1'deki⁴ sınırı aşsa da müktesep hak sayılacağı,

- TTK m.479/1'e⁵ aykırı esas sözleşmelerin, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde, anılan fıkra hükmüne uygun hâle getirileceği,
- TTK m. 479'de belirtilen sınırı⁶ aşan sayıda oyda imtiyaz öngören esas sözleşme hükümleri, TTK'nın 14/2/2011 yayım tarihinden itibaren üç yıl içinde, anılan fıkraya uyarlanacağı veya mahkemeden anılan fıkra öngörülen kararın alınacağı,
- TTK m. 479/3c'nin⁷, anılan kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl sonra uygulanacağı,

TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/1 ve m.28/3'de yapılması belirtilen süre⁸ içinde gerekli uyarlamaların ve esas sözleşme değişikliklerinin yapılmaması durumunda, oyda imtiyazı düzenleyen esas sözleşme hükümlerinin, bu fıkralarda belirtilen sürenin dolduğu tarihten itibaren kendiliğinden geçersiz hâle geleceği ve esas sözleşmede yer alan oya ilişkin imtiyazların tümünün sona ereceği, belirtilmiştir.

Sonuç bölümümüzde ise tez çalışmasından elde edilmiş olan sonuç ve değerlendirmeler açıklanmıştır. Bu açıklamalar, konuyu özetleyici bir şekilde ifade edilmiştir.

⁴ TTK m.360/1: "Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz. Bağımsız yönetim kurulu üyelerine ilişkin düzenlemeler saklıdır."

⁵ TTK m.479/1: "Oyda imtiyaz, eşit itibarı değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir."

⁶ TTK m.479/2: "Bir paya en çok onbeş oy hakkı tanınabilir."

⁷ TTK m.479/3: "Oyda imtiyaz aşağıdaki kararlarda kullanılamaz: ... c)İbra ve sorumluluk davası açılması."

⁸ TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/1: "Türk Ticaret Kanununun 434 ve 435 inci maddeleri, anılan Kanunun yürürlük tarihinden itibaren oniki ay sonra yürürlüğe girer"

TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/3: "Türk Ticaret Kanununun 479 uncu maddesinin birinci fıkrasına aykırı esas sözleşmeler, anılan Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde, anılan fıkra hükmüne uygun hâle getirilir."

1. BÖLÜM

İMTİYAZLI PAYLAR

1.1. Pay Kavramı

Pay, “Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm” olarak tanımlanmıştır⁹. Anonim şirketlerde sermayenin küçük birimlere bölünmesine¹⁰ pay denir¹¹. Anonim şirketlerde hak ve borçlara sahip olan pay sahipleri değil, paydır¹². Anonim şirketin temeli olan pay, teknik bir kavramdır.

Diğer şirketlerden farklı olarak anonim şirkette pay, ortak sayısından bağımsızdır. Şirketteki her pay sahibinin, birden çok payı olabileceği gibi, bir payın birden çok sahibi de olabilmektedir¹³. Pay sahipleri bir paya birlikte sahipse; bu pay sahipleri haklarını belirledikleri bir temsilci vasıtasıyla kullanabilir (TTK m.477). Çünkü pay, şirket karşısında bölünmez bir bütündür.

Anonim şirketlerde pay; şirketin kuruluşunda, esas sözleşmenin veya sermaye artırımının ticaret siciline tescili ile kendiliğinden doğmaktadır¹⁴ ve dolaşım kolaylığı sağlanması amacıyla senede bağlanmaktadır¹⁵. Pay senetleri, hamiline yazılı olarak oluşturulabileceği gibi nama yazılı olarak da oluşturulabilmektedir (TTK m.484). Nama yazılı paylar, ciro ve teslim ile devredilirken; hamiline yazılı paylar teslimle devredilir. Herhangi bir senede bağlanmayan paylara “çıplak pay” denir. Çıplak paylar, nama yazılı pay olabileceği gibi hamiline yazılı pay da olabilir¹⁶.

⁹ <https://sozluk.gov.tr>, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, E.T:29.10.2024.

¹⁰ TTK m.329/1: “Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirkettir.”

¹¹ ÇAPA, Mehmet Sadık, 6102 Sayılı TTK’na Göre Anonim Ve Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi, İstanbul 2013, s.5; TEKİL, Fahiman, Anonim Şirketler Hukuku, İstanbul 1998, s.274; KAYIHAN, Şaban/YASAN, Mustafa, Ticaret Hukuku, Ankara 2017, s.266; ÇEKER, Mustafa, Ticaret Hukuku Genel Esaslar”, Adana 2016, s.281.

¹² ÇELİK, Aytekin, Ticaret Hukuku, Ankara 2020, s.277.

¹³ POROY, Reha /TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku I, 13.B., İstanbul 2014, s.758; KAYIHAN /YASAN, s.267; ÇEKER, Ticaret, s.281.

¹⁴ TTK m.486/1: “Şirketin ve sermaye artırımının tescilinden önce çıkarılan paylar geçersizdir; ancak, iştirak taahhüdünden doğan yükümlülükler geçerliliklerini sürdürür.”

¹⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.763.

¹⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.766; TAŞDELEN, Nihat, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sıfatının Kazanılması, İstanbul 2005, s.26; PULAŞLI, Hasan, Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri, Ankara 1992, s.9.

Anonim şirketlerde payların senede bağlanması zorunlu değildir. Payların senede bağlanma zorunluluğu¹⁷ olmamasının istisnası, hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılması zorunluluğudur (TTK m.486). Hamiline yazılı pay senetlerini bastırma yetkisi, yönetim kurulundadır. Hamiline yazılı pay senetlerini bastırmak için pay bedellerinin hepsinin ödemesinden itibaren üç ay süre öngörülmüştür (TTK m.486/2).

1.1.1. Pay Çeşitleri

1.1.1.1. Karşılıklarına Göre Pay Çeşitleri: Nakit Karşılığı Pay-Ayın Karşılığı Pay

Anonim şirketlerdeki pay sahipleri, şirkete sermaye olarak nakit para getirebileceği gibi para haricinde değerler de getirilebilmektedir. Sermayesi nakit olan paylar, nakit karşılığı pay; sermayesi para dışındaki değerler olan paylar, ayın karşılığı pay¹⁸ olarak adlandırılır¹⁹.

Nakit karşılığı payların, çıkarma primlerinin hepsi, itibari değerlerinin ise en az yüzde yirmibeşi tescilden önce ödenmektedir. Kalan itibari değerler, şirketin tescil tarihinden itibaren yirmidört ay içinde ödenmektedir (TTK m.344). Şirkete sermaye, döviz olarak konulmuşsa dövizin Türk lirası karşılığı esas sözleşmede yer almak zorundadır²⁰. Anonim şirketlerde pay sahiplerinin sermaye taahhütünü nakit para ile yapmasına ilişkin bir kural yoktur. Ama değişken sermayeli anonim şirketlerin²¹, borsaların (SerPK²² m.49/1c, m.50/2, 65/2c) pay bedelleri nakit ödenmek zorundadır.

Halka açık anonim şirketlerde ise pay bedelleri, nakden ve tamamen ödenmek zorundadır (TTK m.346/1, SerPK m.12/1). Ancak, esas sermaye sistemine tâbi kapalı anonim şirketlerde aynı sermaye taahhüdünde bulunulabilir. Esas sözleşmede aksine bir

¹⁷ ETTK'da anonim şirkette pay senedi oluşturulmasına yönelik herhangi bir düzenleme yoktu.

¹⁸ TTK m.342/1: "Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz."

TTK m.343/1: "Konulan aynı sermayeye, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce değer biçilir."

¹⁹ ARSLANLI, Halil, Anonim Şirketler I: Umumi hükümler, İstanbul 1959, s.35; PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III, 4.B., Ankara 2022, s.1775.

²⁰ PULAŞLI, Şerh III, s.1775.

²¹ SerPK m.50: "Değişken sermayeli yatırım ortaklıkları, sermayesi her zaman net aktif değerine eşit olan yatırım ortaklıklarıdır. Net aktif değer ise varlıkların toplamından borçların toplamının düşülmesi suretiyle bulunan tutarı ifade eder."

²² RG. 30.12.2012/28513.

düzenleme olmadığı sürece, hem ayın karşılığı hem de nakit karşılığı olan nama yazılı paylar serbestçe devredilebilir (TTK m.490/1).

1.1.1.2. Oy Hakkına Göre Pay Çeşitleri: Oy Hakkı Bulunan Paylar-Oydan Yoksun Paylar

Oy hakkı, anonim şirketlerdeki en önemli haklardan birisidir. Oy hakkının oluşabilmesi için, kanunda ya da esas sözleşmede belirlenen en az değerin ödenmesi gerekmektedir (TTK m.435/1). Oy hakkıyla pay sahipleri, genel kurul kararlarına, yönetim kurulu üyelerinin seçimine, kâr payı dağıtımına etkide bulunmaktadır.

Oy hakkı, paya bağlanmış ve oy hakkı için asgari bir oy ilkesi belirlenmiştir. Şirketteki her bir sahibi, yalnızca bir payı bulursa da en az bir oy hakkına sahiptir. Esas sözleşmede düzenlenerek, birden çok payı bulunan pay sahiplerinin oy sayısı sınırlandırılabilir (TTK m.434/2). Türk hukuk sisteminde, oydan yoksun paylar yer almamaktadır²³. Çünkü, TTK'nin 434/2'ye göre pay sahibi, bir paya da sahip olsa en az bir oy hakkına sahip olacaktır. Bu nedenle anonim şirketlerde oy hakkından yoksun paydan kural olarak söz edilemez. Bu durumun istisnası olan TTK m.140/3'de, devrolmuş bir şirketteki oy hakkından yoksun pay sahiplerine oy hakkına sahip ya da oy hakkından yoksun eş değer paylar verileceği hüküm altına alınmıştır. TTK m.140/3 gerekçesinde, Türk hukukunda oydan yoksun payın ESerPK (2499 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu²⁴) m. 14/a dolayısıyla söz konusu olabileceği belirtilmiş ve oydan yoksun paylar ifadesiyle kastedilenin, ESerPK m. 14/a²⁵ doğrultusunda oluşturulan paylar olduğu vurgulanmıştır. TTK m. 146/1c, TTK m.167/1d, TTK m.183/1 hükümlerinde²⁶, oy hakkından yoksun paylara ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir.

²³AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 1.B., 2019, s.354; AYDIN, Fazıl, Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler, Limited Şirketler Ve Şirketler Topluluğu ,2.B., İstanbul 2019, s.190; BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar Hukuku, B.14, İstanbul 2020, s.278; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.776.

²⁴ RG. 30.7.1981/ 17416.

²⁵ ESerPK m. 14/a: "Anonim ortaklıklar esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak şartıyla, kâr payı imtiyazı sağlayarak, oy hakkından yoksun paylar ihraç edebilir ve bunları temsil eden hisse senetlerini halka arz edebilirler. Oydan yoksun payların ihracı ve bunların sermaye içindeki oranı bu payları temsil eden hisse senetlerine kar payı dağıtımında tanınacak imtiyazın mahiyeti ve oranı, senetlerin şekil, kapsam ve türü, kâr payı imtiyazı dışındaki pay sahipliği haklarında tanınabilecek diğer imtiyazlar ve bunların kullanım esasları ile bu senetlerin halka arz, satış şart ve usulleri Kurul tarafından belirlenir."

6362 sayılı SerPK'da, oydan yoksun paylara ilişkin bir hüküm yer almamaktadır.

²⁶ TTK m. 146/1c: "Birleşme sözleşmesinin... c)devralan şirketin, imtiyazlı ve oydan yoksun payların sahipleriyle intifa senedi sahiplerine tanıdığı hakları... içermesi zorunludur."

TTK m.167/1-d: "Bölünme sözleşmesi ve bölünme planı özellikle... d) Devralan şirketin; intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tahsis ettiği hakları, ... içerir."

1.1.1.3. Sağladığı Haklara Göre Pay Çeşitleri: Adi Paylar-İmtiyazlı Paylar

İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, diğer paylara nazaran üstün haklar tanınmasıyla oluşturulan paylar, imtiyazlı paydır. Bu imtiyazlara sahip olmayan paylar ise adi paydır²⁷.

1.1.1.4. İtibari Değerine Göre Pay Çeşitleri: İtibari Değerli Paylar-İtibari Değeri Olmayan Paylar

Türk hukuk sisteminde, ABD, Belçika gibi ülkelerin aksine itibari değeri olmayan paylar bulunmamaktadır²⁸. Payın itibarî değerine ilişkin TTK m.476/1²⁹ hükmüne aykırı oluşturulan paylar, geçersizdir. İtibari değer, sermaye borcunun miktarının tespitini sağlamaktadır.

Payların itibari değerinden düşük bir değerle pay çıkarılamaz. Ancak alınmış bir genel kurul kararı varsa veya esas sözleşmede düzenlenmişse payların itibari değerinden düşük bir değerle pay çıkarılabilir (TTK m.347/1).

Defter değeri ya da piyasa değeri payların itibari değerinden yüksekse, primli değerden yeni pay alma hakkının gerçekleşmesi ve primli değerinden ihraç edilecek payların satılması, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından istenmektedir. Defter değeri ya da piyasa değeri payların itibari değerinden düşük olduğunda ise pay ihracının payların itibari değerinin altında gerçekleşmesine, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından izin verilmektedir (SerPK m.12/2). Esas sözleşmede düzenlenmek şartıyla yönetim kuruluna itibari değerin altında veya üzerinde pay çıkarma yetkisi verilebilir (SerPK m.18/5).

TTK m.183/1: “ Tür değiştirmede ortakların şirket payları ve hakları korunur. Oydan yoksun paylar için sahiplerine eşit değerde paylar veya oy hakkını haiz paylar verilir.”

²⁷ Detaylı bilgi için Bkz. 1.2. İmtiyazlı Pay Kavramı.

²⁸ PULAŞLI, Şerh III, s.1786.

²⁹ TTK m.476: “(1) Payın itibarî değeri en az bir kuruştur. Bu değer ancak birer kuruş ve katları olarak yükseltilebilir. Anılan itibarî değer Cumhurbaşkanınca yüz katına kadar artırılabilir.

(2) Birinci fıkraya aykırı olarak çıkarılan paylar geçersizdir; ancak, pay için yapılan ödemeden doğan haklar saklıdır. Söz konusu payları ihraç edenler, zarar verdikleri kişilere karşı müteselsilen sorumludur. Zamanaşımı hakkında 560 ıncı madde uygulanır. (3) Zora giren şirketin finansal durumunun iyileştirilmesi amacıyla payın itibarî değeri bir kuruştan fazla olduğu takdirde bir kuruşa kadar indirilebilir.”

1.1.1.5. Bedeli Olup Olmamasına Göre Pay Çeşitleri: Bedelli Paylar-Gratis (Bedelsiz) Paylar

Sermaye artırımını yeni bir fon kaynağı sağlamak için yapılırsa şirkette çıkarılan bedelli paylar, itibari değerinden yüksek bir fiyata satılmaktadır. Bu paylar, bedelli paydır³⁰. Şirketin borçlarını ödemek, şirketin büyümesini sağlayarak yeni yatırımcıları şirkete çekmek amacıyla bedelli paylar çıkarılabilir. Bedelli sermaye artırımında mevcut pay sahipleri, yeni çıkarılan paylar üzerinde rüçhan hakkına haizdir.

Şirketteki mevcut pay sahipleri, paylarının sermayeye oranına göre, sermaye artırımının iç kaynaklardan yapılacağına ilişkin kararın tescil edilmesiyle birlikte bedelsiz payları kendiliğinden kazanmaktadır (TTK m.462/3). Böylece iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımını yeni çıkarılan pay bedellerine özvarlık sağlamaktadır. Öğreti ve uygulamada söz konusu paylar öz kaynaktan sağlandığı için gratis (bedelsiz) adı ile anılmaktadır³¹. Esasında bu payların da bir bedeli vardır. Çünkü, fonun ya da yıllık kâr payının bir kısmı dağıtılmayarak şirkete yedek akçe olarak ayrılmış paradan, payların bedeli karşılanmaktadır. Bu durumda dışarıdan fon girişi gerçekleşmediği için bedelsiz paylar adıyla anılmıştır³². Bedelsiz paylar, vazgeçilmez bir hak olması nedeniyle sınırlandırılmaz, kaldırılamaz (TTK m.462/3).

1.1.1.6. Kazanma Şekline Göre Pay Çeşitleri: Aslen İktisap Eden Paylar-Devren İktisap Eden Paylar

Anonim şirketin kuruluşunda yahut sermaye artırımında payın taahhüt edilmesiyle kazanılan paya aslen iktisap eden paylar denir. Devren iktisap eden paylar ise anonim şirketin kuruluşundan, sermaye artırımından sonra pay sahiplerinden ıskatla, devren veya cebri icra yoluyla kazanılan paylardır³³.

1.2. İmtiyazlı Pay Kavramı

İmtiyaz kavramı, Arapça kökenli bir kavram olup, “*başkalarına tanınmayan özel, benzerlerinden ayrılan, farklı olan, kişisel hak veya şart, ayrıcalık*” anlamına gelmektedir³⁴. İmtiyaz terminolojisi, hukuk sistemimize 1926 tarih ve 865 sayılı Ticaret

³⁰ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.283; AYHAN / ÇAĞLAR / ÖZDAMAR, s.418.

³¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.808; AYHAN / ÇAĞLAR / ÖZDAMAR, s.418.

³² POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.808.

³³ OĞUZMAN, Kemal/BARLAS, Nami, Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, İstanbul 2024, s.152; KARSLIOĞLU, Hasan, Anonim Şirketlerde Genel Kurul, Ankara 2019, s.126.

³⁴ <https://sozluk.gov.tr>, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, E.T: 29.10.2024.

Kanunu³⁵ ile girmekle beraber, bu dönemde “*muhtelif hukuku haiz müteaddit nevi*” (m. 390, m.395), “*muayyen bir nevi*” (m.387, m.419) kavramları ile ifade edilmiştir. ETTK³⁶ m.401’de, “*İmtiyazlı hisse senetleri*” kavramı kullanılmış ve bu kavram öğretide; imtiyazın³⁷ pay senedine değil paya bağlı olması, anonim şirketlerde pay senedi çıkarılmasının zorunlu olmaması nedeniyle yerinde olmadığı gerekçesiyle eleştirilmiştir³⁸.

Öğretide, imtiyaz terminolojisi tartışma konusu olmuş ve söz konusu payları ifade etmek için “*imtiyazlı pay, mümtaz hisse, özel kategori pay, ayrıcalıklı pay, hukuki durumları değişik pay grubu*” gibi farklı kavramlar kullanılmıştır³⁹. Arslanlı’ya göre imtiyazlı pay, “*oy, kâr ve iştirak payı gibi hususlarda diğer paylardan farklı haklara sahip olan ortaklık mevkileridir*”⁴⁰. Ansay, “*Esas mukavele ile bir kısım paylara, temettü, tasfiye bakiyesi ve rey hakkı bakımından farklı haklar tanınmasını*” imtiyaz olarak nitelendirmiştir⁴¹. Doğanay, imtiyazlı payı “*şirket esas sözleşmesi hükmü gereğince, sahibine, diğer nevi hisselerine nazaran bazı üstün hissedarlık hakları bahşeden hisse senetleri*” olarak tanımlamıştır⁴². Kendigelen, imtiyazlı payların anonim şirketlerdeki sermayeye katılma oranında hak sahibi olabilme ilkesinin istisnası olduğunu vurgulamıştır⁴³. Şener, imtiyazdan söz edebilmek için bir pay veya pay grubunun diğer paylara oranla üstün olması gerektiğini belirtmektedir⁴⁴.

Terminolojik olarak farklı kavramlar kullanılsa da öğretideki ana tartışma, “*imtiyazlı pay*” ve “*özel kategori pay*” terimleri arasında şekillenmiştir⁴⁵. Özel kategori

³⁵ RG. 9.6.1956/935.

³⁶ ETTK’da ise “imtiyaz” kavramına ilk kez yer verilerek, ETTK m.300, 389, 391, 401, 447, 455/2’de imtiyaz sözcüğü kullanılmıştır.

³⁷ ETTK m. 393/b.3’de imtiyaz kavramını ifade etmek için “rüçhan” kavramına yer verilmiştir. Bu durum, Adalet Komisyonu görüşmeleri sırasında ETTK m. 393/b.3’deki rüçhan hakkı kavramı imtiyaz olarak değiştirilse de kanun yayınlanırken düzeltilmesinin unutulmasından kaynaklanmaktadır. Bu maddedeki rüçhan hakkını sermaye artırımında yeni pay alma hakkını ifade eden TTK m.394’deki rüçhan hakkı ile karıştırmamak gerekmektedir. Bkz. KENDİGELEN, Abuzer, Anonim Ortaklık, Yönetim Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999, s.10 ; KARAHAN, Sami, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar Ve İmtiyazların Korunması, İstanbul 1991, s.5; SEBZECİ, Uğur, İmtiyazlı Paylar , Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2008, s.428.

³⁸ İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar, Prof.Dr.Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara 2003, s.181; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.14.

³⁹ ERİŞ, Gönen, Ayrıcalıklı Pay Senetleri (I), Yargıtay Dergisi, Ekim 1979, C.5, S. 4, s. 916.

⁴⁰ ARSLANLI, s.140.

⁴¹ ANSAY, Tuğrul, Anonim Şirketler Hukuku Dersleri, AÜEHFD Yayınları, Ankara 1975, s.237.

⁴² DOĞANAY, İsmail, Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Ankara 1990, C.1, s.1066.

⁴³ KENDİGELEN, Abuzer, İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar (Stimmrechtsaktie), İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Oğuz İmregün’e Armağan, 1998, s. 335.

⁴⁴ ŞENER, Oruç Hami , Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2019, s.547.

⁴⁵ HIRSCH, Ernst E. ,Türk Ticaret Kanununun Esaslarına Göre Ticaret Hukuku, C.1-2, İstanbul 1935, s.283; KARAHAN, Sami, İmtiyazların Korunması, s.5.

pay kavramı, Tekinalp ve İmregün tarafından benimsenmiş bir terimdir. Tekinalp, paylar arasındaki eşitliğin bozulması ile özel kategori oluşacağını ve çeşitli grupların birbirine göre çeşitli haklarda üstün olmasını, özel kategori pay olarak değerlendirmiştir. Bu değerlendirme, ETTK m. 401'in genel bir anlatım ile belirli paylara imtiyaz tanınabileceğini belirtmiş olması ile gerekçelendirilmektedir⁴⁶. İmregün ise özel kategori payları, diğer paylara oranla farklı ve ek haklar sağlayan paylar olarak tanımlamıştır. Yazar, şirketteki pay gruplarının hepsine, diğer gruplara oranla farklı ve ek haklar tanınması durumunda adi pay, imtiyazlı pay ayrımının ortadan kalkacağını savunmuştur. Pay gruplarının hepsine ayrıcalık tanınması halinde, hangi payın imtiyazlı pay olarak değerlendirileceği hususunda karışıklık olmaması için “özel kategori pay” terimini kullanmanın daha isabetli olacağını ileri sürmüştür⁴⁷. Günel, imtiyaz teriminin kullanılabilmesi için karşısında özel ve kişisel bir hak taşımayan pay grubunun yer alması gerektiğini belirtmiş, özel kategori pay teriminin konuyu daha iyi ifade edeceğini açıklamıştır. Yazara göre, farklı haklara sahip birden fazla pay grubu olması durumunda bile bu pay grupları birbirlerine karşı özel kategoriler oluşturacağından bu kavram daha isabetlidir⁴⁸. Ömer Teoman ve Gönen Eriş tarafından tercih edilen ayrıcalıklı pay kavramı ise “*katılmada mevcut oranları değiştiren farklı ve üstün haklarla donatılmış pay veya paylar*” olarak tanımlanmıştır⁴⁹.

İmtiyaz kavramına yönelik yapılan bu farklı tanımlar esasen üstünlüğün kanuna nazaran mı yoksa diğer paylara nazaran mı olduğu noktasından hareketle ortaya çıkmıştır. Üstün hak kavramı, TTK'nın o konuda verdiği hakkı aşan miktar veya oranda hak sağlamasını ifade etmektedir⁵⁰. Öğretideki bir görüş,⁵¹ payın imtiyazlı pay olarak değerlendirilebilmesi için kanuna nazaran ek haklar sağlanması gerektiğini savunurken, diğer görüş⁵² ise payın imtiyazlı sayılması için kanuna nazaran ek haklar sağlanmasının yeterli olmadığını, payın imtiyazlı pay olarak değerlendirilebilmesi için diğer paylara nazaran üstün haklar tanınması gerektiğini söylemektedir.

⁴⁶ POROY / TEKİNALP / ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.781.

⁴⁷ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s. 182.

⁴⁸ GÜNEL, Onur Kerem, Özel Kategori Paylar, İstanbul 1997, s.2.

⁴⁹ TEOMAN, Ömer, Ayrıcalıklı Paylar, Yaşayan Ticaret Hukuku, İstanbul 1997, s.112; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay I, s. 918.

⁵⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.781.

⁵¹ TEOMAN, Ömer, Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Anlamına Gelir mi? ,Tüm Makalelerim(1971-2001),İstanbul 2012, s.1038; İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1989, s.187;POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, , s.782.

⁵²İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.187; BAHTİYAR, Mehmet, Ortaklıklar, s.156; OKUCU TAFTALI, İpek, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyaz , İstanbul 2018, s.8.

Kanuna nazaran üstünlük görüşünde, imtiyaz oluştururken aranacak üstünlük diğer paylara nazaran bir üstünlük değil, adi paylara nazaran bir üstünlüktür. Bu görüş, bütün paylara kanundan üstün ve eşit haklar tanınmasının imtiyaz olduğunu kabul etmektedir. Örneğin, bütün paylara yedi oy hakkı verilmesi durumunda, payların birbirine bir üstünlüğü olmasa da imtiyazlı bir durum mevcuttur. Dolayısıyla sermaye artırımını sonrası adi pay çıkarılırsa bu paylar, yeni paylara nazaran imtiyazlı olacaktır⁵³.

Pay gruplarına nazaran üstünlük görüşü diğer bir adıyla farklılık doktrininde ise pay grupları arasında üstünlüğün imtiyaz olarak nitelendirildiği savunulmuştur. Bu görüş, paylara kanunda yer alandan fazla ancak eşit haklar sağlanması durumunda bu payların, imtiyazlı pay olarak değerlendirilemeyeceğini ifade etmiştir⁵⁴.

Yargıtay içtihatlarında da pay gruplarına nazaran üstünlük görüşü benimsenmiştir⁵⁵. Yargıtay içtihatlarında pay gruplarına nazaran üstünlük şu biçimde belirtilmiştir:

“(X) grubu hisse senetlerinin, diğer hisse senetlerinden ayrı olduğu...”⁵⁶

“X, Y ve Z grubuna ait imtiyazlar aynı neviden imtiyazlar değildir. ... İmtiyazlar, gruplar bakımından farklı ve müteaddit grup imtiyazı vardır”⁵⁷.

TTK’da imtiyaz kavramı kullanılarak kavram birliği sağlanmıştır⁵⁸. TTK’da imtiyaz ve imtiyazlı pay kavramına ilişkin açıkça bir tanım verilmemekle birlikte imtiyazlı paylar düzenlenmektedir. TTK m.478/2 madde gerekçesinde imtiyazın, adi paylara nazaran üstünlük olduğu belirtilerek, öğretideki tartışmalara nokta konulmuştur. Mehaz İsv.BK(İsviçre Borçlar Kanunu⁵⁹) m.656/1 hükmünde de, imtiyazlı payların, esas sözleşmeyle veya esas sözleşme değiştirilerek oluşturulduğu ve adi paylara

⁵³ DOMANIÇ, Hayri , Anonim Şirketler Hukuku Ve Uygulaması , İstanbul, Temel Yayınları, 1988, s.836.

⁵⁴ POROY/ TEKİNALP / ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.782; KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2016, s.383; OKUCU TAFTALI, s.7.

⁵⁵ TEKİNALP, Ünal, İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar , XIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1996, s.5.

⁵⁶ Yargıtay 11.HD. 7.10.1983, 3577 E./4119 K, Karar için Bkz. TEKİNALP, İmtiyazlı Pay Sorunları s.5.

⁵⁷ Yargıtay 11.HD. 30.12.1985, 5903E./7227 K. , Karar için Bkz. TEKİNALP, İmtiyazlı Pay Sorunları s.5.

⁵⁸ İmtiyaz kavramı kullanılan bazı kararlar için Bkz. Yargıtay 11. HD., 2015/11007 E., 2016/5255 K.; Yargıtay 11. HD., 2011/15478 E. 2013/2491 K., Yargıtay 11. HD., 2015/3709 E. 2015/10850 K. , E.T.: 20.11.2024.

⁵⁹ Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht) vom 30. März 1911 (Stand am 1. Januar 2025) https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/de , E.T. :20.01.2025.

(Stammaktien) nazaran üstün paylar olduğu vurgulanmıştır⁶⁰. Böylece, İsv.BK'da açıkça “diğer paylara nazaran üstünlük” ilkesi benimsenmiştir⁶¹.

TTK gerekçesinde ise TTK m.478/2 hükmünde yer alan "üstün" kelimesinin hiyerarşik üstünlük anlamına gelmediği, bu kelime ile imtiyazlı payların adı paylara nazaran üstün pay sahipliği haklarına sahip olduğu belirtilmiştir⁶². Adi pay, pay sahiplerine eşit haklar sağlayan paylardır. Esasen paylar arasında mutlak bir eşitlik yoktur, nispi eşitlik vardır. Paylar, esas sözleşmede aksine bir hüküm yoksa adi pay niteliğindedir. Yani esas sözleşme ile pay sahipliği hakları bazı pay veya pay grupları lehine farklılaştırılabilir. İmtiyaz, kişilere değil paylara tanınmaktadır. İmtiyaz kişiye tanınmışsa orada borçlar hukukuna dayalı bir sözleşme ilişkisi mevcuttur⁶³.

Kanaatimizce, birden fazla pay grubunun olması ve her pay grubuna farklı pay haklarının tanınması da imtiyazlı pay olarak değerlendirilmelidir. Örneğin, bir anonim şirkette, oy hakkında ve rüçhan hakkında imtiyazlı iki ayrı grubun mevcut olması halinde, oy hakkında imtiyazlı pay grubu, oy hakkı bakımından, rüçhan hakkında imtiyazlı pay grubuna göre ayrıcalıklıdır. Rüçhan hakkında imtiyazlı pay grubu ise; rüçhan hakkında, oy hakkında imtiyazlı pay grubuna göre ayrıcalıklıdır⁶⁴.

1.3. İmtiyazlı Pay İlkeleri

Anonim şirketler, büyüme gayesiyle şirkete finansman kaynağı aramakta ve sermaye artırımına gitmektedir. İmtiyaz, şirketin ihtiyacına göre; kâr payında, oy hakkında, yönetimde temsilde, rüçhan hakkında, tasfiye payında veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkında, bazı ayrıcalıklar sağlayarak şirkete yeni yatırımcıların katılmasını teşvik etme ve şirkete finansman sağlama amacı taşımaktadır⁶⁵.

Bu sebeple TTK'da, 6102 sayılı mülga TTK'ya nazaran imtiyazlı paylarda önemli yenilikler ve değişiklikler yapılmıştır. İleriki bölümlerde alt başlıklar geldikçe

⁶⁰ PULAŞLI, Hasan, Şirketler Hukuku, 5.B., Ankara 2017, s.575.

⁶¹ AKAD, Gül, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul 2013, s.9.

⁶² ŞENER, Ortaklıklar, s. 552 ; OKUCU TAFTALI, s.8.

⁶³ TEKİNALP, İmtiyazlı Pay Sorunları, s.12; PULAŞLI, Şirketler, s.580.

⁶⁴ TEOMAN, Daha Fazla Hak, s.1036.

⁶⁵ ERTEN, Cengiz, Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar, 1. B. , Ocak 2024, s.106; ALTAŞ, Soner, Yeni TTK'ya göre Anonim Şirketler(Karşılaştırmalı, Açıklamalı, Gerekçeli) , Ankara 2016, s.479; ÇOLGAR TORAMAN, Emek, Anonim Ortaklıklar Hukukunda İmtiyaza Hâkim Olan İlkeler ve Bu İlkelerin İhlâlinin Sonuçları , Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.208, 2022, s. 640; TOLA, Nuran Rabia, Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2017, S.16, s. 65-69.

konu detaylı açıklanacağı üzere yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı kanunda açıkça düzenlenmiyordu. Yargıtay kararları ile uygulamada, yönetim kurulunda temsil edilme hakkına imtiyaz tanınabileceği kabul edilmişti. TTK m.360 ile yerleşik içtihat, kanunda da karşılığını bulmuş; belirli bir grup oluşturan paylara, pay sahiplerine, azlığa, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınabileceği açıkça düzenlenmiştir. Oy hakkına ve rüşhan hakkına imtiyazlı pay tanınabilmesi öğreti ve Yargıtay uygulaması ile ETTK'daki, “*vesair hususlar*” ibaresi içinde değerlendirilmiş, 6102 sayılı TTK m.478'de konu açıkça düzenlenmiştir.

TTK m. 478'e göre, imtiyazların paya tanınması zorunludur. Paya tanınacak bu imtiyaz, ilk esas sözleşmeyle oluşturulabileceği gibi esas sözleşme değiştirilerek de oluşturulabilmektedir. TTK m.478/2'de imtiyazlı pay çeşitleri sayılmış ve kanunda düzenlenmemiş pay sahipliği hakkında da esas sözleşmede düzenlenmesi koşuluyla imtiyaz oluşturulabileceği belirtilerek bu sayımın numerus clausus bir sayım olmadığı açıklığa kavuşturulmuştur⁶⁶.

6102 Sayılı TTK ile gelen m.478/4 hükmü, anonim şirketlerde imtiyazı, devlet ve diğer tüzel kişiler lehine engelleyen ve tüm imtiyazları kapsayan bir hükümdür⁶⁷. Anonim şirketlerde; devletin, kamu tüzel kişilerinin (belediye, il özel idaresi, kamu yararına çalışan vakıflar, dernekler vb.) birlikte veya tek başına sermayesi olabilir. Bu sermaye miktarı, anonim şirketlerdeki sermayenin yarısından çoksa devlet ve kamu tüzel kişilerinin şirketteki etkinliğini korumak için diğer pay sahiplerine imtiyaz tanınmamaktadır. Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerine herhangi bir imtiyaz kısıtlaması bulunmamaktadır. (TTK m.478/4)

⁶⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.786; BİLGEÇ, Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, Ankara 2017, s.16; BAŞ, Seda, Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2022,C.7, S.1, s. 127; AKTAŞ, Betül, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, 1. B. , 2019, s.39; UYSAL, Esra , Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, İstanbul 2018, s.51.

⁶⁷KIRCA / GÜREL, Bazı Pay Sahipleri Diğerlerinden Daha mı İmtiyazlı ? 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 478. Maddesinin 4. Fıkrası Hakkında Bir İnceleme , Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan C. 2, Ankara Üniversitesi, 2013, s.1037;AYTUĞAR, Bilge, Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz, İstanbul 2019, s.162.

TTK m.478/4’de, bu kısıtlamanın ‘‘payları borsada işlem gören anonim şirketlere, 5411 sayılı⁶⁸ Kanunun⁶⁹ 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarına ve finansal kuruluşlara uygulanmayacağı’’ belirtilmiştir. TTK m.478/4 kapsamında yer almayan borsada işlem gören anonim şirketlerin, bu kapsamda yer almama nedeni gerekçede, halka arz edilen şirketlerde ve mali piyasalarda oluşabilecek huzursuzlukları önlemek olarak açıklanmıştır⁷⁰.

Öğretide, TTK m.478/4 hükmünde yer almayan kişilere imtiyazlı pay tanınmaması eleştirilere neden olmuştur⁷¹. Tekinalp, bu hükümle yeni yatırımcıların şirkete katılımının azalabileceğini vurgulamıştır⁷². Aytuğar, düzenlemenin sözleşme özgürlüğüne zarar verdiğini ve şirkette karışıklığa sebep olabileceğini ifade etmiştir⁷³. Güney de bu hükmün uzun vadede serbest piyasada uygulanmasının devlet ve diğer tüzel kişileri korumaktan ziyade kamuya zarar vereceğini savunmuştur⁷⁴. Kırca ve Gürel ise AB (Avrupa Birliği) yaklaşımından⁷⁵ uzaklaşılması, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaması nedeniyle bu hükmü eleştirmiş ve borsada işlem gören anonim şirketlere bu hükmün uygulanmamasının anlaşılabilir olmadığını belirtmiştir⁷⁶.

TTK m.478/4 hükmüne tâbi anonim şirketlerin kuruluşunda, esas sözleşmeyle veya esas sözleşme değiştirilerek tüm paylara imtiyaz oluşturulabilmesi mümkün olsa da, TTK m.478/4’de yer alan kamu tüzel kişilerinin şirket sermayesinin yarısından çoğuna sahip olması durumunda belirli pay gruplarına, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azınlığa tanınan imtiyazın donacağının kastedildiği ileri sürülmüştür. Bu durumda

⁶⁸ 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu m.3’e göre, ‘‘Kredi kuruluşu; Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını, Finansal kuruluş ise; Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşları, kalkınma ve yatırım bankalarını ve finansal holding şirketlerini’’ ifade etmektedir.

⁶⁹ RG 1.11.2005/25983.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu m.3’e göre, ‘‘Kredi kuruluşu; Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını, Finansal kuruluş ise; Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşları, kalkınma ve yatırım bankalarını ve finansal holding şirketlerini’’ ifade etmektedir.

⁷⁰ 6300 sayılı Bazı Kanunlar İle Kamu Gözetimi, Muhasebe Ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m.16 gerekçesi.

⁷¹ KIRCA / GÜREL, İmtiyaz, s.1034; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.782.

⁷² TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4.B., İstanbul 2015, s.83.

⁷³ AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.346.

⁷⁴ AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2016, s.55.

⁷⁵ Communication of the Commission on Certain Legal Aspects Concerning Intra-EU Investment, 19.7.1997, s. 15–18, <https://eur-lex.europa.eu>, E.T.:20.11.2024.

⁷⁶ KIRCA / GÜREL, İmtiyaz, s.1029 vd.

devlet veya diğer tüzel kişilerin sermayesi şirket sermayesinin yarısının altına düştüğünde, diğer pay sahiplerinin sahip olduğu imtiyazlar canlanacaktır⁷⁷.

Kanaatimizce, TTK m.478/4 hükmü, Anayasamızın⁷⁸ hukuk devleti⁷⁹(m.2), eşitlik⁸⁰(m.10) ve mülkiyet hakkı⁸¹(m.35) ilkesine aykırı uygulamalara yol açabilir. TTK m.478/4 hükmü, serbest piyasa ekonomisinde yerli/yabancı yatırımcıların şirkete katılımını azaltarak şirketlerin büyümesinin önünde bir engel olabilir. Bu sebeple, bu hükmün kanundan kaldırılmasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz.

1.3.1. İmtiyaz, Kanundan veya Esas Sözleşmeden Kaynaklanan Üstün Bir Pay Sahipliği Hakkına Ait Olmalıdır.

İmtiyaz tanınmasının ilk koşulu, imtiyazın konusunun kanundan kaynaklanan bir pay sahipliği hakkına veya esas sözleşmeden doğan bir pay sahipliği hakkına ilişkin olmasıdır. İmtiyaz, pay olarak tasfiye ve kâr payında, hak olarak oy hakkında ve rüçhan hakkında, oluşturulabileceği gibi kanunda yer almayan pay sahipliği hakkında da oluşturulabilir (TTK m.478/2).

Böylece TTK, imtiyaz tanınabilecek pay sahipliği haklarını, kanunda sayılan pay sahipliği hakları ile sınırlı tutmayarak esas sözleşme ile yeni bir pay sahipliği hakkı düzenleme imkanı sağlamıştır. TTK’da, malvarlıksal (kâr payı hakkı, tasfiye payı hakkı, rüçhan hakkı, önerilmeye muhatap olma hakkı⁸², bedelsiz pay edinme hakkı vs.), yönetsel

⁷⁷ KIRCA , İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku,C.1,Ankara 2013, s.443; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.346; KIRCA / GÜREL, İmtiyaz, s.1045.

⁷⁸ RG. 9.11.1982/17863, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.

⁷⁹ Anayasa m.2: “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.”

⁸⁰ Anayasa m.10: “...Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

⁸¹ Anayasa m.35: “ Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.”

⁸² Şarta bağlı sermaye artırımında pay sahiplerini korumak için getirilen bir mekanizma olan önerilmeye muhatap olma hakkı; borçlanma araçlarının, değiştirme ya da satım hakkına ilişkin tahvillerin öncelikli olarak mevcut pay sahiplerine önerilmesidir. Bu hak önerme zorunluluğundan doğar. Mevcut pay sahipleri, üçüncü kişilerden önce borçlanma araçlarını alma hakkına haiz olur. Önerilmeye muhatap olma hakkı sadece haklı bir nedenle sınırlandırılabilir.(İsv.BK. m.653, TTK m.466) Pulaşlı, TTK m. 466’daki “önerilmeye muhatap olma hakkı” ifadesi yerine “değiştirme ve alım hakkı içeren borçlanma araçlarını öncelikle alma hakkı” ifadesinin gelmesi gerektiğini savunmaktadır. Bkz. PULAŞLI, Şerh III, s.2528; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.138.

(genel kurula katılma, oy verme vs.), denetsel (özel denetim hakkı, bilgi alma hakkı vs.) ve incelemeye (finansal tabloların incelenmesi) ilişkin haklar öngörülmüştür⁸³.

1.3.2. İmtiyaz, Paya ve Pay Gruplarına Tanınır.

1.3.2.1. Kural

Paylara, ilk esas sözleşmede düzenlenerek veya esas sözleşme değiştirilmesi yoluyla imtiyaz tanınmaktadır (TTK m.478/1). TTK m.478/1 hükmüyle imtiyazın paya tanınabileceği açıkça düzenlemiştir. Bu duruma imtiyazın paya tanınması ilkesi denir⁸⁴. İmtiyazın paya ve pay gruplarına tanınmasıyla imtiyaz kişiselleştirilmekte, sahibine doğrudan üstün haktan yararlanma imkanı sağlamaktadır⁸⁵. Bu ilke sebebiyle kişilere, imtiyaz tesis edilemez. Ancak uygulamada hem gerçek hem de tüzel kişilere esas sözleşme ile yönetim veya denetim kuruluna aday gösterilme, genel kurul toplantı divanı başkanı olma gibi haklar tanındığı görülmektedir.

Yargıtay 11. HD., 2011/15478 E. 2013/2491 K., T: 13.02.2013 ilamında⁸⁶ imtiyazın paya tanındığını, kişiye, makama, sığata tanınan üstün hakların imtiyaz olarak değerdendirilemeyeceğini belirtmiştir⁸⁷. Yargıtay, kişiye bağlanmış hakları ‘‘akdi(sözleşmesel) hak’’ olarak isimlendirmiştir. Esas sözleşme ile doğan haklar sözleşmenin tarafları tarafından değıştirilebilir ve bu hakların esas sözleşmede

⁸³ BAHTİYAR, Ortaklıklar s.298 vd.; PULAŞLI, Şirketler, s.583; PULAŞLI, Şerh II, s.1293; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU , Ortaklıklar I, s.782; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay Senetleri II, Yargıtay Dergisi, Ocak 1980,C.6, S.1-2, s.200; İMREGÜN; Özel Kategori Paylar, s.188; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.27; ŞENER, Ortaklıklar, s.527.

⁸⁴PULAŞLI, Şirketler, s.580; TURAN, Gamze, Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, Ankara Barosu Dergisi, Güz 2007, S. 4, s.127.

⁸⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.580; ORUÇ, Murat, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta İmtiyazların Korunması'', Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 2010, C.26, s.178.

⁸⁶ ‘‘...Mahkemenin de kabulünde olduğı üzere imtiyazın ‘‘pay’’a bağlanması, yani üstünlüğün ‘‘pay’’a tanınmış olması icap eder. Paya değil de ‘‘kişi’’ye veya ‘‘sıfat’’a veya ‘‘makam’’a bağlanan haklar, üstünlükler ve imkanlar, ETTK’ya göre imtiyaz değildir. Mesela pay sahibi (X)’e ömür boyu murahhas üyelik tanıyan veya veto hakkı veren esas sözleşme hükümleri geçerli oldukları sonucuna varılan durumlarda imtiyaz olarak nitelendirilemezler. Çünkü, üstün hak tanınan ‘‘pay’’ veya ‘‘paylar’’ değil, pay sahibi (X)'dir. Bu tür haklar ‘‘akdi hak’’lar diye anılır ve genel hükümler çerçevesinde değerdendirilir ve sözleşmenin taraflarca karşılıklı olarak anlaşmak suretiyle değıştirilmesi mümkündür.’’ (Yargıtay 11. HD. , 13.02.2013 T. , 2011/15478 E. 2013/2491 K.)

⁸⁷ Benzer karar için Bkz. Yargıtay HGK., 2017/140 E. 2020/1013 K. T. 9.12.2020, ‘‘ Özellikle pay sahipleri ile üçüncü kişiler lehine anonim şirkete karşı ve pay sahipleri arasında birbirlerine karşı talep (alacak) hakları ihdas eden haklar ise paya bağlanmadığı için imtiyaz niteliğinde olmayıp şirket ilişkisinin ötesinde sözleşmesel bir temele dayanan sözleşmesel hak niteliğindedir. Hem imtiyaz niteliğindeki haklar hem de sözleşmesel temele dayanan haklar ihdas eden esas sözleşme hükümlerinin tüzel kişinin (genel kurulunun) tek yanlı bir kararıyla kaldırılabilmesi veya değıştirilebilmesi mümkün değildir. ’’

düzenlenmesi, sözleşmeden doğan haklara anonim şirket hukukuna ait bir hak niteliği vermez⁸⁸.

İmtiyazlı pay devredildiğinde, devirle beraber payda yer alan imtiyaz da devralana geçmektedir⁸⁹. Öğretide de imtiyazlı pay sahibinin ölümü durumunda, imtiyazın, mirasçılara geçebileceği vurgulanmıştır⁹⁰. Fakat, sözleşmesel haklar, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklar olması nedeniyle bu haklara haiz pay sahibinin ölümü durumunda mirasçılarının intikal etmemektedir⁹¹.

1.3.2.2. İstisna: Yönetim Kurulunda Temsil Hakkı, İmtiyaz Pay Sahiplerine ve Azınlığa Tanınabilir.

İmtiyazın paya ve pay gruplarına tanınması kuralının istisnası, yönetim kurulunda temsil hakkıdır (TTK m.478/3). Yönetim kurulunda temsil edilme hakkına sahip payların, imtiyazlı pay olduğu kanunda açıkça belirtilmiştir (TTK m.360/2). Yönetim kurulunda temsil hakkı, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınabileceği gibi, belirli pay gruplarına ve azlığa da yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilmektedir (TTK m.360/1). Belirli pay grupları ifadesiyle aynı özelliğe veya ortak paydaya sahip pay sahipleri akla gelmektedir.

Öğretide, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının, imtiyazın paya tanınması kuralının istisnası olup olmadığı tartışmalıdır. Tekinalp'e göre buradaki imtiyaz, imtiyazın paya tanınması kuralının istisnasıdır. Ancak yazar, yönetim kurulunda temsil edilme hakkının, grup imtiyazı olmadığını savunmuştur. Çünkü yazara göre ifade edilen grup kavramı, pay grubu değil, '*bayi, tahvil sahibi, şirketin tedarikçisi*' gibi sıfatları taşıyan pay sahipleridir⁹².

⁸⁸ OKUTAN NİLSSON, Gül, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri, İstanbul 2004, s.4; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.790; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.156; KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.162.

⁸⁹ ŞENER, Ortaklıklar, s.554; AKTAŞ, s.26; BESEN, Murat, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar, İstanbul 2018, s.29.

⁹⁰ PULAŞLI, Şerh III, s.1806; ERTEN; s.46; BİÇER, Levent, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz Ve Sınırları, Kocaeli 2019, s.104.

⁹¹ PULAŞLI, Şerh III, s.1806; ERTEN; s.46; OKUCU TAFTALI, s. 14; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.52.

⁹² TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.83.

Pulaşlı, konu ile ilgili TTK m.478 gerekçesinin⁹³ doğru yazılmadığını savunmuştur. Yazar, imtiyazın paya tanınacağına ilişkin ifadenin “*kural olarak paya*” şeklinde değiştirilmesi gerektiğini belirtmektedir⁹⁴.

Moroğlu, TTK m.360/1 hükmü⁹⁵ ile TTK m.360/2 hükmü⁹⁶ arasında çelişki bulunduğunu ifade etmiştir. Yazar, bu çelişkinin TTK m.360/1’de özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa yönetim kurulunda temsil hakkı tanınırken, TTK m.360/2’de bu imtiyazın paylarla ilişkisinin belirtilmemesinden kaynaklandığını açıklamıştır⁹⁷.

Bahtiyar, “*özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri ile azınlık*” adına imtiyaz oluşturulmasının imtiyazın paya tanınması ilkesine ters olduğunu ifade etmiştir. Yazar, bu durumun belirlilik açısından da sorunlara neden olabileceğini savunarak TTK m.360 hükmünü eleştirmektedir⁹⁸. Şener ise yönetim kurulunda temsil hakkının, imtiyazın paya tanınması kuralının istisnası olduğu kanaatinde⁹⁹.

İmtiyazlı payları düzenleyen TTK m.478/3’de¹⁰⁰, 360. madde hükmünün saklı olduğunun belirtilmesi nedeniyle yönetim kurulunda temsil edilme hakkının imtiyazın paya tanınması ilkesinin istisnası olduğunu düşünüyoruz. Pulaşlı’nın, imtiyazın paya tanınacağına yönelik ifadenin “*kural olarak paya*” şeklinde değiştirilmesi görüşüne de katılıyoruz. Kanun koyucunun bu yeniliği getirmesiyle öğretilerdeki tartışmaların ortadan kalkabileceği kanaatindeyiz.

Yönetim kurulunda temsil hakkı; belirli pay grupları, azlık veya özellik ve nitelikleriyle bir grup oluşturan pay sahiplerine doğrudan ilk esas sözleşmeyle

⁹³ TTK m.478/2 gerekçesi : “... (1) *İmtiyaz paya tanınan üstün bir haktır....*”

⁹⁴ PULAŞLI, Şerh II, s.1807.

⁹⁵ Belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi başlıklı TTK m.360/1: “*Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz. Bağımsız yönetim kurulu üyelerine ilişkin düzenlemeler saklıdır.*”

⁹⁶ TTK m.360/2: “*Bu maddeye göre yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar imtiyazlı sayılır.*”

⁹⁷ MOROĞLU, Erdoğan, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu(Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak Ve Son Hükümler) Değerlendirmeler Ve Öneriler,7.B., İstanbul 2012, s.158.

⁹⁸ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.234 vd.

⁹⁹ ŞENER , Ortaklıklar, s.554.

¹⁰⁰ İmtiyazlı Paylar Başlıklı TTK m.478/3: “*360 ıncı madde hükmü saklıdır.*”

tanınabilmektedir. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkına sahip pay sahipleri esas sözleşmede düzenlenmeyip, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle bu pay gruplarına, azlığa, yönetim kurulu üyeliğine aday önerme hakkı da sağlanabilmektedir. Yönetim kurulunu temsil için önerilen bu pay sahibi adaylar, ancak haklı bir nedenle genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilmeyebilir. Yönetim kurulunda aday gösterilen temsilciye, haklı nedenlerin mevcut olması durumunda, her pay sahibi itiraz edebilmektedir¹⁰¹.

TTK'da, halka kapalı şirketlerin yönetim kurulunda temsil edilme hakkına ilişkin bir sınır öngörülmemiştir. Halka açık anonim şirketlerde ise yönetim kurulunda temsil edilme hakkı için bir sınır öngörülmüştür. Bu şirket tipinde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, yönetim kurulu üye sayısının yarısını geçemez (TTK m.360/1).

1.3.3. İmtiyaz, Esas Sözleşmede Öngörülür.

Şirketler hukukunda haklardan yararlanmada, oransallık ilkesi kabul edilmesi sebebiyle bu ilkedan ayrılabilme için esas sözleşmede açık bir hüküm bulunması şarttır. Anonim şirketlerde, pay sahipleri kural olarak “eşit şartlarda eşit işleme” tâbi tutulmaktadır. Ancak oransallık ilkesine bağlı bu paylarda, esas sözleşmede düzenlenmek şartıyla imtiyaz tanınabilmektedir¹⁰².

İmtiyazların esas sözleşme ile düzenlenmesi zorunludur ancak bu imtiyazların ilk esas sözleşmede düzenlenmesi zorunlu değildir¹⁰³. Mahkeme, yönetim veya genel kurul kararıyla imtiyaz tanınabilmesi mümkün değildir¹⁰⁴. Öğretide, “Haklı sebeplerle fesih” başlıklı TTK m.531’in¹⁰⁵ bu durumun istisnası olduğu, mahkeme doğrudan esas sözleşmenin değişikliğine karar veremese de “duruma uygun düşen ve kabul edilebilir

¹⁰¹Detaylı bilgi için Bkz. 1.3.4.4.1.Yönetim Kuruluna Aday Önerme Hakkı, 2.4.4.3. Temsil Edilme Hakkının Korunması ve TTK m.360 Hükmüne Aykırılığın Sonuçları.

¹⁰² POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.788; BİLGEÇ, Hakan, Türk Hukukunda Anonim Şirketlerde Kâr Payında İmtiyaz , Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019, C. 21 S.2 s. 2325; ÜÇİŞİK, Güzin/ÇELİK, Aydın, Anonim Ortaklıklar Hukuku , C.2, Ankara, 2022, s.56.

¹⁰³ ARSLANLI, s.258; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.301; ŞENER, Ortaklıklar, s.555.

¹⁰⁴ BESEN, s.24; OKUCU TAFTALI, s.18; YAVUZ, Mustafa, Son Düzenlemeler Işığında Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Ve Pay Senetleri ,Mali Çözüm Dergisi, Kasım-Aralık 2015, S.132, s.65. ; Aksi görüş için Bkz. BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.156; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.85.

¹⁰⁵ TTK m.531 (Haklı sebeplerle fesih): “*Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.*”

diğer bir çözüm’’ kapsamında esas sözleşme değiştirilerek imtiyaz oluşturulabileceği savunulmaktadır¹⁰⁶.

TTK m.339/2-d hükmünde¹⁰⁷, esas sözleşmeye yazılan unsurlar içinde belirli paylara tanınan imtiyazlar da yer alır. Paylara tanınan imtiyaz, ilk esas sözleşmede düzenlenebileceği gibi esas sözleşme değiştirilerek de oluşturulabilir (TTK m.478/1). İlk esas sözleşme ile oluşturulan imtiyazların, esas sözleşme ile beraber TTK m.354’e göre¹⁰⁸ tescil edilmesi gerekir. İmtiyazların esas sözleşme değiştirilerek oluşturulması durumunda yine esas sözleşmede belirtilerek TTK m.455 doğrultusunda¹⁰⁹ tescili gerçekleşmektedir. İmtiyazlar, tescil ve ilan edilerek üçüncü kişileri bağlayıcı hale gelmektedir¹¹⁰.

TTK m.478, ilk esas sözleşmenin pay sahipleri için müktesep bir hak oluşturmadığının kanıtıdır. Genel kurul, aksinin esas sözleşmede açıkça düzenlenmemesi ve kanundaki şartlara uyması koşuluyla esas sözleşmede yer alan düzenlemeleri değiştirebilir¹¹¹(TTK m.452) Genel kurulun imtiyazlı pay oluşturulmasına yönelik tavsiye kararı, oy birliği ile alınmış olsa da bu kararın uygulanabilmesi için esas sözleşme değişikliği gerekmektedir¹¹². İlk esas sözleşmede, şirketteki pay sahiplerinin hepsinin rızasıyla imtiyaz oluşturulabilmektedir¹¹³.

Kanun, esas sözleşmenin değiştirilmesi yoluyla da imtiyaz yaratılmasına olanak sağlamaktadır. Ancak kanun koyucu, esas sözleşme değiştirilerek imtiyaz tanınabilmesi için ağırlaştırılmış bir nisap öngörmüştür. Bu ağırlaştırılmış nisap, sermayenin en az yüzde yetmiş beşine sahip pay sahipleri veya pay sahipleri temsilcilerinin olumlu yöndeki oylarıdır (TTK m.421/3b). TTK m.421/3b’deki nisap, ilk toplantıda sağlanamazsa diğer

¹⁰⁶ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.83; BİLGEC, Oy Hakkında İmtiyaz, s.11.

¹⁰⁷ TTK m.339/2: “Esas sözleşmeye aşağıdaki hususlar yazılır; ...d) Belirli paylara tanınan imtiyazlar...”

¹⁰⁸ TTK m.354(Şirketin tescili ve ilanı): “Şirket esas sözleşmesinin tamamı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izniyle kurulacak olan anonim şirketlerde izin alınmasını, diğer şirketlerde 335 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca şirketin kuruluşunu izleyen otuz gün içinde şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur.”

¹⁰⁹ TTK m.455(Tescil): “Esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı, yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilana bağlı hususlar ilan ettirilir; tescil ve ilan edilen karar şirketin internet sitesine konulur. Değiştirme kararı üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez.”

¹¹⁰ AKAD, s.10.

¹¹¹ POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.787; PULAŞLI, Şirketler, s.577.

¹¹² KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.34; NİZAMOĞLU, Mehmet Berkay, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Ankara 2019, s.31.

¹¹³ ERTEN, s.65; SERTOĞLU, Burak, TTK’da İmtiyaz Sistemi Ve Kurumsal Yönetim Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S.1, 2014. s.286; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, 43.

toplantılarda da aynı nisap aranacaktır (TTK m.421/4). İmtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin bu toplantıda, nama yazılı pay sahipleri için özel bir hak öngörölmüştür. Nama yazılı pay sahipleri, imtiyazlı pay oluşturulmasına yönelik genel kurul toplantısında olumsuz oy kullanmışlarsa ilgili kararın TTSG’de (Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi) yayımından itibaren altı ay süre ile payların devriyle ilgili kısıtlamalara bağlı değildir (TTK m.421/6). Bu hüküm, şirkette imtiyazlı pay oluşturulması nedeniyle hakları ihlal edilebilecek nama yazılı pay sahiplerinin şirketten irade serbestisi ile ayrılabilmesine imkan sağlamaktadır¹¹⁴.

Kayıtlı sermaye tipi anonim şirketlerde, esas sözleşmeyle yönetim kuruluna imtiyazlı pay ihracı konusunda yetki verilmesi şartıyla yönetim kurulu, imtiyazlı pay ihracı gerçekleştirebilir¹¹⁵ (SerPK m.18/5 ve Ticaret Bakanlığı’nın, Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Tebliği¹¹⁶ m.9/6). Öğretide, sadece yönetim kuruluna yetki verilmesine ilişkin esas sözleşme düzenlemesinin yetersiz olduğu, SerPK m.18/5 ve TTK m.478 hükümlerinin birlikte ele alınarak esas sözleşmede imtiyazın konusunun, kapsamının açıklanması gerektiği belirtilmiştir¹¹⁷.

1.3.4. İmtiyaz, Belirli Olmalıdır.

İmtiyazın, esas sözleşmede düzenlenmesi yeterli değildir. Esas sözleşmede düzenlenen imtiyaz, belirli ve somut bir şekilde açıklanmalıdır. Esas sözleşmede imtiyaz düzenlenirken, imtiyazın konusunun (imtiyazın hangi pay sahipliği hakkına yönelik olduğu), kapsamının(imtiyazın hangi payları kapsadığı) varsa süresi, sırası, oranları ve şartlarının açıkça belirtilmesi gerekmektedir¹¹⁸.Buradaki amaç, imtiyaz teriminin esas sözleşmede, terimsel olarak ifade edilmesi değildir¹¹⁹. Esas sözleşme ile paya tanınan üstün hakların konusu, kapsamı açık bir şekilde ifade edilmişse imtiyaz teriminin

¹¹⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.787.

¹¹⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.588; MANAVGAT, Çağlar, Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar Ve Halka Arz , 1.B., Ankara 2016, s.446.

¹¹⁶ RG. 19.10.2012/ 28446.

¹¹⁷ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.324; OKUCU TAFTALI, s.20.

¹¹⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.788; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz s.36; ŞENER, Ortaklıklar, s.555; AKAD, s.11; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.43 ; OKUCU TAFTALI, s.20 ; GÜNEL, s.7; KAYA, İlkay, İmtiyazlı Pay Kavramı ve Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Paylar, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2016, C.2, S.2, s.230.

¹¹⁹ Yargıtay HGK., E. 2020/722 E., 2022/4 K., T. 18.1.2022, “Önemli olan esas sözleşmede imtiyaz kavramına yer verilmiş olması değil, bazı paylara üstün haklar tanındığının hiçbir şüpheye yer kalmayacak şekilde açıkça belirtilmesidir. (Kendigelen, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s. 36) İmtiyazların var olup olmadığı sonucuna ulaşırken esas sözleşmenin metninin yanı sıra sözleşmenin hazırlanmasına veya değiştirilmesine ilişkin diğer tüm çalışmalardan pay sahiplerinin imtiyaz oluşturma amaçlarının var olduğu açık bir biçimde anlaşılmalıdır.”

kullanılmasına gerek bulunmamaktadır¹²⁰. Çünkü, TTK’da imtiyaz kavramının esas sözleşmede kullanılmasını zorunlu tutan bir hüküm yoktur.

Öğretide de belirliliğin, imtiyazlı payların yapı taşı olduğu vurgulanmıştır. Tekinalp, imtiyazda belirlilik ilkesinin önemli olduğunu, imtiyazların esas sözleşmede belirli, açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yazar, açık ve net bir şekilde ifade edilmemiş imtiyazın dava yolu ile uygulanabilmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir¹²¹.

Akad, imtiyaz sınırlarının belirlenmesinin, imtiyazlı payın diğer paylardan açık bir şekilde ayrıştırılması ile mümkün olduğunu söylemektedir. Örneğin; A şirketinin esas sözleşmesinde, “Şirket sermayesinin yüzde ellibeşi şirket kârından öncelikli pay alır” şeklinde tanınmış bir imtiyaz, sermayenin yüzde ellibeşini temsil eden payların hangi paylar olduğu belirli olmadığından, kâr payında imtiyaz oluşturmamaktadır¹²².

Kendigelen, payların belirlenebilmesi için pay grupları oluşturulması gerektiğini açıklamıştır. Yazara göre uygulamada da çoğunlukla pay grupları oluşturularak imtiyaz tanınmaktadır¹²³.

Belirlilik ilkesi, grup imtiyazı açısından oldukça önemlidir. Grup imtiyazı, Yargıtay kararlarında senelerdir yer alarak içtihat haline gelmiş, TTK m.360 ile kanunlaşmıştır. TTK m.360’ın gerekçesinde, azınlığın belirlenebilir olması gerekliliği, azınlığın sadece yüzdelerle ifade edilmesinin yetersiz olabileceği, sadece yüzde belirtilmesi ile hangi paylara imtiyaz tanındığı anlaşılamıyorsa, azınlığa tanınan imtiyazların uygulanmasında sorunlar yaşanabileceği belirtilmiştir¹²⁴. Örneğin, esas sözleşmede kimlerden oluştuğu açıkça düzenlenmemiş olan yüzde yirmibeşlik azınlığa yönetim kurulunda aday önerme hakkı tanındığını varsayalım. Şirkette sermayenin yüzde yirmibeşine sahip birden çok pay sahibi olması ve yönetim kuruluna aday gösterme imtiyazının sadece bir yönetim kurulu üyesi için tanınmış olmasına rağmen bu imtiyazlardan hangi pay sahibinin yararlanacağı konusunda açıklık yoksa sermayenin yüzde yirmibeşini oluşturan pay sahipleri, ayrı kararlar alarak yönetim kuruluna seçilecek adayı önerebileceklerdir. Genel kurul, farklı pay sahipleri tarafından aday gösterilen bu

¹²⁰ DOĞANAY, s.1065; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.43.

¹²¹ POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU , Ortaklıklar I, s.788.

¹²² AKAD, s.11.

¹²³ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.27.

¹²⁴ PULAŞLI, Şirketler, s.577; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.251; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.324.

kişilerden uygun gördüğü bir adayı yönetim kuruluna seçebilecektir¹²⁵. Yargıtay kararlarında da, esas sözleşmede imtiyazın belirli olacak şekilde düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır¹²⁶.

1.3.5. İmtiyaz, Yalnızca Pay Sahibi Tarafından Kullanılır.

1.3.5.1. Kural

İmtiyaz paya tanınmakta ve yalnızca pay sahibi tarafından kullanılmaktadır. Kullanılma şekillerine göre pay sahipliği haklarını; kişisel, azınlık ve çoğunluk pay sahipliği hakları olarak üç başlığa bölebiliriz. Şirkette tek payı bulunan pay sahipleri, kişisel pay sahipliği haklarını, tek başlarına kullanabilirler¹²⁷. Payın tanıdığı pay sahipliği hakları da kural olarak kişisel haklardır. Belirli bir grubu oluşturan paylara tanınmış imtiyaz hakkı kural olarak, grupta payları elinde bulunduran her bir pay sahibi tarafından tek başına kullanılabilir.

1.3.5.2. İstisna: Grup İmtiyazı

İmtiyazın yalnızca ilgili pay sahibi tarafından kullanılması kuralının istisnası, grup imtiyazıdır. Grup imtiyazı, belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesi durumunda söz konusu olur (TTK m.360). Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar, imtiyazlı paylardır (TTK m.360/2). Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, kişisel bir hak olarak tek pay sahibine tanınabileceği gibi birden fazla pay sahibine veya belli bir pay grubuna da tanınabilir. Birden fazla pay sahibine veya belli bir pay grubuna tanınarak oluşturulması halinde grup imtiyazı gerçekleşecektir¹²⁸. Belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, esas sözleşmede öngörülerek tanınabilmektedir. Bu pay gruplarına yönetim kuruluna aday önerme hakkı da tanınabilmektedir¹²⁹.

¹²⁵ AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.101; KARSLIOĞLU, Hasan, Anonim Şirketlerde Belirli Gruplara Yönetimde İmtiyaz Tanınması ve Bu Durumda İmtiyazın Payı Takip Etmesinin Engellenebilmesi Sorunu, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2022, C. 17, S. 207, s.399 ; OKUCU TAFTALI, s.22.

¹²⁶ Yargıtay 11.HD., 22.10.1991, 1656 E., 5573 K. “Anonim ortaklık ana sözleşmesinin 10’uncu maddesinde öngörülen %50,5 payı temsil eden ortakların göstereceği adaylardan ortaklığın beş kişilik yönetim kurulunun üç kişisinin seçilebileceği koşulu imtiyaz değildir.” Bkz. ERİŞ, Ticari İşletme Ve Şirketler, C.3, B.3, Ankara 2017, s.2467.

¹²⁷ TEKİNALP, Ünal, Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Pay Sahipli Anonim Ortaklık, İstanbul 2011, s.71.

¹²⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.790; KENDİGELEN, İmtiyazlı Paylar, 40.Yılında Türk Ticaret Kanunu, İstanbul 1997, s.193.

¹²⁹ Detaylı bilgi için Bkz. 2.4.4.1. Yönetim Kuruluna Aday Önerme Hakkı , 2.4.4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin TTK m.360’da Belirlenen Gruplardan Seçilmesi

Grup imtiyazında üstün hak, bir bütün olarak gruba tanınmış olmasından dolayı, ilgili hak kullanılırken pay sahipleri ortak hareket etmelidir. Bu durum nedeniyle grup imtiyazının, imtiyazın yalnızca ilgili pay sahibi tarafından kullanılması kuralının istisnası olduğu kabul edilmektedir¹³⁰. Öğretide aksi görüşü savunan yazarlar ise grup imtiyazı gruba tanınmış olsa da gruptaki kişilerin değil de payın önem taşımasından dolayı imtiyazın yalnızca pay sahibi tarafından kullanılacağı ilkesine istisna oluşturulmadığını savunmaktadır¹³¹.

Kanaatimizce, grup imtiyazında paylardan ziyade grup ayrıcalıklıdır ve bu imtiyaz türünün oluşabilmesi için bir grubun varlığı gereklidir. Gruba tanınan bu imtiyaz kullanılırken gruptaki pay sahiplerinin birlikte hareket etmesi gerekir. Bu sebeple grup imtiyazının, imtiyazın yalnızca pay sahibi tarafından kullanılacağı ilkesine istisna teşkil ettiğini düşünüyoruz.

1.4. İmtiyaz Kavramının Benzer Kavramlarla Karşılaştırması ve Anonim Şirkete Hâkim Olan İlkeler Kapsamında Değerlendirilmesi

1.4.1. İmtiyaz Kavramının Benzer Kavramlarla Karşılaştırması

1.4.1.1. İmtiyaz Kavramı ile Müktesep Hak Karşılaştırması

ETTK döneminde, öğretide ve kimi Yargıtay kararlarında imtiyaz ile müktesep hakkın birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir¹³². Ancak öğretide çoğunluk görüşü, imtiyazların müktesep hak olmadığı yönündedir¹³³. Aksi görüş ise imtiyazlı pay oluşturmanın müktesep hak olduğunu ve imtiyazlı pay sahiplerinin rızası olmadan imtiyazların kaldırılamayacağını savunmuştur¹³⁴. Fakat imtiyaz kavramı ile müktesep hak kavramını birbirine karıştırmamak gerekir, iki kavram arasında önemli farklar bulunmaktadır. İki kavramın ortak özelliği, hakkın kaynağının pay olmasıdır¹³⁵. İmtiyaz,

¹³⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇEVİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.426; BALTALI, Candemir, Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, 2019, s.254; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.386; AKDAĞ GÜNEY, s.51.

¹³¹ SÖNMEZ, Numan Sabit, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin İmtiyaz Yoluyla Yönetim Kurulunda Temsili, İstanbul 2024, s.15; ÖLMEZ, Fatih, Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili, İstanbul 2021, s.32.

¹³² TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.345; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.38; ÇEKER, Mustafa, Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı Ve Kullanılması, Ankara 2000, s.8.

¹³³ İMREGÜN, Oğuz, Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri, İstanbul, 1962, s.200.

¹³⁴ KAYA, Arslan, Makalelerim I, İstanbul 2012, s.149.

¹³⁵ ERTEN, s.72 vd. ; KİRTİL, Neşe, Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, 2005, s.6.

TTK'ya göre diğer paylara nazaran üstün haktır oysa müktesep haklar, esas sözleşme ve kanun hükümlerine göre genel kurul ve yönetim kurulu kararlarına tâbi olmayan, pay sahiplerinin rızası olmaksızın değişiklik yapılamayan haklardır¹³⁶. Müktesep haklar, pay devriyle yeni pay sahibine geçmez; ancak imtiyazlı paylar devirle aynı niteliğe sahip pay sahibine geçmektedir¹³⁷.

Müktesep haklar, sermayenin çoğunluğunu elinde tutan pay sahiplerine karşı azınlığın ve bireysel hakları bulunan pay sahiplerinin haklarını korumak için oluşturulan bir mekanizmadır. Müktesep hakların temel amacı, bu hakların değiştirilmesini ya da ortadan kaldırılmasını engelleyecek veya güçleştirecek bir mekanizma oluşturmakken; imtiyazlı payların temel amacı, bir pay veya pay grubuna diğer paylara nazaran üstün bir hak sağlamaktır¹³⁸. Ancak, imtiyazlı payların müktesep hakları ihlal etmemesi gerekir¹³⁹.

Hukukumuzda müktesep hak sistemini getiren İsv.BK. m.646, 1992 yılında yürürlükten kaldırılmıştır ve İsviçre öğretisinde, imtiyazların müktesep hak niteliğinde olmadığı kabul edilmektedir¹⁴⁰. ETTK m. 385/2'de¹⁴¹ oy kullanma, iptal davası açma, kâr payı alma, tasfiye artığına katılma gibi hakların müktesep hak olarak nitelendirilmesi ancak bu hakların müktesep hak niteliğinde olmaması sebebiyle ETTK m. 385/2 hükmü öğretide eleştirilmiştir¹⁴².

¹³⁶ POROY/TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.866; TURAN, s. 126; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.6 ; SEBZECİ, s.434.

¹³⁷ Yargıtay 11. HD., 2021/3844 E., 2022/9063 K. T. 14.12.2022, "Dairemizin yerleşik içtihatları doğrultusunda imtiyaz belirli grup ortaklık paylarına veya azlığa tanınır. TTK'nın 452. maddesinde bahsedilen müktesep haklar ise bizzat ortağın şahsına tanınır. İmtiyazlı paylar ortaklık paylarının devriyle birlikte aynı niteliği haiz olan yeni ortağa geçerken, müktesep haklar ortaklık paylarının devriyle birlikte yeni ortağa geçmez. TTK'nın 421/3-b maddesi uyarınca sermayenin en az %75'ini oluşturan pay sahiplerinin olumlu oyu ile payda imtiyaz oluşturulması mümkün iken, belirli bir ortak lehine oluşturulan müktesep haklar ise sözleşmesel haklar niteliğindedir ve oluşturulması diğer tüm pay sahiplerinin olumlu oyunu gerektirir."

¹³⁸ MEIER-HAYOZ, Arthur/FORTMOSER, Peter, Schweizerisches Gesellschaftsrecht , Bern 2018, s.111; ERTEN, s.85; SEBZECİ, s.434; ASLAN, Yavuz Can, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2017, C.5, S.2, s.74.

¹³⁹ SERTOĞLU, s.285.

¹⁴⁰ BÖCKLİ, Peter, Schweizer Aktienrecht, Basel 2009, s.438.

¹⁴¹ Müktesep haklar başlıklı ETTK m.385: "(1)Aksine esas mukavelede hüküm olmadığı takdirde umumi heyet aşağıdaki maddelerde bildirilen şartlar dairesinde esas mukavenenin bütün hükümlerini değiştirebilir. Şu kadar ki; münferit pay sahiplerinin bu sıfatla haiz oldukları müktesep haklarda rızaları olmaksızın hiçbir değişiklik yapılamaz. (2)Müktesep haklar; kanun veya esas mukavele hükümlerine göre umumi heyet ve idare meclisi kararlarına tabi olmayan yahut umumi heyetin toplantılarına iştirak hakkından doğan, hususiyle azalık, rey kullanmak, iptal davası açmak, kar payı almak ve tasfiye neticesine iştirak etmek gibi haklardır."

¹⁴² MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul 2017, s.203 vd.; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.318.

İmregün, müktesep hakların kanunun emredici hükümlerinden doğduğunu ve pay sahiplerinin rızası olsa bile değişiklik yapılamayacağını ifade etmiştir¹⁴³. ETTK döneminde müktesep haklar, mutlak ve nispi olmak üzere ikili bir ayrıma tâbi tutulmuştur. Mutlak müktesep haklar, sahibinin rızası olmadan şirket organlarından hiçbirisi tarafından sınırlandırılmayan haklardır. Nispi müktesep haklarsa, hakkın özüne dokunulmamak şartıyla kurallar, sınırlar konularak sınırlandırılabilen haklardır¹⁴⁴.

TTK m. 452 hükmü ile vazgeçilmez ve müktesep haklar güvence altına alınmıştır. Genel kurulun, esas sözleşmede yer alan hükümleri değiştirebilmesi, kanundaki şartlara uyması esas sözleşmede aksi bir düzenleme bulunmaması koşuluna bağlıdır. Ancak genel kurul, vazgeçilmez ve müktesep hakları kaldıramaz (TTK m. 452). Müktesep haklar, yalnızca pay sahiplerinin rızasıyla değiştirilebilirler. Vazgeçilmez haklar ise, müktesep hakların aksine pay sahiplerinin rızasıyla dahi değiştirilemezler¹⁴⁵. TTK m. 452 gerekçesinde, ETTK m.385/2'nin müktesep hakları yetersiz bir şekilde tanımladığı ve yanlış anlamalara yol açtığı için çıkarıldığı belirtilmiştir¹⁴⁶. Öğretide, anonim şirketlerde hareket serbestisi eğilimi nedeniyle müktesep hakların azaltılmasının amaçlandığı hatta tanım ve içerik yönünden belirli olmayan bu kavramın kanundan çıkarılmasının isabetli olacağı savunulmuştur¹⁴⁷.

Kanaatimizce, müktesep haklar pay sahiplerinin haklarını sermayenin çoğunluğuna karşı koruyabilir. Genel kurul kararları ile esas sözleşme değişikliklerinde, pay sahiplerinin hakları ihlal edildiğinde, müktesep haklar kolay ve objektif bir şekilde tespit edilebilir. Bu sebeplerle müktesep hakların kanunda kalmasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz. Kaldı ki kanun koyucunun TTK m. 452 hükmüyle şu anki takdiri de, kanunda müktesep hakların kalması yönündedir.

¹⁴³ İMREGÜN, Menfaat İhtilafları, s.127.

¹⁴⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s. 868.

¹⁴⁵ AKTAŞ, s.17.

¹⁴⁶ TTK m. 452 gerekçe.

¹⁴⁷ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.206; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.328. Pulaşlı, hukuk sistemlerinin çoğunda müktesep hak teriminin kullanılması bırakılarak yerine "alınamazlık, vazgeçilmezlik" gibi ifadelerin kullanıldığını ve bu kavramların mutlak müktesep hak olmadığını açıklamıştır.(PULAŞLI, Şerh III, s.2159) Erdem, müktesep hakların kanunda kalması gerektiğini, pay sahiplerini çoğunluğa karşı koruyan bir mekanizma olduğunu ifade etmiştir. (ERDEM, Nuri, 6102 Sayılı "Yeni" TTK.'ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin "Müktesep" (Kazanılmış) Hakları", Regesta Ticaret Hukuku Dergisi ,2012, C.2, S.1, s. 41)

1.4.1.2. İmtiyaz Kavramı ile Altın Pay Karşılaştırması

TTK ön tasarısında altın paylar, m. 403'te¹⁴⁸ düzenlenmesine müteakip tasarıdan çıkarılmış ve TTK'da altın paylara yer verilmemiştir¹⁴⁹. Altın paylar, “Özelleştirilen şirketlerde artık çoğunluk hissesine sahip olmayan devletin veya kamu tüzel kişilerinin, pay sahiplerine tanınan genel haklara ek olarak sahip olduğu ve devlete özelleştirilen şirketler üzerinde kontrol imkanı sağlayan paylardır.”¹⁵⁰ Başka bir tanım, “devletin özelleştirilen şirketlerde sahip olduğu şirket sermayesine katılımı ile oransal olmayan özel hakları” altın pay olarak nitelendirmektedir¹⁵¹.

Öğretide, altın paylarla ilgili farklı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çiğdem Yatağan Özkan, altın payların şirketten ekonomik bir yarar elde etme amacı taşıması ve sadece devlete veya diğer kamu tüzel kişilerine tanınmaları nedeniyle diğer imtiyazlardan farklı ve onlardan üstün, “özel nitelikli bir imtiyaz” olduğunu vurgulamaktadır¹⁵². Çiğdem Yatağan Özkan, TTK m. 334/1 ve TTK m.478/4¹⁵³ hükmünün altın paya yol açtığı belirtmiştir¹⁵⁴. Anonim şirketlerin konusunun kamu hizmeti olması şartıyla, esas sözleşmede yer alacak bir düzenleme ile, anonim şirkette pay sahipliği bulunmayan devlet veya kamu tüzel kişilerinden herhangi biri, şirket yönetim kurulunda temsilci hazır bulundurulabilir (TTK m. 334/1). Yatağan Özkan, TTK m.359/5 hükmünün¹⁵⁵ de altın pay olarak değerlendirilmesi gerektiği savunmuştur¹⁵⁶. Bu hükümle devlet ile kamu tüzel kişilerinin yönetim kurulunda kontrol sağlayarak şirketteki etkinliklerini artırmaları amaçlanmıştır. Bu değerlendirmeye, devlet ve kamu tüzel kişilerinden birine yönetim kurulunda temsil hakkı sağlanması durumunda imtiyazlı

¹⁴⁸ TTK Tasarısı m. 403: “Altın pay; özelleştirme, yap-işlet-devret ve imtiyaz sözleşmeleri ile benzer sözleşme ve ilişkiler dolayısıyla ve kamu menfaati bulunduğu hallerde, Devlete veya onun belirlediği kişiye tanınan, esas sözleşmede açıkça yazılmış belli kararların alınmasında, şirketteki oyların çoğunluğunu temsil ettiği kabul edilen ve sahibi veya temsilcisi tarafından olumsuz oy kullanıldığında veya toplantıda temsil edilmediğinde söz konusu kararları geçersiz kılan hakları içeren paydır. Altın payın hangi payları oluşturduğu, hangi payları geçersiz kıldığı esas sözleşmede ayrı ayrı gösterilir. Altın pay birden fazla da olabilir. Devletin rızası olmadan altın pay kaldırılamaz, verdiği haklar sınırlandırılmaz, yok edilemez, işlemez hale getirilemez. Devletin kamu menfaatinin bulunduğu durumlarda Devletin belirleyeceği kişiye yapılan devirler hariç, devir ile altın pay içerdiği hakları yitirir.” Bkz. PULAŞLI, Şerh III, s.1834.

¹⁴⁹ ERTEN, s.102; ALTINTAŞ, Gülfem, Anonim Şirketlerde Oyda İmtiyaz, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Temmuz 2019, S.19-20, s.177.

¹⁵⁰ YATAĞAN ÖZKAN, Çiğdem, Anonim Şirketlerde Altın Paylar, İstanbul 2016, s.39.

¹⁵¹ KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.350.

¹⁵² YATAĞAN ÖZKAN, s.41.

¹⁵³ Detaylı bilgi için Bkz. s. 13-14.

¹⁵⁴ ERTEN, s.103; YATAĞAN ÖZKAN, s.121.

¹⁵⁵ TTK m.359/5, “Devlet ve kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebilir.”

¹⁵⁶ YATAĞAN ÖZKAN, s.122.

paylara ilişkin hükümlerin (TTK m.478) uygulanması ve kanunda altın paylara ilişkin açıkça bir düzenleme yer almaması sebebiyle katılmadığımızı belirtiriz.

Pulaşlı, sözleşme serbestisine göre esas sözleşmeyle altın payın düzenlenebileceğini savunmaktadır¹⁵⁷. Bilgeç, şirketlerin özelleştirilmesi durumunda devlet lehine oluşturulan altın paylar kavramı yerine ana sözleşmesel hak (akdi hak)¹⁵⁸ kavramının kullanılmasının daha uygun olduğunu ifade etmiştir¹⁵⁹. Biçer, anonim şirketin niteliğine, ilkelerine uygun olmayan altın payların özellikle oy hakkında en çok on beş oy hakkı düzenlemesine ve oransallık ilkesine uygun olmadığını, altın payların oluşturulmaması gerektiğini savunmaktadır¹⁶⁰.

Altın payların öngörülüş amacı, özelleştirilen şirket yönetimi üzerinde devlet veya diğer kamu tüzel kişileri lehine özel bir imtiyaz oluşturarak özelleştirilen işletmelerdeki kontrolü sağlamaktır¹⁶¹. Devlet veya diğer kamu tüzel kişilerine altın paylar ile tanınan veto, onay gibi haklarla şirkette kontrol mekanizması sağlanmaktadır ve bu durum yabancı yatırımcıların belirli bir oranın üzerinde pay almasını engellemektedir.

Sermaye şirketlerinde oluşturulan imtiyazlı paylar ile altın payların, sermayeye oranla oy hakkı ilkesini kesintiye uğratması ve şirket yönetiminde etki sağlaması nedeniyle benzediği belirtilmektedir¹⁶². Ancak altın paylar, paya tanınabileceği gibi imtiyazlı payların aksine paydan bağımsız olarak da oluşturulabilir ve altın paylara imtiyazları aşan ölçüde ayrıcalık tanınabilir. Altın paylarda, pay devredildiğinde imtiyazlı payların aksine hak devredilen kişiye geçmez. Örneğin, ÖUHK (4046 Sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun¹⁶³) m.13, anonim şirket sermayelerinin %49'undan çoğunun özelleştirilmesine karar verilen bazı kuruluşlarda, devletin pay sahipliğine bakmaksızın imtiyazlı paylar düzenlenmesini zorunlu tutmuştur. Bu kuruluşlar; Türk Hava Yolları A.O. (Anonim Ortaklık), Türkiye Halk Bankası A.Ş. (Anonim Şirket), T.C. Ziraat

¹⁵⁷ PULAŞLI, Şirketler, s.146.

¹⁵⁸ İmtiyazın paya tanınması ilkesinin istisnası, kişilere tanınan üstün haklardır. Bu haklar akdi(sözleşmesel) hak olarak adlandırılır. Bu hak imtiyaz olarak değil, nispi bir hak olarak değerlendirilir. Bkz. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.787; PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz Ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam Ve Etkisi , Prof.Dr.Erdoğan Moroğlu'na Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1999, s.563; AKTAŞ, s.27; AKAD, s.14; NİZAMOĞLU, s.30.

¹⁵⁹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.38.

¹⁶⁰ BİÇER, s.171.

¹⁶¹ BİÇER, s.170.

¹⁶² BİÇER, s.172; YATAĞAN ÖZKAN, s.39.

¹⁶³ RG. 27.11.1994/22124.

Bankası, Türkiye Petrolleri A.O., T.M.O (Toprak Mahsülleri Ofisi), T.M.O Alkoloid Müessesesi'dir. Bu düzenlemeyle sayılan stratejik kuruluşlarda, özelleştirme yapılsa da devletin etkinliğini korumak amaçlanmıştır. Altın payda imtiyaz, devlet lehine tanınmıştır. Bu sebeple pay devri, imtiyazın devri sonucunu doğurmaz, imtiyazlar kendiliğinden yok olmaktadır¹⁶⁴. Altın paylar, imtiyazlı paylardan daha geniş bir kavramdır. Altın payların, imtiyazlı paylardan bir diğer farkı ise irade serbestisi ile düzenlenmemesidir. Çünkü altın paylarda, devletin kamusal gücü hâkimdir ¹⁶⁵.

Kanaatimiz, altın payların özel nitelikte bir imtiyazlı pay olmadığı yönündedir. TTK m. 334/1, m.359/5, m.478/4 hükümlerinin altın pay olarak değerlendirilmesi görüşüne, kanun koyucunun bu yönde bir kanaati olsaydı altın payları açıkça düzenleyeceği yönünde irade ortaya koyacağını düşünmemiz ve TTK Tasarısından altın payların çıkarılması nedeniyle katılmamaktayız.

1.4.2. İmtiyaz Kavramının Anonim Şirkete Hâkim Olan İlkeler Kapsamında Değerlendirilmesi

1.4.2.1. Oransallık İlkesi

Anonim şirketlere hâkim olan temel ilkelerden birisi oransallık ilkesidir¹⁶⁶. Pay sahiplerinin, paylarıyla orantılı bir şekilde şirketteki haklardan yararlanmasına oransallık ilkesi denir. Bu ilke hem kâr payı, tasfiye payı gibi mali haklarda hem de oy hakkı gibi idari haklarda uygulanır. Oransallık ilkesi her koşulda uygulanmaz. “Emredici Hükümler” başlıklı TTK m.340’da, anonim şirketlere ilişkin kanun hükümlerinden ancak kanunda buna açıkça izin verilmişse sapılabileceği belirtilmiştir. Oransallık ilkesi, kanunda yer alan hükümler nedeniyle bireysel haklar ve imtiyazlı paylar ile sınırlandırılabilir. İmtiyazlı paylar (TTK m.478) oluştururken oransallık ilkesinin dışına çıkılarak bazı paylara üstün bir hak sağlanmaktadır¹⁶⁷.

¹⁶⁴BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s. 38; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s. 224.

¹⁶⁵ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.37; YATAĞAN ÖZKAN, s.39; PULAŞLI, Şerh III, s.1834.

¹⁶⁶ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.119; ÇEVİK, Orhan Nuri, Anonim Şirketler, Ankara 2002, s.8; YILDIZ, Şükrü, Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Ankara 2004,s.55.

¹⁶⁷ ERİŞ, Şirketler, s.608; PULAŞLI, Hasan, Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette İmtiyazlı Paylar, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,2013, S.8, s. 2; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.27.

1.4.2.2. Eşit İşlem İlkesi

Anonim şirketlere hâkim olan temel ilkelerden bir diğeri ise eşit işlem ilkesidir¹⁶⁸. Anonim şirketlerde alınmış kararların yalnızca çoğunluk pay sahiplerinin menfaatlerine yönelik olması, şirketin menfaat dengesinin bozulmasına neden olmaktadır¹⁶⁹. Eşit işlem ilkesi, anonim şirketteki menfaatleri dengelemeyi amaçlamakta ve çoğunluk pay sahiplerinin azınlık pay sahipleri üzerinde sınırsız güce sahip olmalarını engellemektedir¹⁷⁰.

Pay sahipleri, eşit işlem ilkesine göre eşit koşullarda eşit muameleye sahiptir (TTK m.357/1). Bu düzenlemeyle birlikte, anonim şirketlerde eşit işlem ilkesi, kanuni ve yazılı bir üst kural haline gelmiştir¹⁷¹. Söz konusu hüküm, bir taraftan şirket organlarının öznal, keyfî karar ve uygulamalarına bir üst hukuk kuralı ile kanuni bir barikat çekmekte, diğer taraftan da esas sözleşmelerdeki hükümlerin adil ve menfaatler dengesine uygun bir şekilde yorumlanmasını sağlamaktadır¹⁷². İmtiyazlı paylar, eşit işlem ilkesinin istisnasıdır. Çünkü, imtiyazlı paylar oluşturulmasıyla, anonim şirketteki payların eşitliğinden uzaklaşmaktadır¹⁷³.

¹⁶⁸BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan, Ticaret Hukuku Bilgisi, Bursa 2021, s.246; ÇELİK, s.304.

¹⁶⁹ YILDIZ, Eşit İşlem, s.100.

¹⁷⁰TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.350; NOMER ERTAN, Nedret Füsün, Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma(Eşit İşlem) İlkesi, Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.470; BAHAR SAYIN, Hediye, Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı, İstanbul 2017, s.100; SEBZECİ, s.433.

¹⁷¹ TURAN, s. 127.

¹⁷²YILDIZ, Eşit İşlem, s.62; Bkz. Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Adalet Komisyonu Raporu, Esas No:1/324, S:96.

¹⁷³ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.58; İMREGÜN, Menfaat İhlalleri, s.91; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.42.

2. BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY ÇEŞİTLERİ

2.1. Genel Olarak

TTK m.478/2'ye göre imtiyaz, “*Kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır.*” İlgili maddede yer alan “gibi” ve “kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği” ifadelerinden; kanundaki imtiyazlı pay çeşitleri sayımının sınırlı bir sayım olmadığı, tarafların sözleşme serbestisi ilkesi gereğince TTK’nın emredici hükümlerine aykırı olmamak koşuluyla esas sözleşme ile imtiyaz oluşturabilecekleri anlaşılmaktadır. TTK m.478/3’de, TTK m.360 hükmünün saklı olduğu belirtilerek, TTK m.360’da belirli gruplara yönetim kurulunda temsil imtiyazı oluşturulmuştur. TTK m.478 gerekçesinde yer alan, “*İmtiyaz esas itibarıyla malvarlığı haklarında tanınabilir. Bunun bir istisnası olan oyda imtiyaz ayrı bir rejime bağlanmıştır.*” açıklaması öğretide, gerekçenin muğlak kapalı bir ifadeye sahip olduğu, kanuna, imtiyaz ilkelerine, niteliğe uygun olduğu sürece imtiyaz oluşturulabileceği, yönetsel haklar bakımından da bir sınırlama olmadığı şeklinde değerlendirilmiştir¹⁷⁴. Örneğin, dava, bilgi alma, inceleme, genel kurula katılma hakları gibi haklarda; bu hakların tüm pay sahiplerine tanınmış olması, niteliği itibarıyla imtiyaz oluşturmaya elverişli haklar olmaması nedeniyle imtiyaz oluşturulamaz¹⁷⁵.

Bu bölümde imtiyazlı pay çeşitleri, hemen hemen her başlığın ayrı bir tez konusu olduğu gözetilerek ana hatları ve önemli kısımlarıyla ele alınmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda sırasıyla kâr payında, tasfiye payında, oy hakkında, yönetim kurulunda temsil edilme hakkında, rüçhan hakkında imtiyazlı paylar incelenmiştir. Son olarak uygulamada en sık karşılaşılan kanunda sayılmayan imtiyazlı paylar başlığı altında; şirket imkanlarından yararlanma hakkında imtiyaz, intifa senedi hakkında imtiyaz ve sermaye için faiz talep edebilme hakkında imtiyaz incelenmiştir.

¹⁷⁴ ORUÇ, s.178; AKTAŞ, s.34; ERTEN, s.109.

¹⁷⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.875; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.43.

2.2. Kâr Payında İmtiyazlı Paylar

2.2.1. Anonim Şirketlerde Kâr Payı Hakkı ve Kâr Payında İmtiyaz Tanınması Şartları

Kâr; Farsça kökenli bir kelime olup, ‘‘bir şeyden sağlanan kazanç, yarar’’ anlamına gelmektedir¹⁷⁶. Diğer bir tanıma göre ise, üretim faktörlerinden biri olan girişimcinin üretimden aldığı paydır. Bir anonim şirkette pay sahibinin en önemli mâli hakkı, şirket tasfiye edilmek zorunda olmadığı sürece kâr payıdır. Anonim şirketlerde kârın dağıtılabilmesi için bazı şartların yerine getirilmiş olması gerekmektedir.

TTK’da, kâr payının tanımı yapılmamıştır ancak kâr payı dağıtımı hususu düzenlenerek şirketin kâr dağıtılabilmesi için, kâr etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Kâr payı dağıtımı, şirketin net dönem kârının¹⁷⁷ dağıtımı yapılarak gerçekleşir. Pay sahiplerine dağıtılacak kâr payının belirlenebilmesi için serbest yedek akçelerin¹⁷⁸(TTK m.523) ayrılması gerekir (TTK m.509/2). Anonim şirketlerin, kâr elde etmesi kâr payı dağıtımı için yeterli değildir, şirket kârını ticari bilançosuna yansıtmalıdır¹⁷⁹.Yıllık bilançonun tespiti için yıllık kârın hesaplanması gerekmektedir (TTK m. 508/2).

Pay sahibinin paydan doğan kâr payı hakkı, TBK (6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu)¹⁸⁰ m.170’e göre¹⁸¹ geciktirici şarta bağlı bir haktır¹⁸². Çünkü; kâr payı dağıtılması, şirketin faaliyet yılı içerisinde kâr etmesi ve bu kârın genel kurul tarafından

¹⁷⁶ <https://sozluk.gov.tr>, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, E.T: 29.10.2024.

¹⁷⁷ Net dönem kârı: Şirketin genellikle bir mali yıl boyunca elde ettiği toplam gelirlerden(Yatırım, faiz, satış gelirleri) ,toplam giderlerinin(Vergiler, Üretim maliyeti, işletme masrafları, faiz giderleri) çıkarılması sonucunda bulunan kârdır.

¹⁷⁸ Kâr Payı ile Yedek Akçeler Arasında İlgi başlıklı TTK m.523: ‘‘Kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine dağıtılacak kâr payı belirlenemez. (2) Genel kurul; a) Aktiflerin yeniden sağlanabilmesi için gerekliyse, b) Bütün pay sahiplerinin menfaatleri dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince kararlı kâr payı dağıtımı yönünden haklı görülüyorsa, Kanunda ve esas sözleşmede öngörülenlerden başka yedek akçe ayrılmasına da karar verebilir. (3) Esas sözleşmede hüküm bulunmasa bile, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve diğer yardım örgütleri kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya diğer yardım ve hayır amaçlarına hizmet etmek üzere, bilanço kârından yedek akçe ayırabilir.’’

¹⁷⁹ PULAŞLI, Şirketler, s.615; BADAK, Zehra, Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı , İstanbul 2018 ,s.495; ÜNAL, Ahmet Cemil, Anonim Şirketlerde Kâr Payı, Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçe Ayrılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Ankara 2006, s.6.

¹⁸⁰ RG. 4.2.2011/27836.

¹⁸¹Geciktirici koşul başlıklı TBK m.170: ‘‘Bir sözleşmenin hüküm ifade etmesi, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği bilinmeyen bir olguya bırakılmışsa, sözleşme geciktirici koşula bağlanmış olur. Aksi kararlaştırılmamışsa, geciktirici koşula bağlı sözleşme, ancak koşulun gerçekleştiği andan başlayarak hüküm ifade eder.’’

¹⁸² EREN, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler,2021 s. 1199, OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 2015, s.491; PULAŞLI, Şirketler, s.615.

kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre dağıtılmasına karar verilmesi şartına bağlıdır. Kâr payı hakkının niteliği hususunda ise öğretide çoğunluk görüşü vazgeçilmez hak olduğu yönündedir¹⁸³. Tekinalp, kâr payı hakkını anonim şirketlerin kâr etme gayesi sebebiyle vazgeçilmez bir malvarlığı hakkı olduğunu kabul etmektedir¹⁸⁴. Pulaşlı da, kâr payı hakkının vazgeçilmez hak olduğunu ve kanunda yasaklanmamış ekonomik gayeler için kâr payı oluşturulabileceğini ifade etmektedir¹⁸⁵. Vazgeçilmez hak olduğunu kabul eden görüş, kâr payı hakkının kaynağının kanundan doğduğunu, bu nedenle kâr payının sadece esas sözleşmeye konulacak bir hükümle veya genel kurulun kâr payı dağıtımına karar vermesiyle¹⁸⁶ kâr payının dağıtılmayacağını ifade etmektedir¹⁸⁷.

Her bir pay sahibi, sahip olduğu pay oranı kadar şirkette dağıtılmasına karar verilen net dönem kârından yararlanmaktadır¹⁸⁸ (TTK m.507/1). TTK m.507/1 hükmünün istisnası, esas sözleşmeyle bazı pay türlerine kâr payında imtiyaz tanınmasıdır (TTK m.507/2). Örneğin, şirketteki bazı paylara esas sözleşmeyle kârdan öncelikli yararlanma hakkı tanınması ile ilk olarak bu hakka sahip pay sahiplerinin kâr payı dağıtımı yapılacaktır¹⁸⁹.

Genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında, kâr paylarının tespiti, serbest yedek akçelerden kâr payı dağıtımına karar verebilmesi de sayılmıştır¹⁹⁰ (TTK

¹⁸³ BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2328; BESEN, s.42, OKUCU TAFTALI, s.58.

¹⁸⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.898.

¹⁸⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.583.

¹⁸⁶ TTK m.523'ye göre genel kurul, kanunda veya esas sözleşmedeki düzenlemeler dışında serbest yedek akçelerden kâr payı dağıtımına karar verebilmesi ancak iki durumda gerçekleşir. Bu durumlar; şirketin aktiflerin gerçekleşmesi için kâr payı dağıtımını yapmanın lüzumlu olması ve bu kâr payı dağıtımının şirketteki tüm pay sahiplerinin menfaatine olmasıdır.

¹⁸⁷ KARSLIOĞLU, Hasan, Anonim Şirketlerde Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtım İlkeleri, Ankara Barosu Dergisi, 2019, C.77, S.3, s.190.

¹⁸⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.899.

¹⁸⁹ Detaylı bilgi için Bkz. 2.1.2.1. Kârdan Öncelikli Yararlanma Hakkı.

¹⁹⁰ Kâr payı dağıtımının genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olduğunu vurgulayan karar için Bkz. Yargıtay 11.HD. 2018/3914 E. , 2020/997 K. sayılı ilamı, ‘ ‘ Davacı vekili, davalı şirketin sermayesinin 2.000.000 TL olup, müvekkilinin % 20 hissedar olduğunu, müvekkiline şirket kâr paylarının bugüne kadar ödenmediğini, ... müvekkilinin hak ettiği kâr paylarının tespiti ile şimdilik 50.000 TL kâr payının faiziyle tahsilini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, derdestlik itirazı ve zamanaşımı def’inde bulunmuş... davalı şirketin dağıtılmamış kârları reel olarak şirketin borcunu karşılamadığından kâr dağıtımının yapılamadığını, buna rağmen kendi adına kayıtlı olan ... taşınmazı satarak bedelini davacı hesabına yatırdığını, ayrıca davacının fiili olarak şirkette çalışmamasına rağmen düzenli olarak maaş aldığını savunarak, davanın reddini istemiştir. İlk derece Mahkemesi, kâr payı dağıtımına ilişkin herhangi bir genel kurul kararı bulunmadığı, bu hali ile muaccel bir alacağın söz konusu olmadığı, TTK 616/1-e maddesi ile kâr payı dağıtımının genel kurulun devredilemez yetkileri arasında bulunduğu, mahkemenin de genel kurul yerine geçerek yetkisini kullanmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Karara karşı, davacı vekiline istinaf yoluna başvurulmuştur. İstinaf mahkemesi, ... genel kurulun kâr payı hakkında karar verme yetkisine sahip olduğu, sadece kârın varlığının ortakların kâr payını talep etmesi bakımından yeterli bulunmadığı, genel kurul tarafından dağıtım kararı verilmedikçe kâr payının muaccel hale gelmeyeceği, genel kurulun kâr payı dağıtımına ilişkin kararı ile birlikte ortakların ortaklığa karşı bir talebinin ortaya çıkacağı, ortağın oluşan bu kâr payı alacağını ortaklığın tasfiyesini beklemeksizin talep

m.408/2). Genel kurul, kâr payları üzerinde görev ve yetkilerini kullanırken kanun ve esas sözleşme hükümleri doğrultusunda hareket etmelidir¹⁹¹.

Kâr payı, esas sözleşmede aksi düzenlenmedikçe pay sahibinin şirkete ödemiş olduğu sermayeye oranla hesap edilmektedir¹⁹²(TTK m.508/1). Kâr payı dağıtımının söz konusu olabilmesi için şirkette dağıtılacak kârın bulunması veya önceki yılların kârlarından bu amaçla yedek akçelerin ayrılması gerekmektedir¹⁹³. Pay sahiplerine verilecek kâr payının belirlenebilmesi ise kanunda, esas sözleşmede yer alan isteğe bağlı yedek akçelerin ayrılması ile mümkün olur (TTK m.523). Kâr payı, yıllık net dönem karından ve bu amaç için ayrılan veya herhangi bir özel amaca bağlı olmadan serbest yedek akçelerden dağıtılabilir. Kâr payı dağıtımı yapılabilecek ilk kaynak, yıllık bilançoya göre tespit olunan dağıtılabilir safi dönem kârıdır. Şirketin faaliyet yılı içerisinde kâr elde etmiş olması gerekir. Şirket, faaliyet dönemi sonunda kâr etmezse veya serbest yedek akçe kâr dağıtımına elverişsizse kâr payı dağıtılamayacaktır. Şirket, genel kurulu ile de kâr dağıtmama kararı alınabilir. Kâr payının alacak hakkına dönüşmesi genel kurulda alınacak kararlar ile gerçekleşmektedir¹⁹⁴. Genel kurulun kâr payı dağıtımı konusunda karar alabilmesi için teklif, yönetim kurulu tarafından yapılmaktadır. Kâr dağıtılabilmesi için dağıtılacak kârın mevcut olması ile beraber genel kurulda kâr paylarının dağıtımına yönelik karar alınması gerekmektedir¹⁹⁵.

Kâr dağıtımına karar verme yetkisini münhasıran elinde bulunduran genel kurul, bu yetkisini kötüye kullanabilir, imkân olduğu halde keyfi şekilde davranarak hiç kâr dağıtmayabilir veya cüz'i miktarda kâr dağıtabilir. Söz konusu genel kurul kararı, iptal edildiğinde ne yapılacağına ilişkin uygulama ve öğretide yoğun bir tartışma mevcuttur.

---

ve dava hakkı bulunduğu, genel kurul kararıyla ortak lehine muaccel bir alacak doğduğu, şirket genel kurulunca kâr payı dağıtımına ilişkin bir karar alınmadığı hususunda ihtilaf da olmadığı, kâr payı dağıtım kararı alınmaksızın kâr payı alacağının dava yolu ile talep edilemeyeceği gerekçesiyle, istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Yargıtay 11.HD. 2018/3914 E. , 2020/997 K. sayılı kararında, Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanması yönünde hüküm kurulmuştur. '' Benzer kararlar için Bkz. Yargıtay 11. HD., 2017/4262 E., 2019/1320 K., T. 19.2.2019; Yargıtay 11. HD., 2019/4742 E., 2021/4466 K., T. 27.5.2021; Yargıtay 11. HD., 2021/8859 E., 2023/2827 K., T. 9.5.2023.

¹⁹¹ İMREGÜN, Oğuz , Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kâr Payı(Temettü) Hakkı , Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C. 1, İstanbul 2002, s. 416; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s. 73, BESEN, s.40.

¹⁹² BADAĞ, s.19.

¹⁹³ PULAŞLI, Şirketler, s. 583; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.907; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s. 71; BESEN, s.40.

¹⁹⁴ PULAŞLI, Şirketler, s.583; POROY/TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s. 908; BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2329.

¹⁹⁵ ERİŞ, Gönen, Anonim Şirketler Hukuku,1995, s.796; PULAŞLI, Şirketler, s.583; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.298; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.55; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.73.

Bir görüş¹⁹⁶, iptal kararından sonra konunun tekrar genel kurul gündemine getirilmesini ve genel kurulda karar alınması gerektiğini, genel kurulun öncekine oranla çok az farklı miktarda kâr dağıtılmasına karar vermesi halinde, yeni karar aleyhine tekrar iptal davası açılması gerektiğini, hakkın kötüye kullanılmasını önlemenin tek çıkış yolunun şirket sermayesinin yüzde onunu elinde bulunduran azlık statüsünde olmak şartıyla (halka açık şirketlerde yüzde beş) TTK m.531 doğrultusunda¹⁹⁷ haklı nedenle fesih davası açmak olduğunu savunmaktadır.

Diğer görüş¹⁹⁸ ise, genel kurulun keyfi olarak yetkisini kötüye kullandığı durumlarda mahkemenin yetkisini kabul etmekte ve genel kurul kararını iptal eden mahkemenin, iptal kararı yanında, kâr dağıtımı hakkında da karar alabileceğini savunmaktadır. Bu durumda mahkeme, genel kurul kâr dağıtım kararını iptal edip davalı şirketin faaliyet gösterdiği sektörün gelişimine, ekonomik faaliyet ve amaçlarına bakmalı, ayrıca şirkette mümkün olduğu kadar istikrarlı kâr payı dağıtılmasının temini bakımından ilgili yılda davalı şirketin kâr payı dağıtmasını gerektirip gerektirmediğine, gerektiriyor ise, ne oranda dağıtması gerektiğine uzman bilirkişi incelemesi yaptırarak karar vermelidir. Bu görüşe göre, mahkemenin bu duruma müdahale ederek dağıtılması gereken kâr miktarını belirleyebilmesi uygun olan çözümdür¹⁹⁹. Bu görüş, kâr dağıtımının genel kurulun devredilemez yetkileri arasında olması ve kanunda genel kurulun devredilemez nitelikte düzenlenmiş olan yetkisinin yorum yoluyla genişletilmesinin usule aykırı olması nedeniyle eleştirilmiştir. Mahkemenin, genel kurul yerine geçip kâr dağıtımı yapma yetkisini bazı pay sahiplerinin kötüye kullanabilme ve küçük paylarının peşine düşüp şirketteki büyük yatırımların gerçekleşmesini engelleme ihtimali nedeniyle, mahkemeye böyle bir yetki tanınması isabetsiz bulunmuştur²⁰⁰.

Kanaatimizce, kâr dağıtımının genel kurulun devredilemez yetkileri içinde (TTK m.408) sayılması nedeniyle mahkemenin genel kurul yerine geçerek kâr dağıtımı yapması

---

¹⁹⁶PULAŞLI, Şirketler, s.584.

¹⁹⁷ Haklı sebeplerle fesih başlıklı TTK m. 531: *‘‘Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.’’*

¹⁹⁸ ARSLANLI, s.89; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.345.

¹⁹⁹BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2335; KARAHAN, Sami, Kâr Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme, Kârın Dağıtılmasına Karar Verebilir Mi?, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2013, S.1, C.3, s.19.

²⁰⁰DOMANİÇ, s.1533; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.345; GÜRBÜZ USLUEL Aslı, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı , 2016 , s.76; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.75.

yetki aşımına sebebiyet verebilir. Bu yetkinin yorum yoluyla genişletilerek mahkemeye bırakılması TTK m.408'e aykırı uygulamalara yol açabilir. Ayrıca, mahkemenin kâr dağıtımını konusunda karar vermesi şirketteki düzen ve dengeyi de bozabilir. Bu nedenlerle iptal kararından sonra konunun tekrar genel kurul gündemine getirilmesini ve genel kurulda karar alınması gerektiğini düşünüyoruz. Genel kurul, yetkisini yine kötüye kullanır ise TTK m.353/1 uyarınca²⁰¹ haklı nedenle fesih davası açmanın uygun olacağı kanaatindeyiz.

Kâr payı hakkı TBK m.147/4'e göre²⁰² beş yıllık zamanaşımına tabidir. Zamanaşımı, kâr payının muacceliyet tarihi itibarıyla işlemeye başlamaktadır²⁰³.

Anonim şirketlerin halka açık veya kapalı olmasına göre kâr dağıtımını değişmektedir²⁰⁴. Kâr payı, özellikle halka açık anonim şirketlerde sermayenin tabana yayılarak küçük tasarruf sahiplerinin büyük yatırımlardan nemalanmasını, gerekli finansman kaynaklarının yaratılmasını sağlamaktadır. Halka açık anonim şirketlerde, ilk kâr payı dikkate alınarak kâr payından daha fazla pay alınabilir. Esas sözleşme ile bir grup paya kâr payından öncelikle yararlanma konusunda imtiyaz tanınması halka kapalı anonim şirketlerde mümkünken, halka açık anonim şirketlerde böyle bir imtiyaz tanınması mümkün değildir. Esas sözleşme ile kâr oranı düzenlenebilir. O yılın kârının, esas sözleşmede düzenlenen kâr oranını karşılamaya yetmemesi durumunda, biriken kâr hakları şirket kâr ettiğinde toptan ödenebilir, pay sahibi de geçmiş yıllara ilişkin bu ödemeyi talep edebilir.

---

²⁰¹ TTK m.353/1: "Anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez. Ancak, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Mahkeme davanın açıldığı tarihte gerekli önlemleri alır."

²⁰² Beş Yıllık Zamanaşımı Başlıklı TBK m.147: "Aşağıdaki alacaklar için beş yıllık zamanaşımı uygulanır: ... (4) Bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar"

²⁰³ POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.914; PULAŞLI, Şirketler, s.618; KENDİGELEN /ÇONKAR, Zamanaşımına Uğrayan Kâr Payı Alacağı Konusundaki Özel Düzenleme, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2013,C.71, S.2, s.221; BESEN, s. 43.

²⁰⁴ HIRSCH, Ernst E. , s.239; YANLI, Veliye, Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımını, BATİDER 2014, C.30, S. 1, s.7; BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2352; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.71.

2.2.2. Kâr Payında İmtiyaz Tanınması Yöntemleri

Esas sözleşme ile kâr payında imtiyaz tanınırken, kâr payında imtiyazın yöntemi de açık bir şekilde belirtilmelidir. Kâr payında imtiyaz tanınabileceği TTK m.478/2’de açıkça düzenlenmiş ancak imtiyazların tanınma yöntemlerine TTK’da değinilmemiştir. Bu sebeple anonim şirketler, şirket pay sahiplerine tanınacak imtiyazlı kâr payı yöntemini serbestçe belirleyebilirler. Şirket, pay sahiplerine, her ne kadar kâr payında imtiyaz tanınması yönteminde serbest alan oluşturulmuş olsa da bu serbestliğin doğal sınırını, TBK m.27 ve TMK (4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu²⁰⁵) m.2 hükmü²⁰⁶ oluşturacaktır²⁰⁷. Kâr payında imtiyaz tanınması yöntemi; kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olmamalı, dürüstlük kurallarına ve nispi eşitlik ilkesine uygun olmalıdır. Anonim şirket, sermaye piyasası ilişkileri, şirketin finans durumu, vergi ve işletme politikalarını esas alarak; imtiyazlı kâr payı oranını ve kâr payında imtiyaz tanınması yöntemini belirlemektedir²⁰⁸.

Pulaşlı, kâr payında imtiyazın; kârdan daha fazla pay almak, kâr payından öncelikle yararlanmak ve kâr payında imtiyazın kümülatif bir şekilde birikir nitelikte olmak şeklinde temel olarak üç noktada pay sahiplerine üstünlük yaratılabileceğini ifade etmektedir²⁰⁹. Kâr payında imtiyaz uygulamada çoğunlukla; kârdan öncelikle yararlanma, kârdan daha yüksek oranda pay alabilme, kârdan birikimli yöntemle yararlanma²¹⁰ ve kâra tekrar katılma²¹¹ modelleriyle tanınmaktadır²¹². Ancak, daha farklı yöntemlerle de kârda imtiyaz tanınması mümkündür. Buna örnek olarak, kârda imtiyazın ön ödeme olarak tanınması gösterilebilir²¹³. Kâr payında imtiyaz tanınma yöntemlerinden biri, bir

²⁰⁵ RG. 8.12.2001/24607.

²⁰⁶ Kesin hükümsüzlük başlıklı TBK m. 27: ‘‘Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.’’

Dürüst davranma başlıklı TMK m.2: ‘‘Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.’’

²⁰⁷ MOROĞLU, Değerlendirmeler Ve Öneriler, s.257; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.797; KARSLIOĞLU, Kâr Payı, s.192.

²⁰⁸ ÜFFER, Uwe/ KOCH, Jens, Aktiengesetz, 2014, s.415; BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz , s.2338.

²⁰⁹ PULAŞLI, Şirketler, s.583.

²¹⁰ Esas sözleşmeyle bazı pay sahiplerinin kârdan birikimli yöntemle yararlanacağı kararlaştırılabilir. Kârdan birikimli yöntemle yararlanma imtiyazına sahip pay sahipleri, şirketin kâr ettiği ancak kâr dağıtımını yapmadığı dönemlere ilişkin kâr paylarını, şirket kâr dağıtımını kararı verdiğinde alırlar. Aksi kararlaştırılmadığı sürece kârdan birikimli yöntemle yararlanma imtiyazı sınırsızdır. Bkz. ARSLANLI, s.138, MEİER HAYOZ /FORSTMOSER, s.66.

²¹¹ Bkz. 2.1.2.4. Kârda İmtiyazın Tekrar Katılımlı Olarak Tanınması.

²¹² BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz , s. 2323.

²¹³ GÜRBÜZ USLU, s.174.

kaçı veya hepsini kapsayacak düzenlemelerin esas sözleşme ile yapılması mümkün olabilmektedir²¹⁴.

2.2.2.1. Kârdan Öncelikli Yararlanma Hakkı

Anonim şirkette dağıtılmasına karar verilen kâr payından, öncelikli yararlanma hakkına sahip imtiyazlı pay sahipleri, adi pay sahiplerinden önce kâr payı elde etmektedir²¹⁵. Kârdan öncelikli yararlanma hakkının önemi, tüm pay sahiplerine dağıtılacak yeterli kâr elde edilememesi durumunda ortaya çıkmaktadır²¹⁶. Kâr payı, imtiyazlı pay sahiplerine dağıtıldıktan sonra kalan kısım diğer pay sahiplerine dağıtılmaktadır. Bu durumda, imtiyazlı pay sahiplerine dağıtım yapıldıktan sonra, şirket hesabında yeterli kâr payı kalmamışsa ilgili yılda, diğer pay sahiplerine kâr payı dağıtılamayacaktır.

Kârdan öncelikli yararlanma yoluyla imtiyaz, esasen halka kapalı anonim şirketlerde söz konusu olmaktadır. Çünkü, halka açık anonim şirketlerde kâr payı dağıtımı, mevcut payların hepsine eşit bir şekilde yapılır (SerPK m.19/3). Bu şirket tipinde kâr payı dağıtımı yapılırken payların ihraç ve iktisap tarihleri gözetilmez.

Kârdan öncelikli yararlanma yoluyla imtiyaz, kâr payı avansı dağıtımı yoluyla gerçekleşmektedir. Anonim şirketlerde kâr payı avansı dağıtımı yapılabilmesi için ilgili mâli dönemde iki koşulun gerçekleşmesi gerekmektedir. İlk koşul, kâr payı avansı dağıtımı konusunda genel kurulda karar alınmasıdır. Diğer koşul ise bu dağıtımın yapılacağı hesap döneminde oluşturulan üçer aylık ara dönem finansal tablolarında şirketin kâra geçmiş olmasıdır (Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ²¹⁷ m.5). Kâr payında imtiyazlı paylarda, imtiyazlar göz önüne alınmayarak kâr payı avansı ödemeleri gerçekleşmektedir (Kâr Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ m.8/2). Tebliğ’de, şirkette kâr payında imtiyazlı payların bulunması durumunda dağıtımın nasıl yapılacağı konusunda bir düzenleme yer almamıştır. İmtiyazlı paylarda dağıtımın nasıl yapılacağına ilişkin düzenleme Kâr Payı Rehberi²¹⁸’nde yer almaktadır²¹⁹. Sermaye Piyasası Kurulu

²¹⁴ BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz , s. 2345.

²¹⁵ KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.65, UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.76; GÜRBÜZ USLUEL, s.169.

²¹⁶ BESEN, s. 45, GÜRBÜZ USLUEL, s.168.

²¹⁷ RG. 9.8.2012/ 28379.

²¹⁸ Sermaye Piyasası Kurulu, 27.01.2014 tarih ve 2/39 sayılı kararı ile, “Kâr Payı Rehberi” yürürlüğe konmuştur. Bu rehberde kâr payı dağıtımına ilişkin genel esaslar, kâr payı dağıtım tablosu, kâr payı dağıtım tablosuna ilişkin açıklamalar, kâr payı avansı dağıtım tablosu, kâr payı avansı dağıtım tablosuna ilişkin açıklamalar ve örnek kâr payı dağıtım tablosu yer almaktadır.

²¹⁹ BİLGEÇ, Hakan, Kâr Payında İmtiyaz , s.2346.

Kâr Payı Rehberinde bulunan Kâr Payı Dağıtım Tablosu, imtiyazlı pay sahiplerinin kâr paylarının, pay sahiplerine birinci kâr paylarının dağıtımından sonra ödeneceğini açıklamaktadır. Ratio legis²²⁰, gereğince bütün ortaklara birinci kâr payları dağıtıldıktan sonraki dağıtımlarda imtiyaz hususu gözetilmektedir.

Halka kapalı şirketlerde, kârdan öncelikli yararlanma hakkında imtiyaz tanınırken TTK m.519/2c hükmünde²²¹ yer alan birinci kâr payı dağıtımının değerlendirilmeyeceği öğretide tartışmalıdır. Birinci görüş; adi, imtiyazlı pay sahibi farkı gözetmeksizin bütün pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr paylarının ödenmesi ve sonrasında kalan kâr payından imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlı kâr paylarının dağıtılması gerektiğini savunmaktadır²²².

İkinci görüş ise, yüzde beş oranındaki kâr payının ödenmesinin zorunlu olmadığını, kanuni yedek akçe oluşturulduktan sonra imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarının dağıtılması gerektiğini savunmaktadır²²³. Bu görüşe göre, imtiyazlı kâr payları dağıtıldıktan sonra kalan bakiye üzerinden adi pay sahiplerine dağıtım yapılmalıdır. TTK m.519/2c hükmünün imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayan bir hüküm olmadığı ve yüzde beş oranındaki kâr payının ödenmesinin zorunlu olmadığı kanaatindeyiz. Bu sebeple yedek akçe oluşturulduktan sonra imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarının dağıtılmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz.

2.2.2.2. Kârdan Daha Fazla Yararlanma Hakkı

Kâr payında imtiyaz tanınmasında uygulanan bir diğer yöntem ise, şirketteki imtiyaz pay sahibine şirketteki diğer paylara nazaran kârdan daha fazla yararlanma hakkı verilmesidir. Kanun hükümleri ve esas sözleşmedeki düzenlemeler doğrultusunda dağıtılacağı belirlenen net dönem kârına, anonim şirketteki pay sahipleri kural olarak payı oranında katılabilir (TTK m.507/1). Kârdan daha fazla yararlanma hakkında imtiyaz, sermayeye orantılı kâr payı alma kuralının istisnasıdır²²⁴ (TTK m.507/2). Örneğin, bir anonim şirketin esas sözleşmesine konulan hükümle, (B) grubu paylara, diğer paylara

²²⁰ Kanunun amacı. Bkz. <https://www.hukukmedeniyeti.org> , E.T :29.10.2024

²²¹ TTK m.519/2c, ‘Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrıldıktan sonra, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödenir ve sonrasında kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir.’

²²² TEKİNALP, Ünal, Anonim Ortaklığın Bilançosu Ve Yedek Akçeleri, İstanbul 1979, s.315; KARAYALÇIN, Yaşar, Kâra Katılmada İmtiyaz , Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler ,Hukuki Mütalâalar (1975-1983) Ankara Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1983, s.129.

²²³ DOMANIÇ, s.1533; GÜRBÜZ USLUEL, s.172; BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2346.

²²⁴ UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.78; ERTEN, s.123.

verilmesi kararlaştırılan kâr payından yüzde sekiz oranında daha fazla yararlanma hakkına sahip olduğunun belirlenmesi, (B) grubu payların kârdan daha fazla yararlanma imtiyazına haiz olduğunun göstergesidir²²⁵.

2.2.2.3. Kârda İmtiyazın Kümülatif Olarak Tanınması

Anonim şirket esas sözleşmesinde öngörülen kâr miktarı o yıl için yetersiz kaldığında, kâr hakları, kümülatif bir şekilde biriktirilir. İleriki yıllarda şirket beklenen kâra ulaştığında, kâr hakları toplu bir şekilde ödenmektedir. Bu şekilde kâr payında imtiyaz tanınması yöntemine, kâr payında imtiyazın kümülatif olarak tanınması denir²²⁶. Halka açık anonim şirketlerde de, o yılın kârı, kurul tarafından belirlenen miktarı karşılamaya yetmediği durumlarda ilk temettü²²⁷ dağıtılmaktadır. Kalan kâr ise ileriki yıllarda tamamlanıp dağıtılmaktadır. Bu imtiyaz yöntemi, kâr payı ödemesini geciktiren şirketlerde, pay sahiplerinin kâr paylarının yok olmasını engellediği için önemlidir. Kâr payında imtiyazın kümülatif olarak tanınması, yatırımcıyı teşvik eden bir yöntemdir²²⁸.

Kâr payında imtiyazın kümülatif olarak tanınması yönteminde, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle zamanaşımı belirlenebilir. Örneğin, esas sözleşme ile geçmişe doğru beş yıla ait kâr paylarının ödenmesini, diğer kâr payı alacaklarının zamanaşımına uğrayacağı düzenlenebilir. Bu düzenlemenin faydası ve amacı, kâr payında imtiyazlı olmayan pay sahiplerinin haklarını korumaktır. Ancak böyle özel bir düzenleme yapılmamışsa, kârda kümülatif imtiyazın süresi bulunmamaktadır²²⁹.

Bu konudaki diğer önemli bir husus ise, şirket kârının geçmiş yıllardaki tüm birikmiş kâr paylarını ödemeye yetmemesi durumunda ödeme sırasında kimin öncelikli olarak kâr payı alacağına ilişkindir. Ödeme sırasında kimin öncelikli kâr payı alma hakkına sahip olduğuna ilişkin öğretide farklı görüşler mevcuttur. Bir görüş²³⁰; mevcut yıldan başlayıp geriye giderek kâr payı dağıtımı yapılması gerektiğini savunurken, diğer görüş²³¹; TTK'da bu konuda bir hüküm bulunmadığını bu nedenle TBK m.101 ve 102'nin

²²⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.583; GÜNEL, s.30; GÜRBÜZ USLUEL, s. 168, BESEN, s.46.

²²⁶ BÖCKLİ, s.441; HANNİGAN, Brenda, Company Law, Oxford 2016, s.345; ROACH, Lee, Company Law, 2022, s.261; ARSLANLI, s.139; PULAŞLI, Şirketler, s.584.

²²⁷ Şirketin dönemlik kârından mevcut ortaklara pay verilmesidir, Kâr payı hakkı.

²²⁸ BADAK, s.18; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s. 70.

²²⁹ ARSLANLI, s.138, POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.798; PULAŞLI, Şirketler, s.584; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.382; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.79.

²³⁰ PULAŞLI, Şirketler, s.619; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s. 79; TOLA, s.71.

²³¹ BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2350; GÜRBÜZ USLUEL, s. 73, BESEN, s. 48.

uygulanması²³² gerektiğini savunmaktadır. TBK m.101 uyarınca şirket, ödeme zamanında bu ödemenin hangi yıla ait olduğunu belirleyebilir. Böyle bir durumda TBK m.102'ye göre vadesi ilk önce gelen borç için ödeme yapılacaktır. Birden çok borcun vadesi aynı zamanda gelmişse mahsup, orantılı olarak; borçlardan hiçbirinin vadesi gelmemişse ödeme, güvencesi en az olan borç için yapılmış sayılır.

Kanaatimizce, vadesi daha önce gelen borcu, zamanaşımına uğrama riskini önlemek amacıyla ilk olarak ödemenin daha mantıklı olduğunu düşünüyoruz. Bu sebeple ikinci görüşe katılıyoruz.

2.2.2.4. Kârda İmtiyazın Tekrar Katılımlı Olarak Tanınması

Çoğunlukla kârda imtiyazlı paylar, belirlenmiş kâr payı dışında kârdan başka bir şey almazlar. Bu durumun istisnası, pay sahiplerine tanınan kârda imtiyazın tekrar katılımlı olarak tanınmasıdır. Diğer adıyla kâra tekrar iştirak²³³ eden paylar, imtiyazları oranında kârdan yararlandıktan sonra, bakiyeye adi paylarla beraber tekrar iştirak etmektedir. Bu imtiyaz tanıma yönteminde, esas sözleşme ile belirlenen imtiyaz oranının düşük olması, paydaki imtiyazı daha ilgi çekici hale getirmektedir.

Bu imtiyaz yöntemi genellikle, kârdan öncelikli yararlanma hakkının yanında tâli imtiyaz olarak yer almaktadır. Bu imtiyaz yöntemi, kârdan daha fazla yararlanma hakkı yanında tâli imtiyaz türü olarak da bulunabilir²³⁴.

İki kâr payında imtiyaz tanınması yönteminin birlikte uygulanması halinde, öncelikle imtiyazlı paylara, kârdan öncelikli yararlanma hakkı doğrultusunda kâr payları ödenir. Sonrasında bu imtiyazlı paylar, adi paylara dağıtılacak kâr payına sermaye oranına göre tekrar iştirak eder²³⁵.

²³² TBK m.101: “Birden çok borcu bulunan borçlu, ödeme gününde bu borçlardan hangisini ödemek istediğini alacaklıya bildirebilir. Borçlu bildirimde bulunmazsa, yapılan ödeme, kendisi tarafından derhâl itiraz edilmiş olmadıkça, alacaklının makbuzda gösterdiği borç için yapılmış sayılır.”

TBK m.102: “Kanunen geçerli bir açıklama yapılmadığı veya makbuzda bir açıklık bulunmadığı durumda ödeme, muaccel borç için yapılmış sayılır. Birden çok borç muaccel ise ödemenin, borçluya karşı ilk olarak takip edilen borç için yapılmış olduğu kabul edilir. Takip yapılmamış ise ödeme, vadesi ilk önce gelmiş olan borç için yapılmış olur. Birden çok borcun vadesi aynı zamanda gelmişse, mahsup orantılı olarak; borçlardan hiçbirinin vadesi gelmemişse ödeme, güvencesi en az olan borç için yapılmış sayılır.”

²³³ EREM, Turgut S. , Anonim Şirketlerde Kâr Tevzii Dolayısıyla Pratikte Karşılaşılan Bazı Meseleler , Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 1969, C.5, S.2, s. 193.

²³⁴ GÜRBÜZ USLUEL; s.175; BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2350.

²³⁵ BİLGEÇ, Kâr Payında İmtiyaz, s.2350.

2.2.2.5. Kârda İmtiyazın Ön Ödeme Olarak Tanınması

Anonim şirketlerde esas sözleşme ile kâr payında imtiyaz tanınması yöntemlerinde serbesti vardır. İsviçre hukukunda mevcut olan ‘‘kârda imtiyazın ön ödeme olarak tanınması’’, Türk hukuk sistemi içerisinde de esas sözleşme ile düzenlenerek uygulanabilmektedir. Esas sözleşme ile net dönem kârının ne şekilde dağıtılacağı belirtilmektedir²³⁶. Önce imtiyazlar ayrılarak ön ödeme tanınmakta sonrasında kalan bakiye, imtiyazlı ve adi pay sahipleri arasında pay edilmektedir. Bu yöntem halka açık şirketlerde, birinci kâr dağıtımının önüne geçme imkanı olmaması nedeniyle uygulanamaz. Ancak esas sözleşmede açıkça düzenlenerek kapalı tip anonim şirketlerde uygulanabilir. Dağıtılacak kârın sınırlı olduğu durumlarda, kârda ön ödeme olarak imtiyaz tanınan paylar avantajlıdır²³⁷.

2.3. Tasfiye Payında İmtiyazlı Paylar

2.3.1. Tasfiye Payında İmtiyaz Tanıma Yöntemleri

Nadiren görülen bir imtiyaz tanıma yöntemi olan tasfiye payında imtiyaz, bazı paylara tasfiye bakiyesi üzerinde adi paylara nazaran üstünlük oluşturulmasıdır²³⁸. Çoğunlukla kâr payında imtiyazın yanında tâli imtiyaz olarak yer almaktadır. Anonim şirketlerde pay sahiplerinin amacı, şirketi büyütürken payına değer kazandırmak ve artan kâr payı sayesinde nispi gelir elde etmektir. Hiçbir pay sahibinin amacı şirketin tasfiye olmasını bekleyerek gelir elde etmek değildir. Kaldı ki, bazı anonim şirketlerde, özellikle çok ortaklı halka açık anonim şirketlerde tasfiye işlemleri çok zor ve hatta kimi zaman imkansızdır²³⁹. Ortaklar, sözleşme serbestisi ilkesi doğrultusunda ve bu ilkenin sınırları içinde, TBK m.26²⁴⁰ ve m.27, TMK m.2 hükümlerini ihlal etmemek koşuluyla, istedikleri tipte imtiyazlı pay oluşturulabilir²⁴¹.

²³⁶ GÜRBÜZ USLU, s. 174; NİZAMOĞLU, s.50.

²³⁷ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.452.

²³⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar Hukuku II, 14.B., İstanbul 2019, s.924; PULAŞLI, Şirketler, s. 584; GÜRBÜZ USLU, s.174; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.83.

²³⁹ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.302; KENDİGELEN, Abuzer, Anonim Ortaklıkta İntifa Hakkı, İstanbul 1994, s.190.

²⁴⁰ Sözleşme özgürlüğü başlıklı TBK m.26: ‘‘Taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler.’’

²⁴¹ POROY/TEKİNALP/ ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.925, ERİŞ, s. 198; PULAŞLI, Şirketler, s.584; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.306.

Kâr payında imtiyaz tanınması yöntemi olan birikir (kümülatif) şekilde imtiyaz,²⁴² tasfiye payında oluşturulamaz. Çünkü tasfiye bir kere yapılmaktadır, birikerek sonradan ödenmesi imkan dahilinde değildir²⁴³. Örneğin, ödenmiş pay bedellerinin iadesinin önce imtiyazlı paylara yapılacağı, geriye bir bakiye kalırsa adi paylarında bu olanaktan yararlanacağı veya ödenmiş pay bedellerinin iadesinden sonra kalanın belli bir oranının önce imtiyazlılara tahsisi, geriye bir bakiye kalırsa da adi ve imtiyazlı paylar arasında paylaştırılacağı gibi düzenlemeler ile tasfiye hakkında imtiyaz yaratılabilir²⁴⁴. Esas sözleşmede yapılacak bir düzenleme ile tasfiye halindeki şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan tasfiye bakiyesinin tümünün imtiyazlı paylara bırakılması da mümkündür²⁴⁵.

2.3.2. Tasfiye Payı Hakkı ve Yararlanma Şartları

İmtiyazlı payları düzenleyen TTK m.478/2’de belirtildiği üzere tasfiye payında imtiyaz tanınabilir. Kâr payı alma hakkından sonraki, bir diğer önemli mali hak olan tasfiye payı hakkı, anonim şirketin sona ermesiyle, şirketin bütün borçları ödendikten ve pay bedelleri iade edildikten sonra kalan bakiye miktarının pay sahipleri arasında bölüşülmesiyle pay sahibine düşen pay hakkıdır²⁴⁶.

Anonim şirket kendiliğinden veya mahkeme kararıyla sona erebilir. Şirket sona erdikten sonra şirket malvarlığının tasfiyesi gerekmektedir ve esas sözleşmede aksi düzenlenmediği sürece tasfiye sonucu kalan miktara pay sahipleri payları oranında iştirak etmektedir (TTK m.507/1).

Tasfiye sürecindeki anonim şirketin öncelikle borçları kapatılmakta, sonrasında pay bedelleri²⁴⁷ dağıtılmaktadır. Bu işlemlerden sonra anonim şirkette bir varlık kalmışsa ve esas sözleşmede aksi düzenlenmemişse kalan varlığa pay sahipleri sermayeleri ve imtiyazları oranında katılmaktadır. Tasfiye payında imtiyaz mevcutsa buna ilişkin esas sözleşmede yer alan hükümler uygulanacaktır (TTK m.543). Tasfiye payında imtiyaz, pay sahiplerinin her hal ve koşulda kullanabilecekleri bir hak değildir. Bu imtiyaz

²⁴² Bkz. 2.2.2.3. Bölüm.

²⁴³ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.193; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.81.

²⁴⁴ GÜRBÜZ USLUEL, s.174; GÜNEL, s.30.

²⁴⁵ ARSLANLI, s.229; POROY/TEKİNALP/ ÇAMOĞLU Ortaklıklar II., s.926; ERİŞ, s.199.

²⁴⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.926; PULAŞLI, Şerh III, s.1813; ŞENER, Ortaklıklar, s.651.

²⁴⁷ “Pay bedellerinin geri verilmesi ibaresi” ETTK m.447’de yer almıyordu. Bu durum ilk önce pay bedellerinin mi geri verileceği ya da tasfiye paylarının mı ödeneceği hususunda açıklık içermemesi nedeniyle öğretide eleştiriliyordu. TTK m.543 hükmü ile durum netliğe kavuşmuştur.

çeşidinin kullanılabilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu nedenle tasfiye payında imtiyaz hakkı, geciktirici şarta bağlı müeccel bir haktır²⁴⁸. Öncelikle pay sahipleri tasfiye payı hakkını, anonim şirket sona ermediği sürece ileri süremez ve talep edemez²⁴⁹. Anonim şirketin tasfiye sürecine girmesinin yanında, tasfiye bakiyesinin varlığı da gereklidir²⁵⁰.

Tasfiye payında imtiyaz hakkına sahip pay sahipleri, tasfiye bakiyesi üzerinde adi pay sahiplerine nazaran rüçhan hakkına haizdir²⁵¹. TTK m.543/1 hükmü ile tasfiye sonrasında şirketin kalan malvarlığının, pay sahiplerine imtiyaz hakları oranında dağıtılabilmesi için tasfiye bakiyesinin varlığı gereklidir. Tasfiye bakiyesinin dağıtılabilmesi için şirkete ait tüm borçların fiilen ödenmiş olması zorunlu değildir, şirkete ait borçlar tevdi veya temin edilerek dağıtım yapılabilir²⁵². TTK m.543'e göre²⁵³ tasfiye bakiyesi ile önce, tasfiye bakiyesinde imtiyazlı olan pay sahiplerinin hakları ödenmektedir. Sonrasında bakiye bir malvarlığı kalırsa ve esas sözleşmede aksine bir düzenleme olmadıkça, pay sahiplerine ödedikleri sermaye ve imtiyazları oranında dağıtılacaktır. Tasfiye payının dağıtılabilmesi için bir diğer şart ise, alacaklıların alacaklarını beyan etmek üzere davet edilmesi gereğidir. TTK m.543/2'de, tasfiye bakiyesinin dağıtılması için süre yasağı öngörülmüştür. Alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren üç ay geçmedikçe kalan tasfiye bakiyesi dağıtılamaz. Ancak, hâl ve duruma göre alacaklılar için bir tehlike mevcut olmadığı takdirde mahkeme üç ay geçmeden de dağıtmaya izin verebilir. Bu hüküm, emredici hukuk kuralıdır ve tasfiye memurlarının hükme aykırı fiilleri nedeniyle sorumlulukları vardır²⁵⁴.

Tasfiye payının dağıtılabilmesi için genel kurul kararının gerekip gerekmediği konusu öğretilerde tartışmalıdır. Tasfiye payı dağıtılabilmesi için genel kurulda dağıtım kararı verilmesi gerektiği görüşünü savunan yazarlara göre²⁵⁵, bilançonun genel kurul

²⁴⁸ KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.74.

²⁴⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.924; PULAŞLI, Şirketler, s. 619; GÜNEL, s.31.

²⁵⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.924; PULAŞLI, s. 619; GÜRBÜZ USLU, s.174.

²⁵¹ PULAŞLI, Şirketler, s.620.

²⁵² NİZAMOĞLU, s.53.

²⁵³ Tasfiye sonucu dağıtma başlıklı TTK m.543: '' (1) Tasfiye hâlinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır. Tasfiye payında imtiyazın varlığı hâlinde esas sözleşmedeki düzenleme uygulanır.

(2) Alacaklılara üçüncü kez yapılan çağrı tarihinden itibaren üç ay geçmedikçe kalan varlık dağıtılamaz. Şu kadar ki, hâl ve duruma göre alacaklılar için bir tehlike mevcut olmadığı takdirde mahkeme üç ay geçmeden de dağıtmaya izin verebilir.

(3) Esas sözleşme ve genel kurul kararında aksine hüküm bulunmadıkça, dağıtma para olarak yapılır.''

²⁵⁴ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.301; ERİŞ, s.198; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.81.

²⁵⁵ ARSLANLI, s.208; PULAŞLI, Şerh III, s.1942 vd.

tarafından onaylanması ile tasfiye payı muaccel olur. Genel kurulun aldığı kararda ve esas sözleşmede aksi düzenlenmediği sürece, tasfiye payı dağıtımı para ödemesi şeklinde gerçekleşir (TTK m.543/3). Bu görüşü savunan yazarlara göre, TTK m.543/3’de dağıtım ile ilişkin genel kurul kararı kanunda açıkça düzenlenmiştir. Aksi görüşü savunan yazarlar ise, son bilançonun tasdikiyle tasfiye payının muaccel olduğunu, TTK m.543/3’ün genel kurulun bir dağıtım kararı almasını belirtmek için değil, dağıtımın nakit gerçekleştirilebileceğini belirtmek amacıyla kanunda yer aldığını söylemektedirler²⁵⁶.

Kanaatimizce, tasfiye payının dağıtılabilmesi için genel kurul kararı gerekli olmalıdır. TTK’da bu konuda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak TTK m.548/1’de tasfiyeden dönmeye ilişkin karar merciinin genel kurul olarak belirtilmesi ve şirket tasfiye sürecindeyken genel kurulun da mevcudiyetini sürdürmesi nedeniyle tasfiye payının dağıtılabilmesi için de genel kurul kararının gerektiğini düşünüyoruz.

Tasfiye payı, TBK m.147/4 uyarınca²⁵⁷ muaccel olduğu tarihten itibaren beş yıllık zamanaşımına tabidir. Zamanaşımı, tasfiye payının muacceliyet tarihi itibarıyla işlemeye başlamaktadır.

2.4. Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar

2.4.1. Oy Hakkında İmtiyaz ve Tanınma Sebepleri

TTK’da açıkça tanımı yapılmamış oy hakkında imtiyazlı paylar, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, bazı pay sahiplerine diğer pay sahiplerinden sermaye katılım oranlarına göre tanınması gereken miktardan daha fazla oy hakkı verilerek oluşturulan imtiyazdır. Oy hakkı, pay sahiplerinin şirket yönetiminde etkili olmalarını sağlar²⁵⁸.

Öğretide, oy hakkının hukuki niteliği konusunda görüş birliği bulunmamaktadır. Oruç ve Bilgeç, oy hakkının temel bir yönetim hakkı ve vazgeçilmez bir hak olduğunu vurgulamaktadır²⁵⁹. Pulaşlı ise, birçok konuda pay sahibinin oy hakkını kullanarak

²⁵⁶ POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.926.

²⁵⁷ Beş Yıllık Zamanaşımı Başlıklı TBK m.147: ‘‘Aşağıdaki alacaklar için beş yıllık zamanaşımı uygulanır: ... (4) Bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar’’

²⁵⁸ PULAŞLI, Şirketler, s.625; AYDIN, s. 165; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.6; BESEN, s.59.

²⁵⁹ ŞENER, Ortaklıklar, s.510; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.6.

iradesini açıklaması sebebiyle oy hakkının müktesep hak olduğunu söylemektedir²⁶⁰. Tekinalp de, pay sahibi bakımından asgari oy hakkının vazgeçilmez bir hak olduğunu belirtmiştir²⁶¹. Çeker, oy hakkının yapı itibariyle müktesep hak olmadığını savunmaktadır²⁶².

Oy hakkında imtiyaz kavramının doğma nedenleri; yatırımcıları teşvik, anonim şirket paylarına istenmeyen kişilerin sahip olması nedeni ile yönetimde yabancılaşma tehlikesini önlemek, şirket üzerinde belirli pay sahiplerine kontrol sağlamak veya mevcut kontrolü, kamu yararını ve azınlığı korumaktır²⁶³.

2.4.1.1. Yatırımcıları Teşvik

Anonim şirketlerde imtiyaz uygulamasının ortaya çıkmasının en önemli nedeni yatırımcıları teşviiktir. Anonim şirkete, yeni sermaye kaynakları sağlamak amacıyla ihraç edilecek paylara oy hakkında imtiyaz tanınabilir. Bu şekilde, yatırımcılar teşvik edilerek daha kolay alıcı bulma fırsatı yakalanmaktadır²⁶⁴. Ancak mevcut pay sahipleri açısından yönetimde etkilerinin azalması, yatırımcı açısından ise oturmuş bir yönetimde söz sahibi olmanın çok da avantajlı olmaması sebebiyle uygulamada başvurulma oranı düşüktür²⁶⁵.

2.4.1.2. Yabancılaşma Tehlikesi

Yabancılaşma; şirket paylarına, şirket menfaatlerine aykırı davranacağı düşünülen kişilerin sahip olması ve bunun sonucunda yönetim ile idarenin el değişmesidir. Öğretide yabancılaşma, iç ve dış yabancılaşma olarak iki ayrı başlıkta toplanmıştır²⁶⁶. İç yabancılaşma, ulusal alanda şirketle aynı ülkeye mensup ancak menfaatleri şirket menfaatleri ile uyuşmayan kişiler tarafından payların, şirkette çoğunluk sağlayacak veya şirket yönetimini etkileyecek şekilde elde edilmesidir. Dış yabancılaşma ise, bir ülkede kurulmuş anonim şirketin pay sahibi çoğunluğunun, o ülke dışındaki ülkelerin vatandaşlarının eline geçerek şirketin yönetim merkezinin bulunduğu ülkeden yabancılaşmasıdır²⁶⁷. Oy hakkında imtiyazların yaygınlaşmasında asıl sebep dış

²⁶⁰ PULAŞLI, Şirketler, s.625.

²⁶¹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.364.

²⁶² ÇEKER, Oy Hakkı, s.9.

²⁶³ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.55-63.

²⁶⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.792; SULUK, Cahit , Anonim Ortaklıkta Oyda İmtiyazlı Paylar , Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1996, s.64; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.66.

²⁶⁵ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.62.

²⁶⁶ ARSLANLI, s.254; İMREGÜN, Menfaat İhtilafları, s.123.

²⁶⁷ SULUK, s.88; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.55; UYSAL, s.85 ; NİZAMOĞLU, s.41.

yabancılaşmadır. Oy hakkında imtiyazlı paylara, yabancılaşma tehlikesine karşı önlem için başvurulur. Ancak oy hakkında imtiyaz, uzun vadede tek başına yabancılaşma tehlikesini önleyemez. Çünkü, oy hakkında imtiyazlı pay yabancılar devredildiğinde, devralan yabancılar şirket yönetiminde söz sahibi olur. Yabancılaşma tehlikesinin önüne geçmek için oy hakkında imtiyaz tanınıyorsa bunun başka hukuki araçlarla desteklenmesi gerekir. Bu hukuki araçlar da, bağlam kurallarıyla desteklenmelidir. Böylece şirket bu payların devrinde söz sahibi olabilecektir. Anonim şirkette, ‘‘payların serbestçe devredilmesi’’ ilkesi geçerlidir. Bu ilkenin istisnası olan bağlı nama yazılı payların devrinde, belirli koşullarda şirketin onayı aranmaktadır²⁶⁸.

Anonim şirkette sadece aslen iktisap yoluyla pay sahibi olunması da yabancılaşmaya çözüm olabilir²⁶⁹. Kendigelen, oy hakkında yabancılaşma tehlikesinin önlenebilmesi için bu paylara yönelik ön alım hakkının sınırlandırılması, bu payların çoğunluğunun yönetim kurulu üyeleri, yönetime yakın kişiler veya bankaya verilmesi ya da imtiyazlı oyların ne şekilde kullanılacağına yönelik ortaklar arasında bir oy sözleşmesi hazırlanması gerektiğini söylemektedir²⁷⁰.

2.4.1.3. Şirket Üzerinde Belirli Pay Sahiplerinin Kontrol Sağlaması veya Mevcut Kontrolün Korunması

Oy hakkında imtiyaz tanınmasının bir diğer nedeni ise şirket üzerinde belirli pay sahiplerinin kontrol sağlaması veya mevcut kontrolün korunması isteğidir. Mevcut kontrolün sağlanması, imtiyazlı payların şirkette hali hazırda olan ortaklara bırakılması ile gerçekleşmektedir²⁷¹. Şirket üzerinde belirli pay sahiplerinin kontrol sağlaması ise anonim şirketin kuruluşu esnasında veya sonradan esas sözleşme ile belirli gruplara yönetimin bırakılması yoluyla söz konusu olmaktadır²⁷².

²⁶⁸ Bkz. TTK m.491/1 gerekçesi.

²⁶⁹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.57.

²⁷⁰ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.62.

²⁷¹ İMREGÜN, Menfaat İhlalleri, s.92; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.385; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.59; ÇEKER, Oy Hakkı, s.129; ALTINTAŞ, s.184.

²⁷² Aile şirketleri halka açılırken yönetimde etkin pay sahipleri, esas sözleşme ile kendi paylarına oy hakkında imtiyaz tanıyabilir. Şirkete daha sonra katılan pay sahipleri, sermayeye katılım oranında oy hakkına sahip olması nedeniyle yönetimde etkisi zayıftır.

2.4.1.4. Kamu Yararının Korunması

Oy hakkında imtiyazlı paylarda kamu yararının korunması, özellikle Alman ve İsviçre hukukunda düzenlenmiştir²⁷³. Almanya ve İsviçre’de oy hakkında imtiyazlı paylara istisnai bir şekilde yer verilmesinin nedeni, kamu hizmeti niteliğinde faaliyetlerde bulunan şirketlerde devlet otoritesinin sağlanma isteğidir²⁷⁴.

Hukukumuzda ise, ÖUHK. m. 2/g’de, “*Stratejik konularda devletin sahip olacağı imtiyazlı hisse oluşturulması*”, ilkesinin esas alınacağını vurgulamıştır. Özelleştirilecek stratejik konu ve kuruluşların tespiti, Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından yapılmaktadır. Stratejik kuruluşlarda milli yararın korunması için kamunun payının yüzde ellinin altına inmesi halinde, bu kuruluşlarda imtiyazlı payların oluşturulması, imtiyazların miktarı, devlete ait olacak imtiyazların tespiti de Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir (ÖUHK m.13). Akabinde ise ilgili kanunda belirtilen kuruluşların²⁷⁵, sermayelerinin yüzde kırkdokuzundan fazlasının özelleştirilmesine karar verilmesi halinde bu kuruluşlarda imtiyazlı paylar oluşturulmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

2.4.1.5. Azınlığın Korunması

Azınlığın korunması, teoride oy hakkında imtiyaz sebepleri içerisinde yer alsa da uygulamada çok nadir rastlanan bir yöntemdir²⁷⁶. Azlığa, oy hakkında imtiyaz tanınmasının sebebi, karar alma sürecinde, yönetim ve denetimde etkinliğini bir nebze olsa da artırıp aidiyet duygusu kazandırmaktır²⁷⁷.

2.4.2. Oy Hakkında İmtiyaz Tanınma Şartları ve Tanınma Yöntemi

Mehaz İsviçre hukuku, oy hakkında imtiyaz tanınması yöntemlerinden sadece farklı itibari değerdeki paylara eşit oy hakkı tanınması yöntemini kabul etmiştir²⁷⁸. Oy hakkında imtiyaz, karşılaştırmalı hukukta son zamanlarda sıkça irdelense de, TTK²⁷⁹

²⁷³ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.66; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.60; NİZAMOĞLU, s.43; ALTINTAŞ, s.185.

²⁷⁴ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.66.

²⁷⁵ Türkiye Halk Bankası A.Ş., Türk Hava Yolları A.O., Türkiye Petrolleri A.O. , T.C. Ziraat Bankası, T.M.O. Alkoloid Müessesesi.

²⁷⁶ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.67.

²⁷⁷ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.67; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.63.

²⁷⁸ KENDİGELEN, İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyaz, s. 346; GERSTER, Walter, Stimmrechtsaktien, Zürich 1997, s.45; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.87.

²⁷⁹ ETTK imtiyazlı hisse senetleri başlıklı m.401, “*Esas mukavele ile bazı nevi hisse senetlerine kar payı veya tasfiye halindeki şirket mevcudunun dağıtılması ve sair hususlarda imtiyaz hakları tanınabilir.*”

konuyu açıkça düzenleyerek oy hakkında imtiyazın devamı yönünde seçimini yapmıştır ve TTK'da²⁸⁰, oyda imtiyaz ilk defa ayrı bir maddede ve özel olarak düzenlenmiştir.

Kanun koyucu, TTK m.479 ile²⁸¹ oy hakkında imtiyaz tanınabilmesi için belli şartlar oluşturarak kesin ve emredici sınırlamalar getirmiştir²⁸². Oy hakkında imtiyazlı pay tanınmasında, TTK m.479 hükmü haricinde ek hiçbir koşul öngörülmemiştir. Oy hakkında imtiyaz tanınırken TTK m.479 ve diğer imtiyazlı payların tanınmasında geçerli olan temel ilkeler dikkate alınmalıdır.

TTK m.479/1, *“Oyda imtiyazın, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabileceğini”* düzenlemiştir. TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/3'e göre, TTK m. 479/1'e aykırı esas sözleşmeler, TTK'nın yayım tarihinden²⁸³(14 Şubat 2011 itibaren üç yıl içinde, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabileceği kuralına uygun hâle getirilmelidir.

Oyda imtiyaz, TTK m.434'te yer alan *“payların toplam itibari değeriyle orantılı kullanılması ilkesine”* istisna oluşturmaktadır²⁸⁴. TTK m.479/1 hükmü emredici niteliktedir ve kanun koyucu bu hükümle oyda imtiyaz tanınması yöntemini sınırlamaktadır. Oy hakkında imtiyaza getirilen bu sınır ile karışıklıkları engellemenin ve TTK m.479/2'nin (bir paya en çok onbeş oy hakkı tanınması kuralı) uygulanmasını kolaylaştırmanın amaçlandığı madde gerekçesinde açıklanmıştır²⁸⁵. Ancak bu sınırlama, eleştirilere neden olmuştur.

---

ifadesiyle oy hakkında imtiyazlı payları açıkça saymamıştır. Oy hakkında imtiyazlı paylar öğreti ve Yargıtay kararları doğrultusunda kanun maddesindeki “vesair hususlar” ibaresi içinde değerlendirmiştir.

²⁸⁰ ETTK'da oy hakkında imtiyaz ile ilgili herhangi bir sınırlama yoktu. Bu durum öğretide görüş birliği ile eleştiriliyordu. Bkz. İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.337; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.370; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.385; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.88. Bu yazarlar, paya tanınan oy hakkında üst sınırın kanun ile belirlenmesi gerektiğini savunmaktadır.

²⁸¹ Oyda imtiyazlı paylar başlıklı TTK m.479:

“(1) Oyda imtiyaz, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir.

(2) Bir paya en çok onbeş oy hakkı tanınabilir. Bu sınırlama, kurullaşmanın gerektirdiği veya haklı bir sebebin ispatlandığı durumlarda uygulanmaz. Bu iki hâlde, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin, kurullaşma profesini veya haklı sebebi inceleyip, bunlara bağlı olarak, sınırlamadan istisna edilme kararını vermesi gerekir. Projede yapılacak her değişiklik mahkeme kararına bağlıdır. Kurumsallaşmanın gerçekleşmeyeceğinin anlaşıldığı veya haklı sebebin ortadan kalktığı hâllerde istisna etme kararı mahkeme tarafından geri alınabilir.

(3) Oyda imtiyaz aşağıdaki kararlarda kullanılamaz: a) Esas sözleşme değişikliği. b) (Mülga: 26/6/2012-6335/43 md.)

c) İbra ve sorumluluk davası açılması.”

²⁸² ETTK'da oy hakkında imtiyaz hem eşit itibari değerdeki paylara farklı oy hakkı verilerek hem de farklı itibari değerdeki paylara eşit oy hakkı verilerek oluşturulabilmekteydi.

²⁸³ 14.02.2011.

²⁸⁴ TTK m.479 gerekçe.

²⁸⁵ TTK m.479/1 gerekçesi.

Moroğlu, ‘‘eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı’’ tanınmasını eleştirmiştir. Yazar, TTK m.434/1 ile TTK m.479/1 hükümleri²⁸⁶ arasında çelişki bulunduğunu belirterek oy hakkının payların toplam itibarî değerleri ile orantılı kullanılması gerektiğini savunmuştur²⁸⁷.

Kendigelen, farklı itibari değerli payların ihraç edilmesi mümkün olmasına rağmen farklı itibari değerli paylara oy hakkında imtiyaz tanınmamasının isabetli olmadığını belirtmiştir²⁸⁸. Teoman ise bu sınırlamanın hiçbir haklı nedeni olmadığını, anonim şirketlerde farklı itibari değerli payların çıkarılması mümkünken, bu pay gruplarına eşit oy hakkı tanınarak imtiyaz oluşturulmasının kanunla engellenmesinin kabul edilemeyeceğini ifade etmiştir²⁸⁹.

Oy hakkında imtiyaz tanınma yöntemleri; açık imtiyaz, gizli imtiyaz, değişken oy hakkı sağlayan imtiyaz ve gerçek olmayan imtiyaz olarak dörde ayrılır²⁹⁰. TTK m.479, oy hakkında imtiyazın gizli imtiyaz yöntemi ile oluşturulması durumuna son vererek, sadece açık imtiyaz yöntemi ile imtiyaz oluşturulabilmesine olanak sağlamıştır. Açık imtiyaz, anonim şirketlerde eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı tanınması ile oluşturulabilir. Anonim şirketlerden farklı olarak limited şirketlerde oy hakkında imtiyaz, gizli imtiyaz modeli ile tanınır²⁹¹. Gizli(örtülü) imtiyaz, itibari değeri birbirinden farklı olan paylara eşit oy hakkı tanınmasıdır. Bu şekilde itibari değeri yüksek olan paylar, düşük paylara nazaran oy hakkında imtiyazlı konuma gelirler²⁹². İki şirket türü arasında oluşturulmuş bu fark çelişkilidir²⁹³. Kanun koyucu bu farklılığın sebebi konusunda gerekçede herhangi bir açıklamaya yer vermemiştir²⁹⁴.

²⁸⁶ TTK m.434/1: ‘‘Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarî değeriyle orantılı olarak kullanır.’’

TTK m.479/1: ‘‘Oyda imtiyaz, eşit itibarî değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir.’’

²⁸⁷ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.281.

²⁸⁸ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.386.

²⁸⁹ TEOMAN, Ömer, TTK Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, BATİDER, C.25, S. 3, Eylül 2009, s.23.

²⁹⁰ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 465; BİÇER, Oy Hakkında İmtiyaz, s.223; MEİER-HAYOZ, /FORTMOSER, s.102; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.68; ALTINTAŞ, s.187.

²⁹¹ COŞTAN, Hülya, Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar, Ankara Barosu Dergisi, Temmuz 2012, S.4 , s.83.

²⁹² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.74.

²⁹³ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 387.

²⁹⁴ Limited şirketlerde imtiyaz tanınmasına yönelik, kanunda sadece oy hakkında imtiyazlı paylara(TTK m.618, 621) ilişkin düzenleme yer almaktadır. Malvarlığı hakkında imtiyaz çeşitlerine(kâr payı, tasfiye payı) anonim şirketlerle ilgili kanun hükümleri limited şirketlere kıyasen uygulanır. Bkz. COŞTAN, Oyda İmtiyazlı Paylar, s.88.

İsviçre hukukunda, oy hakkında imtiyazlı paylar, İsv.BK.693/2'deki şartları sağlaması koşuluyla esas sözleşme ile oluşturulabilir. İsviçre hukukunda oy hakkında imtiyaz oluşturulabilmesi için, imtiyaz tanınacak pay sahiplerinin sermaye borcu kalmamalı ve imtiyaz oluşturulacak paylar nama yazılı olmalıdır. Hukukumuzda payın nama veya hamiline yazılı olması farketmeksizin oy hakkında imtiyaz oluşturulabilir.

İlk esas sözleşme sonrasında oy hakkında imtiyaz oluşturulabilmesi için sözleşme değişikliği yapmak gerekir. İsviçre hukukunda sözleşme değişikliği yaparak oy hakkında imtiyaz oluşturulabilmesi için çifte yetersayı öngörülmüştür²⁹⁵.Temsil edilen sermayenin mutlak çoğunluğu ve genel kurul toplantısında temsil edilen oyların üçte ikisi ile karar alınması gerekmektedir (İsv.BK. 704/1). TTK'da, oy hakkında imtiyaz oluşturulması için yapılacak genel kurul toplantısı ve karar yetersayılarına ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır.

SerPK, oy hakkında imtiyaz konusunda ek düzenlemeler içermektedir. SerPK m.23/1 ile halka açık anonim şirketlerde, imtiyaz oluşturulması ve şirkette halihazırda bulunan imtiyazların konusunun, kapsamının değiştirilmesi “*önemli nitelikte işlem*” sayılmıştır (SerPK m.23/1). Halka açık şirketlerde imtiyazlara ilişkin zorunlu usul ve esasları, Sermaye Piyasaları Kurulu belirler. Bu usul ve esaslar, TTK'da yer alan sınırlara uygun olmalıdır²⁹⁶.

Halka açık şirketlerde, dolaylı ya da doğrudan, birlikte ya da tek başına oy haklarının yüzde ellisinden çoğuna haiz olmak, yönetim kontrolünün ele geçirilmesi olarak değerlendirilmiştir. Bu durumda, yatırımcıları ve pay sahiplerinin haklarını korumak amacıyla, oy hakkında iktisapların kamuya ilanı yapılırken diğer pay sahiplerinin paylarını satın almak için pay alım teklifi yapma zorunluluğu getirilmiştir (SerPK m.26). Halka açık anonim şirketlerde, sermaye piyasası araçlarının ilk halka arzında şirkette yer alan bütün imtiyazların açık ve anlaşılır biçimde kamuya beyan edilmesi kuraldır(SerPK m.28/1). Bu hüküm ile sermaye piyasası araçlarının etkin çalışabilmesini sağlamak ve şirkete ortak olacak pay sahiplerinin şirketi daha yakından tanıyarak bilinçlenmelerini gerçekleştirmek amaçlanmıştır.

---

²⁹⁵ BÖCKLİ, s.530.

²⁹⁶ ÇETİN, Nusret/TÖREMİŞ, Hatice Ebru/CANTİMUR, Zeynep, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistematik Analizi, Ankara 2014, s.72.

Halka açık şirketlerde oy hakkında imtiyazlar, şirket faaliyetleri için zorunlu olan durumlar saklı olmak üzere, finansal tablolar doğrultusunda arka arkaya beş yıl dönem zararı gerçekleşirse Sermaye Piyasaları Kurulu kararıyla kaldırılmaktadır (SerPK m.28/2). Kamu kurum ve kuruluşlarına ait oy hakkında imtiyazlı paylar için bu düzenleme geçerli değildir. Bu düzenlemeyle imtiyazlı pay sahiplerinin şirketteki diğer ortakların menfaatine uygun hareket etmesi, yeterli olmayan yönetimlerin değiştirilerek şirketin daha iyi bir yönetime sahip olması ve yönetimlerdeki suistimallerin önlenmesi hedeflenmiştir²⁹⁷.

2.4.3. Oy Hakkında İmtiyazın Sınırları ve Etkisiz Olduğu Haller

2.4.3.1. Bir Paya En Çok 15 Oy Hakkı Tanınabileceği Kuralı

Oy hakkında imtiyaz, çok tartışılan bir düzenleme olmuştur. Çağdaş hukuk sistemlerinin bazılarında oy hakkında imtiyaz uygulanmamaktadır. Avrupa ülkelerinin birçoğunda oy hakkında imtiyazın sınırlandırılması veya kaldırılması, ülkemizdeki düzenlemeden çok daha eski tarihlerde gerçekleşmiştir. Oy hakkında imtiyaz, İtalya’da 1942 yılında yasaklanmış akabinde de Fransa ve Belçika’da da kaldırılmıştır. 1998 yılında Almanya’da oy hakkında imtiyazı düzenleyen Alm.POK.’nın(Alman Paylı Ortaklıklar Kanunu²⁹⁸) 12/2’nin 2. cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır²⁹⁹.

Oy hakkında imtiyazlı payların uygulanmadığı ülkelerde erişilen sonuç, oy hakkından yoksun paylarla gerçekleştirmektedir. Oy hakkından yoksun paylar, oy hakkında imtiyazlı paylardan farklı olmasına rağmen her ikisi de şirkete kaynak getirme ve getirilen kaynak ile şirketin yabancılaşmasını engelleme amacı gütmektedir³⁰⁰.

Mehaz İsviçre hukukunda, itibari değerleri yüksek olan payların itibari değerleri, oy hakkında imtiyazlı payların itibari değerlerinin on mislini geçemez (İsv.BK. 733). İsviçre hukukunda oy hakkında imtiyaz, sermayeye katılmaya oranla on misli ile

²⁹⁷POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.792 ; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.192; UYSAL, s.105.

²⁹⁸ <https://www.gesetze-im-internet.de/aktg> , E.T.:20.11.2024; Großkommentar AktG Online, <https://www.degruyter.com/database/gkao/html> , E.T.:20.11.2024.

²⁹⁹ PULAŞLI, Şerh III, s.1818, 2006; PULAŞLI, Hasan, Türk Ticaret Kanun Tasarısı’na Göre Oy Hakkındaki İmtiyazın Sınırı Ve Etkisiz Olduğu Haller, BATİDER, 2008, Haziran C.24, S.3, s.21.

³⁰⁰ ALTINTAŞ, s.170; BİÇER, s.67.

sınırlandırılmıştır. Mesela ihraç edilen 400 Frank itibari değere sahip payın bulunduğu anonim şirkette 40 Franktan az oy hakkında imtiyazlı pay ihdası gerçekleşemez³⁰¹.

AB Hukukunda, AB Komisyonu'nun AB Konseyine ve AB Parlamentosuna sunduğu 21.05.2003 tarihli Avrupa Birliği'nde Şirketler Hukuku Modernizasyonu Ve Kurumsal Yönetimin Geliştirilmesi planında, şirkette hak sahibi olan pay sahipleri arasında eşitliğin bozulmaması ve demokrasinin tam manasıyla uygulanabilmesi için “*bir pay bir oy ilkesi*” tavsiye edilmiştir³⁰². İngiliz ve Amerikan hukuk sistemleri ise daha esnek davranarak oy hakkında imtiyaz tanınmasına ilişkin bir sınırlamaya yer vermemiştir³⁰³.

TTK'nın getirmiş olduğu önemli yeniliklerden biri TTK m.479/2'ye göre “*Bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabilir*” hükmüdür³⁰⁴. TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/4 hükmü, TTK m.479/2'de yer alan sınırı aşan sayıda oyda imtiyaz öngören esas sözleşme hükümlerinin, TTK'nın yayım tarihinden itibaren (14/2/2011) üç yıl içinde TTK m.479/2'ye uyarlanacağını veya mahkemeden TTK m.479/2 hükmünde öngörülen kararın alınacağını belirtmektedir.

TTK'daki on beş oy sınırı, mehz İsv.BK.'dan ve Fran.TK.'ndan (Fransız Ticaret Kanunu³⁰⁵) çok daha ağırdır. Madde gerekçesinde bu sınırlamanın, İsv.BK'dan mülhem olsa da oy hakkında imtiyaza getirilen sınırın iki kanun sisteminde benzerlik bulunmayacak kadar farklı olduğu vurgulanmıştır. TTK'da oyda imtiyaz, diğer hukuk sistemlerine göre daha çok sınırlandırılmıştır. On beş oy hakkı sınırının hangi objektif kriterlerle oluşturulduğu saptanamamıştır. Gerekçede sınırlamanın neden on beş oy olarak düzenlendiği konusunda bir açıklama yer almasa da bu düzenlemeyle imtiyazlı payların kötüye kullanımının engellenmesi amaçlanmıştır. TTK m.421'de³⁰⁶ esas

³⁰¹ KENDİGELEN, İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyaz, s. 367.

³⁰² <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.pdf> , E.T: 29.10.2024.

³⁰³ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.88.

³⁰⁴ ETTK m.373/1: “*Her hisse senedi en az bir rey hakkı verir. Bu esasa aykırı olmamak şartıyla hisse senetlerinin maliklerine vereceği rey hakkının sayısı esas mukavele ile tayin olunur*” ETTK'da, oy hakkında imtiyaza sınır getirilmemesi nedeniyle öğretilde eleştiriliyordu. Bkz. İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.268.

³⁰⁵ Code de Commerce, <https://codes.droit.org/PDF/Code%20de%20commerce.pdf> , E.T.: 13.03.2024.

³⁰⁶ TTK m.421/3: “*Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır: b) İmtiyazlı pay oluşturulması.*”

sözleşme değiştirilerek imtiyazlı pay oluşturmaları için gerekli ağırlaştırılmış nisap da imtiyaz kavramına getirilen başka bir sınırdır³⁰⁷.

Oy hakkında imtiyazın on beş oy hakkı ile sınırlandırılmasına ilişkin öğretide çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Kendigelen, anonim şirketlerde oy hakkında imtiyazın hangi ölçüte göre on beş oy hakkı ile sınırlandırıldığının gerekçede açıklanmadığını, kanun koyucunun limited şirketlerde oy hakkında imtiyazı itibari değer bazında on kat ile sınırlandırdığını ve iki şirket türü arasındaki bu farklılığın haklı bir nedeni olmadığını belirtmiştir³⁰⁸. Tekinalp, on beş oy hakkı sınırlamasının kanun koyucunun takdiri olduğu, ETTK'daki sınırsız düzenlemeden yeni bir düzenlemeye geçilirken yumuşak bir geçiş yapılmasının yerinde olduğunu ifade etmiştir³⁰⁹. Pulaşlı ise, mehz İsviçre kanununda, oy hakkında imtiyazı sınırlandırmaya yönelik düzenleme ile oy gücü³¹⁰ ve sermaye yatırımı arasındaki farkı engellemenin amaçlandığı ancak TTK'ya getirilen bir paya en çok on beş oy hakkı ilkesi ile bu farkın daha çok açıldığını ifade etmiştir³¹¹.

Türk hukuk sisteminde oy hakkında imtiyaz tanınmasının ilk temel direği, *“eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı”* tanınarak oluşturulmasıdır. Bu durum, anonim şirkette, *“farklı itibari değerlerde payların bulunması”* halinde oyda imtiyazlı pay oluşturulmasını güçleştirmiştir. Bu ihtimalde oyda imtiyazlı pay yaratılması için gerekli koşullar ve sınırlar öğreti ve mahkeme kararlarıyla oluşturulacaktır³¹².

Sistemin ikinci temeli, oy hakkında imtiyazlı pay sahiplerinin, payların itibari değeriyle orantılı olarak oy kullanılması kuralından (TTK m.434) muaf olmasıdır. Oy hakkı, bir paya on beş oy hakkı tanınmasına ilişkin düzenlemeyle itibari değer yerine *“pay”*a odaklanmıştır³¹³.

³⁰⁷ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.370; OKUCU TAFTALI, s.81.

³⁰⁸ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.386.

³⁰⁹ POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s. 795.

³¹⁰ *“Oy gücü kavramı kanunda kullanılmamıştır. Pay sahibinin oy hakkının sayısal boyutunu, paya düşen oy sayısının yüksekliğini ifade eder.”* Bkz. AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.105; BOZKURT YAŞAR, Sevgi, Anonim Şirketlerde Oy Hakkı Sınırlamalarının (Azami Oy Şartı) Esas Sözleşme Değişikliği ile Kuruluş Sonrası Düzenlenmesi, TBB Dergisi, Temmuz-Ağustos 2024, S.173, s.304.

³¹¹ PULAŞLI, Şerh III, s.1818.

³¹² Bkz. TTK m.479/2 gerekçesi.

³¹³ Örneğin, bir anonim şirkette X grubu payların itibari değerleri 2 TL, Y grubu payların itibari değerleri 4 TL ise ve bunlara 6 oy hakkı tanınmışsa, B grubuna dahil her pay, itibari değerlerinden soyutlanarak sadece 6 oy hakkı sağlar, yoksa itibari değer göz önüne alınarak 15 oy vermez. Zira 6 oy "itibari değer"e değil, itibari değer dikkate alınmaksızın "pay"a bağlanmıştır. Bu hesaplama yapılırken İsviçre BK m. 693/2'de olduğu gibi itibari değeri büyük ve küçük pay ayrımı yapılmayacaktır.

TTK m.479/2 hükmü ile bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabileceği kuralına iki istisna getirilmiştir³¹⁴. Buna göre bir paya en çok on beş oy hakkı sınırı, şirkette kurumlaşmanın gerekmesi veya haklı bir nedenin³¹⁵ olması durumunda, bu durumların ispatlanması koşuluyla uygulanmaz. Bu iki halde de şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin kurumlaşma projesini veya haklı sebebi inceleyip bunlara bağlı olarak sınırlamadan istisna edilme kararı alması gerekir. Bu iki istisnai durum sübjektif değerlendirmeye müsait, ucu açık kavramlardır ve bu nedenle on beş oy hakkı sınırının uygulanmaması konusunda bir çok uyuşmazlık yaşanmaktadır³¹⁶.

Madde gerekçesinde, kurumlaşmayı bir hukuk politikası haline getirmenin, yönetimde profesyonelleşmeyi sağlamanın amaçlandığı açıklanmıştır³¹⁷. Kurumlaşma politikası, şirketlerin ömürlerinin, kurucuların veya onların altsoylarının ömürleri ile sınırlı olduğu anlayışını değiştirerek, şirketlerde devamlılık sağlamayı amaçlamaktadır.

Kurumlaşma ile şirketlerin ömrünü uzatmak amaçlanır. Kurumlaşma, ustalaşmış yönetim; ustalaşmış yönetim ise, anonim şirkette “oy gücünden bağımsız” bir idare ile gerçekleşebilir. Oy hakkında imtiyazlı paylar, kurumsal idare ilkeleriyle bağdaşmasa da, TTK’da yer almıştır. TTK, oy hakkında imtiyazlı paylarla suni güç yaratılması düşüncesine açık değildir³¹⁸.

³¹⁴ Yargıtay 11. HD., 2014/6529 E., 2014/12954 K. , T. 7.7.2014, “ Oy hakkında imtiyaz sınırlamasının kurumlaşmanın gerektirdiği veya haklı bir sebebin ispatlandığı durumlarda uygulanmayacağı, bu iki halde yetkili ve görevli mahkemeye kurumlaşma ve haklı sebebin incelenip bunlara bağlı olarak sınırlamadan istisna edilme kararının verileceği düzenlenmiş; bu düzenlemeye paralel olarak 6103 sayılı TTK’nın Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun m.28/3-4’de, TTK m.479/1’e aykırı esas sözleşmelerin anılan Kanun’un yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde, anılan fıkra hükmüne uygun hale getirileceği, ikinci fıkrasında belirtilen sınırı aşan sayıda oyda imtiyaz öngören esas sözleşme hükümlerinin, TTK’nın yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde, anılan fıkraya uyarlanacağı veya mahkemeden anılan fıkra da öngörülen kararın alınacağı belirlenmiş olmakla; talep eden vekili tarafından anılan hükümler gereğince 3 yıllık süre zarfında uyarlama yapılması için mahkemeye başvuruda bulunulduğu dikkate alınarak, işin esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçe ile talebin reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, hükmün talep eden vekili yararına bozulması gerekmiştir.”

³¹⁵ Yargıtay 11. HD., 2015/2219 E. 2016/1020 K. T. 1.2.2016, “ TTK 479/2 maddesi uyarınca haklı sebep olarak, “şirketin kuruluşundan itibaren aynı prensiplerle yönetilmesi, yönetimin başarılı olması ve hissedarların hiç bir zarara uğramaması, ana sözleşme ile tanınan imtiyazların şirketin pay sahipleri açısından kazanılmış hak niteliğinde bulunması” sebeplerine dayanıldığı, bu sebeplerin tek başına Kanunda belirtilen haklı sebep olarak kabul edilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine yönelik verilen karar, dayanan delillerin tartışılıp değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmaması nedeniyle onanmıştır.”

³¹⁶ BİLGİGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.114.

³¹⁷ Bkz. TTK m.479/2 gerekçesi.

³¹⁸ Bkz. TTK m.479/2 gerekçesi.

Kurumlaşma şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden kurumlaşma projesi ile istenebilir. Mahkemelerin, kurumlaşma kararını özenle incelemeleri gerekir. Bu durum ‘‘ratio legisten³¹⁹,’’ kaynaklanır³²⁰.

Bir paya en çok on beş oy hakkı tanınması kuralının diğer istisnası haklı sebepler ise hukuka aykırı olamaz. TTK m.479/2 hükmüne göre, kurumlaşma hakkında kurumlaşma projesi almak zorunludur. Haklı sebepler için proje alınması zorunlu olmasa da mahkeme bu istisna için de proje isteyebilir³²¹. Proje değişiklikleri, mahkeme kararı ile yapılır. Kurumlaşma ve haklı sebebin sona erdiği durumlarda istisna etme kararı mahkeme tarafından geri alınabilir. Bu düzenlemeyle istisna etme kararının, kötü niyetli kullanımlarını engellemek amaçlanmıştır³²².

Oy hakkında imtiyazı sınırlama istisnasına yönelik karar talebi için mahkemeye kimlerin başvurma yetkisinin olduğu kanunda düzenlenmemiştir. Bilgeç, bu başvurunun şirket tarafından yapılmasının yerinde olduğunu belirtmiştir³²³.

Yine geri alınabilme durumunda iki halin (Kurumlaşmanın mümkün olmadığı veya haklı sebebin sona erdiği durumlarda) nasıl tespit edileceği konusunda kanunda ve gerekçede bir açıklık yoktur. Mahkemenin kendiliğinden mi denetleme yapacağı yoksa denetleme için yetkili bir kişinin mi görevlendirileceği konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bilgeç, denetimin yapılması için bu konuda yetkili bir denetim görevlisinin atanması gerektiğini belirtmektedir³²⁴.

Bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabileceği kuralının istisnaları olan kurumlaşma ve haklı sebebe ilişkin, öğretilerde çeşitli değerlendirmeler mevcuttur. Moroğlu, oy hakkında imtiyazı en çok on beş oy ile sınırlandırmanın, oy hakkında imtiyazın kötüye kullanımını önlemek adına yerinde olduğunu savunmaktadır. Yazar, bu sınırlamanın kurumsallaşma gereği veya haklı sebeple mahkeme tarafından kaldırılmasının ya da yeniden konulmasının zaman ve masraf gerektiren ağır merasimi,

³¹⁹ Bir kanunun temelini oluşturan temel sebep ve ulaşmak istediği amaç.

³²⁰ Bkz. TTK m.479/2 gerekçesi.

³²¹ Yargıtay 11. HD., 2016/10038 E., 2018/3643 K. T. 16.5.2018, ‘‘Dava da haklı bir neden ileri sürülmemesi, kurumsallaşma projesi oluşturulmaması, dava açan pay grubunun zaten şirketin hakim çoğunluğunu oluşturması nedeniyle oy hakkında istisna tutulmayı gerektirir haklı bir nedenin görülmemesi gerekçesiyle ilk derece mahkemesi davanın reddine karar vermiştir. Yargıtay, mahkemede dayanan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmaması nedeniyle hükmü onamıştır.’’

³²² Bkz. TTK m.479/2 gerekçesi.

³²³ BİLGEÇ, Oy Haklarında İmtiyaz, s.147.

³²⁴ BİLGEÇ, Oy Haklarında İmtiyaz, s.148.

ihdas edeceği belirsizlikleri nedeniyle kanundan çıkarılması gerektiğini savunmaktadır³²⁵.

Sertoğlu da, kurumlaşma kavramının kapsamı konusunda netlik olmadığını, oy hakkında imtiyazlarda en çok on beş oy hakkı sınırı uygulamasının “kurumsal yönetim ilkesine³²⁶” ters düşeceğini belirtmektedir. Çünkü, anonim şirketlerde imtiyazlı olmayan pay sahipleri üzerinde imtiyazlar nedeniyle oluşabilecek kötü niyetli hakimiyetleri kurumsal yönetim ilkeleriyle önlemek amaçlanmıştır. Yazar, oy hakkında imtiyazın kullanılmayacağı sınırların artırılması gerektiğini savunmaktadır³²⁷.

Kanaatimizce, kurumlaşma ve haklı sebep konusunda kanun ve gerekçede yoruma mahal vermeyecek düzenlemeler yapılarak belirsizliklerin ortadan kaldırılması gereklidir. Kurumsal yönetim ilkesi gereğince, anonim şirketteki menfaat dengeleri gözetilerek oy hakkında imtiyaz sınırının oluşturulması gerektiğini düşünüyoruz. Oy hakkında imtiyazın hangi ölçüte göre on beş oy hakkı ile sınırlandırıldığı mevzuatta açıklanmasa da Tekinalp’in görüşüne katıldığımızı ve ETTK’daki sınırsız düzenlemeden yeni bir düzenlemeye geçilirken yumuşak bir geçiş yapılmasının makul olduğunu düşünmekteyiz.

2.4.3.2. Kanunda Öngörülen İmtiyazın Etkisiz Olduğu Haller

Oy hakkında imtiyazın etkisiz olduğu haller TTK m.479/3’de belirtilmiştir. TTK m.479/3’e göre “*Oyda imtiyaz, esas sözleşme değişikliği ile ibra ve sorumluluk davası³²⁸ açılması kararlarında kullanılamaz*”. Bu durumlar numerus clausus bir şekilde sayılmıştır. Madde gerekçesinde oyda imtiyazın etkisiz olduğu hallerin belirlenmesinde, oy hakkında imtiyazın anonim şirket hakimiyetini ele geçirmek için bir vasıta olarak kullanımını önlemenin amaçlandığı açıklanmıştır³²⁹. Esas sözleşme değişikliği, ibra ve sorumluluk davası açılması kararlarında her pay sahibi, payın itibari değerinin sermayeye oranı doğrultusunda oy hakkına sahip olmaktadır.

Mehaz İsv.BK.’da, oy hakkında imtiyazın etkisiz olduğu haller; şirket denetçilerinin seçimi, şirket yönetimini veya münferit bölümlerini denetlemek için uzman

³²⁵ MOROĞLU, Değerlendirmeler Ve Öneriler, s.281.

³²⁶ Anonim şirketin eşit, adil, menfaat dengesi gözetilerek yönetilmesi ve yönetimin denetlenebildiği yönetim sistemi.

³²⁷ SERTOĞLU, s.298.

³²⁸ İbra ve sorumluluk davası açılması, TTK’nın yürürlüğe girdiği 14/2/2011 tarihinden itibaren bir yıl sonra uygulanacaktır (TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/5).

³²⁹ TTK m.479/3 gerekçe.

atanması, özel bir soruşturma başlatılması kararı, sorumluluk davası açılması kararı olarak sayılmıştır (İsv.BK. m.693/3). İsv.BK. m.704/1 hükmünde, şirket konusunun değiştirilmesi, rüçhan haklarının kısıtlanması veya iptali, şirketin feshi gibi önemli durumlarda da oy hakkında imtiyazın geçerli olmayacağı düzenlenmiştir. TTK m.479/3'de ise genel bir düzenleme yapılarak, sadece esas sözleşme değişikliği ile ibra ve sorumluluk davasında oyda imtiyazın kullanılamayacağı açıklanmıştır³³⁰.

2.4.3.3. Kanunda Düzenlenmeyen Oy Hakkında İmtiyazın Etkisiz Olduğu Hâl

Anonim şirketteki yönetim kurulu üyelerinin hepsi aleyhine sorumluluk davası açılması durumunda, davada şirketi temsil edecek kayyımın seçilmesi için genel kurul toplantısı yapılmaktadır. Genel kurulda, temsil kayyımının seçimi yapılırken oy hakkında imtiyazın kullanılıp kullanılamayacağı hususu, kanunda düzenlenmeyen tartışmalı hâldir.

Pulaşlı, TTK m.479/3'ün lafzı gözetildiğinde, şirketi davada temsil edecek kayyımın seçimi sırasında oy hakkında imtiyaz kullanılmasının, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin hepsi aleyhine sorumluluk davasını açan adi pay sahiplerinin, davada istedikleri sonuca ulaşmalarını engelleyeceğini belirtmiştir. Bu sebeple şirketi davada temsil edecek kayyımın, genel kurulda seçimi sırasında oy hakkında imtiyazın etkisizleşmesi gerektiğini savunmuştur³³¹.

Şener, genel kurul toplantısında yönetim kurulunun azledilebileceğini ve bu toplantıda yeni yönetim kurulu belirlenebileceğini belirtmiştir. Yazar, yeni yönetim kurulunun sorumluluk davası açması durumunda kayyım belirlenmesine gerek kalmayacağını vurgulamıştır³³².

Kanaatimize göre, anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin hepsi aleyhine sorumluluk davası açılması durumunda, genel kurulda kayyım belirlenirken şirketin menfaati gereği oy hakkında imtiyaz kullanılmamalıdır. Çünkü, oy hakkında imtiyazın etkisi ile yönetim kuruluna yakın bir kişinin kayyım olarak seçilmesi kuvvetle muhtemeldir. Genel kurulda oy hakkında imtiyazın kullanılması ile yönetim kurulu

³³⁰ PULAŞLI, Şirketler, s.586; ALTAŞ, Anonim Şirketler, s.75; BİÇER, s.250 vd.; COŞTAN, Oyda İmtiyazlı Paylar, s. 83; TOLA, s.76; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.100.

³³¹ PULAŞLI, Şerh III, s.1822.

³³² ŞENER, Ortaklıklar, s.417.

üyelerinin sorumluluğu davasında şirketi temsil için belirlenen kayyım, şirketin menfaatini tam olarak gözetmeyebilir.

2.5. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyazlı Paylar

2.5.1. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı ve Niteliği

Anonim şirketlerde genel kurul toplantıları ile yönetim kurulu üyelerinin seçimi, oy çoğunluğuna göre kararlaştırılmaktadır. Anonim şirketin yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, pay sahiplerinin şirket yönetimi ve denetiminde etkin olabilmeleri için önem arz etmektedir.

Ekonomik güçleri nedeniyle dünya yönetimlerinde söz sahibi olan uluslararası şirketlerin giderek arttığı, hızla küreselleşen yeryüzünde, şirketlerin ekonomik ihtiyaçları da artmaktadır. Şirketler, bu finansal ihtiyaçlarını karşılamak için sermaye artırımını yoluna gitmektedir. Ancak bu durumda şirket yönetiminde söz sahibi olan pay sahipleri, yönetimdeki etkinliğini kaybetme ihtimali ile karşılaşmaktadır. Yönetim kurulunda temsil edilmeye ilişkin imtiyaz, yeni pay sahiplerine karşı, şirket yönetiminde hakimiyet sağlayan, mevcut pay sahiplerini koruyan ekonomik işlevi olan bir mekanizmadır³³³.

ETTK’da , yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaza ilişkin bir düzenleme yoktu. Ancak öğretide,³³⁴ ETTK m.401’de yer alan “... ve sair hususlar” ibaresi göz önüne alınarak, yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz oluşturulabileceği savunulmuştur³³⁵.

---

³³³ GÜNEL, s.49; ÖZATLAN, Yurdal, Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası(Denkleştirme Davası), İstanbul 2014, s.112.

³³⁴PULAŞLI, Yönetimde İmtiyaz, s.567.

³³⁵DOĞANAY, s.940; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.786; PULAŞLI, Şirketler, s.588; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.43; ÖZATLAN, s.113; TURAN, s.130.

Yargıtay, kararlarındaki “*grup imtiyazı*” kavramıyla³³⁶ yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaza ilişkin yerleşik bir içtihat oluşturmuştur³³⁷. İlkesel kararlar ve öğretiyle hukuk sisteminde kendini kabul ettiren bu imtiyaz, kanun koyucunun takdiri ile kanunlaşarak TTK m.360’da açıkça düzenlenmiştir. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, esas sözleşmede yer alması koşuluyla oluşturulabilir (TTK m.360). Kanuna göre, bu hakkın tanındığı paylar, imtiyazlı sayılmıştır (TTK m.360/2). Yönetim kurulunda temsil edecek üyeler, esas sözleşmede öngörülecek belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçilebilmektedir. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, esas sözleşmede öngörülerek yönetim kurulu üyelerinin TTK m.360’da belirlenen gruplardan seçilmesi şeklinde gerçekleşebileceği gibi yönetim kurulu üyeliğine aday önerme hakkı oluşturulması şeklinde de gerçekleşebilir (TTK m.360/1).

Yönetim kuruluna önerilen aday, ancak haklı bir sebebin varlığında yönetim kuruluna seçilmez. Haklı bir sebep yoksa yönetim kuruluna üye olarak seçilmesi zorunludur³³⁸ (TTK m.360/1).

Kanun, halka açık anonim şirketler için özel bir düzenleme getirerek, bu şirketlerde yönetim kurulunda temsil edilme hakkını yönetim kurulu üye sayısının yarısı ile sınırlandırmıştır (TTK m.360/1). Halka kapalı anonim şirketler için kanunda böyle bir sınırlama yer almamaktadır. Bu sebeple halka kapalı şirketlerde, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı istenen sayıda tanınabilir³³⁹.

TTK.Yür.Uyg.Şek.Hk.K m.28/2’ye göre, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde ve TTK’nın kabul edilmesinden³⁴⁰ en az bir yıl önce esas sözleşme hükmüyle

³³⁶ Yargıtay 11. H.D., E: 2003/ 7508, K: 2003/10845, T: 13.11.2003 kararında ; “(...)bu kapsamda, bir kısım paylara yönetim ve denetim kurulu için aday gösterme hakkı tanınması mümkün olduğu gibi, genel kurul ve yönetim kurulu toplantı ve karar yeter sayılarının buna göre düzenlenmesi “altın oy” şeklinde mevsuf nisap kabul edilmesinin olanaklı olduğu ve TTK m. 401 karşısında, grup imtiyazı olarak kabul edilmesi gerektiğini,(...)” ifade etmiştir. Benzer kararlar için bkz. Yargıtay 11.HD, 1985/5903 E. 1985/7427 K. T:20.01.1986. Benzer kararlar için bkz. Yargıtay 11.HD, 1992/6626 E. 1993/6312 K; Yargıtay 11.HD, 1972/4843 E. 1972/356 K. T:25.01.1972; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 2020/722 E. 2022/4 K. T: 18.01.2022; Yargıtay 11.HD. , 2016/394 E. , 2017/3442 K. T: 06.06.2017; Yargıtay 11.HD. 1997/3281 E. 1997/9352 K. T: 18.12.1997; Yargıtay 11.HD. 2016/394 E. 2017/3442 K. T:06.06.2017.

³³⁷ MEMİŞ, Tekin, Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır mı? , Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Hakan Pekcanitez’e Armağan, C.16, Özel Sayı 2014, s.3110.

³³⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.793; PULAŞLI, Şirketler, s.588;AYTUĞAR, Bilge, Oy Hakkında İmtiyazlı Pay Grubunun Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı, s.100.

³³⁹ÇOLGAR TORAMAN, Emek, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda İmtiyaz Tesisi Yoluyla Yönetim Kontrolünün Sağlanması, BATİDER, Aralık 2021, C.37, S.4, s.89 vd.; MANAVGAT, Çağlar, Kayıtlı Sermaye Sisteminde Yönetim Kurulunun İmtiyazlı Pay Çıkarma Yetkisi Ve Sınırları, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C.3, Ankara 2009, s.673.

³⁴⁰ 14.02.2011.

bazı pay gruplarına tanınmış olan yönetim kurulu üyeliği için aday gösterme hakkının, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşsa da (TTK m.360/1) müktesep hak sayılacağı açıklanmıştır.

2.5.2. İsviçre ve Türk Hukukunda Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı

İsv.BK. m.709/1'e göre, *“Farklı kategorilerdeki pay sahiplerine en az bir temsilci ile yönetim kurulunda temsil edilme zorunluluğu”* getirilmiştir. Bu madde ile yönetim kurulunda temsilci vasıtasıyla farklı kategori pay sahiplerinin, müşterek menfaatlerinin korunması amaçlanmıştır. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, İsviçre’de öğreti ve Federal Mahkeme kararlarıyla, fer’i özel bir grup hakkı olarak belirtilmiştir³⁴¹.

İsv.BK. m.709/2 hükmü, *“Esas sözleşmede yer alan özel hükümlerle, azınlık ve münferit pay sahiplerini koruyan düzenlemeler yapılabileceğini”* ifade etmiştir. Kendigelen bu hakkı, ilgili pay sahiplerinin rızası olmadan kaldırılamaması ve sınırlandırılmaması nedeniyle müktesep hak olarak değerlendirmektedir³⁴². Türk hukukunda yönetim kurulunda temsil edilme hakkına ilişkin TTK m.360 hükmü madde gerekçesinde de belirtildiği üzere, İsv.BK. m.709 hükmünden esinlenerek oluşturulmuştur³⁴³.

TTK m.360’a göre, temsil edilme hakkı ancak esas sözleşmede öngörülerek tanınabilmektedir. Temsil edilme hakkı, ilk esas sözleşme ile tanınmamışsa, genel kurulda esas sözleşme değişikliği kararı alınarak da tanınabilmektedir. Bu hak, bağlayıcı aday önerme hakkı tanınması veya kurul üyelerinin bir kısmının belirli pay sahibi grupları arasından seçilmesi biçiminde de oluşturulabilmektedir³⁴⁴.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz, her paya tanınmaz. Bu imtiyaz türü, azlığa, belirli pay gruplarına ve belirli pay sahibi gruplara tanınabilir.

³⁴¹ KENDİGELEN, Abuzer, İsviçre Hukukunda Farklı Pay Sahibi Kategori veya Gruplarının Şirket Organlarında Temsili (OR Art. 709), Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı, Prof. Dr. Hayri Domaniç, Editör, İstanbul 1999, s. 400; PULAŞLI, Şirketler, s.588.

³⁴² KENDİGELEN, İsviçre Hukukunda Grupların Şirket Organlarında Temsili, s.447.

³⁴³ KARSLIOĞLU, Yönetimde İmtiyaz, s. 400.

³⁴⁴ PULAŞLI, Şirketler, s.588; GÜNEL, s.49; KARSLIOĞLU, Yönetimde İmtiyaz; s.447; ÇAMOĞLU, Ersin, 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili, Halil Arslanlı Bilim Arşivi, <http://arslanlibilimarsivi.com> , s.3, E.T: 29.10.2024.

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz, malvarlığı hakkında (örneğin; oy hakkında, tasfiye, kâr payında) imtiyazlı pay grubuna da tanınabilmektedir³⁴⁵.

Madde gerekçesinde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz tanınabilmesi için belirli pay grupları ve azlığın tespitinin yapılabilecek durumda olması gerektiği belirtilmiştir. İşletme konusu, meslek, bayiler, yan sanayi mensupları gibi kategoriler belirli pay sahibi gruplarının belirlenmesini kolaylaştıran ölçütlerdir³⁴⁶. Madde gerekçesinde azlığın belirlenmesinin zor olması sebebiyle azlığın yüzdelerle anılmasının yetersiz kalabileceği belirtilmiştir. Azlığın ölçümünün belirlenebilir olması için yüzdelerle belirtilmesi yerine sayılarla, pay senedi numaralarıyla belirtilmesinin daha makul bir sistem olduğu açıklanmıştır³⁴⁷. Azlığın pay senedi numaraları, sayıları ile tanınması, yüzde sistemine nazaran belirlilik ilkesince daha uygun ve daha somuttur. Azlık tespit edilebilir, belirlenebilir olmazsa imtiyazların korunması zorlaşacaktır³⁴⁸.

TTK m.360, mehz İsv.BK. m.709'daki gibi anonim şirketlerde, farklı pay gruplarının mevcut olması durumunda esas sözleşme ile söz konusu her bir pay grubuna yönetim kurulunda en az bir temsilci seçme zorunluluğu getiren bir düzenleme içermemektedir. TTK m.360, irade serbestisi öngörmektedir. Farklı pay grupları, esas sözleşmede bir düzenleme yapılmışsa yönetim kurulunda temsil edilebilir. Yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, TTK m.360/2'de³⁴⁹ imtiyaz olarak nitelendirilmiştir³⁵⁰.

2.5.3. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyaz Tanınabilecek Gruplar

2.5.3.1. Belirli Pay Grupları

İsviçre hukukunda, belirli pay grupları geniş yorumlanmaktadır³⁵¹. Belirli pay gruplarını; herhangi bir pay sahibinden ziyade, emredici hükümler ilkesine (TTK m.340) uygun biçimde somutlaştırılmış, birbirleriyle ortak bağları olan pay sahipleri açıklamaktadır. Belirli pay gruplarına; şirkette çalışan pay sahipleri, belirli bir yaş

---

³⁴⁵ TTK m.360 gerekçesi.

³⁴⁶ TTK m.360 gerekçesi.

³⁴⁷ TTK m.360 gerekçesi.

³⁴⁸ PULAŞLI, Şerh II, s. 1258; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Anonim Şirketler, s. 428.

³⁴⁹ TTK m.360/2: ‘ ‘ Bu maddeye göre yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar, imtiyazlı sayılır. ’ ’

³⁵⁰ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.253; AKDAĞ, s.35; EDİĞ, Belirli Gruplar Ve Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, Terazı Aylık Hukuk Dergisi, Ocak 2017,s.17.

³⁵¹ KARASU, Rauf, Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016, C.2, S.1, s.34.

grubunda olan pay sahipleri, belirli bir mesleğe sahip olanlar girebilmektedir³⁵². Karasu, aile üyelerinin belirli pay grupları içerisine girdiğini, aile şirketlerinde yönetimdeki hakimiyetin kaybedilmemesi için aile üyelerine yönetim kurulunda temsil edilme hakkı uygulanmasının oldukça elverişli bir yöntem olduğunu belirtmiştir³⁵³. Pulaşlı, belirli pay gruplarını oluşturan payların bağlı nama yazılı olması gerektiğini, pay sahiplerinin grubun özellik ve niteliklerine uygun olmaması halinde payları devralamaması gerekçesiyle açıklamıştır³⁵⁴.

Belirli pay gruplarına yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz tanınırken bu imtiyaz tek başına bir paya değil, belirli bir pay grubuna bir bütün olarak tanınmaktadır. Belirli pay grupları, esas sözleşme ile emredici kurallara uygun olmak şartıyla serbestçe oluşturulabilir. Belirli pay gruplarının anonim şirketlerde temsil edilme imtiyazına örnek olarak, bir anonim şirkette üç farklı aileden oluşan ve A, B ve C pay gruplarının, altı kişilik yönetim kurulunda temsil edilmesi örnek olarak gösterilebilir. Belirli pay grubu içerisindeki bir pay devredildiğinde, payı devralan devir işlemlerinden sonra söz konusu gruba tanınan imtiyazlardan yararlanma hakkına haiz olur³⁵⁵.

Anonim şirketlerde hukuki durumu farklı olan paylar da belirli gruplara ayrılabilir. Mesela, kâr payında imtiyazlı paylar bir grup, oy hakkında imtiyazlı paylar bir başka grup olarak tanımlanarak yönetim kurulunda temsil edilebilirler. Ayrıca hiçbir konuda imtiyaz tanınmasa bile, yönetim kurulunda temsil için paylar, belirli gruplara ayrılabilir. Örneğin, esas sözleşmede belirtilmek şartıyla hamiline yazılı payların A grubunu oluşturduğu ve yedi kişiden oluşan yönetim kurulunda dört üyeyle temsil edildiği, nama yazılı payların B grubunu oluşturduğu ve yönetim kurulunda üç üye ile temsil edildiği şeklinde düzenlenebilir³⁵⁶.

Belirli pay gruplarına tanınmış imtiyazlar, başka imtiyazlarla birleştirilebilmektedir³⁵⁷. Madde gerekçesinde de yönetim kurulunda temsil edilme hakkının, malvarlığında imtiyazlı herhangi bir pay grubunda oluşturulabileceği ifade

³⁵² KENDİGELEN, İsviçre Hukukunda Grupların Şirket Organlarında Temsili , s.384; UÇAR, Sercan , Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri Kavramı (TTK m. 360, f. 1, c. 1),2020, BÜHFD, C. 15, S. 193-194, s. 1345.

³⁵³ KARASU, Rauf, Yönetim Kurulunda Temsil, s.34. Yazar, ‘ ‘Belirli somut bir kişiye yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasının mümkün olmadığını, bu şekildeki bir esas sözleşme hükmünün geçersiz sayılması gerektiğini’’ vurgulamıştır.

³⁵⁴ PULAŞLI, Şerh II, s.1254.

³⁵⁵ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.230.

³⁵⁶ EDİĞ, s.20.

³⁵⁷ PULAŞLI, Şirketler, s.416; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.231.

edilmiştir³⁵⁸.Örneğin, esas sözleşme ile oy hakkında imtiyaz tanınmış pay sahiplerine, yönetim kurulunda temsil hakkı da tanınabilir.

2.5.3.2. Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri

TTK m.360 hükmüyle yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan diğer grup, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleridir. Bu gruba temsil edilme imtiyazı ilk defa 6102 sayılı TTK ile tanınmıştır ve TTK’da özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerinin tanımı yapılmamıştır. Bu grup paylara özellik ve nitelikleriyle ön plana çıkacak anonim şirketteki bir ailenin mensupları, bayileri veya işçileri örnek gösterilebilmektedir³⁵⁹.

Belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınabilmesi için esas sözleşmede pay sahiplerinin özellik ve nitelikleriyle kuşkuyla mahal vermeyecek şeffaflıkta düzenlenmesi gerekmektedir. TTK m.360/1 hükmüyle yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, hem belirli pay gruplarına hem de özellik ve nitelikleriyle belirli grup oluşturan pay sahiplerine de tanınmıştır.

Özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanınmasına ilişkin öğretide farklı değerlendirmeler mevcuttur. Öğretide bir görüş, TTK m.360/2 hükmünün yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan payların imtiyazlı sayıldığını belirtmesinin, TTK m.360/1 ile çeliştiği ifade etmiştir³⁶⁰. Bu görüşü savunan yazarlar özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınan imtiyazın, paylardan bağımsız olarak şahıslara tanındığını savunmaktadır³⁶¹.

Öğretide başka bir görüş, azlığa ve özellik ile nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınmış yönetim kurulunda temsil edilme hakkının imtiyaz değil bir grup hakkı olduğunu ileri sürmüştür³⁶². Memiş, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri ile azlığa verilen yönetimde temsil hakkının, esasen bir imtiyaz değil de grup hakkı olarak nitelendirilmesinin daha doğru olacağını savunmaktadır. Özellik ve nitelikleri itibariyle belirlenebilir pay sahiplerine yönetimde

³⁵⁸ TTK m.360 gerekçesi.

³⁵⁹ ALTAŞ, Soner, Anonim Şirkette Belirli Gruplara Ve Azlığa Tanınabilecek Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, Terazi Hukuk Dergisi, Nisan 2020, S.164, s.788; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.114; EDİĞ, s.18.

³⁶⁰ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.159; KENDİGELEN, İlk Tespitler, 253.

³⁶¹ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.159; KARSLIOĞLU, Yönetimde İmtiyaz, s.417.

³⁶² KENDİGELEN , İlk Tespitler, s.252.

temsil imkanının şirket esas sözleşmesinde isim gösterilerek tanınması konusunda Memiş, yasaklayıcı bir hüküm bulunmadığını, TTK.m.340'da düzenlenen emredici hükümler ilkesine de uygun olduğunu ifade etmiştir. Yazar, bu durumun grup imtiyazı niteliğinde olup olmadığını her somut olaya göre değerlendirmek gerektiğini söylemektedir. Örnek vermek gerekirse birden fazla kişi ismi belirtilerek pay sahiplerine bu hakkın tanınması durumunda TTK m.360'daki grup hakkından söz edilirken, bu hakkın bir kişiye tanınması da mümkündür³⁶³.

Kırca, özellik ile nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınmış yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyazın, pay sahibine tanındığını savunmaktadır. Ancak yazar, grubu oluşturan pay sahiplerinin özellik ve niteliklerinin önemli olduğunu ve imtiyazın pay grubu içinde yer alan her bir paya ayrı ayrı değil, bir bütün olarak pay grubuna tanındığını belirtmiştir³⁶⁴. Pulaşlı ise özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınan imtiyazın, imtiyazın paya tanınması ilkesinin istisnası olduğu görüşündedir³⁶⁵.

Biçer, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine tanınan yönetim kurulunda temsil edilme hakkının, pay sahiplerinin bireysel olarak kullanabilecekleri bir hak olmadığını, sadece yönetim kuruluna seçilecek adaylar bu gruplar içindeki pay sahiplerinden seçildiğinde, pay sahiplerinin belirli gruplar arasından seçim yaparak bireysel iradesini dolaylı olarak kullanabileceğini ifade etmiştir³⁶⁶.

2.5.3.3. Azlık

TTK m.360 hükmüyle yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan üçüncü grup ise, azlıktır. Bazı yazarlar, azlık kavramının hatalı olduğunu, Türkçe'de böyle bir sözcüğün yer almadığını belirterek konu ile ilgili azınlık kavramını kullanmaya devam etmiştir³⁶⁷. Önemle belirtmek gerekir ki burada bahsedilen azlık, TTK m.411 hükmünde belirtilen azlık kavramı ile aynı değildir. TTK m.411'e göre, "*Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri*" azlıktır. TTK m.360 hükmünde ise azlığa ilişkin bir oran yer almamaktadır³⁶⁸. Azlığa yönetim kurulunda

³⁶³ MEMİŞ, Tekin, Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır Mı?, s.3111.

³⁶⁴ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.426.

³⁶⁵ PULAŞLI, Şerh II, s.1255.

³⁶⁶ BİÇER, s.112.

³⁶⁷ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.158; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.157.

³⁶⁸ PULAŞLI, Şirketler, s.419; PULAŞLI, Şerh II, s.1258.

temsil etme hakkı verilmesi, TTK m.360'a göre esas sözleşmede düzenlenmesi şartıyla mümkündür. Dolayısıyla burada azlığın doğrudan kullanabileceği bir hak mevcut değildir³⁶⁹.

Öğretide, TTK m.360 hükmünde yer alan azlığın niteliği tartışmalıdır. Öğretide bir görüş, azlığı, fiili azınlık³⁷⁰ olarak değerlendirirken³⁷¹, bazı yazarlar belirtilen azlığın %50+1 oya sahip olan çoğunluk karşısında bulunan diğer pay sahibi veya sahipleri olduğunu vurgulamıştır³⁷². Tekinalp, azlığın kanuni yüzdelerle ifade edilmesi yerine sermayenin belli bir kısmını oluşturan pay sahiplerinin azlık olarak değerlendirilebileceğini savunmuştur³⁷³. Çamoğlu, azlığın esas sözleşme ile kararlaştırılan oranda paya haiz ortak veya ortaklar olduğunu ve azlığın değişken bir yapıya sahip olduğunu savunmuştur³⁷⁴.

TTK m.360 hükmünün gerekçesinde, *“Bu hükmün uygulanabilmesi için hem belirlenebilir hem de tanınabilir bir şekilde açıklanması”* gerektiği ifade edilmektedir. Gerekçede azlığın yüzdelerle anılmasının yeterli olmayabileceği, pay senedi numaraları ve sayıları ifade etmenin daha iyi bir ölçüt olduğu belirtilmiştir. Azlığın iyi tanımlanmaması ve azlığa tanınacak imtiyazın sadece yüzde ile belirlenmesi, imtiyazların korunmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasını zorlaştırarak uygulamada büyük sorunlar yaratabilecektir³⁷⁵.

Kapalı anonim şirketlerde belirli pay grupları, yönetim kurulu üyelerinin tamamına seçilebilir veya aday olarak önerilebilir³⁷⁶. Ancak halka açık anonim şirketlerde belirli pay gruplarının yönetim kurulunda temsil hakkı, TTK m.360'a göre, yönetim kurulu üye sayısının yarısını geçemeyecek şekilde sınırlandırılmıştır.

³⁶⁹ BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Şirketlerde Azınlık Oranlarının Anasözleşme ile Değiştirilmesi Sorunu, Makaleler IV, Beta Yayınevi, İstanbul 2019, s. 339.

³⁷⁰ *“Önceden esas sermayenin veya toplam oy sayısının belirli bir oranı olarak veya payların nominal değerine göre tespit edilemeyen, ancak fiili duruma göre genel kurulda mevcut yada kullanılan oyların belirli bir oranı olarak tespit edilebilen, her somut olayın fiili koşullarına göre esas sermayedeki veya tüm oy haklarındaki oranları değişebilen azınlık”* Bkz. ULUSOY, Erol, Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları, Ankara 2016, s.71 vd.

³⁷¹ ULUSOY, Erol/FALCIOĞLU, Mete Özgür, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Bilge Yayınevi, Ankara, 2014, s.19, 149.

³⁷² KARASU, Yönetim Kurulunda Temsil, s.35; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Şirketler, s.432; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.117, NİZAMOĞLU, s.60; TOLA, s.68.

³⁷³ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.231.

³⁷⁴ ÇAMOĞLU, Ersin, 6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili, Halil Arslanlı Bilim Arşivi, <http://arslanlibilimarsivi.com>, s.3.

³⁷⁵ KARASU, Yönetim Kurulunda Temsil, s.35; OKUCU TAFTALI, s.88; ULUSOY /FALCIOĞLU, s.151; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.430.

³⁷⁶ AKTAŞ, s.51.

2.5.4. Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkında İmtiyaz Tanıma Yöntemleri

Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının oluşturulabilmesi için iki yöntem mevcuttur (TTK m.360). Bunlar, yönetim kuruluna aday önerme hakkı oluşturulması ve yönetim kurulu üyelerinin TTK m.360'da belirlenen gruplardan seçilmesidir.

2.5.4.1. Yönetim Kuruluna Aday Önerme Hakkı

TTK m.360 hükmüyle, belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine, belirli pay gruplarına ve azlığa yönetim kuruluna aday önerme hakkı tanınabileceği düzenlenmiştir. Genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri içerisinde, yönetim kurulu üyelerinin seçimi de yer almaktadır (TTK m.408/2b). Öğretide, esas sözleşme ile grup imtiyazına yer verilmesinin genel kurulun yönetim kurulu üyelerini seçme yetkisini başka bir organa veya pay sahiplerine bıraktığı anlamına gelmeyeceği, yönetim kurulu adaylarının genel kurulun onayına sunulması gerektiği ifade edilmiştir³⁷⁷.

TTK'da düzenlenmiş üç istisnai halde yönetim kurulu üyelerinin seçimini genel kurul yapmaz. Bu istisnalar, TTK m.334'deki³⁷⁸ kamu tüzel kişilerinin yönetim kurulunda temsili, TTK m.339/3'deki³⁷⁹ ilk yönetim kurulu üyelerinin esas sözleşme ile atanması ve TTK m.363/1'deki³⁸⁰ yönetim kurulunun boşalan üyelik için seçim yapmasıdır. Altaş, bu yöntem ile genel kurulun yönetim kurulu üyesi seçeceği kişilerin bir kısmı veya tamamının, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık tarafından esas sözleşmeyle belirlenip genel kurulun onayına sunulduğunu söylemektedir³⁸¹.

Yönetim kurulunu temsil için önerilen pay sahibi adaylar, ancak haklı bir nedenle genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilmeyebilir, haklı bir neden yoksa önerilen adayın yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi zorunludur (TTK m.360).

³⁷⁷ TEOMAN, Ömer, Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun Yapacağı Özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar, Tüm Makalelerim, (1971-2001), İstanbul 2012, s.1011; EDİĞ, s.16; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.253.

³⁷⁸ TTK m.334: "Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinden birine, esas sözleşmede öngörülecek bir hükümle, pay sahibi olmasalar da, işletme konusu kamu hizmeti olan anonim şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurmak hakkı verilebilir."

³⁷⁹ TTK m.339/3: "İlk yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanır."

³⁸⁰ TTK m.363/1: "334 üncü madde hükmü saklı kalmak üzere, herhangi bir sebeple bir üyelik boşalırsa, yönetim kurulu, kanuni şartları haiz birini, geçici olarak yönetim kurulu üyeliğine seçip ilk genel kurulun onayına sunar. Bu yolla seçilen üye, onaya sunulduğu genel kurul toplantısına kadar görev yapar ve onaylanması hâlinde sefelinin süresini tamamlar."

³⁸¹ ALTAŞ, Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, s. 788.

Yönetim kurulunda aday gösterilen temsilciye, haklı nedenlerin mevcut olması durumunda, her pay sahibi itiraz edebilir³⁸². Madde ile gerekçesinde yönetim kuruluna temsil hakkında önerilen adayın seçilmemesine neden olabilecek haklı nedenler ve haklı neden kavramı açıklanmamıştır.

Öğretide, yönetim kurulu üyeliğine aday gösterilen pay sahibinin seçilmemesini haklı gösteren nedenlere ilişkin değerlendirmeler yapılmıştır. Baltalı, yönetim kuruluna önerilen adayın seçilmemesini adil gösteren nedenlerin haklı neden olduğunu belirtmiştir³⁸³. Güçlütürk, haklı nedenin tespitinde şirket menfaatine göre değerlendirme yapılması gerektiğini vurgulamıştır³⁸⁴. Karamanoğlu ise yönetim kuruluna önerilen adayın veya belirli bir grup içindeki kişinin seçilmemesini haklı kılan nedenlerin somut, objektif nitelikte olması gerekliliğini ve bir uyuşmazlık yaşandığında şirket tüzel kişiliğinin haklı nedeni ispat etmesi gerektiğini açıklamıştır³⁸⁵.

Haklı nedenler, TTK m.363/2'de³⁸⁶ belirtilen yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler ve esas sözleşmede düzenlenen kriterlere aykırılıklar olabilir³⁸⁷. Örneğin, esas sözleşmede düzenlenmiş belirli bir konuda yüksek ihtisas gerektiren bir olayda, bu eğitime sahip olmayan kişinin aday gösterilmesi durumunda genel kurul önerilen adayı haklı nedenle reddedebilecektir³⁸⁸.

Gruplar veya azlık kendi içinden olan veya olmayan birini aday olarak önerebilir. Adayı, grupların birlikte önermesi gerektiğinden, bu kararı vermek için toplantı yapılması gerekmektedir³⁸⁹. Öğretide, yönetim kurulu üyeliğine önerilecek adayın belirlenmesi için yapılacak toplantıya ilişkin çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Teoman, imtiyazın gruba bir bütün olarak tanındığını, gruba dahil her payın aday önerme

³⁸² Detaylı bilgi için Bkz. 1.3.4.4.1.Yönetim Kuruluna Aday Önerme Hakkı, 2.4.4.3. Temsil Edilme Hakkının Korunması Ve TTK m.360 Hükmüne Aykırılığın Sonuçları.

³⁸³ BALTALI, s.365.

³⁸⁴ GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi, TTK m. 360 Uyarınca Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi, Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'in Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Armağanlar Dizisi, 2019, s.636.

³⁸⁵ KARAMANLIOĞLU, Argun, TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları – Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Şubat 2021, s. 267.

³⁸⁶ TTK m.363/2: "Yönetim kurulu üyelerinden birinin iflasına karar verilir veya ehliyeti kısıtlanır ya da bir üye üyelik için gerekli kanuni şartları yahut esas sözleşmede öngörülen nitelikleri kaybederse, bu kişinin üyeliği, herhangi bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden sona erer."

³⁸⁷ PULAŞLI, Şerh II, s.1273 vd. ; KENDİGELEN; Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.226; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇEVİK/MANAVGAT, s.432; ÇAMOĞLU, s.4.

³⁸⁸ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.790; KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.215; TURAN, s. 135

³⁸⁹ PULAŞLI, Şirketler, s.419; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇEVİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.432.

hakkı olmaması sebebiyle gruptaki payların toplantı yaparak karar alması gerektiğini, TTK m.390/3-4 fıkralarında³⁹⁰ belirlenen toplantı ve karar nisaplarıyla aday belirlenmesinin uygun olacağını, ifade etmiştir³⁹¹. Teoman'ın görüşü, TTK m.390'un esas sözleşme değişikliklerinde uygulanan özel bir hüküm olması ve kanunun açıkça düzenlemediği bir konuda bu hükmün uygulanmasının uygun olmaması gerekçeleriyle eleştirilmiştir³⁹².

Kendigelen, esas sözleşmede karşıt bir düzenleme yer almıyorsa, önerilecek adayın seçilmesi için yapılacak toplantı ve alınacak kararda basit oy çoğunluğunun yeterli olduğunu, hakkın kullanılmasını kolaylaştıran uygulamaların yerinde olduğunu savunmaktadır³⁹³. Pulaşlı ve Karasu da şirketteki menfaatler dengesine göre bu toplantıda basit nisapların uygulanması gerektiğini ifade etmiştir³⁹⁴.

Yönetim kuruluna aday belirlenmesi için yapılacak toplantıya yönelik TTK'da herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Bu konuda esas sözleşmeye hüküm konularak düzenleme yapılabilir³⁹⁵. Toplantıya çağrı yetkisi, yönetim kurulundadır. Toplantıya çağrı, yetki, süre, şekil, karar alma yöntemi hususlarında genel kurul toplantılarına ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanması yerindedir³⁹⁶.

Aday önerme hakkı tanınmış olan belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık bu haklarını kullanmak zorunda değildir. Hakkın kullanılması imkanı doğduğu zaman bu haklarından feragat edebilirler³⁹⁷.

---

³⁹⁰ TTK m.390/3: "Oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır."

TTK m.390/4: "Üyelerden hiçbirisi toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştirılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir."

³⁹¹ TEOMAN, Aday Gösterme Ayrıcalığı, s.1013.

³⁹² ÇAMOĞLU, s.3; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.120; ÇEKER, Mustafa, Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Yönetime Katılması, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2004, S.1, C.13, s.37.

³⁹³ KENDİGELEN, Yönetime Katılma Hakkında İmtiyaz, s.267.

³⁹⁴ PULAŞLI, Şerh II, s.1260; KARASU, Yönetim Kurulunda Temsil, s.37.

³⁹⁵ PULAŞLI, Şerh II, s.1263; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.790.

³⁹⁶ TEOMAN, Aday Gösterme Ayrıcalığı, s.1011; ÇEKER, Yönetim, s.38.

³⁹⁷ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.259; TURAN, s.135.

2.5.4.2. Yönetim Kurulu Üyelerinin TTK m.360'da Belirlenen Gruplardan Seçilmesi

TTK m.360'da düzenlenen bir diğer yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz tanınma yöntemi, yönetim kurulu üyelerinin TTK m.360'da belirlenen gruplardan seçilmesidir. Bu yöntemin işleyişi, aday önerme yöntemine göre çok daha basittir³⁹⁸.

Esas sözleşme ile belirli pay gruplarına, azlığa tanınacak yönetim kurulunda temsil edilme hakkının; belirli pay sahibi grupları, belirli pay grupları ve azlık içinden genel kurul kararıyla seçimi kararlaştırılabilir. Bu seçim, şirketteki ortaklar için bağlayıcıdır³⁹⁹. Ayrıca bu seçim sistemi, nispi grup imtiyazının varlığını göstermektedir⁴⁰⁰. Çünkü genel kurul, belirli pay grupları ve azlık dışındaki pay sahibini yönetim kurulunda temsilci olarak seçemez.

Bu yöntemde toplantı yapılmasına gerek yoktur. Genel kurulda oy çoğunluğunu elinde bulunduran pay sahibi veya pay sahipleri; belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları veya azlık arasından istediği pay sahibini yönetim kuruluna üye olarak seçebilir. Yönetim kurulu üyeliği için aranan birtakım şartlar mevcutsa, bu şartlara uygun belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları veya azlığın seçilmesi gereklidir.

TTK m.360'da belirtilen emredici nitelikteki düzenleme sebebiyle pay grupları toplantı yaparak yönetim kuruluna seçilecek aday konusunda genel kurula öneride bulunabileceği gibi, pay sahipleri oybirliğiyle yönetim kuruluna bir üye seçilmesini de önerebilir. Genel kurul, önerilen bu aday yerine başka bir kişiyi seçerse, dürüstlük kuralı⁴⁰¹ gereğince somut olaya göre genel kurul kararının iptali istenebilmektedir⁴⁰². Çünkü, genel kurul, önerilen adayı haklı bir neden olmadığı sürece seçmek zorundadır. Genel kurulun yönetim kuruluna seçtiği üyenin görevi; istifa, azil gibi sebeplerle

³⁹⁸ KARASU, Yönetim Kurulunda Temsil, s. 37; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.123; ALTAŞ, Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı, s.789.

³⁹⁹ ULUSOY/FALCIOĞLU, s.154.

⁴⁰⁰ ERTEN, s.229.

⁴⁰¹ TMK m.2: *“Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.”*

⁴⁰² KARASU, Yönetim Kurulunda Temsil, s.37; DOĞANAY, s.85; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, 790; PULAŞLI, Şerh II, s.1265.

süresinden önce sona ermişse, TTK ve esas sözleşmeye uygun hareket edilerek yeni üye seçimi yapılmaktadır⁴⁰³.

2.5.4.3. Temsil Edilme Hakkının Korunması ve TTK m.360 Hükmüne Aykırılığın Sonuçları

Emredici nitelikte olan TTK m.360 hükmü, pay gruplarına yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı tanırken, imtiyaz tanınan pay gruplarının haklarının kısıtlanması veya kaldırılması konusunda herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Yalnızca haklı bir sebebin varlığı halinde yönetim kuruluna önerilen adayın seçilmeyebileceği düzenlenmiştir (TTK m.360).

TTK m.340'da, anonim şirketlerle ilgili kanun hükümlerinden, kanunda buna ilişkin açık bir düzenleme varsa sapılabileceği belirtilmiştir. Esas sözleşme ile yönetim kurulunda temsil edilme hakkı kısıtlandığında veya kaldırıldığında, genel kurulun alacağı karar sonrası imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına gerek yoktur. Ancak yönetim kurulunda temsil edilme hakkı, esas sözleşmeyle tanındıktan sonra kaldırılır veya kısıtlanırsa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun TTK m.454 hükmü doğrultusunda onay kararı vermesi gerekecektir⁴⁰⁴.

Yönetim kurulunu temsil için önerilen pay sahibi adaylar, ancak haklı bir nedenle genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilmeyebilir, haklı bir neden yoksa önerilen adayın yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi zorunludur (TTK m.360). Haklı nedenin ne olduğu daha önce de belirttiğimiz üzere kanunda açıklanmamıştır. Bu hususun şüpheye mahal vermeyecek şekilde kanunda açıkça düzenlenmesi, birçok hukuki ihtilafın doğmasını engelleyecektir. Haklı nedenler, yönetim kuruluna temsilde önerilen adayın kanunda veya esas sözleşmede yer alan şartlara haiz olmaması olabilir. Haklı neden, şirket menfaatlerine ve somut olaya göre objektif bir şekilde değerlendirilmelidir⁴⁰⁵.

Yönetim kurulunda temsile önerilen kişi haklı bir sebep gösterilmeden seçilmezse, TTK m.445 vd. da yer alan hükümler doğrultusunda, ilgili pay grupları veya azlık genel kurul kararının iptali davası açabilmektedir. Mahkeme, anonim şirketin

⁴⁰³ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.260.

⁴⁰⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.791.

⁴⁰⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.419; KENDİGELEN; Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.226; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇEVİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.432; ÇAMOĞLU, s.4.

yönetim kuruluna önerdiği kişinin seçilmeme nedeninin haklı bir gerekçe teşkil edip etmediğini değerlendirmektedir. Davanın kabulü durumunda seçilmeyen adayın seçilmiş sayılıp sayılmayacağı hususunda öğretide farklı görüşler mevcuttur. Kendigelen, iptal davasında mahkemenin genel kurul kararının yerine geçip karar vermeye yetkisi olmasa da, haklı neden olmadan reddedilmiş adayın, davanın kabulüyle seçilmiş sayılması gerektiğini ifade etmektedir⁴⁰⁶.

Aksi görüştekiler, mahkemenin genel kurul kararının iptaline karar verdikten sonra genel kurul yerine geçerek karar vermesinin iptal davasının amaç ve işlevini aştığını savunmaktadır. İptal davası, HMK(Hukuk Muhakemeleri Kanunu⁴⁰⁷) m.108/1'e göre⁴⁰⁸, hukuki bir durumu ortadan kaldıran inşai bir davadır⁴⁰⁹. Bu görüş, iptal davasının inşai dava niteliğine sahip olması nedeniyle Kendigelen'in görüşünü eleştirmiş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinde uygulanan TTK m.454/7'nin bu durumda da kıyasen uygulanması gerektiğini söylemiştir. TTK m.454/7'nin kıyasen uygulanması doğrultusunda mahkeme, iptal kararı verdikten sonra davacı açıkça talep etmişse söz konusu adayı yönetim kurulu üyesi olarak tescil edebilmektedir⁴¹⁰.

Kanaatimizce, mahkemenin iptal kararı verdikten sonra seçilmemiş adayı seçilmiş sayması genel kurulun devredilemez görev yetkisine aykırı durumlara sebebiyet verebilir ve bu durum şirket işleyişi açısından problem yaratabilir. Bu sebeple yönetim kuruluna üye olarak önerilen adayın, haklı bir neden gösterilmeden seçilmemesi durumunda açılacak iptal davasında, mahkemenin yetkisini aşmadan sadece iptale yönelik karar vermesi gerektiğini düşünüyoruz. Ayrıca davacının açık talebi mevcutsa TTK m.454/7'nin kıyasen uygulanması ile mahkemenin, iptal kararıyla birlikte ilgili adayı yönetim kurulu üyesi olarak tescil edebileceğini düşünüyoruz.

2.5.5. Sermaye Piyasası Kanunu'na Göre Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı

Halka açık şirketlerde yönetim kurulunda temsil edilme hakkına ilişkin imtiyazlar, şirket faaliyetleri için zorunlu olan durumlar saklı olmak üzere finansal

⁴⁰⁶ KENDİGELEN, Yönetim Haklarında İmtiyaz, s.282.

⁴⁰⁷ RG. 4.2.2011/ 27836.

⁴⁰⁸ İnşai dava başlıklı HMK m.108/1: *"İnşai dava yoluyla, mahkemeden, yeni bir hukuki durum yaratılması veya mevcut bir hukuki durumun içeriğinin değiştirilmesi yahut onun ortadan kaldırılması talep edilir."*

⁴⁰⁹ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇEVİK/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.63; BÜYÜK, Elif Irmak, Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava Ve İnşai Hüküm, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi, İstanbul 2021, s.151; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.218.

⁴¹⁰ KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.438.

tablolar doğrultusunda arka arkaya beş yıl dönem zararı gerçekleşirse Sermaye Piyasaları Kurulu kararıyla kaldırılmaktadır (SerPK m.28/2). Ancak söz konusu imtiyazlı paylar, kamu kurum ve kuruluşlarına aitse SerPK m.28 hükmü uygulanmaz. Öğretide, kamu kurum ve kuruluşlarına getirilen bu özel düzenlemenin hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı savunulmaktadır⁴¹¹.

Halka açık şirketlerin zararları Sermaye Piyasaları Kurulu'nun belirlediği esaslara uygun ve şirket faaliyetinin makul, zorunlu kıldığı durumlarda ortaya çıkmışsa söz konusu imtiyazlar varlığını koruyacaktır. Bu şekilde imtiyazlı paylara sahip olan pay sahiplerinin şirketin menfaatine göre hareket etmesi amaçlanmıştır⁴¹².

SerPK. m.23'de yer alan konumuzla ilgili önemli nitelikte sayılan işlemler; imtiyaz öngörülmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirmesidir. İmtiyaz öngörülmesi veya mevcut imtiyazların kapsam veya konusunun değiştirmesi ile pay alım teklifi zorunluluğu da gündeme gelebilir. Genel kurul toplantısında, SerPK. m.23'de yer alan bu önemli nitelikteki işlemlerle ilgili olumsuz oy kullanan ve muhalefet serhini tutanağa yazdıran pay sahipleri, halka açık şirkete paylarının satışını gerçekleştirerek şirketten ayrılabilirler (SerPK m.24).

Halka açık şirkette pay sahiplerinin, genel kurulda yönetim kuruluna aday önerme hakkında imtiyazlı olması veya yönetim kurulundaki üyelerin salt çoğunluğunu seçme yetkisine sahip olması, ilgili pay sahiplerinin şirkette yönetim kontrolüne sahip olduğuna karinedir (SerPK m.26/2). Halka açık şirketlerde, yönetim kontrolü oluşturan payların iktisap edilmesi durumunda, pay alım teklifi yapılmasının zorunlu tutulmasının (SerPK m.25) nedeni, diğer ortakları da bu paylardan yararlandırmaktır⁴¹³. Bu hükümle amaçlanan, yönetim kontrolünün el değiştirmesi halinde azınlığa düşen pay sahiplerinin haklarını korunmasını sağlanarak şirketteki paylar arasında menfaatler dengesinin gözetilmesidir.

⁴¹¹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.318.

⁴¹² POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.783; ÇETİN, Nusret/TÖREMİŞ, Hatice Ebru/CANTİMUR, Zeynep, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Sistematiği Analizi, Ankara 2014, s.74.

⁴¹³ ÇETİN /TÖREMİŞ /CANTİMUR, s.72.

2.6. Rüşhan Haklarında İmtiyazlı Pay

2.6.1. Anonim Şirketlerde Rüşhan Hakkı ve Rüşhan Hakkının Niteliği

Rüşhan, Farsça kökenli bir kelime olup, “öncelik” anlamına gelmektedir⁴¹⁴. TTK’da rüşhan hakkı, “İkinci ayırım özel değişiklikler” bölümünde, “Sermayenin artırılması” başlığı altında düzenlenmiştir. Rüşhan hakkını düzenleyen TTK m. 461’e göre, “*Her pay sahibi, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre, alma hakkını haizdir.*”

Rüşhan hakkı, pay sahibinin pay oranını korumasını sağlamaktadır. Anonim şirketteki sermaye artırımlarında pay sahibinin oy hakkı, kâr payı hakkı gibi mâli ve idari haklarının kayba uğramasını engellemektedir⁴¹⁵. Anonim şirketlerde sermaye artırımını, iç veya dış kaynaklar yoluyla gerçekleştirilebilir⁴¹⁶. Dış kaynaklar yoluyla yapılan sermaye artırımında, pay sahibi olan veya olmayan kimseler tarafından şirkete dışarıdan sermaye getirilirken; iç kaynaklar yoluyla yapılan sermaye artırımında, şirketin kendi kaynakları kullanılmaktadır⁴¹⁷. Rüşhan hakkı, pay sahibine, dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımını sonucu çıkarılacak yeni payları, paylarının sermayeye olan orantısı kadar alma hakkı kazandırır⁴¹⁸. Adi paylara nazaran üstünlük oluşturan bu paylara, rüşhan hakkında imtiyazlı paylar denir. Rüşhan hakkının imtiyazlı pay çeşidi olması, rüşhan hakkının esas sözleşme ile sınırlandırılması yasağının⁴¹⁹ bir istisnasıdır⁴²⁰. Sermaye artırımını kararı ile soyut durumda bulunan rüşhan hakkı, somut bir hak haline dönüşerek şirkete karşı ileri sürülebilmektedir⁴²¹.

ETTK⁴²², rüşhan hakkını sınırlandırma imkanı sağlamasına rağmen sınırlandırma koşullarının ne olduğu konusunda açıklık taşımadığı için rüşhan hakkının

⁴¹⁴ <https://sozluk.gov.tr>, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, E.T: 29.10.2024.

⁴¹⁵ PULAŞLI, Şirketler, s.621; OKUCU TAFTALI, s.60; BESEN, s.53.

⁴¹⁶ PULAŞLI, Hasan, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, Aralık 2006, S.4, C.23, s.38; MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, 4.B., İstanbul 2018, s.5; ALTAŞ, Anonim Şirketler, s.681; GÜÇLÜ, Hamide Merve, Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Artırımı, Kasım 2022, s.9; YILDIZ, Eşit İşlem, s.157.

⁴¹⁷ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.5.

⁴¹⁸ YILDIZ, Şükrü, 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüşhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2(Özel Sayı), İstanbul 2012, s.809 vd.

⁴¹⁹ Rüşhan hakkı başlıklı TTK m.461/2de, “*Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüşhan hakkının, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir*” ifade edilmiştir.

⁴²⁰ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.162.

⁴²¹ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.143; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.131; BESEN, s.54.

⁴²² ETTK m. 394’de rüşhan hakkı, “yeni pay alma hakkı” kenar başlığı ile “*Umumi heyetin esas sermayesinin artırılmasına müteallik kararında aksine şart olmadıkça pay sahiplerinden her biri yeni hisse senetlerinden şirket sermayesindeki payı ile mütenasip miktarını alabilir. İdare meclisi, pay sahiplerine*

esas sözleşme ile kısıtlanıp kısıtlanamayacağı, genel kurulun bu hakkı kısıtlarken uyması gereken ilkelerin olup olmadığı, kısıtlama kararında gerekli olan nisapların ne olduğu hususunda tartışma ve farklı görüşler mevcuttu. 6102 sayılı TTK ile bu sorunların pek çoğuna çözüm getirilmiştir.

Hukuki niteliği itibariyle, paya bağlı bir hak olan rüçhan hakkı, yenilik doğuran bir malvarlığı hakkıdır. Rüçhan hakkı, bir yükümlülük değildir, imtiyazlı pay sahipleri bu haklarını kullanmakta serbesttir, kullanmaya zorlanamazlar⁴²³. Çünkü rüçhan hakkı, pay sahiplerinin, şirketin yeni çıkardığı payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre alma hakkıdır. Şirkete yeni pay alınması ve bu hakkın kullanılmasına ilişkin esaslar, yönetim kurulu kararıyla tespit edilmektedir. Bu karar ile hak düşürücü bir süre⁴²⁴ öngörülmüş ve pay sahiplerine en az on beş gün süre tanınmıştır (TTK m.461/3). İlgili yönetim kurulu kararı, ticaret siciline tescil edilir, ticaret sicili gazetesinde ilan olunur ve şirketin internet sitesine konur.

Rüçhan hakkı müktesep bir hak da değildir⁴²⁵ ve bazı istisnai durumlarda sınırlandırılabilir. ETTK'dan farklı olarak rüçhan hakkı haklı sebeple sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Ancak bu kararın alınması için genel kurulda ağırlaştırıcı nisap gereklidir⁴²⁶.

Haklı nedenlerin mevcut olması halinde rüçhan hakkı, en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oylarıyla kaldırılabilir, sınırlandırılabilir (TTK m.461/2). Pay sahipleri rüçhan hakkı kaldırılırken veya kısıtlanırken haklı olmayan nedenlerle kısıtlanamaz veya yararlandırılmaz. TTK m.461/2'de haklı nedenler⁴²⁷, “Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları” şeklinde örnekleme yoluyla sayılmıştır. Bu örnekler nazara alınarak diğer

---

verilecek senetlerin ihraç bedellerini gazetelerle ilan eder. Bu hususta yapılacak ilanlarda pay sahiplerinin yeni pay alma haklarını kullanabilmeleri için tayin olunacak müddet 15 günden aşağı olamaz” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

⁴²³ NİZAMOĞLU, s.62.

⁴²⁴ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.156; ŞENER, s.586; DEMİRCİOĞLU AYDIN, Nihan, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı, İstanbul 2021, s.364.

⁴²⁵ KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.130.

⁴²⁶ Kanunda ya da esas sözleşmede düzenlenerek oluşturulan, basit(adi/olağan) nisaba göre daha ağır (Örn. oybirliği, 2/3) nisaplara sahip nisaba, ağırlaştırılmış nisap denir.

⁴²⁷ “Anonim şirket menfaati, sosyal ya da ekonomik gerekçelerle; dürüstlük kuralına, gereklilik, orantılılık ve eşit işlem ilkesine uygun olarak rüçhan hakkının sınırlandırılmasını ya da kaldırılmasını haklı kılan objektif nedenlere haklı sebep denir.” Bkz. BÖCKLİ, s.281; BAKIR, Ayhan, Anonim Şirket Hukukunda Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması Ve Kaldırılmasında Haklı Sebep Şartı, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ekim 2021, S.4, C.25, s.107.

haklı sebep olacak hususların değerlendirilmesi ise öğreti ve uygulamaya kalmıştır⁴²⁸. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılması sınırının haklı sebebe bağlanmasıyla bir anlamda rüçhan hakkı açısından uygulanacak “eşit işlem ilkesine (TTK m.357)” özel vurgu atfedilmiştir⁴²⁹. Rüçhan hakkının sınırlanmasında veya kaldırılmasında; gereklilik, eşitlik ve ölçülülük ilkeleri çerçevesinde menfaat dengesi gözetilmektedir. Yazılı bir niteliği olmayan haklı sebep kavramının sınırları gerekli olduğu durumda, somut olaya göre mahkeme tarafından değerlendirilmektedir⁴³⁰. Halka açık şirketlerde TTK m.461/2⁴³¹, m.461/3⁴³² hükümleri uygulanmaz (SerPK m.18/5). 6102 Sayılı TTK henüz tasarı aşamasındayken, TTK m. 461/2, 478/2⁴³³ ve 503⁴³⁴ hükümlerinde yer alan rüçhan hakkının esas sözleşme ile sınırlandırılabilmesine yönelik hususlar eleştirilmiş ancak kanun koyucu bu eleştirileri dikkate almayarak ilgili 461. madde yasalaştırılmıştır.

Rüçhan hakkının kaldırılmasına ve sınırlandırılmasına ilişkin öğretide farklı değerlendirmeler mevcuttur. Adıgüzel, rüçhan hakkı için imtiyaz tanınmasını öngören TTK m.478/2 ve rüçhan hakkı veren intifa senedi çıkarılmasını düzenleyen TTK m.503 hükümleri mevcutken, pay sahibinin pay alma hakkının esas sözleşmeyle kaldırılmasının ve sınırlandırılmasının mümkün olduğunu belirtmiştir⁴³⁵. Yıldız, TTK m. 478/2 ve 503’ün kendi unsur ve şartları ile sınırlı olarak yorumlandığında esas sözleşme ile rüçhan hakkının sınırlandırılmayacağını ve kaldırılamayacağını savunmaktadır. Yazara göre, rüçhan hakkının sınırlandırılması veya kaldırılması, TTK’nın, AB Şirketler Hukuku’na

⁴²⁸ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.302; YILDIZ, Rüçhan hakkı, s.813

⁴²⁹ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.242; YILDIZ, Eşit İşlem, s.85; ADIGÜZEL, Burak, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması Veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2014, C.18, 2014, S. 1, s.3.

⁴³⁰ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.188; ÜFFER / KOCH, s.186; ADIGÜZEL, s.6; YILDIZ, Eşit İşlem İlkesi, s.85; ERTEN, s.136; BAKIR, s.107.

⁴³¹ TTK m.461/2: “ Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep kabul olunur. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılmasıyla, hiç kimse haklı görülmeyecek şekilde, yararlandırılamaz veya kayba uğratılamaz. Nisaba ilişkin şart dışında bu hüküm kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararına da uygulanır. Yönetim kurulu, rüçhan hakkının sınırlandırılmasının veya kaldırılmasının gerekçelerini; yeni payların primli ve primsiz çıkarılmasının sebeplerini; primin nasıl hesaplandığını bir rapor ile açıklar. Bu rapor da tescil ve ilan edilir.”

⁴³² TTK m.461/3: “ Yönetim kurulu yeni pay alma hakkının kullanılabilmesinin esaslarını bir karar ile belirler ve bu kararda pay sahiplerine en az onbeş gün süre verir. Karar tescil ve 35 inci maddedeki (...)gazetede ilan olunur. Ayrıca şirketin internet sitesine konulur.”

⁴³³ TTK m.478/2: “ İmtiyaz;... rüçhan hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır.”

⁴³⁴ TTK m.503: “İntifa senedi sahiplerine pay sahipliği hakları verilemez; ancak, bu kişilere, net kâra, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya yeni çıkarılacak payları alma hakları tanınabilir.”

⁴³⁵ ADIGÜZEL, Burak, Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması Veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2014, C.18, S. 1, s.29.

uyum sağlama amacına aykırı olarak, rüçhan hakkı noktasında uyum sağlayamadığını gösterir⁴³⁶.

Kayıtlı sermaye sistemine tabi anonim şirketlerde ise esas sözleşme ile düzenlenmiş olması şartıyla, pay sahibinin iradesi sınırlandırılabilir. Esas sözleşme ile yönetim kuruluna, pay sahiplerinin veya imtiyazlı pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının kısıtlanmasına ilişkin karar alabilmesi ve imtiyazlı pay değerinin altında veya üzerinde yeni pay çıkarabilmesi için yetki verilmesi gerekir. Yönetim kurulu, yeni pay alma hakkını kısıtlarken pay sahiplerinin eşitsizliğine neden olacak biçimde bu yetkisini kullanamaz (SerPK m.18/5). Kayıtlı sermaye sistemine tâbi anonim şirketlerde, yönetim kurulu düzenleyeceği rapor ile rüçhan hakkının kaldırılma, sınırlandırma sebeplerini, çıkarılacak primli⁴³⁷, primsiz⁴³⁸ payların oluşturulma nedenlerini, primin hangi şekilde hesaplandığını açıklamaktadır. Yönetim kurulunun hazırladığı rapor, ticaret siciline tescil ve ilan edilmektedir (TTK m.461/2).

Rüçhan hakkı, devredilebilir bir haktır (TTK m.461/4). Şirket, nama yazılı pay devrinin esas sözleşme ile kısıtlandığını belirterek, rüçhan hakkına sahip pay sahiplerinin rüçhan haklarını kullanmalarına engel olamaz (TTK m.461/5).

2.6.2. Rüçhan Hakkında İmtiyaz Tanınması

AB 2017/1132 sayılı Şirketler Hukuku Yönergesi m.72/1’de⁴³⁹, kanunen pay sahiplerinin hepsinin rüçhan hakkına haiz olduğunu öngörmektedir. İlgili yönerge, 72/2-b’e göre, kâr payı, tasfiye payı ve oy hakkında imtiyazlı pay sahiplerinin bulunduğu şirkette yeni pay ihraç etme yoluyla sermaye artırımını gerçekleştirdiğinde, imtiyazlı yeni paylar, öncelikle şirkette o imtiyaza sahip mevcut pay sahipleri tarafından alınır, sonrasında şirketteki diğer pay sahipleri rüçhan hakkını kullanabilir.

CA. (Companies Act)⁴⁴⁰ 2006 m. 565’de, anonim şirketlerde pay sahiplerinin, aynı pay ihracı dışında ihraç olunan paylarda, payları oranında rüçhan hakkı olduğu belirtilmiştir. İsvBK m. 652b/1’de de şirketteki pay sahiplerinin payları oranında rüçhan hakkı bulunduğu belirtilmiştir. İsvBK, rüçhan hakkının sadece esas sermaye artırımına

⁴³⁶ YILDIZ, Rüçhan hakkı, s.813; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.134.

⁴³⁷ “İtibari değerinden yüksek bir bedelle ihraç edilen paylara primli pay denir.” Bkz. YILDIZ, Şükrü, Anonim Ortaklıklarda İhraç Primleri (Agi), AÜEHFD(Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi), 2000, C. 4, S. 1-2, s. 547.

⁴³⁸ “İtibari değer ile ihraç edilen paylar ise primsiz paydır.”

⁴³⁹ <https://www.legislation.gov.uk> , E.T. : 1.11.2024

⁴⁴⁰ Companies Act 2006, Bkz. <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents> ,E.T: 28.02.2025.

dair genel kurul kararıyla sınırlandırılabilmesine hükmetmiştir. Alm.POK. m.186'ya göre, şirkete ihraç edilen payların nakdi, aynı olup olmasına bakılmaksızın pay sahipleri payları oranında rüçhan hakkına haizdir.

TTK m.478/2'de rüçhan hakkına imtiyaz tanınabileceği açıkça düzenlense de⁴⁴¹ rüçhan hakkında imtiyaz tanınmasına uygulamada pek sık rastlanılmamaktadır⁴⁴². Diğer tüm imtiyazlı pay çeşitlerinde olduğu gibi, rüçhan hakkında imtiyaz yönteminde de iyi niyet kurallarına riayet edilerek, imtiyazın şekli, konusu, esasları, kapsamı esas sözleşmede açıkça düzenlenerek, imtiyaz serbestçe belirlenebilmektedir⁴⁴³.

Rüçhan hakkında imtiyaz, anonim şirketin kuruluşu aşamasında veya sonradan esas sözleşmede yapılacak değişikliklerle tanınabilir. Bu esas sözleşme değişikliği kararı TTK m.421/3b uyarınca, *“Sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır.”*

Rüçhan hakkı, bazı adi paylara nazaran belli oranlarda tanınabilir. Bu durumda yeni çıkarılacak payları ilk olarak rüçhan hakkında imtiyazlı olan pay sahipleri, imtiyazları oranında alırlar. Sonrasında kalan bakiye paylar, adi ve rüçhanlı pay sahiplerine payları oranında dağıtılır. Özetle, sermaye artırımında rüçhan hakkında imtiyazlı paya sahip olanlar, diğer adi paylara nazaran iki defa rüçhan hakkı kullanmış olur⁴⁴⁴.

Bir diğer rüçhan hakkında imtiyaz tanınma yöntemi ise, farklı itibari değerlere sahip pay grupları mevcut olduğu halde, rüçhan hakkının payın itibari değerine göre değil de pay adedine göre belirlenmesidir. İtibari değeri düşük paylar lehine imtiyaz tanınabilmektedir. Bu durumda, pay sahiplerinin yeni çıkartılan paylar için rüçhan hakları, paylarının toplam itibari değerinin sermayeye oranına göre değil, daha yüksek bir orana göre belirlenmiş olacaktır⁴⁴⁵.

2.7. Kanunda Sayılmayan İmtiyazlı Paylar

TTK m.478/2'e göre imtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya *“kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği*

⁴⁴¹ ETTK'da rüçhan hakkında imtiyazla ilgili bir hüküm yer almamaktadır.

⁴⁴² DEMİRCİOĞLU AYDIN, s.376; UYSAL , İmtiyazlı Paylar, s.134.

⁴⁴³ AYTAÇ, Zühtü, Anonim Ortaklıklarda Rüçhan Hakkı, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II, Ankara 1985, s.332.

⁴⁴⁴ PULAŞLI, Şerh III, s. 1815; YILDIZ, Rüçhan Hakkı, s.181.

⁴⁴⁵ ARSLANLI, s.149; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.132.

hakkıdır.” TTK m.478/2’de imtiyazlı pay çeşitleri örnekleme yoluyla sayılmıştır “... veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkı” ifadesiyle kanunda yer almayan diğer pay sahipliği haklarında da imtiyaz tanınması mümkündür.

Kanunda sayılmayan imtiyazlı paylara ilişkin öğretide farklı değerlendirmeler mevcuttur. Öğretide bir görüş, kanunda yer almayan yeni bir pay sahipliği hakkı tanınması yoluyla imtiyaz oluşturulmasını TTK m.340⁴⁴⁶ ile ters düştüğünü savunmaktadır⁴⁴⁷. Karşı görüş ise, kanunun emredici hükümlerine aykırı olmadıkça kanunda sayılmayan yeni bir pay sahipliği hakkında imtiyaz oluşturulabileceğini ileri sürmektedir⁴⁴⁸. TTK m.340 gerekçesinde, esas sözleşmenin amacına ve menfaatler dengesine uygun bir şekilde kanundan sapılabileceği belirtilmiştir. Kaldı ki TTK m.478/2’de, kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkında imtiyaz tanınabileceği açıkça ifade edilmiştir.

Bu sebeple bu bölümde TTK’da sayılmayan ancak uygulamada en çok karşılaştığımız imtiyazlı pay çeşitleri incelenmiştir. Bu imtiyazlı pay çeşitleri; şirket imkanlarından yararlanma hakkında imtiyaz, intifa senedi hakkında imtiyaz ve sermaye için faiz talep edebilme hakkında imtiyazdır⁴⁴⁹.

2.7.1. Şirket İmkanlarından Yararlanma Hakkında İmtiyaz

Bazı pay sahiplerine, esas sözleşmede açıkça hüküm bulunması, imtiyazın bir paya tanınması, nitelik ve niceliklerinin belirli olması koşuluyla, anonim şirket imkanlarından; öncelikle yararlanma, daha fazla yararlanma, ücretsiz yararlanma gibi imtiyazlar tanınabilir. Sağlık turizmi ile uğraşan bir anonim şirketin bazı ortaklarına yıl içinde ücretsiz check up hakkı sağlaması bu imtiyaz türüne örnek gösterilebilir⁴⁵⁰.

2.7.2. İntifa Senedi Hakkında İmtiyaz

İntifa senetleri, sahibine diğer pay senetlerinden farklı olarak sadece mali haklar sağlayan ve pay senetlerinden farklı olarak pay sahipliği hakkı tanımayan kıymetli evrak

⁴⁴⁶ TTK m.340: ‘Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar.’

⁴⁴⁷ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.382; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.182.

⁴⁴⁸ PULAŞLI, Şirketler, s.583; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.83; KIRCA/ŞEHİRALİ/MANAVGAT, Anonim Şirketler, s.176; OKUCU TAFTALI, s.106.

⁴⁴⁹ ARSLANLI, s.1147; PULAŞLI, Şerh III, s.1811; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.786; BAHTİYAR, Ortaklıklar Hukuku, s.274; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.23

⁴⁵⁰ ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.204; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.136.

niteliğindeki senetlerdir. Alacaklılar, kanuna aykırı olmayacak şekilde bedeli yok edilmiş payların sahipleri ve bu nedenlere benzer şirketle alakalı olanlar lehine, esas sözleşme veya esas sözleşme değişikliği yoluyla genel kurul tarafından intifa senedi çıkarılmasına karar verilebilir (TTK m.502/1). İntifa senetleri, emre ve hamiline yazılı olabilmektedir⁴⁵¹.

İntifa senedi sahipleri adına pay sahipliği hakları tanınmaz (TTK m. 503). Anonim şirkette, bazı paylar adına imtiyaz oluşturularak önemli bir malvarlıksal hak olan yeni çıkarılacak payları alma hakkı, kâr payı, tasfiye bakiyesi hakkı tanıyan intifa senetleri oluşturulabilir. Bu imtiyazın oluşturulmasındaki amaç, intifa senetlerinin ekonomik gücünden yararlanmaktır. Örnek olarak, yeni payların taahhüt edilmesine teşvik verilebilir⁴⁵².

Kurucu menfaatleri başlıklı TTK m.348/3’de, kâr dağıtımı yapılmamasına yönelik karar verilse de şirkette dağıtılabilecek kâr varsa esas sözleşmede yer alan kâr paylarını kurucu intifa senedi sahiplerinin alabileceğine hükmederek, kurucu intifa senedi sahiplerinin, şirket kâr payı dağıtmasa da özel olarak kâr payı almaları sağlanmıştır.

2.7.3. Sermaye İçin Faiz Talep Edebilme Hakkında İmtiyaz

Anonim şirketlerde, kural olarak sermaye için faiz talep edilemez (TTK m.509). Bu kuralın istisnası, pay sahiplerine şirketin faaliyete geçeceği zamana kadar ki hazırlık döneminde bazı şartların sağlanması ile faiz ödenebilmesidir. Bu şartlar, esas sözleşmede faiz ödenmesinin ve faiz süresinin düzenlenmesi, faizin Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olması ve faizin özellikli varlık⁴⁵³ niteliğindeki yatırım maliyetlerine eklenmesidir (TTK m.510/1). Bu hükümle, bazı paylara hazırlık döneminde faiz talep etme imtiyazı tanınabileceği ifade edilmiştir⁴⁵⁴. Sermaye için faiz talep etme imtiyazı tanınırken; imtiyaz paya tanınmalı, esas sözleşmede belirli bir şekilde açıkça düzenlenmelidir⁴⁵⁵.

⁴⁵¹ ARSLANLI, s.264; BAHTİYAR, Ortaklıklar , s.343.

⁴⁵² BESEN, s.72; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.137; GÜNEL, s.50.

⁴⁵³ ‘‘Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun bir süreyi gerektiren varlıklardır.’’ Bkz. <https://www.kgk.gov.tr> (Kamu Gözetimi Muhasebe Ve Denetim Standartları), E.T: 1.11.2024.

⁴⁵⁴ ERİŞ, Şirketler, s.438; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.136; BESEN, s.72.

⁴⁵⁵ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.301; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU Ortaklıklar I., s.786; BESEN, s.72.

3. BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURULU

3.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kavramı

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinden oluşmaktadır ve bu kurulun işleyişine ilişkin usul ve esaslar TTK m.454’de düzenlenmiştir⁴⁵⁶. Genel kurul ise tüm pay sahiplerinin katılmasıyla oluşan şirketin karar organıdır⁴⁵⁷. A.Ş.GKTY. (Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁴⁵⁸) m.18’de, “Yönetim kurulu tarafından hazırlanan genel kurula katılabilecekler listesinde yer alan bütün pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip olduğu” belirtilmiştir. Ancak imtiyazlı pay sahipleri kurulu, genel kurulun esas sözleşme değişikliği, yönetim kuruluna sermaye artırımını yetkisi verilmesi ve yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edebilecek nitelikte olması sebebiyle toplanan özel bir kuruldur.

ETTK döneminde “*imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu*” ifadesi⁴⁵⁹ kullanılmış ve bu durum öğretilde haklı olarak eleştirilmiştir. ETTK döneminde dahi birçok yazar, “*özel kurul*” kavramını tercih etmiştir⁴⁶⁰. 6102 sayılı TTK ile “*imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu*” yerine “*imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu*” kavramı tercih edilmiştir. Kurulun adının özel kurul olarak düzenlenmesinin, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun genel kurulun özel bir türü olduğu düşüncesinden hareketle isabetli bir değişiklik olduğu savunulmaktadır⁴⁶¹.

⁴⁵⁶ ETTK m. 389’da, “*Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez.*” ifadesi ile yapılacak toplantının “*husussi bir toplantı*” olduğu vurgulanmıştır. Bkz. AKTAŞ, s.70 ; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu s.20; AKAD, s.26.

⁴⁵⁷ KIRCA, İsmail /ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar, Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul , C.2/1, Ankara 2024, s.17; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.9; PULAŞLI, Şerh III, s.1835; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.120.

⁴⁵⁸ RG. 9.10.2020/ 31269.

⁴⁵⁹ ETTK m. 389 hükmünün Adalet Komisyonu değişikliğine yönelik metinde, “*düzenlenen kurulun adı, genel kurul ile karıştığından imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu olarak değiştirildiği*” belirtilmiştir. Bu değişikliğin amacı imtiyazlı paylar kurulunun, anonim şirketin zorunlu organı olan genel kurul ile karıştırılmasının önlenmesidir. Bkz. TBMM Adalet Komisyonu Raporu, 1/1138 E. , 123. K.

⁴⁶⁰ PULAŞLI, Şirketler, s.588; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.801; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.156.

⁴⁶¹ AKAD, s.25.

Mehaz İsv.BK. m.654’de de imtiyazlı pay sahipleri kurulu, özel kurul olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu madde; genel bir madde olup, imtiyazlı payların çıkarılması, değiştirilmesi, kaldırılması gibi hususları düzenlemektedir.

Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine, yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına yönelik kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu kararlar ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, onanmakta veya reddedilmektedir. TTK m.454/1 hükmüne göre numerus clausus bir şekilde kanunda sayılan şirkette alınacak kararlar nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlale uğrarsa, ilgili karar imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında onanmadıkça, uygulanamayacaktır. (TTK m.454/1).

Numerus clausus bir şekilde kanunda sayılan kararlar, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesi kararı, yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına yönelik kararı ve genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararıdır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına hakları ihlal edilen imtiyazlı payların katılması yeterlidir, bütün imtiyazlı pay gruplarının toplantıya katılmasına gerek yoktur.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, kanunda tanımlanmamıştır. A.Ş. GKTY. (Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁴⁶²) m.5/c’de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına yer verilerek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, *“İmtiyazlı payların bulunduğu şirketlerde, genel kurulun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlayacak tarzda esas sözleşmeyi değiştirmeye karar vermesi halinde, Kanunun 454. maddesine göre esas sözleşme değişikliği kararını onaylamak için sadece imtiyazlı pay sahiplerinin katılımıyla yapılan toplantılar”* ifadesiyle açıklanmıştır.

---

⁴⁶² RG. 28.11.2012/28481.

3.2. Karşılaştırmalı Hukukta İmtiyazlı Paylar ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu

İmtiyazlı payların ilk kullanımı 16.yüzyılın ikinci yarısında İngiltere’de ve 1639 yılında Hollanda’da gerçekleşmiştir. Daha sonra kısa bir süre içinde imtiyazlı paylar, Avrupa ve Amerika kıtasına yayılmıştır⁴⁶³.

Çalışmamızın bu bölümünde, imtiyazlı pay ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ait düzenlemeler İngiliz, Amerikan, Alman, İsviçre hukuku bakımından karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Tezimizin diğer bölümlerinde de yer yer ilgili ülkelerdeki hükümlere yer verilmiştir. Türk Ticaret Hukuku’na İsviçre ve Alman hukuk sistemleri mehzaz teşkil ettiği için bu ülkelerdeki düzenlemeler ayrı bir öneme sahiptir. Çalışmamızda mukayeseli hukuk sistemlerinde imtiyazlı paylar ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu incelenerek, Türk hukukuyla benzer ve farklı yönleri ele alınmıştır.

3.2.1. İngiliz Hukukunda

İngiliz hukukunda paylar, adi paylar ve imtiyazlı paylar olarak ikiye ayrılmaktadır⁴⁶⁴. Türkiye’de olduğu gibi İngiltere’de de imtiyazlı paylar çıkarılmasının nedeni, şirkete yatırımcı gelmesini sağlayarak şirketleri büyütme⁴⁶⁵. İngiliz hukukunda imtiyazın konusunu genellikle kâr payı kapsamaktadır⁴⁶⁶. Kâr payında imtiyazda çoğunlukla birikir şekilde yararlanma yöntemi⁴⁶⁷ tercih edilmektedir⁴⁶⁸. İngiltere’de birikir yöntemle tanınan kârda imtiyazlı paylar uygulamada çok yaygındır⁴⁶⁹. Şirkette, kâr payında imtiyazlı pay sahiplerinin kâr paylarının ödenmesi için bakiye yetersizse, ödeme daha sonraki döneme bırakılmaktadır⁴⁷⁰. Birikir şekilde yararlanma yönteminde öncelikle kâr payında imtiyazlı pay sahiplerinin kârları ödenmektedir. Bu ödendikten sonra adi pay sahiplerinin payları ödenmektedir.

⁴⁶³ GUTHMANN, Herbert E./DOUGALL, Harry G. , Corporate Financial Policy, 1949, s.145.

⁴⁶⁴ CLARK, Robert Charles, Corporate Law , 1986, s.649.

⁴⁶⁵ ROACH, s.427.

⁴⁶⁶ REİSBERG, Arad /DONOVAN, Anna, Pettet, Lowry Reisberg’s Company Law , 2018, s.155.

⁴⁶⁷ Kâr payında birikir şekilde yararlanma yöntemi, yıl sonu bilançosuna göre kâr etmeyen veya kaynakları kâr payı dağıtımı için yeterli olmayan şirketin, kâr payında birikir yöntemle imtiyaz tanınmış paylara ,şirketin ileriki yıllarda yeterli kaynağa ulaşmasıyla kâr payı ödemesi yapmasıdır. Bu yöntemde, pay sahiplerinin kâr payları yok olmayarak birikir.

⁴⁶⁸ KİNDLER, Peter, The Spirit Of Corporate Law : Core Principles Of Corporate Law in Continental Europe, Germany 2013, s.77.

⁴⁶⁹ KİNDLER, s.78.

⁴⁷⁰ DİGNAM, Alan/LOWRY, John, Company Law , Oxford 2014, s.205.

İngiliz hukukunda oy hakkında imtiyazlar konusunda bir sınırlama getirilmemiştir. Oy hakkında imtiyazlar konusunda sınırlama getirilmemesinin nedeni, şirket içindeki yabancılaşmayı engellemektir⁴⁷¹. İngiliz hukukunda genellikle şirket kurucularına diğer pay sahiplerinden daha fazla oy hakkı tanınarak veya şirkette hiç oy hakkı olmayan paylar oluşturularak ikili sınıf pay senedi yapısı oluşturulur. İkili sınıf pay senedi yapısı, şirketteki bir grup pay sahibine, uygulamada genellikle şirket kurucularına orantısız oy hakkı vererek bu hakka sahip olan pay sahiplerinin şirketteki oy kontrolünü elinde tutmalarını sağlayan bir mekanizmadır. Mali Davranış Otoritesinin⁴⁷² Resmi Kotasyon Kuralları'na göre birincil segmentteki⁴⁷³ şirketler için ikili sınıf hisse senedi yapısına izin verilmemektedir, standart segmentteki şirketler bu düzenlemeyi uygulayabilmektedir⁴⁷⁴.

İngiliz hukukunda esas sözleşmeyle pay sahiplerine farklı haklar tanınabilir. CA. m.630/4'de, pay sahiplerine tanınmış haklarla ilgili değişikliklerin, esas sözleşmedeki düzenlemeler doğrultusunda yapılacağı belirtilmiştir. Esas sözleşmede konu ile ilgili bir hüküm yoksa, sermayenin en az dörtte üçünü oluşturan pay sahiplerinin yazılı onaylarının alınması veya özel kurulda anılan pay sahiplerinin onayı gereklidir. CA. m.334/4'de ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda sermayenin en az üçte birini karşılayan pay sahiplerinin onayının arandığı belirtilmektedir.

3.2.2. Amerikan Hukukunda

Amerikan hukukunda, adi ve imtiyazlı paylar çıkarılabilir. İmtiyazlı paylar, kâr ve tasfiye payında adi pay sahiplerine göre ayrıcalıklı paylardır. Kâr ve tasfiye payında imtiyazlı paylara, uygulamada sıkça rastlanılmaktadır⁴⁷⁵. Amerikan hukukunda, düz

⁴⁷¹ DİGNAM /LOWRY, s.177.

⁴⁷² "Mali Davranış Otoritesi (FCA), Birleşik Krallık'ta bir mali düzenleyici kurumdur. Birleşik Krallık'ın mali piyasalarının bütünlüğünü sağlamak amacıyla hem perakende hem de toptan mali hizmet firmalarının davranışlarını denetlemekten sorumludur. Rolü tüketicileri korumak, sektörü istikrarlı tutmak ve finansal hizmet sağlayıcılar arasında sağlıklı rekabeti teşvik etmektir." <https://en.wikipedia.org> , E.T. :29.10.2024 ; <https://proxyelite.info/tr> , E.T. :29.10.2024.

⁴⁷³ "Kotasyon, menkul kıymet borsalarında sürekli işlem görmesi talep edilen sermaye piyasası araçlarının ilgili şartları taşımaları durumunda ilgili pazar listesine kayıt edilmesi ve işlem görmesinin kabul edilmesidir."

Birincil segmentteki şirketler: Daha küçük şirketler. İngiltere'de Mali Davranışlar Otoritesi, küçük şirketlerin standart segmente alınabilmesi için; "minimum piyasa değeri eşliğinin 30.000.000 pound, bir ihraççının elinde bulundurması gereken halka açık pay oranının %10 olarak belirlenmiştir."Bkz. AKBULAK, Yavuz, İngiltere'de Küçük Şirketlere İlişkin Yeni Kotasyon Koşulları, 23 Mart 2022, <https://legal.com.tr> , E.T: 29.10.2024.

⁴⁷⁴ AKBULAK, Yavuz, Amerikan ve İngiliz Hukukunda Oyda İmtiyazlı Paylar, 7 Haziran 2022, <https://legal.com.tr> , E.T: 29.10.2024.

⁴⁷⁵ HANNİGAN, s.329; CLARK, s.631.

imtiyazlı paylar ve dönüştürülebilir imtiyazlı paylar oluşturulabilmektedir. Düz imtiyazlı paylar, kalıcı niteliktedir ve bu imtiyazlı pay çeşidinde, pay sahibine belli bir oranda kâr payı ödenmektedir. Dönüştürülebilir imtiyazlı paylarda ise, pay sahipleri şirkette önceden belirlenmiş adi pay ile değiştirilebilir ve pay senedinin dönüştürebileceğine ilişkin hükümler içerir⁴⁷⁶. Kârda imtiyazlı paylar, İngiliz hukukunda olduğu gibi çoğunlukla birikir kârda imtiyaz şeklinde çıkarılmaktadır⁴⁷⁷. Bu imtiyaz çeşidinde, şirketin imtiyazlı pay sahiplerine ödemediği kâr payları, gelecek döneme aktarılmaktadır. Adi pay sahiplerine, imtiyazlı pay sahiplerinin kâr payları dağıtıldıktan sonra ödeme yapılabilmektedir. Amerikan hukukunda oy hakkında imtiyaz, nadiren uygulanan bir imtiyaz türüdür. Oydan yoksun imtiyazlı paylara uygulamada daha çok rastlanmaktadır⁴⁷⁸.

ABD’de halka açık şirketler, çoğunlukla tek bir oy hakkı sınıfına dahildir ancak son zamanlarda ikili sınıf pay senedine sahip halka açılan şirketlerin sayısında artış göstermiştir. Bu şirketlerde kurucular, pay başına 10 veya daha fazla oy hakkına sahiptir. Halka açık şirketlerdeki pay sahipleri ise bir paya bir oy hakkına sahiptir. Bu orantısız oy hakkı, kurucuların şirketteki hegemonyasını güçlendirebilmektedir. Bu şirket tipine örnek, Facebook, Alphabet gibi şirketler gösterilebilir⁴⁷⁹.

M.B.C.A. (Model Business Corporation Act⁴⁸⁰), Amerikan Barolar Birliği Şirketler Hukuku Komitesi tarafından ilan edilen, 36 eyalet ve diğer yargı bölgeleri tarafından uygulanan ve periyodik olarak güncellenen model yasadır⁴⁸¹. M.B.C.A., imtiyazlı payların tanımını yapmamış; ancak anonim şirketlerde farklı pay gruplarının yer alabileceğini, paylara imtiyaz tanınabileceğini ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu düzenlenmiştir. M.B.C.A.’ya göre yeni bir pay grubu oluşturmak için özel kurul toplantısı yapılması gereklidir. M.B.C.A. pay gruplarının özel kurulun toplantısı yapabilmesi için ihlal şartını aramaktadır. M.B.C.A. m. 10.04 , Her ilgili pay grubunun kendi arasında

⁴⁷⁶ ROSS, Stephen A. /WESTERFIELD, Randolph W. /JORDAN, Bradford D., Fundamentals of Corporate Finance, New York, 2016, s.253; AKBULAK, Yavuz, İmtiyazlı Hisse Senetlerinin (Payların) Uluslararası Hukukta Düzenleniş, 24 Mart 2022, <https://legal.com.tr> , E.T:29.10.2024.

⁴⁷⁷ CLARK, s.657; SODERQUIST, Larry D., Corporate Law&Practice , New York, 1999, s.95; PENNINGTON, Robert R., Company Law , London, 1995, s.255.

⁴⁷⁸ CLARK, s.658; SODERQUIST, s.97.

⁴⁷⁹ AKBULAK, Yavuz, Oyda İmtiyazlı Paylar, <https://legal.com.tr> , E.T: 29.04.2024.

⁴⁸⁰ https://www.americanbar.org/groups/business_law/resources/model-business-corporation-act, E.T: 29.04.2024.

⁴⁸¹ POLTE, Marcel , Aktiengattungen ,2005, s.393.

özel kurul toplantısı yaparak esas sözleşme değişikliğini onaylamaları gerektiğini belirtmektedir.

3.2.3. Alman Hukukunda

Alman hukukunda oy hakkında imtiyaz, Alm.POK. m. 12 ile⁴⁸² 1998 yılında kaldırılmıştır⁴⁸³. Ancak oy hakkından yoksun imtiyazlı paylar çıkarılabilmektedir. Alm.POK. m.139, oy hakkından yoksun imtiyazlı paylar oluşturulmasını şirket sermayesinin yarısı ile sınırlandırmıştır. Oydan yoksunluk salt oy hakkına yöneliktir, pay sahipleri genel kurula katılma, iptal davası açma ve bilgi alma gibi yönetime katılma haklarını korurlar⁴⁸⁴. Alm.POK. m.11’de, malvarlığı veya kâr dağıtımına yönelik farklı haklar sunan payların ayrı bir grup oluşturduğu düzenlenmiştir.

Alm.POK. m.141’e göre imtiyazın kaldırılması veya sınırlandırılması için özel bir kurulun karar alması gerekmektedir. Karar alınabilmesi için toplantıya katılanların en az dörtte üçünün çoğunluğunu gerektirir. Esas sözleşme ile farklı bir çoğunluk veya başka bir şart belirlenemez.

Alm.POK. m.179’da esas sözleşmede yapılacak bir değişiklik pay sahiplerini olumsuz etkiliyorsa, özel kurul tarafından karar alınması gerektiği ifade edilmiştir. Buradaki olumsuz etki, pay sahipleri aleyhine mevcut durumun kötüleşmesidir⁴⁸⁵. Alm.POK. m.138, kanunda aksi kararlaştırılmadıkça özel kurul kararlarının, “*ayrı bir toplantıda veya ayrı bir oylamayla*” yapılmasını ve özel kurul işleyişinde çoğunlukla genel kurula ilişkin hükümlerin (toplantıya çağrı, toplantı yapma) uygulandığını ifade etmektedir.

3.2.4. İsviçre Hukukunda

Türk hukukundaki imtiyaz ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin düzenlemeler, en çok İsviçre hukukundaki düzenlemelerle benzerlik göstermektedir⁴⁸⁶.

⁴⁸² Alm.POK. m. 12 : ‘*Her pay bir oy hakkına sahiptir ve oy hakkında imtiyazlı payların ihraç edilemez.*’

⁴⁸³ SPİNDLER, Gerald /STİLZ, Eberhard, Aktienrecht, München, 2022, s. 180; PULAŞLI, Oy Hakkında İmtiyaz, s.21.

⁴⁸⁴ HÜFFER / KOCH, Aktiengesetz, s.28 nakleden AKTAŞ, s.98 ; TEOMAN, Ömer, Alman Paylı Ortaklıklar Kanunundaki Düzenlemeye Göre Oydan Yoksun Ayrıcalıklı Pay Kavramı, Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.355.

⁴⁸⁵ DORRESTEIJN, Adriaan / MONTEIRO, Tiago/ TEICHMANN, Christoph/WELAUFF, Erik, European Corporate Law, 2009, s.169.

⁴⁸⁶ TEOMAN, Ömer, İsviçre’de Anonim Ortaklıklar Hukuku Değiştirilirken(ÖnTasarı’nın Oluşumuna Ve Getirdiklerine Genel Bir Bakış) , Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.263; AKTAŞ, s.94; GRUNDMANN, Stefan, European Company Law, Cambridge 2012, s.187.

İsv.BK. m.656'da özellikle tasfiye payı, rüçhan hakkı ve kâr payında imtiyaz tanınabileceği düzenlenmiştir. İsv. BK. m. 693'te ise oy hakkında imtiyaz düzenlenmiştir.

İsv.BK. m. 703'e göre esas sözleşmede, imtiyazlı paylara ilişkin bir hüküm yoksa toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin salt çoğunluğu ile imtiyaz kararı alınabilir. Esas sözleşmeyle veya esas sözleşmede yapılan değişikliklerle tanınan rüçhan hakkından imtiyazlı pay sahipleri yararlanmaktadır⁴⁸⁷.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu düzenleyen TTK m.454 hükmü emredicidir. İsv.BK. m. 654/2 hükmünde, TTK m.454'den farklı olarak, esas sözleşmeyle özel kurula yönelik getirilen düzenleme dışında bir hüküm oluşturulabileceği ifade edilmiştir. Ancak İsviçre hukukunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna yönelik düzenlemeler emredici değildir⁴⁸⁸.

İmtiyazlı paylar özel kurulu toplantısında uygulanacak nisaplar bakımından TTK m. 454/3'da özel bir hüküm bulunurken, İsviçre hukukunda imtiyazlı paylar özel kurulu toplantısı için özel nisaplar belirlenmemiştir. Bu konuda kıyasen genel kurula yönelik İsv. BK m. 703, uygulanmaktadır. İsviçre hukukunda, imtiyazlı paylar özel kurul kararlarına yönelik iptal davası açma hakkı da özel olarak düzenlenmemiştir, genel hükümler doğrultusunda iptal davası açılabilir⁴⁸⁹. TTK m.454'e göre imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlale ilişkin daha detaylı düzenlemeler yapılmıştır. Türk hukukundan farklı olan bir diğer husus da budur.

İsv.BK m. 654'de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gereken durumlar; esas sözleşme değişikliği ile imtiyazlı payların kaldırılması, sınırlandırılması ve şirketteki yeni imtiyazlı payların, mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi olarak açıklanmıştır. TTK m.454'de ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gereken durumlar; genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına yönelik kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi olarak ifade edilmiştir.

⁴⁸⁷ AKBULAK, Yavuz, İsviçre Borçlar Kanunu'na Göre Sermaye Artırımı Türleri, İmtiyazlı Paylar ve İntifa Senetleri, 18 Temmuz 2022, <https://legal.com.tr> , E.T:29.10.2024.

⁴⁸⁸ MEIER –HAYOZ / FORTMOSER, s.273.

⁴⁸⁹ MEIER –HAYOZ / FORTMOSER, s.272.

3.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Oluşturulmasının Amacı ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Hukuki Niteliği

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını koruyan ve tüzel kişiliği bulunmayan⁴⁹⁰ bir mekanizmadır⁴⁹¹. İmtiyazlı pay sahipleri şirkette azınlık yerine çoğunluğu da temsil edebilir. Bu sebeple şirket ile imtiyazlı pay sahipleri arasında dengenin gözetilerek, şirket menfaatinin korunması da önem taşımaktadır⁴⁹². Dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde hareket eden imtiyazlı pay sahiplerine karşı şirketin korunması gereklidir⁴⁹³. Tekinalp, imtiyazlı pay sahiplerinin şirkete en az zararı verecek şekilde haklarını kullanmaları ve şirket menfaatinin gözetilmesi gerektiğini belirtmiştir⁴⁹⁴. Moroğlu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının şirkete zarar vermesi halinde iptal edilebilir olması gerektiğini ve TBK haksız fiil hükümlerince imtiyazlı pay sahiplerinin tazminatla yükümlü tutulabileceği fikrindedir⁴⁹⁵.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun emredici nitelikte olup olmadığı tartışmalıdır. Yargıtay⁴⁹⁶ ve öğretideki çoğunluk görüşü⁴⁹⁷, TTK m.454'ün emredici nitelikte olduğunu belirtmektedir. Karayalçın ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının, kamu düzenine ilişkin olmaması sebebiyle ilgili hükmün mutlak emredici olmadığını ifade etmiştir⁴⁹⁸.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hukuki niteliği de tartışmalı olan diğer bir husustur. Pulaşlı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun aldığı kararların dışarıyla doğrudan doğruya bir bağlantısı olmaması nedeniyle iç organ niteliğinde olduğunu savunmuştur⁴⁹⁹. Kirtil, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun dar kapsamlı bir genel kurul,

⁴⁹⁰ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.121; ASLAN, s.79.

⁴⁹¹ NOMER ERTAN, Fusun, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu 6102 Sayılı TTK' nın Getirdiği Yenilikler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2014 Mayıs-Haziran, s.144.

⁴⁹² İMREGÜN, Oğuz, Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori İmtiyazlı Paylar Kurulları, Prof.Dr.Yaşar Karayalçın'a 65.Yaş Armağanı, Ankara 1988, s.192.

⁴⁹³ AKTAŞ, s.78; AKAD, s.27 ; ORUÇ, s.188.

⁴⁹⁴ TEKİNALP, Ünal, Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi I, İktisat ve Maliye Dergisi, 1979, C.26, S.2, s.78.

⁴⁹⁵ MOROĞLU, Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlık Ve İmtiyazlı Pay Sahiplerine Karşı Korunması, Makaleler I, İstanbul 2010, s.54.

⁴⁹⁶ Yargıtay 11.HD, T.05.05.1975, E.1975/1516, K.1975/3138: "...şirket genel kurulunca yapılacak değişikliğin üstün pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte bulunması halinde, bunların ayrı olarak yapacakları özel bir toplantıda bu hususta karar vermeleri öngörülmüştür. Kanunun bu hükmü emredici nitelikte olduğundan, aksine bir hüküm olsa bile, üstün pay sahiplerinin bu özel kurul kararı olmadıkça genel kurulun sermaye arttırmasına ilişkin kararı hüküm doğurmaz."

⁴⁹⁷ AKAD, s.27 ; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.183; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.801; PULAŞLI, Şerh III, 1844; ORUÇ, s.186.

⁴⁹⁸ KARAYALÇIN, Yaşar, Esas Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Hukuki Durumu , Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1993, s.101.

⁴⁹⁹ PULAŞLI, Şerh III, s.1844.

kanuni bir iç organ olduğunu ifade etmiştir. İç organ olması nedeniyle esas sözleşme ile kaldırılmasının mümkün olmadığını vurgulamıştır⁵⁰⁰. Tekinalp ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun organ⁵⁰¹ olmadığını belirtmiştir⁵⁰².

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, genel kurul gibi zorunlu bir kurul değildir. Kanunda sayılan nedenlerle toplanan geçici bir özel kuruldur⁵⁰³. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı payların haklarını ihlal eden yönetim kurul ve genel kurul kararlarının uygulanmasını engelleyebilen özel bir koruma sistemi ve istisnai bir özel kuruldur⁵⁰⁴.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, genel kuruldan bağımsız olup olmadığı da tartışmalıdır. Ağırlıklı görüş, genel kuruldan bağımsız olduğu yönündedir⁵⁰⁵. Moroğlu imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının genel kurul kararlarından bağımsız olduğunu savunmaktadır⁵⁰⁶. Besen de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının genel kurul kararlarından bağımsız olduğunu ve bu durumun somut göstergesinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı iptal davası açılabilmesi olduğunu belirtmiştir⁵⁰⁷.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının genel kurul kararları için “geçerlilik şartı” mı yoksa “uygulama şartı” mı olduğu konusunda öğretilerde farklı görüşler mevcuttur. Öğretilerde; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının, genel kurul kararları için geçerlilik şartı olduğunu kabul eden görüşler⁵⁰⁸ olduğu gibi, uygulama şartı olduğunu kabul eden görüşler⁵⁰⁹ de mevcuttur. Çoğunluk görüş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının, genel kurul kararları için uygulama şartı olduğunu ve genel kurul

⁵⁰⁰ KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.21; İç organ olduğu yönündeki diğer görüşler için Bkz. ORUÇ, s.186; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.224; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.236.

⁵⁰¹ TMK m.50: ‘‘Tüzel kişinin iradesi, organları aracılığıyla açıklanır. Organlar, hukuki işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi borç altına sokarlar. Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar.’’

⁵⁰² TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.122; Benzer görüşler için Bkz. UYSAL, Esra, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu’nun Düzenlediği TTK. m.454’de Kimin Hakları Korunuyor?, Legal Hukuk Dergisi, 2016, S.161, s.2513; ASLAN, s.78; OKUCU TAFTALI, s.141; BESEN, s.75.

⁵⁰³ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.235.

⁵⁰⁴ TURGUT, Serkan, Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun İşleyişi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 2019, S.39, s.247.

⁵⁰⁵ ARSLANLI, s.81; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.214; PULAŞLI, Şerh III, s.1845; AKAD, s.27.

⁵⁰⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.182.

⁵⁰⁷ BESEN, s.75.

⁵⁰⁸ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s. 84; HÜFFER/KOCH, s.178.

⁵⁰⁹ ERİŞ, Şirketler, s.224; PULAŞLI, Şerh II, s.1329; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.291; OKUCU TAFTALI, s.187; ÇEVİK, s.661.

Yargıtay 11.HD., 2013/7073 E., 2014/444 K., T:10.01.2014 ‘‘...İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu karar vermeden genel kurul kararı askıdadır.’’

kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı alınana kadar durduğunu savunmaktadır.

Kanaatimizce imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, şirketle ilgili alınan önemli kararlarla imtiyazlı payların ihlal edilmesini önlemeyi amaçlayan ve bu önemli kararlara onay vermek amacıyla oluşturulan, bağımsız nitelikte özel bir kuruldur, organ değildir. Çünkü, organ şirketin iradesinden oluşmaktadır. Ancak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin menfaatini gözetmektedir ve imtiyazlı pay sahiplerinin iradesinden oluşmaktadır.

3.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Yapısı

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun meydana gelmesi için esas sözleşme ile imtiyazların oluşturulması yeterlidir, özel kurulun toplanacağı hallerin veya yapısına ilişkin durumların düzenlenmesi ihtiyaridir. Anonim şirkette ne kadar imtiyazlı pay grubu varsa o kadar da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşmaktadır. Örneğin, bir anonim şirkette tasfiye payında, kâr payında ve oy hakkında imtiyaz tanınmış olması durumunda her imtiyazlı pay grubu sayısı kadar imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşur. Aynı imtiyazlı pay çeşidinde bile, nitelik farklılıkları mevcutsa, örneğin, bir bölümü kâr payında daha fazla yararlanma imtiyazına sahipken diğer bölümü kâr payında ön ödeme imtiyazına⁵¹⁰ sahipse ayrı ayrı özel kurul oluşturur⁵¹¹.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yapısı genel kurula benzemekte ve bazı durumlarda genel kurula ilişkin hükümler, kıyasen özel kurula da uygulanmaktadır. TTK m. 454'te yer alan koşullar sağlanarak aynı konuda imtiyaza sahip pay sahiplerinin bir araya gelmesiyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı gerçekleşmektedir. Genel kuruldan farklı olarak özel kurul yalnızca ilgili imtiyazlı pay sahiplerinin bir araya gelmesiyle oluşur. Diğer farkı ise, imtiyazlı paylar özel kurulunun toplanma nedeninden kaynaklanmaktadır. Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına yönelik kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu kararlar ilgili pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, onanmaktadır veya reddedilmektedir. Yönetim kuruluna aday belirlemek için imtiyazlı pay sahiplerinin bir

⁵¹⁰ Bkz. 2.2.2.5. Kârda İmtiyazın Ön Ödeme Olarak Tanınması.

⁵¹¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.805; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.192; ORUÇ, s.187.

araya gelmesiyle de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı gerçekleşmektedir. Bu durumda TTK m.454 hükmü yerine, genel kurula ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanması gerekmektedir⁵¹². TTK m. 454 ile gerçekleşen koruma, adi pay sahiplerini değil, sadece imtiyazlı pay sahiplerini kapsamaktır.

3.5. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanma Şartları ve Süreci

3.5.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısının Şartları

3.5.1.1. Toplantı Zamanı

TTK m.454/2’de imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı için iki zaman dilimi öngörülmüştür. Bunlardan ilki, yönetim kurulunun “*en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırmasına*” ilişkin süredir. Diğer süre ise, yönetim kurulu imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırılmazsa, “*imtiyazlı pay sahiplerinin yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebileceğine*” ilişkin süredir.

Kendigelen, bu maddedeki iki sürenin de “*düzen hükmü*” olduğunu açıklamıştır⁵¹³. Pulaşlı, TTK m.454/2 hükmü ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantı zamanının açıklığa kavuştuğunu belirtmiştir⁵¹⁴.

TTK m.454/2 hükmünde yer alan yönetim kurulunun, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağrı süresinin başlangıç tarihi, öğretide tartışmalara neden olmuştur. Moroğlu, “*...genel kurul kararının ilan edildiği tarihten...*” ibaresinin “*...genel kurul toplantısının ilan edildiği tarihten itibaren...*” olarak değiştirilmesi gerektiğini, genel kurul kararı ticaret siciline tescil edilmeden önce imtiyazlı pay sahiplerinden onay alınmasının daha makul olduğunu savunmuştur⁵¹⁵. Tekinalp, “*...genel kurul kararının ilan edildiği tarihten...*” ifadesini, “*genel kurul kararının ticaret sicilinde ilan edilmesi*” olarak değerlendirmektedir⁵¹⁶. Kendigelen ise hükümde belirtilen “*genel kurul kararının ilan edildiği tarih*” ifadesi ile ne kastedildiğinin açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini, madde lafzına bakıldığında kastedilenin “*esas*

⁵¹² MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s. 87; AKTAŞ, s.71.

⁵¹³ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.355.Benzer görüş için bkz. NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.138.

⁵¹⁴ PULAŞLI, s.1327.

⁵¹⁵ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.256.

⁵¹⁶ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123.

sözleşme değişikliğine ilişkin tescil edilecek genel kurul kararının ilanı'' olduğunu belirtmiştir. Ancak yazar, esas sözleşme değişikliğine ilişkin kararın, tescil ile uygulanmaya başladığını, imtiyazları ihlal eden düzenlemelerin imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından sonra uygulanabileceğini, bu sebeple ilgili hükmü *“esas sözleşme değişikliğinin karara bağlanacağı genel kurul toplantısına yönelik çağrı ilanı*'' olarak değerlendirmek gerektiğini ifade etmiştir⁵¹⁷. Şener, bu hükmün amaca uygun yorumlanarak *“genel kurul toplantısına çağrı ilanı*'' olarak değerlendirilmesi gerektiğini açıklamıştır⁵¹⁸. Akad, madde lafzının hatalı olduğunu ve düzeltilmesi gerektiğini belirtse de, toplantıya çağrının başlangıç süresinin *“genel kurul toplantısının ilanı*'' olarak değerlendirmenin de hatalı olduğunu, genel kurul kararı alınmadan ve imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir düzenleme olmadan bu sürenin başlamaması gerektiğini savunmaktadır⁵¹⁹. A.Ş.GKTY. m.7/c'de⁵²⁰ toplantıya çağrı süresinin başlangıcı, *“genel kurul karar tarihinden itibaren...*'' olarak belirlenmiştir. Oruç ve Aktaş da sürenin bu tarihten itibaren başlaması gerektiğini savunmaktadır⁵²¹.

Kanaatimizce, A.Ş.GKTY. m.7/c'de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı süresinin *“genel kurul karar tarihinden itibaren...*'' başlayacağına ilişkin ifade yerindedir. Ancak TTK m.454/2'de yer alan *“...genel kurul kararının ilan edildiği tarihten...*'' ifadesinden zıt ve farklı bir ifadenin yönetmelikte yer alması normlar hiyerarşisi gereğince uygun değildir⁵²². İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı, *“genel kurul karar tarihinden itibaren...*'' başlamalıdır. Genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren, imtiyazlı pay sahipleri toplantısına bir aylık çağrı süresinin başlaması durumunda, bu süre zarfında genel kurul kararı ticaret siciline tescil edilmiş olabilir. Bu durumda, imtiyazlı payları ihlal eden karar aleyhine tescile itiraz süreci ile de uğraşılacağı için imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna çağrı süresinin, genel kurul kararının ilan edildiği tarih itibariyle başlamasının makul olmayacağı kanaatindeyiz. Genel kurul toplantısının ilanı ile imtiyazlı pay sahipleri toplantısına çağrı süresinin

⁵¹⁷ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.354.

⁵¹⁸ ŞENER, Ortaklıklar, s.561.

⁵¹⁹ AKAD, s.55.

⁵²⁰ A.Ş.GKTY. m.7/c: *“İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu; imtiyazlı payların bulunduğu şirketlerde genel kurul tarafından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette esas sözleşme değişikliğine karar verilmesi halinde, anılan karar tarihinden itibaren en geç bir ay içinde toplantıya çağrılır. Bu süre sonuna kadar imtiyazlı pay sahipleri toplantıya çağrılmazsa, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını mahkemeden isteyebilir. Çağrıya rağmen süresi içinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır.”*

⁵²¹ ORUÇ, s.189; AKTAŞ, s.198.

⁵²² Benzer görüşler için Bkz. BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.271; AKAD, s.56.

başlaması durumunda ise henüz imtiyazlı payları ihlal eden bir karar alınmadığı için pratikte anlamlı olmadığını düşünüyoruz. Konunun şüpheyi mahal vermeyecek şekilde TTK’da düzenlenmesi gerekmektedir. TTK’da ‘‘genel kurul karar tarihinden itibaren...’’ ifadesinin yer alması ile öğretideki imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına ilişkin tartışmaların birçoğunun son bulacağı kanaatindeyiz.

3.5.1.2. Toplantıya Çağrı

3.5.1.2.1. Toplantıya Çağrı Yapmaya Yetkili Olanlar

TTK m.454/2’da, ETTK’dan⁵²³ farklı olarak çağrı süresi ve toplantıya çağrı yapmaya yetkililerin öncelik sırası düzenlenmiştir. ETTK’da, toplantıya çağrıya yetkililerin öncelik sırasının düzenlenmemesi, öğretide eleştirilere neden olmuştu⁵²⁴. Özellikle, aynı zamanda yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahipleri tarafından çağrı yapılması halinde imtiyazlı pay sahiplerinin hangi toplantıya katılacağı, alınan kararlardan hangisinin geçerli olacağı soru işaretleri oluşturmaktaydı.

TTK, bu sorunu çözerek toplantıya çağrıya öncelikli yetkiyi yönetim kuruluna⁵²⁵ vermiştir⁵²⁶. Yönetim kurulunun bu yetkisini; Kendigelen⁵²⁷ ‘‘görev’’ olarak değerlendirirken, Moroğlu⁵²⁸ ‘‘hak ve yükümlülük’’ olarak değerlendirmiştir. Moroğlu, yönetim kurulunun özel kurulu toplantıya çağırmasının zorunlu olduğunun vurgulanmamasının eksiklik olduğunu belirtmiştir⁵²⁹. Yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmadığı takdirde, TTK m.553⁵³⁰ hükmü

⁵²³ ETTK m.389’de, ‘‘Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez. Bu heyeti idare meclisi veya murakıplar toplantıya çağırmaya mecburdur. Heyet azasından herhangi birisi de çağırabilir.’’ denilmiştir. Bu hükümle toplantıya çağrı yükümlülüğü, yönetim kurulu ve denetçilere bırakılmıştır.

⁵²⁴ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.86; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.344.

⁵²⁵ İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma öncelikli yetkinin yönetim kurulunda olduğuna ilişkin kararlar için Bkz. Yargıtay 11. HD., 2021/3844 E., K. 2022/9063 K., T. 14.12.2022; Yargıtay 11. HD., 2021/3726 E., 2022/9001 K., T. 13.12.2022.

⁵²⁶ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257; TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123; AKAD, s.53.

⁵²⁷ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.355.

⁵²⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.96.

⁵²⁹ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257.

⁵³⁰ TTK m.553: ‘‘...Yönetim kurulu üyeleri..., kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar.’’

doğrultusunda imtiyazlı pay sahiplerinin uğradıkları zararlardan müteselsilen sorumludur⁵³¹.

İmtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma dolaylı yetkiye sahiptir. Yönetim kurulu, özel kurulu toplantıya çağırmadığı takdirde, imtiyazlı pay sahipleri kanunda belirtilen süre⁵³² içinde şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine başvurarak toplantıya çağırma yetkilidir. Kanun koyucu bu düzenlemeyle, yönetim kurulunun imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma ihtimaline karşı önlem almıştır⁵³³.

TTK m.454/2'ye göre imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasını mahkemeden isteyebilecektir. Çağrı talebinin mahkemece yerinde görülmesi durumunda, çağrı için bir kayyımın mı yoksa talepte bulunan imtiyazlı pay sahiplerinin mi görevlendirileceği konusunda TTK m. 454/2'de açık bir düzenleme almamaktadır. A.Ş. GKTY. m.9/7'de, imtiyazlı pay sahiplerinin, yönetim kurulu tarafından süresinde toplantıya çağrılmaması durumunda, TTK m.454/2'ye göre mahkeme tarafından yetkilendirilerek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapma yetkisi olduğu belirtilmiştir. Öğretide mahkemenin, imtiyazlı pay sahiplerinin "imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılması" talebini kabul etmesi (TTK m.454/2) durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma için kimi yetkilendireceği konusunda farklı görüşler yer almaktadır. Moroğlu, TTK m. 454/2'de yer alan "*toplantıya çağırılmasının şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden istenmesi*" ifadesini hatalı bulduğunu, bu ifadenin "*toplantıya çağırılmasına izin verilmesinin istenmesi*" şeklinde düzeltilmesi gerektiğini savunmaktadır⁵³⁴. Aksi yönde görüşte bulunan Şener ise imtiyazlı pay sahiplerinin çağrıya ilişkin gerekli bilgi ve belgelere sahip olmaması nedeniyle TTK m. 412 hükmünün⁵³⁵ kıyasen uygulanarak mahkemenin çağrıyı yapmak için kayyım

⁵³¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.805; ŞENER, Ortaklıklar, s.561; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.267; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, 195.

⁵³² TTK m.454/2, "*...her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir.*"

⁵³³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.806; PULAŞLI, Şerh II, s.1838; ŞENER, Ortaklıklar, s.561.

⁵³⁴ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257.

⁵³⁵ TTK m.412: "*...Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Kararında, kayyımın, görevlerini ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir. Zorunluluk olmadıkça mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak karar verir. Karar kesindir.*"

görevlendirebileceğini savunmaktadır⁵³⁶. Bilgeç ve Okucu Taftalı ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı için imtiyazlı pay sahiplerine yetki verilmesi ya da TTK m.412 doğrultusunda kayyım görevlendirilmesi hususunda mahkemenin takdir hakkı olduğunu savunmaktadır⁵³⁷. Uygulamada, TTK m. 454/2 hükmü doğrultusunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı için mahkemeye başvuran imtiyazlı pay sahibinin, mahkemeden toplantıya çağrı hususunda kendisine izin ve yetki verilmesini talep ettiği, bu talebin kabul edilmemesi halinde toplantıya çağrı yapmak üzere kayyım görevlendirilmesini talep ettiği; yerel mahkemenin ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin imtiyazlı pay sahibini yetkili kıldığı görülmektedir⁵³⁸. Kanaatimizce mahkeme, imtiyaz konusu hakkın niteliği ve hakları ihlal edilen birden fazla imtiyazlı pay grubunun bulunup bulunmadığını dikkate alarak somut olayın şartlarına göre, başvuran imtiyazlı pay sahibine, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısına çağrı yapma yetkisi verebileceği gibi TTK m. 412 hükmünü kıyasen uygulayarak toplantıya çağrıyı yapmak için bir kayyım da görevlendirebilir. Mahkemenin kayyım ataması durumunda, TTK m. 412 hükmünün kıyasen uygulanarak mahkeme kararında ayrıca çağrı sürecine ilişkin kayyımın görev ve yetkilerinin açıkça gösterilmesi isabetli olacaktır.

TTK m. 454/2 hükmü doğrultusunda ortaya çıkan bir diğer sorun, imtiyazlı pay sahiplerinin ayrı ayrı mahkemeye başvurarak dava açması durumunda ne yapılacağına ilişkindir. Pulaşlı, bu durumda kıyas yoluyla TTK m.448/2 hükmünün⁵³⁹ uygulanması gerektiğini belirtmiştir⁵⁴⁰. Dolayısıyla birden fazla imtiyazlı pay sahibinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılması için birbirinden ayrı davalar açması durumunda davalar birleştirilerek görülecektir. Bağlantılı bu davaların birleştirilmesi,

⁵³⁶ ŞENER, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, 2. B. , İstanbul 2020, s.197.

⁵³⁷ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.272; OKUCU TAFTALI, s.178.

⁵³⁸ Yargıtay 11. HD., 2021/3726 E., 2021/9001 K., T. 13.12.2022: “...İlgili karara konu olan davada, yönetim kuruluna aday gösterme hakkı bulunan imtiyazlı pay sahibi, haklarını ihlal eden sermaye artırım kararına karşı mahkemeden imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrılması hususunda kendisine izin ve yetki verilmesini, bu istemin kabul edilmemesi halinde toplantı çağrısı yapmak üzere kayyım görevlendirilmesini talep etmiştir. İlk Derece Mahkemesi, “sermaye artırım kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edeceği” ve davanın TTK m. 454’teki şartlara uygun şekilde açıldığı gerekçeleri ile davacı imtiyazlı pay sahibine imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma hususunda yetki ve izin verilmesine karar vermiştir. İstinaf üzerine davayı inceleyen Bölge Adliye Mahkemesi ise talepte bulunanın imtiyazlı pay sahibi olup olmadığı, TTK m. 454/2 kapsamında davanın süresinde açılıp açılmadığı ve sermaye artırım kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edip etmediği hususlarını incelemiş; yerel mahkemenin kararında usul ve esas yönünden bir aykırılık bulunmadığı sonucuna vararak istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi’nin bu kararı onanmıştır.”

⁵³⁹ TTK m.448/2: “...Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür...”

⁵⁴⁰ PULAŞLI, Şerh III, s.1838.

davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede gerçekleştirilmektedir. İkinci davanın açıldığı mahkeme tarafından birleştirme kararı verilmektedir ve bu karar diğer mahkemeyi bağlamaktadır (HMK m.166/1).

TTK m. 454/2 hükmü doğrultusunda ortaya çıkan bir diğer sorun ise imtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılması için mahkemeye başvurması durumunda, ilgili davanın çekişmeli yargı hükümlerine göre mi yoksa çekişmesiz yargı hükümlerine göre mi görüleceği noktasındadır. İmtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmasını mahkemeden isteme yetkisi TTK m.454/2’de düzenlenmekle beraber; davanın çekişmeli mi yoksa çekişmesiz yargı işlerine mi tâbi olacağına ilişkin TTK’da açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu konuda öğretide farklı görüşler yer almaktadır. Moroğlu, davada hasmın şirket tüzel kişiliği gösterilerek çekişmeli yargı hükümlerine göre karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir⁵⁴¹. Moroğlu, mahkemenin dosya üzerinden inceleme yapacağı ve verdiği kararın kesin olduğu hususunun kanunda açıkça düzenlenmemesinin önemli bir eksiklik olduğunu, bu durumun imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının askıda kalmasına neden olabileceğini de vurgulamıştır⁵⁴². Tekinalp Bilgeç ve Şener de mahkemenin⁵⁴³; işin esasına girerek çekişmeli yargı hükümlerine göre karar vermesi gerektiğini savunmaktadır⁵⁴⁴. Aksi görüşteki Şener, Akad, Aktaş ve Nizamoğlu ise, mahkemenin esasa girmeyerek sadece TTK m. 454 kapsamında şekli bir inceleme yapacağını ifade ederek, davanın çekişmesiz yargıya⁵⁴⁵ tâbi olduğunu savunmuştur⁵⁴⁶. Uygulamada, TTK m. 454 kapsamında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya

⁵⁴¹ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257.

⁵⁴² MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257.

⁵⁴³ İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasına ilişkin açılan davanın duruşmalı bir şekilde görülmesine yönelik Yargıtay 11. HD., 2014/14688 E., 2015/861 K., T. 22.1.2015, ‘‘ TTK’nın 454. maddesi uyarınca imtiyazlı pay sahiplerinden oluşacak özel kurulun toplantıya çağırılması istemine ilişkin olup, mahkemece yazılı gerekçeyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Ancak, anılan maddede dosya üzerinden inceleme yapılarak karar verileceği yönünde bir hüküm bulunmamaktadır. TTK’nın 411. ve 412. maddelerinin kıyas yoluyla uygulanması suretiyle de dosya üzerinden inceleme yapılabileceği yönündeki yanılgılı değerlendirmeyle hüküm kurulması doğru görülmemiştir. Bu itibarla, duruşma açılarak hasıl olacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken dosya üzerinde inceleme sonucu verilen kararın bozulması gerekmiştir.’’

⁵⁴⁴ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.268.

⁵⁴⁵ HMK m.382/1: ‘‘Çekişmesiz yargı, hukukun, mahkemelerce, aşağıdaki üç ölçütten birine veya birkaçına göre bu yargıya giren işlere uygulanmasıdır:

a) İlgililer arasında uyumsuzluk olmayan hâller.

b) İlgililerin, ileri sürülebileceği herhangi bir hakkının bulunmadığı hâller.

c) Hâkimin resen harekete geçtiği hâller.’’

⁵⁴⁶ ŞENER, Oruç Hami, Anonim Ortaklıklara İlişkin Emsal Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi, 2023, s.450; AKAD, s.58; AKTAŞ, s.192; NİZAMOĞLU, s.78.

çağrılmasına ilişkin açılan davalarda, mahkemenin çekişmeli yargı hükümlerine göre davayı sürdürdüğü gözlemlenmektedir⁵⁴⁷.

Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı için mahkemeye başvurulması durumunda dava, Yargıtay kararlarında da belirtildiği gibi, çekişmeli yargı hükümlerine göre duruşmalı bir şekilde ve işin esasına girerek incelenmelidir. Çünkü, bu davanın, HMK m.382/1’de yer alan çekişmesiz yargı işlerine girmediği kanaatindeyiz. Ayrıca, mahkemenin esasa girmeyerek şekli inceleme yapması durumunda, imtiyazlı pay sahiplerinin, her esas sözleşme değişikliği kararı için mahkemeye başvurarak toplantıya çağrı için yetki alması gündeme gelebilir. Ancak TTK m.454’de, imtiyazlı payların haklarını ihlal edecek nitelikteki kararlar için, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılması gerektiğini düzenlenmektedir. Bu sebeple, mahkemenin işin esasına girerek ve ihlal değerlendirmesi yaparak karar alması makul olacaktır.

3.5.1.2.2. Çağrının Şekli

TTK’da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrının şekli konusunda herhangi bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla genel kurulun toplantıya çağrılması için düzenlenen TTK m.414 hükmü⁵⁴⁸, kıyasen burada da uygulanabilecektir⁵⁴⁹.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantısına çağrı ile genel kurul kararına çağrının⁵⁵⁰ beraber yapılması hususunda kanunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak öğretide, genel kurul kararına çağrı ile birlikte imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrının da yapılabileceği savunulmaktadır⁵⁵¹.

⁵⁴⁷Yargıtay 11. HD., 2022/3726 E. 2022/9001 K., T.: 13.12.2022, Yargıtay 11. HD., 2014/14688E. ,2015/861 K. , T.:22.01.2015; Yargıtay 11. HD., 2001/5472 E., 2001/6388K., T.18.7.2001 ; Yargıtay 11. HD., T.8.4.2002 ve E.2002/1533 E., K.2002/5326 K., T.;8.4.2002.

⁵⁴⁸ Çağrının Şekli başlıklı TTK m.414, “Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.”

⁵⁴⁹ ŞENER, Ortaklıklar, s.561; MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.84; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.273; AKAD, s.61; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.200.

⁵⁵⁰ KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul, s.291-310.

⁵⁵¹ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.84; YASAMAN, Hamdi, Anonim Ortaklıkların Birleşmesi, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1987,s.78; ORUÇ, s.190.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının çağrısız bir şekilde yapılabileceği hususunda da kanunda bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının çağrısız yapılıp yapılamayacağı hususu öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüşe göre, “Çağrısız Genel Kurul” başlıklı TTK m.416⁵⁵² hükmü kıyas yoluyla, usul ekonomisi gereğince imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanmalıdır.⁵⁵³ Aksi görüş ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrının TTK m.454/2’de özel olarak düzenlenmesi nedeniyle, kıyas yoluyla TTK m.416’nın uygulanamayacağını savunmaktadır⁵⁵⁴.

Kanaatimizce, TTK m.454/2’de toplantıya çağrı özel olarak düzenlenmişken, kıyas yoluyla çağrısız genel kurula ilişkin TTK m.416 hükmünün uygulanması, her imtiyazlı pay sahibinin ihlal olsun olmasın imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapmasına sebebiyet verebilir. Oysaki TTK m. 454/1⁵⁵⁵ hükmü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrıyı ihlal şartına bağlamıştır. Dolayısıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun çağrısız bir şekilde toplanmamasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz.

3.5.1.3. Elektronik Ortamda Toplantı

TTK m.1527/5 hükmü⁵⁵⁶, genel kurul toplantılarının elektronik ortamda yapılabileceğini düzenlemektedir⁵⁵⁷. Ancak kanunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılabileceğine ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Bu hususta, öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretide bir görüş kıyas

⁵⁵² Çağrısız Genel Kurul başlıklı TTK m.416/1: “Bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler.”

TTK m.416/2: “Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir; aksine esas sözleşme hükmü geçersizdir.”

⁵⁵³ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.273; AKAD, s.62.

⁵⁵⁴ AKTAŞ, s. 203 vd.; NİZAMOĞLU, s. s.84.

⁵⁵⁵ TTK m.454/1: “...imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.”

⁵⁵⁶ TTK m.1527/5: “Anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur. Bu hükmün uygulanması esasları Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle düzenlenir. Yönetmelikte, genel kurula elektronik ortamda katılmaya ve oy vermeye ilişkin esas sözleşme hükmünün örneği yer alır. Anonim şirketler yönetmelikten aynen aktarılacak olan bu hükümde değişiklik yapamazlar. Yönetmelik ayrıca oyun gerçek sahibi veya temsilcisi tarafından kullanılmasını sağlayan kurallarla 407. maddenin üçüncü fıkrasında öngörülen Bakanlık temsilcilerinin bu hususa ilişkin yetkilerini içerir. Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte genel kurullara elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sisteminin uygulanması pay senetleri borsaya kote edilmiş şirketlerde zorunlu hâle gelir.”

⁵⁵⁷ AYDIN, s.269.

yoluyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında da bu hükmün uygulanabileceğini savunmaktadır⁵⁵⁸. Aksi görüş ise⁵⁵⁹, kanun ve yönetmelik⁵⁶⁰ ile sadece genel kurulun elektronik ortamda toplantı yapmasının düzenlendiği, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun elektronik ortamda toplantı yapamayacağını ifade etmektedir. Bu görüşün temel dayanağı, kanun koyucunun bilinçli olarak elektronik ortamda toplantıda sadece genel kuruldaki bahsettiği, kanunun dar yorumlanması gerektiği ve elektronik toplantıların teknik temelini oluşturan şirketin, menfaat çatışmalarının olduğu imtiyazlı pay sahiplerine bu alt yapıyı kullandırmak istemeyeceğidir.

Kanaatimizce, kanunda düzenlenmeyen hususlarda genel kurul toplantısına ilişkin hükümler, kıyas yoluyla imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanabilir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu da elektronik ortamda toplantı yapabilmelidir. Giderek dijitalleşen iş dünyasında kanun koyucunun, açıkça imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da elektronik ortamda toplanabileceğini düzenlemesinin faydalı olabileceği kanaatindeyiz.

3.5.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Toplantısının İcra Edilme Süreci

3.5.2.1. Toplantıya Katılacak Olanlar

ETTK m.389'de⁵⁶¹, esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararların, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları toplantı ile onaylanmadıkça uygulanmayacağına hükmedilirken; ETTK m.391'de⁵⁶², esas sermayenin artırılmasına yönelik kararların, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin yapacakları toplantı ile onaylanması gerektiğine hükmedilmiştir. TTK m.454'te⁵⁶³ ise esas sermayenin artırılmasına ilişkin

⁵⁵⁸ AKAD, s.62; YAYLA, Ümit, Yeni Türk Ticaret Kanunu Ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları-Elektronik Genel Kurullar, İstanbul 2013, s.23; OKUCU TAFTALI, s.183; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.201; NİZAMOĞLU, s.85.

⁵⁵⁹ NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.144; AKTAŞ, s.228; YILMAZ, Hümeýra, Anonim Şirkette İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi No: 50, 2024 Ağustos, s.216.

⁵⁶⁰ Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik(28 Ağustos 2012, S.28395) m.1: " Bu Yönetmeliğin amacı, anonim şirket genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir. "

⁵⁶¹ ETTK m.389: " ... Umumi heyetçe esas mukavelenin değiştirilmesine dair verilen karar imtiyazlı hisse senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek mahiyette ise bu karar, adı geçen pay sahiplerinin yapacakları hususi bir toplantıda verecekleri diğer bir kararla tasdik olunmadıkça, infaz edilemez... "

⁵⁶² ETTK m.391: " ... Muhtelif imtiyazları haiz mütaaddit nevi hisse senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde, umumi heyetin kararından ayrı olarak adı geçen nevilerden her birine ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır... "

⁵⁶³ TTK m.454/1: " Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin artırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin artırılmasına

kararlar ile esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararlarda ayırım gözetilmeyerek, hakları ihlal edilen imtiyazlı payların, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına katılması öngörülmüştür.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin toplandığı özel nitelikli bir kuruldur. Şirkette, birden çok imtiyazlı pay sahibinin hakları ihlal edilmiş olabilir. Bu durumda pay gruplarının ayrı ayrı mı yoksa birlikte mi toplanacağı hususu öğretide tartışmalıdır⁵⁶⁴. Tekinalp, imtiyazlı pay grupların ayrı ayrı toplanıp karar alması gerektiğini savunmuştur⁵⁶⁵. Yargıtay'da bu görüşe katılmaktadır⁵⁶⁶. Bostancıoğlu ise imtiyazlı payların aynı veya farklı nev'iden olup olmadığının '*imtiyaz konusu ve ihlal derecesine*' göre değerlendirilmesi gerektiğini, farklı nev'iden imtiyazlı payların ayrı olarak toplanıp karar alması gerektiğini belirtmiştir⁵⁶⁷. Bilgeç, her somut olaya göre toplantıya katılacakların belirlenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Yazar, imtiyazların tamamen kaldırılması ve payın devrinde imtiyazların kaybedilmesi gibi durumlarda, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin etkilenmesi sebebiyle bütün imtiyazlı pay sahiplerinin toplanıp karar alması gerektiğini belirtmiştir. Genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahiplerini eşit olarak etkilemediği zaman imtiyazlı pay sahiplerinin ayrı ayrı toplanarak karar vermesi gerektiğini savunmuştur⁵⁶⁸.

Kanaatimizce de, somut olaya göre toplantıya katılacaklar kararlaştırılmalıdır. Ortak toplantı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını savunamamasına yol açabilir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması için ağırlaştırılmış nisap öngörülmesi ve tek toplantı şartı, şirketin menfaatini gözeten imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlandıran düzenlemelere yol açabilir. Somut olaya göre toplantıya katılacakların kararlaştırılması şirketteki menfaat dengesinin korunması açısından

---

ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.'

⁵⁶⁴ UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.205; NİZAMOĞLU, s.87.

⁵⁶⁵ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123. Benzer görüşler için bkz. KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.52; AKAD, s.65.

⁵⁶⁶ Yargıtay 11.HD, 5903 E. 7227 K. , T:30.12.1985, '*...Genel kurulun esas sözleşme değişikliğine ilişkin karar imtiyazlı pay senedi sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise, bu kararın infaz edilebilmesi için, adı geçen pay sahiplerinin, şayet birden çok imtiyaza haiz müteaddit nevi pay sahibi varsa, bu nevilerden her birine ilişkin pay senedi sahiplerinin özel bir toplantı yaparak karar vermeleri gerekir...*'

Yargıtay 11.HD., 2001/8973 E. 2002/893 K. T: 05.02.2002, '*...Anasözleşme değiştirilmesi kararı, imtiyazlı senet sahiplerinin haklarını ihlal edecekse, o pay sahiplerinin yapacakları özel toplantıyla onaylanmadıkça infaz edilemez...*'

⁵⁶⁷ BOSTANCIOĞLU, Metin, Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri Ve İmtiyazların Korunması, V.Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1988, s.14.

⁵⁶⁸ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.240.

önemlidir⁵⁶⁹.İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahipleri katılmaktadır. İhlal değerlendirmesi yapma ve hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerini ilgili toplantıya çağırma yetkisi öncelikle yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu, ihlal değerlendirmesi yapıp ihlale uğrayan imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırmazsa bu yetki imtiyazlı pay sahiplerine geçecektir. İmtiyazlı pay sahipleri, asliye ticaret mahkemesine başvurarak toplantıya çağrı yapılmasını talep edebilecektir. İmtiyazlı pay sahipleri, haksız bir şekilde toplantıya ve oy kullanımına katılma hakları engellendiğinde, usulüne uygun bir şekilde toplantıya çağrılmadıklarında veya toplantıya katılıp olumsuz oylarını tutanağa şerh düştüklerinde genel hükümler uyarınca (TTK m.445 vd.) imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına karşı iptal davası açabilir.

3.5.2.2. Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

3.5.2.2.1. Toplantı Yeter Sayısı

TTK m.454/3 hükmüne göre⁵⁷⁰, “Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır.” A.Ş. GKTY. m.22/13’e göre, “İmtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışına sahip pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları şarttır.”

Kanun gerekçesinde ağır nisapların oluşturulmasının nedeni, şirkette menfaat dengesini korumak olarak açıklanmıştır⁵⁷¹. Ancak, öğretilde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantı nisabının ağırlaştırılması eleştirilmiştir⁵⁷².

TTK m. 454/3 madde lafzı değerlendirildiğinde toplantı nisabına ilişkin “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğu*” ifadesi ile “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde otuzbiri*” anlamı çıkabilir. Öğretilde,

⁵⁶⁹ ŞENER, Ortaklıklar, s.560; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.52.

⁵⁷⁰ ETTK’da m.389 hükmünde, m.388/3 ve m.388/4’e gönderme yapılarak toplantı ve karar yetersayıları öngörülmüştür.

ETTK m.389: “*Bu hususi toplantıda müzakere ve karar nisabı, 388 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları hükümlerine tabidir.*”

ETTK m.388/2: “*Birinci ve ikinci fıkralarda yazılı hususlar dışındaki değişiklikler için yapılacak umumi heyet toplantılarında şirket sermayesinin en az yarısına malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunmaları gerekir.*”

ETTK m.388/3: “*İlk toplantıda bu nisap hasıl olmadığı takdirde, 368 inci maddeye uyulmak suretiyle en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda müzakere yapabilmek için, şirket sermayesinin en az üçte birine malik olan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin hazır bulunması yeterlidir.*”

⁵⁷¹ Bkz. TTK m.454/3 gerekçesi.

⁵⁷² KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.355; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.139.

imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantı nisabı, “*sermayenin yüzde altmışı*” olarak değerlendirilmiştir⁵⁷³. Madde gerekçesine bakıldığında da⁵⁷⁴, “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışının*” kastedildiği, TTK m. 454/3 toplantı nisabı hükmünde bir anlatım bozukluğu olduğu anlaşılmaktadır. Kanaatimizce, TTK m. 454/3 hükmündeki “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğu*” ifadesi yerine “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışı*” ifadesi getirilerek anlam karışıklığı giderilmelidir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasına karşın, süresinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılamazsa, genel kurul kararı onaylanmış kabul edilmektedir (TTK m.454/5). Madde gerekçesinde bu hüküm ile şirketi korumanın ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrıya rağmen, ilgili toplantının yapılamaması halinde genel kurul kararının sürüncemede kalmasını engellemenin, amaçlandığı açıklanmıştır. TTK m.454/5 hükmünü öğretide eleştirilmiştir. Öğretideki bu görüş, imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya katılmamalarının esas sözleşme değişikliğine onay verildiği anlamına gelmeyeceğini, aksine bu değişikliği kabul etmedikleri anlamı çıkarılabileceğini savunarak, TTK m.454/5 hükmünün kanundan kaldırılması gerektiğini savunmuştur⁵⁷⁵. TTK m.454/5 hükmünün getirilmesinin isabetli olduğu kanaatindeyiz. Çünkü, bu hüküm ile genel kurul kararlarının sürüncemede kalması ve uygulanmasının gecikmesi engellenmiştir.

TTK m.454/3 gerekçesinde yer alan “*...İzleyen toplantılarda düşmeyen bu ağır nisaplarla şirketin korunması...*” ifadesi toplantı nisabı sağlanmadığı durumda tekrar toplanılabileceği izlenimi oluşturmakta ve TTK m.454/5 hükmüyle çelişmektedir. Öğretide kanun gerekçesindeki bu ifadenin kaldırılması gerektiği düşünülmektedir⁵⁷⁶. Kanaatimizce de, kanun gerekçesindeki bu ifade, TTK m.454/5 hükmü ile çelişerek, toplantı nisabı sağlanamaması durumunda toplantı nisabı sağlanana kadar toplantı yapılacağı intibası uyandırması nedeniyle kaldırılmalıdır.

⁵⁷³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.806; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.282; ŞENER, Ortaklıklar, s.562.

⁵⁷⁴ TTK m. 454/3 gerekçesi: “*...İzleyen toplantılarda düşmeyen bu ağır nisaplarla şirketin korunması ve küçük bir çoğunlukla olumsuz karar alınmasının önlenmesi amaçlanmıştır.*”

⁵⁷⁵ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.258; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.356.

⁵⁷⁶ AKAD, s.64; ORUÇ, s.192.

3.5.2.2.2. Karar Yeter Sayısı

TTK m.454/3 ve A.Ş. GKTY. m.22/13'e göre, "...Kararlar, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğu ile alınır." İlk olarak karar nisabı ile oylama sonucunun nasıl tespit edileceği incelenmelidir. Zira öğretilde, karar nisabındaki oylama sonucunun tespitinde izlenecek yolla ilgili farklı görüşler mevcuttur. Karar nisabını; bir görüş⁵⁷⁷, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında oylama sonucunun olumlu sonuçlanması(onama) için verilmesi gerekli oy miktarı olarak değerlendirirken diğer görüş⁵⁷⁸, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında olumlu veya olumsuz yönde (onama veya onamama) bir sonuca ulaşılması için kullanılması gereken oy miktarı olarak değerlendirmiştir.

TTK m. 454/3'de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında karar nisabı "toplantıda temsil edilen payların çoğunluğu" olarak belirlenmiştir. Ancak kanunda yer alan "payların çoğunluğu" ifadesi ile karar nisabındaki çoğunluğun neyin ölçüt alınarak hesaplanacağı belirsizdir. Bu sebeple bu hususta öğretilde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Kendigelen, "payların çoğunluğu" ifadesini "farklı itibarî değerlerde paylara sahip olan anonim şirketlerde payların çoğunluğunun, her zaman toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğu anlamına gelmemesi" sebebiyle hatalı olduğunu belirtmiştir⁵⁷⁹. Kendigelen'le aynı görüşteki yazarlar, toplantı nisabındaki gibi karar nisabında da "sermaye çoğunluğunun" ölçüt alması gerektiğini savunmaktadır⁵⁸⁰.

Aksi görüş ise, TTK m. 418/2⁵⁸¹, TTK m. 421/1⁵⁸² hükümleri ile genel kurul karar nisabının "temsil edilen veya mevcut olan oyların çoğunluğu" olarak belirlendiğini; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarındaki karar nisabında da bu sisteme uyarak, "oyların çoğunluğunun" ölçüt alınması gerektiğini savunmuşlardır⁵⁸³. Moroğlu ise, karar

⁵⁷⁷ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.18; YILMAZ, s.264.

⁵⁷⁸ AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.443; AKTAŞ, s.208 vd.

⁵⁷⁹ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.355.

⁵⁸⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.807; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.138; DURAL, H.Ali, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu(TTK m.454), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013, S.2, s.153.

⁵⁸¹ TTK m. 418/2: "...Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir."

⁵⁸² TTK m. 421/1: "Kamunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkırdaki öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir."

⁵⁸³ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.282; ORUÇ, s.191; AKTAŞ, s.208; AKAD, s.66; OKUCU TAFTALI, s.181.

nisabını düzenleyen TTK m. 454/3'ün “*temsil edilen oyların çoğunluğu*” olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir⁵⁸⁴.

Kanaatimizce, karar nisabını imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında oylama sonucunun onanması için verilmesi gerekli oy miktarı olarak değerlendirmeliyiz. Kaldı ki TTK m.454/1, “*...pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, ...alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz*” ifadesiyle, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin yapacağı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında ilgili kararın onanması ile uygulanabileceği belirtilmiştir. TTK'da genel kurulla ilgili karar yeter sayılarının hesaplanmasına baktığımızda doğrudan veya dolaylı olarak (Örneğin, TTK m. 434/1⁵⁸⁵ oy hakkının sermayeye katılım oranına göre hesaplanması) sermayenin ölçüt alındığı gözlemlenmektedir. Farklı itibarî değerlerde paylara sahip olan anonim şirketlerde payların çoğunluğunun, her zaman toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğu anlamına gelmemesi nedeniyle “*payların çoğunluğu*” ifadesinin, “*sermaye çoğunluğu*” olarak değiştirilmesi gerektiğini savunan görüşe katılıyoruz.

3.5.2.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Gerekçeli Tutanak, Liste Oluşturma ve Ortak Tebligat Adresi Gösterme Yükümlülüğü

TTK m.454/3'e göre, haklarının ihlal edildiği kanaatine varan imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısındaki kararını gerekçeli bir şekilde tutanak altına almalıdır. Madde gerekçesinde tutanağın gerekçeli olarak istenilmesinin nedeni, mahkemelerin denetlemelerini kolaylaştırmak olarak açıklanmıştır⁵⁸⁶.

Tutanağın tanımı TTK m.454/3'de yer almasa da tutanak başlıklı TTK m.422'de⁵⁸⁷ tutanağın tanımı yapılmıştır. Öğretide bir görüş, TTK m.422 hükmünün kıyasen imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanabileceğini belirtmektedir⁵⁸⁸.

⁵⁸⁴ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.259.

⁵⁸⁵ TTK m. 434/1: “*Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarî değeriyle orantılı olarak kullanır.*”

⁵⁸⁶ TTK m.454/3 gerekçesi.

⁵⁸⁷ Tutanak Başlıklı TTK m. 422: “*(1) Tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır; aksi hâlde geçersizdir.*

(2) Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur.”

⁵⁸⁸ AKTAŞ, s.222; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140; YILMAZ, s.270 vd.

Tutanak; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına kimlerin katılıp katılmadığı, toplantının usulüne uygun bir biçimde gerçekleşip gerçekleşmediği, kanunun zorunlu tuttuğu durumlarda bakanlık temsilcisinin toplantıya katılıp katılmadığı, alınan karara kimlerin olumsuz oy kullandığı ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hangi toplantı ve karar nisaplarıyla gerçekleştiği gibi önemli konuların tespitini sağlamaktadır⁵⁸⁹. Ayrıca tutanak, hukuki uyuşmazlıklarda delil niteliğine sahiptir⁵⁹⁰. TTK m. 422'deki tutanakla ilgili hükümlerin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu da uygulanmasının faydalı olacağı belirtilmektedir⁵⁹¹. Öğretide, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun aldığı olumlu kararlarda da tutanak oluşturulması gerektiği ve TTK m.454/3 hükmü ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararlarında tutanak oluşturulmayacağına anlaşılmadığı açıklanmıştır⁵⁹². Kanaatimizce de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onama kararlarına ilişkin oluşturulan tutanak, bir uyuşmazlık meydana gelmesi durumunda, ispat açısından önem arz edecektir. Bu sebeple imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onama kararlarının da tutanağa bağlanması faydalı olacaktır.

TTK m. 454/3 hükmünde, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa kararın gerekçeli bir tutanakla belirtilmesinin zorunlu tutulması öğretide eleştirilmektedir⁵⁹³. Öğretide, genel kurul kararına olumsuz oy veren pay sahipleri için gerekçe aranmazken, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumsuz oy veren pay sahiplerinden gerekçe istenmesini çelişkili ve gereksiz bulunmaktadır. Öğreti, gerekçe oluşturulmasının iptal davası açılmasını zorlaştıracakını belirtmiştir⁵⁹⁴. Kanaatimizce de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumlu oylar için gerekçe istenmezken, olumsuz oyların gerekçeye bağlanması çelişkili bir duruma yol açmaktadır. Ayrıca mahkeme, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları aleyhine açılan iptal davasında tutanakta yer alan gerekçeye dayanarak, bu gerekçe doğrultusunda karar vermeyecektir. Tutanaktaki gerekçe, lüzum görüldüğü durumlarda mahkemede açıklanıp değerlendirilebilir. Ancak, ihlali değerlendirme ve araştırma yükümlülüğü

⁵⁸⁹ BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü, Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu, Ankara 2019, s.39; YILMAZ, s.272.

⁵⁹⁰ NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140.

⁵⁹¹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140; YILMAZ, s.271.

⁵⁹² TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140; AKTAŞ, s.223; YILMAZ, s.272.

⁵⁹³ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.139; AKTAŞ, s.224; YILMAZ, s.272.

⁵⁹⁴ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140; AKTAŞ, s.224; YILMAZ, s.273.

mahkemededir. Mahkemenin denetimini kolaylaştırmak amacıyla mahkemenin yükümlülüğünde olan bir durumun, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna bırakılması isabetli değildir⁵⁹⁵. Kaldı ki, birden çok ve birbirinden farklı gerekçelere sahip imtiyazlı pay sahibinin olumsuz oy kullanması durumunda, ortak bir gerekçe oluşturmak zor olabilecektir⁵⁹⁶. Bu sebeplerle kanunda yer alan gerekçe zorunluluğunun kaldırılmasının ve sadece muhalefetin tutanağa geçirilmesinin daha uygun olacağı kanaatindeyiz.

TTK m.454/3’de, tutanağın düzenlenmemesi veya beraberindeki bazı işlemlerin yapılmamasının yaptırımı, ağır koşullara bağlanmıştır. Yönetim kuruluna, tutanakla beraber genel kurul kararına olumsuz oy veren en az sayıda nisabı oluşturan pay sahiplerinin imzalarının yer aldığı liste ve TTK m.454/8’e göre açılacak iptal davası için ortak bir tebligat adresi verilmesi gerekmektedir. Tutanak ve verilen bilgiler, tescil edilmekte, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanı yapılmaktadır. İlgili evraklar, yönetim kuruluna on gün gün içinde teslim edilmek zorundadır. Tutanak, tutanak teslim süresi, imzalı liste, ortak tebligat adresi, tutanağın tescil ve ilanında TTK m.454/3’deki şartlara uyulmamasının yaptırımı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının alınmamış sayılmasıdır (TTK m.454/3). Kanunda, ortak adres göstermemenin, tutanağın ve gerekli bilgi belgelerinin tescil ve ilan ettirilmemesinin yaptırımının, özel kurul kararının alınmamış sayılması olarak düzenlenmesi, ağır bir yaptırım olarak değerlendirilmiştir⁵⁹⁷.

TTK m. 454/3 hükmünde düzenlenen bir diğer husus, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin ortak tebligat adresi oluşturma yükümlülüğüdür. Ortak tebligat adresi, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin, TTK m.454/8 gereği açılacak iptal davası için geçerli olmak üzere, yönetim kuruluna teslim ettikleri müşterek tebligat adresidir. Ortak tebligat adresinin öngörülme amacı, TTK m. 454/7’ye göre açılacak iptal davasının davalılara tebliğ edilmesini kolaylaştırmaktır⁵⁹⁸. TTK m. 454/3’de yer alan ortak tebligat adresi gösterme zorunluluğu, öğretime eleştirilmektedir⁵⁹⁹. Moroğlu ve Kendigelen, ortak adres gösterme zorunluluğunu anlamsız ve iptal davası açılmasını

⁵⁹⁵ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140.

⁵⁹⁶ YILMAZ, s.273.

⁵⁹⁷ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.259; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.356; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.139; AKTAŞ, s.228; ERTEN, s.418; UYSAL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.2518.

⁵⁹⁸ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258.

⁵⁹⁹ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.356; YILMAZ, s.275; AKTAŞ, s.223.

zorlaştırıcı bir düzenleme olarak değerlendirmektedir⁶⁰⁰. Bu görüş, olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin ortak adreste anlaşmalarının doğru olmayacağını, ortak adres gösterilmemesinin yaptırımının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının alınmamış sayılması olmasının ağır bir yaptırım olduğunu, şirketin dava açacağı pay sahiplerinin adreslerini kolayca tespit edebileceğini, vurgulamıştır⁶⁰¹. Nomer Ertan, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerinin her birinin adresinin tutanağa yazılmasının çok daha isabetli bir uygulama olacağını savunmaktadır⁶⁰². Kanaatimizce, olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahipleri için ortak tebligat adresi kararlaştırması oldukça zordur ve dava açma sürecini uzatabilecek bir uygulamadır. Ayrıca imtiyazlı pay sahiplerine böyle bir yükümlülük yüklenmesi de isabetli olmamıştır⁶⁰³. Bu sebeplerle, ortak adres gösterme zorunluluğunun kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Nomer Ertan'ın görüşüne katılıyoruz ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerinin her birinin adresinin tutanağa yazılmasına yönelik kanunda bir düzenleme yapılmasının faydalı olabileceği kanaatindeyiz. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerinin, her birinin adresinin tutanağa yazılması çok daha pratik bir çözüm olacaktır.

TTK m. 454/3 hükmünün lafzından⁶⁰⁴ imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumsuz oy verenlere ilişkin listeyle ortak tebligat adresinin tutanak içeriğinde yer almayıp, ayrıca tutanak ile birlikte yönetim kuruluna teslim edileceği anlaşılmaktadır. Moroğlu, imzaların tutanakta yer almasının çok daha kolay ve hukuk güvenliği açısından daha isabetli bir yöntem olduğunu açıklamıştır⁶⁰⁵.

TTK m. 454/3 hükmüne göre, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin imzalarını içeren bir liste oluşturulmalıdır. Ancak, kendilerine karşı dava açılmasını istemeyen imtiyazlı pay sahipleri imza atmaktan kaçınabilirler. İlgili imtiyazlı pay sahiplerinin imza atmamaları durumunda ne yapılması gerektiği kanunda düzenlenmemiştir. Öğretide bu belirsizliğe çözüm olarak, bakanlık

⁶⁰⁰ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s.258; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.357.

⁶⁰¹ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s. 258.

⁶⁰² NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.140.

⁶⁰³ Benzer görüşler için bkz. YILMAZ, s.275; AKTAŞ, s.223.

⁶⁰⁴ TTK m. 454/3: “ ...İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir. Tutanakın on gün içinde şirket yönetim kuruluna teslimi zorunludur. Tutanakla birlikte, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy verenlerin, en az nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren liste ile bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü gereği açılacak dava için geçerli olmak üzere ortak bir tebligat adresi de yönetim kuruluna verilir...”

⁶⁰⁵ MOROĞLU, Değerlendirme ve Öneriler, s. 258.

temsilcisinin yer aldığı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında bakanlık temsilcisi ile başkanın, bakanlık temsilcisinin yer almadığı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında ise başkanlık divanının beyanının yeterli kabul edilmesinin uygun olacağı ileri sürülmüştür⁶⁰⁶.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda hazırlanan tutanak, liste ve ortak tebligat adresi ile ilgili verilen bilgiler, tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir. TTK m.454/3’de ilgili evrakların, yönetim kuruluna teslimi için on günlük süre öngörülse de tescil ve ilan bakımından bir süre öngörülmemiştir. Bu nedenle bu hususta, öğretide çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Öğretide bir görüş, yönetim kuruluna teslim için öngörülen on günlük sürenin tescil ve ilan bakımından da uygulanması gerektiği savunulmaktadır⁶⁰⁷. Bu görüş, kanun koyucunun genel kurul kararlarının askıda kalmasını engellemeyi amaçladığına ve sürecin sürüncemede kalmamasının faydalı olacağına dayanmaktadır. Öğretide, bu konudaki bir diğer görüş⁶⁰⁸ ise TTK m. 422/2’nin⁶⁰⁹ uygulanarak yönetim kurulunun ilgili tutanağı derhal ticaret sicil memurluğunda tescil ettirmesidir. Başka bir görüş ise tescil ve ilanın on günlük sürede veya hemen yapılması arasında çok fazla süre farkı olmaması nedeniyle her iki yolun da tercih edilebileceğini, iki görüş arasında çok önemli bir fark olmadığını ifade etmektedir⁶¹⁰.

Kanaatimizce kanunda bu hususta açık bir düzenleme yapılması belirsizliğin giderilmesi açısından faydalı olacaktır. Mevcut durumda tutanak başlıklı TTK m. 422 hükmünün kıyasen uygulanmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

3.5.2.4. Bakanlık Temsilcisinin Bulundurulması

ETTK’da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında bakanlık temsilcisinin bulundurulmasına ilişkin herhangi bir düzenleme yer almamaktaydı⁶¹¹. TTK m.454/6’da,

⁶⁰⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.804.

⁶⁰⁷ AKAD, s.67.

⁶⁰⁸ AKTAŞ, s.227.

⁶⁰⁹ TTK m.422/2: “Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur.”

⁶¹⁰ ERTEN, s.418.

⁶¹¹ ETTK döneminde, Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Komiserleri Hakkında Yönetmelik (RG., 7.8.1996/22720) m. 8’e göre imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantısında hükümet komiseri (Bakanlık temsilcisi) bulundurulması zorunluluğu bulunmaktadır. İlgili yönetmelik maddesi doğrultusunda öğretideki çoğunluk görüş, imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantısında bakanlık temsilcisi bulunması gerektiğini savunmuştur.(ERİŞ,

imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına bakanlık temsilcisinin de katılacağı ve bakanlık temsilcisinin de toplantı tutanağını imzalayacağı hüküm altına alınmıştır. TTK m.454/6 hükmü, bakanlık temsilcisinin toplantıda hazır bulunmasına ilişkin çerçeveyi TTK m. 407/3⁶¹² amir hükmü ile çizmiştir. TTK m. 407/3 amir hükmü gereğince bakanlık temsilcisi görevlendirilmesine ilişkin usul, esas ve içeriğin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda hangi durumlarda bakanlık temsilcisinin bulunacağı, A.Ş. GKTY. m.32'e göre belirlenecektir.

A.Ş. GKTY. m.32/1⁶¹³, sermaye artırımı, sermaye azaltımı, ... kayıtlı sermaye sistemine geçiş ve kayıtlı sermaye tavanının artırımı ile ilgili olan bazı genel kurul toplantılarında bakanlık temsilcisi bulundurmanın zorunlu olduğunu açıklamıştır. İlgili yönetmelik m.32/1-ç'de *“Yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında”* bakanlık temsilcisi bulundurmanın zorunlu olduğu belirtilmiştir. A.Ş. GKTY. m.32/2'de⁶¹⁴ ise, birinci fıkrada sayılanlar hariç genel kurul toplantılarında, imtiyazlı pay sahibi özel kurul toplantılarında, bakanlık temsilcisi bulundurmanın zorunlu olmadığı açıklanmıştır. Ayrıca A.Ş. GKTY. m.32/3'e göre, genel kurul toplantısına çağrı yapanların veya gerekçesi açıklanarak sermayenin en az onda birini oluşturan pay sahiplerinin talebi halinde, şirketteki görevlendirme makamı kabulü ile bakanlık temsilcisi görevlendirilmesi yapılabilmektedir.

Ayrıcalıklı Pay Senetleri II, s.208; İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.190; ÇEKER, Oy Hakkı, s.87; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.56)

⁶¹² TTK m.407/3: *“...Şirketlerin genel kurul toplantılarında Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır.”*

⁶¹³ A.Ş. GKTY. Bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu başlıklı m.32/ 1, *“Aşağıda sayılan genel kurul toplantılarında ve bunların ertelenmesi halinde yapılacak ikinci toplantılarda Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunludur:*

a) Kuruluş ve esas sözleşme değişikliği işlemleri Bakanlık iznine tabi olan şirketlerin bütün genel kurul toplantılarında, diğer şirketlerde ise gündeminde, sermayenin artırılması veya azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi ve kayıtlı sermaye sisteminden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının artırılması veya faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliği ile birleşme, bölünme veya tür değişikliği konuları bulunan genel kurul toplantılarında.

b) Genel kurula elektronik ortamda katılım sistemini uygulayan şirketlerin genel kurul toplantılarında.

c) Yurt dışında yapılacak bütün genel kurul toplantılarında.

ç) Yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantılarında.”

⁶¹⁴ A.Ş. GKTY. m.32/2, *“Birinci fıkrada sayılanların dışındaki genel kurul toplantılarında, kuruluş ve esas sözleşme değişikliği işlemleri Bakanlık iznine tabi olan şirketler hariç olmak üzere tek pay sahipli şirketlerin genel kurul toplantılarında ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurullarında Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu değildir. Ancak genel kurulu toplantıya çağırılanların talep etmeleri ve bu taleplerin görevlendirme makamınca uygun görülmesi halinde Bakanlık temsilcisi görevlendirilir.”*

Öğretide bakanlık temsilcisi bulunması gereken imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantıları konusunda farklı görüşler mevcuttur. Öğretide bir görüş, A.Ş. GKTY. m.32/2’de yer alan, diğer genel kurul toplantılarının içinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da olduğunu ve bu sebeple “*Genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisi bulunmasının zorunlu olduğu durumlarda*” yer alan bakanlık temsilcisinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında da yer alması gerektiğini ifade etmektedir⁶¹⁵. Diğer bir görüş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında bakanlık temsilcisi bulundurulmasının zorunlu ve ihtiyari olmak üzere iki hâli olduğunu; yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında bakanlık temsilcisi bulundurmanın zorunlu olduğunu, genel kurulu toplantıya çağırılanların talep etmeleri ve bu taleplerin görevlendirme makamınca uygun görülmesi durumunda bakanlık temsilcisi bulundurmanın ise ihtiyari olduğunu savunmuştur⁶¹⁶.

Öğretideki bir diğer görüş, TTK m.454/6’de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda bakanlık temsilcisi bulundurulacağı ve toplantı tutanağını bakanlık temsilcisinin imzalayacağı düzenlenmişken; A.Ş. GKTY. m.32 hükmünün, yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantıları (A.Ş. GKTY. m.32/1) hariç imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında bakanlık temsilcisi bulunmasını ihtiyari bir biçimde düzenlenmesini (A.Ş. GKTY. m.32/2), normlar hiyerarşisine aykırı olması nedeniyle eleştirmiştir⁶¹⁷. Bu görüşe göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında bakanlık temsilcisinin yer almaması veya bakanlık temsilcisinin özel kurul toplantısına katılsa da tutanağı imzalamaması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda alınan karar geçersiz olacaktır⁶¹⁸. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına bakanlık temsilcisinin katılmaması durumunda alınan kararın yok hükmünde olduğu belirtilirken, bakanlık temsilcisinin özel kurul toplantısına katılsa da tutanağı imzalamaması veya toplantıdan ayrılması durumunda alınan kararın şirket ve pay sahiplerinin çıkarları gözetilerek butlanla sakat olacağı belirtilmiştir⁶¹⁹. Butlan yaptırımına tâbi kararın, bakanlık temsilcisinin tutanağı imzalaması ile geçerli hale gelmesi zaman tasarrufu açısından makul bir çözümdür⁶²⁰.

⁶¹⁵ PULAŞLI, Şerh III, s.1839; AKAD, s.69.

⁶¹⁶ NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.141; YILMAZ, s.259; AKTAŞ, s. 215 vd.

⁶¹⁷ ERTEN, s.434; OKUCU TAFTALI, s.185.

⁶¹⁸ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.88; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.56.

⁶¹⁹ BAHTİYAR, Genel Kurul Toplantı Tutanağı, s. 62; ERTEN, s.435.

⁶²⁰ BAHTİYAR, Genel Kurul Toplantı Tutanağı, s.63.

Öğretide başka bir görüş ise TTK m.333 hükmünde⁶²¹ yer alan şirketlerde yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında, bakanlık temsilcisi bulunmasının zorunlu olduğunu bu sebeple A.Ş. GKTY. m.32 hükmünün kanuna aykırı olduğunu ve hükmün “*TTK m. 333 hükmünde belirlenenler dışında yer alan şirketler için sadece yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında Bakanlık temsilcisinin hazır bulunması zorunludur*” şeklinde düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır⁶²².

Kanaatimizce, A.Ş. GKTY. m.32 hükmünün, TTK m.333 hükmüne aykırılığı söz konusu değildir. Öğretideki, yönetmelikteki düzenleme ile kanundaki düzenlemenin farklı ve zıt olması nedeniyle A.Ş. GKTY. m.32 hükmünün, normlar hiyerarşisine aykırı olduğunu savunan görüşe katılmamaktayız. Çünkü, TTK m.454/6’da, TTK m.407/3 amir hükmü çerçevesinde bakanlık temsilcisinin imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında bulunacağı hükme bağlanmıştır. TTK m.407/3 amir hükmünde, TTK m. 333 hükmü gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında bakanlık temsilcisi bulunması gerektiği ifade edilmektedir. TTK m.407/3’de, TTK m. 333 hükmünde yer almayan şirketlerde hangi durumlarda bakanlık temsilcisi görevlendirileceğine ilişkin usul, esas ve içeriğin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir. İlgili yönetmelik A.Ş. GKTY. m.32’de sadece yurt dışında yapılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında bakanlık temsilcisi bulunması zorunlu tutulmaktadır. Ancak ihtiyari olarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırانların talep etmeleri ve bu taleplerin görevlendirme makamınca uygun görülmesi halinde, bakanlık temsilcisi görevlendirilmektedir (A.Ş. GKTY. m.32).

3.5.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanmasını Gerektiren Durumlar

3.5.3.1. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Haklarının İhlali

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulun toplanabilmesi için temel koşul, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilmesidir⁶²³. TTK m.454/1 hükmünde, imtiyazlı

⁶²¹ TTK m. 333: “Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğle, faaliyet alanları belirlenip, ilan edilecek anonim şirketler Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni ile kurulur. Bu şirketlerin esas sözleşme değişiklikleri de aynı Bakanlığın iznine bağlıdır. Bakanlık incelemesi sadece kanunun emredici hükümlerine aykırılık bulunup bulunmadığı yönünden yapılabilir. Bunun dışında hukuki konumu, niteliği ve işletme konusu ne olursa olsun anonim şirketin kuruluşu ve esas sözleşme değişiklikleri herhangi bir makamın iznine bağlanamaz.”

⁶²² ERTEN, s.434.

⁶²³ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.354; ÇELİK, s.280; AKAD, s.31; AKTAŞ, s.112.

payların haklarını ihlal edebilecek kararlar sınırlı bir şekilde sayılmıştır. Bu kararlar; genel kurulda yönetim kuruluna sermaye artırımını konusunda yetki verme kararı, genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararı ve yönetim kurulunun sermaye artırım kararıdır.

İhlal kavramının niteliğini değerlendirmek önemlidir. TTK m.454’de imtiyazlı payların ihlaline ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. TTK m.454, hükümde belirtilen organ kararlarının; imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanmadıkça uygulanmayacağını düzenlemiştir. İhlal; imtiyazların kaldırılması, yeni imtiyazlı paylar oluşturarak mevcut imtiyazlı payların haklarının azaltılması, imtiyazların değiştirilmesi, imtiyazların süreyle sınırlandırılması, mevcut imtiyazlara sağlanan menfaatlere daha fazla payın dahil edilmesi, imtiyazların amacının etkisizleştirilmesi gibi farklı şekillerde gerçekleşebilir⁶²⁴.

İsv.BK m.654’te imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının alınması gereken kararlar, imtiyazların değiştirilmesi, imtiyazların tamamen ortadan kaldırılması veya mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının önüne geçecek şekilde yeni imtiyazların çıkarılmasına ilişkin esas sözleşme değişikliği kararları olarak açıklanmıştır. Akad, İsvBK’da “değiştirilmesi” şeklinde makro bir ifadenin “ihlal” kavramı yerine tercih edildiğini ve İsvBK’nun özel kurulun onayına tabi kararları geniş yorumladığını vurgulamıştır⁶²⁵. Aktaş ise, İsvBK m. 654’teki, “beeintraechtigten” ifadesinin, “ihlal” anlamına geldiğini, değiştirilmesi şeklinde geniş bir kavramın kullanılmadığını ifade etmiştir⁶²⁶.

İsvBK m. 654/2 , şirkette yeni çıkarılan imtiyazlı payların mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi durumunda özel kurulun toplanacağını belirtmiştir. İsvBK m. 654/3’de ise, esas sözleşme ile imtiyazların sınırlandırılması veya kaldırılması halinde özel kurul onayının aranacağına hükmetmiştir.

Alm.POK m. 179/3, TTK m. 454/1’den farklı olarak ihlalin bir pay grubu aleyhine yapılacak olumsuz bir değişiklikle meydana geleceğini düzenlemiştir. TTK’da açıkça bu ifade yer almasa da ihlalin, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını olumsuz

⁶²⁴ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.122; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.804;

ASLAN, s.81.

⁶²⁵ AKAD, s.33.

⁶²⁶ AKTAŞ, s.113.

etkileyecek bir değişiklikle meydana geleceği kuşkusuz bir şekilde ortadadır. Alman öğretisinde ihlalin, doğrudan olduğu savunulmaktadır⁶²⁷.

İhlal, doğrudan olabileceği gibi dolaylı olarak da gerçekleşebilir. Doğrudan ihlal, imtiyazlı pay sahiplerini imtiyazların kaldırılması veya sınırlandırılması şeklinde doğrudan etkilemesiyle ortaya çıkarken; dolaylı ihlal, esas sözleşmede yapılan değişikliklerin imtiyazlı pay sahiplerini dolaylı etkilemesiyle ortaya çıkmaktadır⁶²⁸.

Doğrudan ihlalin, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını ihlal ettiği ve bu ihlal durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının alınması gerektiği hususunda şüphe bulunmamaktadır⁶²⁹. Dolaylı ihlalde, her zaman özel kurul onayı alınmasına gerek yoktur⁶³⁰. Her dolaylı ihlalde özel kurul kararı alınması, genel kurul ve yönetim kurulunu işlevselleştirecek ve şirket menfaatini zedeleyecektir⁶³¹.

Öğretide ihlale ilişkin farklı değerlendirmeler mevcuttur. Yılmaz, öğretide ihlal değerlendirmesinde yapılan dolaylı veya doğrudan ihlal ayrımından ziyade, “*esas sözleşme değişikliği kararlarının niteliğine göre*” ihlalin sınıflandırılması gerektiğini savunmaktadır. Yazar, ihlalin imtiyazı doğrudan ilgilendiren esas sözleşme hükmü değişikliği yoluyla veya esas sözleşmede imtiyaz haricinde bir hükmün değişikliği yoluyla gerçekleşebileceğini belirtmektedir. İlk durumda ihlalin kolayca tespit edilebildiğini, ancak esas sözleşmede imtiyaz haricinde bir hükmün değişikliği durumunda somut olaya göre ihlal değerlendirmesi yapılması gerektiğini ifade etmektedir⁶³². Öğretide başka bir görüşe göre, ihlal sürekli olmalıdır, geçici bir ihlal durumunda TTK m. 454 hükmüne göre hareket edilmesine gerek olmamalıdır⁶³³.

Kanun koyucunun TTK m.454’de temel amacı, anonim şirketlerde menfaat dengesini gözeterek imtiyazlı payları korumaktır. TTK m.454/1’de hangi durumların ihlal niteliği taşıyabileceği açıklanmıştır. Mevcut imtiyazlı paylara tanınan hakların

⁶²⁷ SPİNDLER /STİLZ, s.188.

⁶²⁸ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, 243; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.438; AKAD, s.34; AKTAŞ, s.114.

⁶²⁹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.122; AKAD, s.36; AKTAŞ, s.116.

⁶³⁰ BİÇER, Levent/AKTAŞ ERTAN, Betül, Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Dolaylı Olarak İhlal Edilmesine İlişkin Bazı Sorunların Değerlendirilmesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Dergisi, Ocak 2023, C.27, S.1, s.26.

⁶³¹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, 242; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.438; AKAD, s.34.

⁶³² YILMAZ, s.126.

⁶³³ ORUÇ, s.182; AKTAŞ, s.132.

sınırlandırılması veya olumsuz etkileyebilecek imtiyazlı pay çıkartılmasının bu pay sahiplerinin haklarını ihlal edeceğine kuşku yoktur.

İmtiyazlı payların tamamen kaldırılması dışında, imtiyazlı paylar için şartlar oluşturulması, mevcut şartların güçleştirilmesi, imtiyazlara başka pay sahiplerinin de dahil edilmesi şeklindeki uygulamalar, “*imtiyazların sınırlandırılması*” olarak değerlendirilir⁶³⁴. Esas sözleşmeyle, imtiyaz oluşturulurken bu imtiyazın süreye bağlanması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasına gerek yoktur. Ancak imtiyaz tanındıktan sonraki süreçte imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayacak şekilde bir süre kararlaştırılırsa veya daha önce kararlaştırılmış olan süre kaldırılırsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanarak karar alması gerekecektir⁶³⁵. Örneğin, esas sözleşme ile imtiyaz oluşturulurken, bu imtiyazlar beş yıl süre ile sınırlandırılabilir. Bu durumda beşinci senenin sonunda imtiyazlı paylar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanmadan kalkacaktır.

İmtiyazlı payların ihlal edilip edilmediği somut olaya göre değerlendirilmelidir. Somut olayda şekli bir incelemeden ziyade, imtiyazla korunmak istenen menfaat ihlalinin gerçekleşip, gerçekleşmediği incelenmelidir⁶³⁶. Örneğin, değişikliğe rağmen imtiyazlı pay sahiplerinin herhangi bir kaybı olmamışsa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına gerek yoktur⁶³⁷.

TTK m.454/2’de imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya çağırma yetkisinin öncelikle yönetim kurulunda olduğu, yönetim kurulu toplantıya çağırmazsa yetkinin imtiyazlı pay sahiplerine geçeceği belirtilmektedir. Kanunda toplantıya çağrı açıkça düzenlenmesine rağmen ihlal değerlendirme yetkisinin kimde olduğu açıkça belirtilmemiştir. İmtiyazlı payların ihlal değerlendirmesini yapma yetkisinin kimde olduğuna ilişkin öğretide farklı değerlendirmeler mevcuttur. Moroğlu, imtiyazlı payların ihlal edilip edilmediği değerlendirmesini yapma yetkisinin öncelikle yönetim kuruluna ait olduğunu, yönetim kurulu özel kurulu toplantıya çağırmazsa bu hakkın imtiyazlı pay sahiplerine geçtiğini söylemektedir⁶³⁸. Tekinalp, imtiyazlı payların ihlal edilip edilmediği değerlendirmesinin yönetim kuruluna ait olduğunu, ancak kanun koyucunun yönetim kurulunun yetkisini bilinçli veya bilinçli olmayan bir şekilde kötüye kullanma ihtimalini

⁶³⁴ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.123; AKAD, s.35; AKTAŞ, s.117; UYSAL, s.185.

⁶³⁵ AKAD, s.35; ASLAN, s. 81.

⁶³⁶ AKAD, s.36; ORUÇ, s.179; UYSAL, İmtiyazlı Paylar s.190; YILMAZ, s.128.

⁶³⁷ AKAD, s.36; ORUÇ, s.180.

⁶³⁸ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.257.

hesap ederek imtiyazlı pay sahiplerine çağrı yapılması için mahkemeye başvurma hakkı tanındığını ifade etmiştir⁶³⁹.

Dural; öğretide imtiyazlı payların ihlal değerlendirmesinin yönetim kurulu tarafından yapıldığı savunulsa da, TTK m.454/3⁶⁴⁰ hükmünden yola çıkarak ihlal değerlendirmesinin sadece imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna bırakıldığını savunmuştur. Yazar, yönetim kurulunun ihlali değerlendirme yetkisine sahip olması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmadan tescil, ilan işlemlerini yapabileceğini⁶⁴¹ belirtmiştir. Kararın uygulanması nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin ihlali, TTK m.454/2⁶⁴²,de belirtilen süreye uyarak dava etmesinin uygulamada bir anlamı olmadığını vurgulamıştır⁶⁴³.

Uysal, genel kurul tarafından alınan karardan sonra direkt imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna toplantı yapma hakkı verilmesi gerektiğini, imtiyazlı payların ihlal değerlendirmesinin öncelikli olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından yapılmasının daha uygun olduğunu ifade etmiştir⁶⁴⁴.

İmtiyazlı pay sahipleri, yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir. Ancak imtiyazlı pay sahipleri, mahkemeye başvurduğu zaman, ihlali ispat⁶⁴⁵ etmelidir⁶⁴⁶. Mahkeme, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplanabilmesi için gerekli koşulların varlığını araştırmalı ve bu

⁶³⁹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.124.

⁶⁴⁰ TTK m.454/3: “ Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir.”

⁶⁴¹ PULAŞLI, “İmtiyazlı ihlal eden esas sözleşme değişikliklerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı olmadan ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi durumunda imtiyazlı pay sahiplerinin, söz konusu kararın tebliğinden itibaren sekiz gün içinde, sicilin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine dilekçe ile itiraz edebileceğini veya anonim şirketi hasım göstererek söz konusu genel kurul kararının uygulanmasını sağlayan işlemlerin iptalini isteyebileceğini” belirtmiştir. Bkz. PULAŞLI, Şirketler, s.590, Bkz.TTK m.34/1.

⁶⁴² TTK m. 454/2’ya göre, “ Yönetim kurulu, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırır. Aksi hâlde, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir.”

⁶⁴³ DURAL, H.Ali, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu(TTK m.454), Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013, S.2, s.143.

⁶⁴⁴ UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.186; UYSAL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.2514.

⁶⁴⁵ TMK m. 6: “Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür”.

HMK m.190: “ İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir.”

⁶⁴⁶ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.124; BOSTANCIOĞLU, s.26.

doğrultuda hüküm kurmalıdır. Öğretide bir görüşe göre, mahkeme esasa girerek karar verirse, TTK m. 454/7'nin⁶⁴⁷ uygulanabilirliği kalmayacaktır. TTK m. 454/7 hükmü doğrultusunda yönetim kurulu iptal davası açtığında ihlali ispat yükümlülüğü yönetim kurulundadır⁶⁴⁸.

Kanaatimizce, imtiyazlı payların ihlal değerlendirmesini yapma yetkisi yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahiplerindedir. Kanun lafzına göre, öncelikli değerlendirme yetkisi ise yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu, imtiyazlı payların ihlal edildiğine kanaat getirmişse *“en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde”* özel kurulu toplantıya çağırır. Çağrıdan sonra ihlali değerlendirme yetkisi imtiyazlı pay sahiplerine geçer. Çağrı yapılmazsa her imtiyazlı pay sahibi, *“yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlayarak, onbeş gün içinde, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden”* kurulun toplantıya çağrılmasını isteyebilir. İmtiyazlı payların ihlal değerlendirmesi yetkisinin, yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahiplerine bırakılması şirketteki menfaat dengesi ve sistemin işleyişi açısından son derece önemlidir. Kanaatimize göre, TTK'da ihlal kavramının, İsviçre hukukundaki gibi detaylı bir şekilde açıklanarak düzenlenmesi isabetli olacaktır. İsv.BK m.654'teki gibi imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının alınması gereken kararlar, imtiyazların değiştirilmesi, imtiyazların tamamen ortadan kaldırılması veya mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının önüne geçecek şekilde yeni imtiyazların çıkarılması şeklinde TTK'da da düzenlenebilir.

3.5.3.2. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Haklarını İhlal Eden Esas Sözleşme Değişikliği Halleri

3.5.3.2.1. Anonim Şirkette Esas Sermaye Artırımı

Esas sermaye, bir anonim şirketin kuruluşu esnasında ortaklar tarafından taahhüt edilen itibari sermayedir⁶⁴⁹. Esas sermaye, şirketler için belirlenmiş asgari miktarın

---

⁶⁴⁷ Yönetim kurulunun iptal davası açması yetkisi, TTK m. 454/7: *“Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir.”*

⁶⁴⁸ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.124; ORUÇ, s.179; AKTAŞ, s.134.

⁶⁴⁹ DEMİR YEŞİLBAG, Aybuke, Anonim Şirketlerde Esas Sermaye Sistemi Ve Sürdürülebilirliği, Ankara 2023, s.43.

altında olamaz. Esas sermaye, şirket malvarlığının esasını oluşturmakta, nakit ifade edilmekte ve itibari değerli paylara bölünmektedir⁶⁵⁰.

ETTK'da⁶⁵¹ ihlal şartı aranmaksızın her esas sermaye artırımında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı aranması, öğretide eleştiriliyordu⁶⁵². İsv.BK.650 ve İsv. BK.654'e göre, esas sermaye artırımı kararlarında imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilirse imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı aranmaktadır. Benzer düzenleme ile Alm. POK 182/2'de, anonim şirkette birden çok pay grubu mevcutsa, sermaye artırım kararının uygulanabilmesi için her bir pay sahibi grubunun onayı alınmaktadır. TTK m.454/1 ile imtiyazlı payları ihlal eden esas sermaye artırımlarının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tâbi olacağı düzenlenmiştir. Kanaatimizce TTK'daki bu düzenleme yerindedir.

Esas sermaye, çeşitli sebeplerle iç veya dış kaynaklardan artırılabilir. İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında⁶⁵³, şirketin malvarlığında bir artış olmaz⁶⁵⁴. Yalnızca TTK m. 462 doğrultusunda⁶⁵⁵ şirketin malvarlığı içinde yer alan belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları, fonlar ve dağıtılabilir kâr sermayeye dönüştürülerek iç kaynaklardan sermaye artırımını yapılmaktadır⁶⁵⁶.

⁶⁵⁰ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.15; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.1328 vd.

⁶⁵¹ ETTK m. 391: "Esas sermayeye karşılık olan hisse senetlerinin bedelleri tamamen ödenmedikçe, umumi heyet yeni hisse senetleri çıkarmak suretiyle sermayenin artırılmasına karar veremez. Muhtelif imtiyazları haiz mütaaddit nevi hisse senedi sahipleri mevcut olduğu takdirde, umumi heyetin kararından ayrı olarak adı geçen nevilerden her birine ait hisse senedi sahiplerinin de hususi bir toplantı yaparak karar vermeleri şarttır."

⁶⁵² ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.206; MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.78; KARAYALÇIN, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.116; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, s.743; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.32.

⁶⁵³ İç kaynaklardan sermaye artırımını başlıklı TTK m. 462/1'e göre, "Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir."

⁶⁵⁴ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.196; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s. 1383.

⁶⁵⁵ TTK m. 462: "(2) Sermayenin artırılan kısmını, iç kaynaklardan karşılayan tutarın şirket bünyesinde gerçekten varolduğu, onaylanmış yıllık bilanço ve yönetim kurulunun vereceği açık ve yazılı bir beyanla doğrulanır. Bilanço tarihinin üzerinden altı aydan fazla zaman geçmiş olduğu takdirde, yeni bir bilanço çıkarılması ve bunun yönetim kurulu tarafından onaylanmış olması şarttır. (3) Bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması hâlinde, bu fonlar sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamaz. Hem bu fonların sermayeye dönüştürülmesi hem de aynı zamanda ve aynı oranda sermayenin taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılabilir. Artırım genel kurul veya yönetim kurulu kararının ve esas sözleşmenin ilgili maddelerinin değişik şeklinin tescili ile kesinleşir. Tescil ile o anda mevcut pay sahipleri mevcut paylarının sermayeye oranına göre bedelsiz payları kendiliğinden iktisap ederler. Bedelsiz paylar üzerindeki hak kaldırılmaz ve sınırlandırılmaz; bu haktan vazgeçilemez."

⁶⁵⁶ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.487.

İç kaynaklardan yapılan sermaye artırımının imtiyazları ihlal edip etmediği öğretide tartışmalı bir husustur. Öğretideki çoğunluk görüşe göre, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında, şirketteki iç dengeler kural olarak değişmez ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısının yapılmasını gerektiren bir ihlal gerçekleşmez⁶⁵⁷. Bu görüş, iç kaynaklardan sermaye artırımında oluşturulan bedelsiz payların, mevcut payların özelliklerine sahip olması gerektiği, mevcut payların özelliklerini taşımayan bedelsiz payların iptalinin talep edilebileceğini savunmaktadır⁶⁵⁸. Moroğlu, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırım kararlarında TTK m.454'ün uygulanmayacağına yönelik bir kanuni düzenleme yapılması gerektiğini belirtmektedir⁶⁵⁹. Aksi görüş ise, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısının yapılmasını gerektiren bir ihlalin gerçekleşebileceğini savunmaktadır⁶⁶⁰.

Kanaatimizce, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımlarında ihlal gerçekleştiğinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı aranmalıdır. Çünkü, TTK m. 454'te iç kaynaklardan sermaye artırımının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tâbi olmadığına ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Dolayısıyla iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımına ilişkin kararın imtiyaz pay sahipleri haklarını ihlal etmesi durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması ve ilgili kararın imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına sunulması gerekmektedir. Örneğin, oy hakkında imtiyazlı payların mevcut olduğu bir anonim şirkette, iç kaynaklardan sermaye artırımını yapılarak ihraç edilen bedelsiz payların tamamına oy hakkında imtiyaz tanınmayabilir. Bu durumda şirketteki pay sahipleri bedelsiz payları sermayeye katılım oranında doğrudan elde edeceği için mevcut oyda imtiyazlı pay sahiplerinin hakları kısıtlanmış olacaktır⁶⁶¹. Dolayısıyla, iç kaynaklardan sermaye artırımında da, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilebilir.

Dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında (TTK m.456, 457, 458, 459,461) ise üçüncü kişiler veya şirketteki mevcut pay sahipleri anonim şirkete ayni veya nakdi sermaye getirerek, şirket malvarlığı artırılır⁶⁶². Dış kaynaklardan sermaye artırımını,

⁶⁵⁷ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.196; AKAD, s.42; OKUCU TAFTALI, s.147.

⁶⁵⁸ MOROĞLU, Sermaye Artırımı 2018, s.268; BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Ortaklıkta Ayrıcalıklı Pay Sahiplerinin Onay Yetkisi Ve Kayıtlı Sermaye Sistemi, Prof.Dr.Oğuz İmregün'e Armağan, İstanbul 1998, s.142; OKUCU TAFTALI, s.148.

⁶⁵⁹ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.80.

⁶⁶⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.803.

⁶⁶¹ YILMAZ, s.145.

⁶⁶² TÜRKOĞLU UTKU, Ferah, Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye Sistemi, Ankara 2016, s.151 vd.

mevcut payların itibari değerinin yükseltilmesi veya yeni paylar çıkarılması yoluyla yapılmaktadır. Yeni paylar çıkarılmak suretiyle yapılan dış kaynaklardan sermaye artırımında, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilirse, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekecektir. Ancak mevcut payların itibari değerinin yükseltilmesi yoluyla sermaye artırım kararı alınması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısının⁶⁶³ yapılmasına gerek kalmamaktadır. Çünkü, mevcut payların itibari değerinin yükseltilmesi ile gerçekleşen sermaye artırımında pay sahipleri taahhüt ettikleri katılma payları haricinde ek bir yükümlülüğe tâbidir. Mevcut payların itibari değerinin yükseltilmesi yoluyla gerçekleşen sermaye artırımında, TTK m. 421/2a'ya göre⁶⁶⁴ tüm pay sahiplerinin oy birliği aranmaktadır⁶⁶⁵.

TTK m. 461'e göre, şirketteki mevcut pay sahipleri, paylarının sermayeye oranına göre çıkarılacak yeni payları, öncelikli alma hakkına sahiptir. Bu düzenleme ile mevcut pay sahiplerinin, sermaye artırımını öncesindeki durumlarının korunması amaçlanmıştır⁶⁶⁶.

3.5.3.2.2. Anonim Şirkette Esas Sermayenin Azaltılması

Esas sermayenin azaltılması (TTK m. 473-475) farklı şekillerde gerçekleşebilir. Payların itibari değeri düşürülerek veya pay sayısı azaltılarak⁶⁶⁷ esas sermaye azaltılabilir⁶⁶⁸. Açıklayıcı veya basitleştirilmiş sermaye azaltılması ile birlikte eş zamanlı sermaye artırımını yapılabilir⁶⁶⁹.

Esas sermayenin azaltılmasına yönelik genel kurul kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına tâbi olup olmadığına ilişkin öğretide farklı görüşler yer almaktadır. Tekinalp, esas sermaye azaltılmasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun

⁶⁶³ TTK m. 454/4'e göre, esas sözleşme değişikliği kararının alındığı genel kurulda, imtiyazlı pay sahipleri bu karara TTK m. 454/3'te öngörülen nisaba uygun olarak olumlu oy vermişlerse ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısının yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

⁶⁶⁴ TTK m.421/2a'ya göre, *"Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır."*

⁶⁶⁵ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.361; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.468.

⁶⁶⁶ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.144; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.302.

⁶⁶⁷ İki yolla pay sayısı azaltılır: *"1) Payların itfası 2) Birden fazla payın aynı itibari değerdeki yeni payda birleştirilmesidir."* Bkz. ÇAĞLAR, Hayrettin, Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara 2010, s.56.

⁶⁶⁸ ÇAĞLAR, s.21; DEMİR, Koray, Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri: Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması (TTK m. 463-475), İstanbul, 2020, s.107.

⁶⁶⁹ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.245.

onayına gerek olmadığını ifade etmiştir⁶⁷⁰. Aksi görüş ise esas sermayenin azaltılmasına yönelik kararının, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edebileceğini ve ihlal durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının gerekeceğini savunmaktadır⁶⁷¹.

Kanaatimizce, esas sermayenin azaltılmasına yönelik genel kurul kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına tâbi olup olmadığı somut olaya göre değerlendirilmelidir. Esas sermayenin azaltılmasına yönelik genel kurul kararı eğer imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edici nitelikteyse imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekir. Esas sermayenin azaltılmasında kullanılan farklı yöntemlerin değerlendirilmesi, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilip edilmediğinin tespiti açısından önem arz etmektedir. Esas sermayenin azaltılması, şirketteki payların itibar değerinin belli bir oranda düşürülmesi yöntemi ile gerçekleştiğinde eşit işlem ilkesi doğrultusunda tüm payların itibari değeri, söz konusu payların sermayeye katılım oranı aynı kalacak şekilde azaltılacağından imtiyazlı pay sahiplerinin haklarında ihlalin gerçekleşmeyeceğini düşünüyoruz⁶⁷². Diğer bir esas sermayenin azaltılması yöntemi, pay sayısının azaltılmasıdır. Pay sayısının azaltılması yöntemi; bazı payların doğrudan itfa edilmesi veya birden fazla payın aynı itibari değerdeki yeni payda birleştirilmesi şeklinde gerçekleşebilir⁶⁷³. Payların itfa edilmesi yöntemiyle gerçekleşen esas sermayenin azaltılmasında, paylara bağlı olan pay sahipliği hakları da ortadan kalkmaktadır. Bu nedenle payların itfa edilmesi yöntemiyle gerçekleşen esas sermayenin azaltılmasında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir durum gerçekleşebilir. Birden fazla payın aynı itibari değerdeki yeni payda birleştirilmesi yöntemiyle gerçekleşen esas sermayenin azaltılmasında ise birden fazla payın aynı itibari değerdeki yeni payda birleştirilmesi nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir durum gerçekleşebilir. İhlalin gerçekleştiği bu durumlarda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı aranmaktadır.

---

⁶⁷⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s.1419; CENKÇİ, Esra, Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi, İstanbul 2015, s.299.

⁶⁷¹ BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.376 vd.; ÇAĞLAR, s.78; AKTAŞ, s.151; BİLGEÇ, Oy İmtiyaz, s.247.

⁶⁷² Benzer görüşler için bkz. AKAD, s.44; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.247.

⁶⁷³ PULAŞLI, Şerh III, s.2591; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.376.

3.5.3.2.3. Anonim Şirkette Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme

Anonim şirkette birleşme, iki veya daha fazla şirketin, hukuki bir işlemle tek bir şirket haline gelmesi ile gerçekleşen bir hukuki işlemdir⁶⁷⁴. TTK m.136'da anonim şirketlerde birleşmenin; şirketlerin yeni bir şirkette bir araya gelmesi veya şirketlerden birinin diğerini devralması yoluyla gerçekleşebileceği belirtilmektedir. Yeni bir şirket içinde bir araya gelerek birleşme yönteminde, birleşmeye katılan şirketler mevcut tüzel kişiliklerini sonlandırıp yeni bir şirket meydana getirmektedir⁶⁷⁵. Bu birleşme yönteminde birleşmede yer alan şirketler, anlaşma yoluyla, belirli bir değişim oranı doğrultusunda devralan şirkette pay sahibi olmaktadır⁶⁷⁶. Bu durum imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlaline neden olduğu için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı gerekecektir⁶⁷⁷.

Devralma yoluyla şirket birleşmesi, en az bir ticaret şirketinin diğer şirket veya şirketleri devralması yoluyla gerçekleşmektedir⁶⁷⁸. Bu birleşme yönteminde, esas sözleşme değişikliği gereklidir. Çünkü, devralan şirketin, genel kurulda sermaye artırımına giderek devrolunan şirket ortaklarının iktisap edebileceği yeni paylar oluşturması gerekmektedir (TTK m. 142).

Ancak devrolunan şirketler bakımından genel kurulda alınan birleşme kararının hukuki niteliği öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüş⁶⁷⁹, genel kurulda alınan birleşme kararının devrolunan şirketler için esas sözleşme değişikliği olarak değerlendirilemeyeceğini ifade etmektedir. Öğretideki diğer görüş ise birleşme kararını hem devralan hem de devrolunan şirket için esas sözleşme değişikliği olarak değerlendirmektedir⁶⁸⁰. Genel kurulda alınan birleşme kararının devrolunan şirketler için esas sözleşme değişikliği olarak değerlendirilemeyeceğini belirten ilk görüş, devrolunan şirkette birleşme kararı için imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararının aranmaması gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşü savunan yazarlar, TTK m. 140/4⁶⁸¹, TTK m.

⁶⁷⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.141.

⁶⁷⁵ YASAMAN, Birleşme, s.697; PULAŞLI, Şirketler, s.70; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.142; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.256.

⁶⁷⁶ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I s.145; YASAMAN, Hamdi, Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri, Bilgi Toplumunda Ünal Tekinalp'e Armağan, C. 1, İstanbul 2003, s.697; PULAŞLI, Şirketler, s.130; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.256.

⁶⁷⁷ POROY/ TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.126; PULAŞLI, Şirketler, s.130; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.256; COŞTAN, Hülya, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Birleşme, Bölünme Ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması", BATİDER 2008, C.24, S.3, s.410.

⁶⁷⁸ PULAŞLI, Şirketler, s.128.

⁶⁷⁹ AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.454.

⁶⁸⁰ COŞTAN, Özel Hak Sahipleri, 72; AKTAŞ, s.155; YILMAZ, s.186.

⁶⁸¹ TTK m. 140/4: "Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı imtiyaz hakları karşılığında, devralan şirkette eş değerde haklar veya uygun bir karşılık verilir."

191⁶⁸², TTK m. 192⁶⁸³ hükümlerinin imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını koruduğunu ifade etmektedir⁶⁸⁴. Bu sebeple bu görüşü savunan yazarlar, hem devralan hem de devreden şirketlerde birleşme kararı alınırken imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına gerek olmadığını belirtmektedir⁶⁸⁵. Ancak öğretide, birleşme kararını hem devralan hem de devrolunan şirket için esas sözleşme değişikliği olarak değerlendiren yazarlar, devralan şirkette birleşme kararı için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının gerektiğini savunmaktadır⁶⁸⁶.

Kanaatimizce, somut olaya bakılarak birleşme kararı ile hem devrolunan şirketteki hem de devralan şirketteki imtiyazlı payların ihlal edilip edilmediği değerlendirilmeli, ihlal varsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının alınması gerekmektedir. Genel kurulda alınan birleşme kararının devralan ve devrolunan şirket açısından esas sözleşme değişikliği niteliğinde olduğu kanaatindeyiz. Çünkü şirket birleşmesi, birleşmeye katılan şirketlerin yapısını etkileyecek bir işlemdir.

Şirket birleşmelerinde imtiyazlı payların ne şekilde dikkate alınması gerektiğine yönelik kanunda bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak TTK m. 146/1c'de⁶⁸⁷, devralan şirketin birleşme sözleşmesinin içeriğinde imtiyazlı pay sahiplerine tanınan haklarının yer alması gerektiği açıklanmıştır. Devralan şirkette, devrolunan şirketteki imtiyazlı pay sahiplerine imtiyaz tanınabilmesi için TTK m.421 gereğince⁶⁸⁸ ağırlaştırılmış nisaplara göre karar alınması gerekmektedir. TTK m.140/4, *“Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı imtiyaz hakları karşılığında, devralan şirkette eş değerde haklar veya uygun bir karşılık verilir.”* hükmü ile devralma yoluyla şirket birleşmelerinde imtiyazların, aynı edim veya nakdi ödeme şeklinde karşılığının sağlanacağı

⁶⁸² TTK m. 191/1: *“...Birleşmede, bölünmede ve tür değiştirmede ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının gereğince korunmamış veya ayrılma karşılığının uygun belirlenmemiş olması hâlinde, her ortak, birleşme, bölünme veya tür değiştirme kararının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde, söz konusu işlemlere katılan şirketlerden birinin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden, uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını isteyebilir. Denkleştirme akçesinin belirlenmesinde 140 ıncı maddenin ikinci fıkrası uygulanmaz...”*

⁶⁸³ TTK m. 192/1: *“...134 ilâ 190 ıncı maddelerin ihlali hâlinde, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden başlar...”*

⁶⁸⁴ YASAMAN, Birleşme, s.421; COŞTAN, Özel Hak Sahipleri, 72.

⁶⁸⁵ ERTEN, s.376.

⁶⁸⁶ YASAMAN, Birleşme, s.421; COŞTAN, Özel Hak Sahipleri, s.411.

⁶⁸⁷ Birleşme sözleşmesinin içeriği başlıklı TTKm.146: *“Birleşme sözleşmesinin;... c) Devralan şirketin, imtiyazlı ve oydan yoksun payların sahipleriyle intifa senedi sahiplerine tanıdığı hakları, içermesi zorunludur.”*

⁶⁸⁸ TTK m.421/3: *“Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır: ...b) İmtiyazlı pay oluşturulması...”*

belirtilmiştir⁶⁸⁹. Madde gerekçesinde de devralan şirkette eşdeğerde haklar sağlanamazsa bu hakların karşılığının verileceği vurgulanmıştır⁶⁹⁰. Bilgeç, eş değer haktan kastedilenin devralan şirkette aynı imtiyazların sağlaması olduğunu açıklamıştır⁶⁹¹. Dolayısıyla birleşmede, devrolunan şirketteki pay sahiplerinin imtiyazları, birleşilen şirketteki paylarına aynı kapsam ve nitelikte yansıtılamazsa imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilmiş olacaktır.

Anonim şirkette bölünme, şirketlerin aktif ve pasifine dahil malvarlıklarını tamamen veya kısmen ayırarak tasfiyesiz ve kısmi halefiyet yoluyla başka şirketlere devredilmesidir⁶⁹². Böylece bölünen şirketteki pay sahipleri, devralan şirket paylarını kendiliğinden iktisap ederler (TTK m.159-160⁶⁹³). Anonim şirkette bölünme, tam bölünme⁶⁹⁴ ve kısmi bölünme⁶⁹⁵ olarak iki şekilde gerçekleşebilir. Tam bölünmede bölünen şirketin malvarlığının tamamı bölümlere ayrılarak başka şirkete devredilmektedir. Bu suretle tam bölünen şirket, tasfiyesiz bir şekilde varlığını sonlandırmaktadır. Kısmi bölünmede ise bölünen şirket sona ermez, malvarlığının sadece bir kısmını en az bir şirkete devretmektedir. Bu türde, devrolunan malvarlığı karşılığında devralan şirketin pay ve haklarını ya bölünen şirketin ortakları ya da bölünen şirketin kendisi iktisap eder. Tam bölünme ile kurulan yeni şirketin esas sözleşmesinde imtiyazlı paylar düzenlenmelidir. Kısmi bölünmede ise devralan şirkette imtiyazlı pay çıkarılabilmesi için TTK m.421⁶⁹⁶ hükmündeki ağırlaştırılmış nisaplara göre karar alınmalı ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına sunulmalıdır⁶⁹⁷.

⁶⁸⁹ COŞTAN, Özel Hak Sahipleri, s.411; ÖNDER YEŞİLTEPE, Salih, Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma Ve Satma Hakları, 2.B., Ankara 2015, s.157.

⁶⁹⁰ Bkz. TTK m.140/4 gerekçesi.

⁶⁹¹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.256.

⁶⁹² Bkz. TTK.m.159 gerekçesi.

⁶⁹³ Geçerli bölünmeler başlıklı TTK m.160: “ Sermaye şirketleri ve kooperatifler sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilirler.”

⁶⁹⁴ TTK m.159/1a: “Tam bölünmede, şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.”

⁶⁹⁵ TTK m.159/1b: “Kısmi bölünmede, bir şirketin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.”

⁶⁹⁶ TTK m.421/3: “ Aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır: ...b) İmtiyazlı pay oluşturulması...”

⁶⁹⁷ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.257; COŞTAN, Birleşme, Bölünme Ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması, s.420; AKAD, s.44.

TTK m.161/1'de⁶⁹⁸, şirketin bölünmesi durumunda şirketteki hakların, payların TTK m.140'a göre korunacağına hükmedilmesi sebebiyle birleşmede olduğu gibi imtiyazlı paylara ilişkin TTK m.140/4 hükmü, bölünmede de uygulanmaktadır. Devrolunan şirkette mevcut bulunan paylara bağlı imtiyaz hakları karşılığında, yeni şirkette eş değerde haklar veya uygun bir karşılık sağlanmalıdır. Bu pay sahiplerine, yeni şirkette imtiyazlı paylar oluşturulmadığında TTK m.140/4 gereğince ayni edim veya nakdi ödeme şeklinde imtiyazlı paylarının karşılığı verilmelidir. Bölünmeye katılan şirketlerdeki pay sahiplerinin hakları ihlal edildiğinde ise TTK m. 191 veya TTK m. 192'ye göre dava hakları saklıdır. Pay sahipleri, asliye ticaret mahkemesinden şirketteki haklarının incelenerek denkleştirme akçesinin saptanmasını (TTK m. 191) veya ilgili bölünme kararının iptalini (TTK m. 192) talep edebilir. Dolayısıyla, öğretide imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının şirket birleşmelerinde aranıp aranmayacağına yönelik tartışmalar bölünmede de geçerlidir⁶⁹⁹.

Bir şirketin hukuki şeklini değiştirmesi ise tür değiştirmedir. (TTK m. 180) Bu kapsamda, dönüştürülen şirket eskisinin devamı sayılmaktadır. Birleşme ve bölünmede olduğu gibi tür değiştirmede de pay sahiplerinin haklarının korunması ilkesi geçerlidir. Dolayısıyla anonim şirkette tür değiştirmede⁷⁰⁰, TTK m. 191 veya TTK m. 192'ye göre imtiyaz haklarının ihlali nedeniyle pay sahiplerinin dava hakkı saklıdır. TTK m.183, tür değiştirmede pay sahiplerinin haklarını korumak için özel olarak düzenlenmiş bir hükümdür⁷⁰¹. Bu hüküm gereğince tür değiştirme sürecinde şirketteki pay sahiplerinin, hakları korunacaktır. TTK m. 183/2'de imtiyazlı pay sahiplerine, imtiyazlı paylarını karşılayan aynı değere sahip paylar ya da imtiyazlı pay değerini karşılayan uygun bir

⁶⁹⁸ Şirket paylarının ve haklarının korunması başlıklı TTK m. 161:

“ (1) Tam ve kısmi bölünmede şirket payları ve hakları 140 ıncı madde uyarınca korunur.

(2) Devreden şirketin ortaklarına;

a) Bölünmeye katılan tüm şirketlerde, mevcut payları oranında şirket payları veya

b) Bölünmeye katılan bazı veya tüm şirketlerde, mevcut paylarının oranına göre değişik oranda şirket payları, tahsis edilebilir. (a) bendindeki bölünme oranların korunduğu, (b) bendindeki bölünme ise oranların korunmadığı bölünmedir. ”

⁶⁹⁹ Bölünmede, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının gerektiği yönündeki görüşler için Bkz. COŞTAN, Özel Hak Sahipleri, s.73; Aksi yöndeki görüş için bkz. DEMİR, Koray, Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Şirketlerin Bölünmesi”, İstanbul 2017. s.155; ŞENER, Ortaklıklar, s.560; ERTEN, s.377.

⁷⁰⁰ TTK m.180/1: “ Bir şirket hukuki şeklini değiştirebilir. Yeni türe dönüştürülen şirket eskisinin devamıdır.”

⁷⁰¹ Şirket payının ve haklarının korunması başlıklı TTK m. 183:

“ (1) Tür değiştirmede ortakların şirket payları ve hakları korunur. Oydan yoksun paylar için sahiplerine eşit değerde paylar veya oy hakkını haiz paylar verilir.

(2) İmtiyazlı payların karşılığında aynı değerde paylar verilir veya uygun bir tazminat ödenir.

(3) İntifa senetleri karşılığında aynı değerde haklar verilir veya tür değiştirme planının düzenlendiği tarihte gerçek değer ödenir. ”

tazminat verileceği belirtilmektedir. TTK m. 183/2’de, TTK m. 140/4’teki “uygun bir karşılık” ifadesi yerine “uygun bir tazminat” ifadesi kullanılmıştır. İki kavram esas yönünden bir farklılık oluşturmamaktadır⁷⁰².

Anonim şirkette birleşme işlemlerinin imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayına tâbi olup olmadığına ilişkin açıklamalarımız tür değiştirme bakımından da geçerlidir. Tür değiştiren şirket, imtiyazlı pay sahiplerine dönüştürülen yeni şirkette de aynı kapsam ve içerikte imtiyazlar sağlamalıdır. Sonuç olarak, dönüştürülen şirket tipinde imtiyaz oluşturulması olanaksızsa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararına ihtiyaç vardır⁷⁰³.

3.5.3.2.4. Anonim Şirketin İşletme Konusunun Değiştirilmesi

Esas sözleşme ile anonim şirketin işletme konusu değiştirildiğinde imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlale uğruyorsa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı gerekmektedir⁷⁰⁴.

3.5.3.2.5. Anonim Şirketin Süresinin Uzatılması veya Sona Ermesine İlişkin Kararlar

Anonim şirket belirli süreli olarak kurulmuşsa, esas sözleşmede kararlaştırılan sürenin dolmasıyla başka bir işleme gerek olmaksızın tasfiye sürecine girmektedir. Ancak kuruluşunda belirli süreli olarak kurulan anonim şirketlerin süresinin uzatılması için genel kurul kararı ile esas sözleşme değişikliği yapılması gerekmektedir⁷⁰⁵.

Anonim şirketin süresinin uzatılmasına ilişkin genel kurul kararlarının, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edip etmediği hususu öğretilmelidir. Öğretilen bir görüş, şirket süresinin uzatılmasına yönelik kararın imtiyazlı pay sahiplerinin tasfiye payı haklarında ihlal oluşturacağını belirtmektedir⁷⁰⁶. Bazı yazarlar ise aksi kanaattedir ve somut olaya göre değerlendirme yapılması gerektiğini vurgulamaktadır⁷⁰⁷. Yargıtay ise

⁷⁰² YILMAZ, s.196.

⁷⁰³ ŞENER, Ortaklıklar, s.535; AKTAŞ, s.157.

⁷⁰⁴ AKAD, s.46; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.169.

⁷⁰⁵ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.254.

⁷⁰⁶ ETK döneminde Bkz. KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.28. TTK döneminde Bkz. UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.184; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.254.

⁷⁰⁷ PULAŞLI, Şerh III, s.1842; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.467 ; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.254.

esas sözleşmeyle anonim şirketin süresinin uzatılması durumunda imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edilmediğine yönelik karar almıştır⁷⁰⁸.

Kanaatimizce, şirket süresinin uzatılmasına yönelik kararlar, tasfiye payında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmektedir. Çünkü tasfiye payında imtiyaz, anonim şirketin sona ermesiyle kullanılabilen bir imtiyaz çeşididir. Anonim şirketin sona ermesi durumunda; öncelikle şirketin borçları ödenmekte ve pay bedelleri iade edilmektedir. Bu işlemlerden sonra şirkette bakiye kalmışsa ve esas sözleşmede aksi düzenlenmemişse pay sahipleri, kalan miktara payları ve imtiyazları oranında iştirak etmektedir (TTK m.507/1). Dolayısıyla tasfiye payında imtiyazlı payların mevcut olduğu bir anonim şirkette, şirketin süresinin uzatılmasına ilişkin alınan karar, tasfiye payında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlaline neden olmaktadır⁷⁰⁹. Ancak diğer imtiyaz çeşitlerinde, şirket süresinin uzatılmasına yönelik kararlar ile ihlalin gerçekleşip gerçekleşmediği somut olaya göre incelenip değerlendirilmelidir. Örneğin, yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyazlı pay gruplarının mevcut olduğu bir anonim şirketin süresinin uzatılmasına ilişkin genel kurul kararı, bu pay gruplarının haklarının ihlaline neden olmayacaktır. Çünkü, anonim şirketin süresinin uzatılması, şirket faaliyetlerinin devam etmesini sağlamaktadır. Şirket faaliyetlerini devam ettirdiği sürece imtiyazların da varlığını sürdürmesi ve şirketin kâra geçerek büyümesi olasılığı mevcuttur.

Anonim şirketin feshi, kanunda öngörülen istisnalar dışında, genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında yer almaktadır (TTK m.408/2e). Şirketin feshedilmesine ilişkin genel kurul kararı sonrasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına ihtiyaç olup olmadığı hususunda öğretide farklı görüşler bulunmaktadır. Öğretideki bir görüş, anonim şirketin süresinden önce sona ermesi durumunda imtiyazlı payların ihlal edildiğini ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının alınması gerektiğini savunmaktadır. Bu görüş, şirketin mali durumu nedeniyle sona ermesinin

⁷⁰⁸ Yargıtay 11.HD., 5909 E. 6020 K. ,17.11.1985: “...Şirket süresinin uzatılması, münhasıran imtiyazlı pay sahiplerine yönelik ve onların menfaatlerini haleldar edecek nitelikte bir işlem olmayıp, şirketin tümüne ait ve ileriye dönük bir umudun sonucudur. Şirket süresinin uzatılması ve şirketin faaliyete devam etmesi halinde, şirketin zarar edeceği peşinen düşünülemeyeceğinden ve kâra geçme ümit ve ihtimali mevcut olduğu için, genel kurulca süre uzatımı yoluna gidilmiş bulunmaktadır. Şirket ana sözleşmesinde davacıların kardan pay alma ve yönetim kurulunda temsil imtiyazları bulunup başkaca imtiyazları olmadığına göre, şirket süresinin uzatılması halinde davacıların menfaatlerinin haleldar edileceğinden söz edilemez...” (Bkz. ERİŞ, Anonim Şirketler Hukuku, s.2310) ETTK döneminde bu Yargıtay kararına benzer görüş için Bkz. ÇEKER, s.83.

⁷⁰⁹ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.191; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.254; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.170.

zorunluluk teşkil etmesi⁷¹⁰ ve imtiyazlı pay sahipleri onay vermemesi halinde, dürüstlük kuralına aykırılık nedeniyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararına karşı iptal davası açılabileceğini savunmaktadır⁷¹¹.

Öğretideki başka bir görüş ise, şirketin feshinin esas sözleşme değişikliği gerektiren bir karar olması nedeniyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının alınması gerektiğini belirtmektedir⁷¹². Aksi görüş, TTK m.408/2e’de, “*Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi*”, TTK m.408/2a’da ise “*esas sözleşmenin değiştirilmesinin*” genel kurulun görev ve yetkileri arasında sayıldığını, kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshine yönelik kararları niteliği itibarıyla esas sözleşmenin değişikliği olarak değerlendirmenin mümkün olmadığını ifade etmektedir⁷¹³.

Kanaatimizce, anonim şirketin sona ermesine ilişkin karar ile imtiyazlı paylar da sona ereceği için imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlale uğrayabilir⁷¹⁴. İmtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlale uğruyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanması gerekmektedir. Ancak belirli süreli kurulmuş bir şirketin, süresinin bitimiyle kendiliğinden feshi gerçekleşeceği için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararı almasına gerek olmadığı kanaatindeyiz. Belirli süreli kurulmuş bir anonim şirket, süresi sona ermesine rağmen faaliyetini fiilen devam ettirirse genel kurul kararına ihtiyaç olmaksızın belirsiz süreli anonim şirkete dönüşmektedir (TTK m. 529/1a).

3.5.3.2.6. Anonim Şirkette Yeni İmtiyazlı Paylar Çıkarılması, Mevcut İmtiyazların Kaldırılması veya Sınırlandırılması

Anonim şirkette yeni imtiyazlı paylar çıkarılması, mevcut imtiyazların kaldırılması veya sınırlandırılması için genel kurulda esas sözleşme değişikliği yapılması gerekmektedir⁷¹⁵. TTK m.454/1, “Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararının”, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tâbi olduğuna

⁷¹⁰ Kirtil, şirketin sona ermemesi halinde şirkette daha büyük zararlar doğacaksa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı alınmadan şirketin feshedilebileceğini savunmaktadır. Bkz. KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.28.

⁷¹¹ AKTAŞ, s.159.

⁷¹² İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.476.

⁷¹³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar II, s. 1557 vd. Aksi yöndeki görüş için bkz. ARSLANLI, s.180.

⁷¹⁴ Benzer görüşler için bkz. ERTEN, s.340; AKTAŞ, s.159.

⁷¹⁵ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.253; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.28; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.180; NİZAMOĞLU, s.99.

hükmetmiştir. Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekmektedir.

Ancak anonim şirkette yeni imtiyazlı paylar çıkarılması her zaman, mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmeyebilir⁷¹⁶. Örneğin şirkette, kâr payında yeni imtiyazlar oluşturulması, oy hakkında imtiyazlı pay sahiplerini etkilemeyecektir. Bu durumda şirkette mevcut kâr payında imtiyazlı pay sahipleri olmaması nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin toplanmasına gerek olmayacaktır. Ama şirkette kâr payında imtiyazlı pay sahiplerinin mevcut olması durumunda, yeni kâr payında imtiyazlar çıkarılması, mevcut kâr payında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını olumsuz etkileyecektir.

Mevcut imtiyazların kaldırılması veya sınırlandırılmasına yönelik kararların, imtiyazlı pay sahiplerini doğrudan ilgilendirdiği bariz ortadadır. Bu kararlar, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekmektedir. Örneğin, esas sözleşmede imtiyazlı paylar düzenlenmesine rağmen bu payların devir ve süresine ilişkin bir düzenleme yer almıyorsa, bu hususlarda düzenleme yapabilmek için esas sözleşme değişikliği gerekmektedir. Süre sınırı olmayan imtiyazlı paylar için esas sözleşmeyle süre öngörülmesi, bu pay haklarının ihlaline neden olacaktır. Aynı şekilde, esas sözleşmede imtiyazlar için yedi yıl süre belirlenmesine rağmen ikinci yılda imtiyazlar kaldırılmak istenirse, esas sözleşme değişikliği yapılması gerekecektir. Bu durum, şirkette mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edeceği için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması gerekmektedir.

---

⁷¹⁶ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.253; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu s.27; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.180; NİZAMOĞLU, s.99.

3.5.3.2.7. Anonim Şirkette Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esas Sözleşme Değişiklikleri

Kayıtlı sermaye sistemi⁷¹⁷, yönetim kurulu kararıyla esas sözleşmede düzenlenen tavan ve taban sınırlar içinde sermaye artırımı yapılabilen bir sistemdir⁷¹⁸. Kayıtlı sermaye sistemine geçişe ilişkin karar ile kayıtlı sermaye sistemine geçildikten sonra sermaye tavanının artırılmasına yönelik kararın, imtiyazlı pay sahiplerinin özel kurulunun onayına tabi olup olmadığına ilişkin ETTK’da herhangi bir düzenleme yer almamaktaydı. Bu nedenle ilgili konu öğretide⁷¹⁹ tartışmalara neden olmaktaydı. Ancak, TTK m.454/1 hükmüyle konu açıklığa kavuşmuştur.

TTK m.454/1 “Yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararın”, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmesi durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tâbi olduğuna hükmetmiştir. Bu düzenleme, kayıtlı sermaye sistemine geçişe ilişkindir⁷²⁰.

Halka kapalı anonim şirketlerde, ilk esas sözleşmede veya esas sözleşme değişikliği ile yönetim kuruluna, kayıtlı sermaye tavanına kadar sermayeyi artırmak için yetki verilmektedir. Yönetim kuruluna tanınan bu yetki, en çok beş yıl süre ile sınırlıdır. Yönetim kurulu bu yetkisini kullanırken, esas sözleşmede yer alan yetki sınırlarına uymalıdır (TTK m.460). Kayıtlı sermaye sistemine geçişte belirlenen sermaye tavanına kadar yapılan sermaye artırımını Tekinalp, “ihlale uygun alt yapı” olarak

⁷¹⁷ Kayıtlı Sermaye Sistemi Tebliği(RG. 25.12.2013/28862) m.4: “Başlangıç sermayesi, kayıtlı sermayeli anonim ortaklıkların sahip olmaları zorunlu olan asgari çıkarılmış sermayelerini; Çıkarılmış sermaye, Kayıtlı sermayeli anonim ortaklıkların satışı yapılmış paylarını temsil eden sermayelerini; Kayıtlı sermaye, şirketlerin, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla, yönetim kurulu kararı ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun esas sermayenin artırılmasına dair hükümlerine tabi olmaksızın pay çıkarabilecekleri azami miktarı gösteren, ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmiş sermayelerini” ifade etmektedir.

⁷¹⁸DEMİR YEŞİLBAĞ, s.43. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.671; PULAŞLI, Şirketler, s.303; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.363; ŞENER, Ortaklıklar, s.576.

⁷¹⁹ İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının gerektiğini savunan görüş için bkz. MOROĞLU, Erdoğan, Kayıtlı Sermaye Sistemine Geçiş Ve Kayıtlı Sermaye Tavanının Arttırılmasında İmtiyazlı Pay Sahipleri Kurulu Kararı, Hukukî Mütalâalar, İstanbul 2007, s.242; BAHTİYAR, Ayrıcalıklı Pay Sahipleri, s.27; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.35.

Aksi yöndeki görüşler için bkz. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I ,s.671; BOSTANCIOĞLU, s.28; TEOMAN, Ömer, Kayıtlı Sermaye Sistemini Kabul Eden Anonim Ortaklıklarda Ayrıcalıklı Pay Sahiplerinin Tavan Tutarının Yükseltilmesini Veya Çıkarılmış Sermayenin Artırılmasını Onaylamalarının Zorunlu Olup Olmadığı Sorunu, Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.998.

⁷²⁰ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.248; AKAD, s.39; CENKÇİ, s.28.

değerlendirmiştir⁷²¹. İmtiyazlı pay sahiplerinin bir defa kayıtlı sermaye sistemine geçişi onaylaması, her tavan artışını onayladığı anlamına gelmemektedir⁷²².

Esas sözleşmede değişiklik yapılmasını öngören genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanması gerekmektedir. Ancak anonim şirketin kayıtlı sermaye tavanı dâhilindeki sermaye artırımlarında, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına gerek yoktur (SerPK m.18/4).

Anonim şirketlerde kayıtlı sermaye sistemine geçiş, sistemin kabulü, bu sistem doğrultusunda sermaye artırımı, kayıtlı sermaye sistemi tavanının yükseltilmesi, kayıtlı sermaye sisteminden çıkma çıkarılma, yönetim kurulunun imtiyazlı pay ihraç etmesi, rüçhan hakkı sınırlandırılması gibi durumlara yönelik usul ve esasları düzenlemek için HA.Ş. KST. (Halka Açık Olmayan Şirketlerde Kayıtlı Sermaye Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ⁷²³) yayımlanmıştır. HA.Ş. KST. m.7/2, kayıtlı sermaye sistemine geçiş kararı, kayıtlı sermaye sistemi tavanının yükseltilmesi, yönetim kuruluna verilen kayıtlı sermaye tavanına kadar sermayeyi artırma yetki süresinin uzatımı ile ilgili esas sözleşme değişiklikleri, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılması gerektiğini düzenlemektedir.

Yönetim kurulu sermaye artırımını yeni pay çıkararak gerçekleştirmektedir. Ancak, sermaye artırımında çıkarılacak payların türü ve içeriği açısından yönetim kurulunun yetkisi öğretide tartışmalıdır. Öğretideki bir görüş, kayıtlı sermaye sisteminde sermaye artırımı sırasında çıkarılacak payların türünü belirleme yetkisinin yönetim kuruluna ait olmadığını, bu hususun esas sözleşmede düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır⁷²⁴. Aksi görüş ise yönetim kurulunun, kayıtlı sermaye sisteminde sermaye artırımını sırasında çıkarılacak payların içeriği ve türünü belirleme yetkisine haiz olduğunu savunmaktadır⁷²⁵.

---

⁷²¹ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.78.

⁷²² CENKÇİ, s.218; AKAD, s.42; AKTAŞ, s.163.

⁷²³ RG. 19.10.2012/28446.

⁷²⁴ TEKİNALP, Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları, İstanbul 1982, s.49; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.260.

⁷²⁵ AYTAC, Zühtü, Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali Sorunu, Prof.Dr.Ernst Hirsch'in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s.279.

Kanaatimizce, SerPK m.18/5 ve HA.Ş. KST. m.5/4'de⁷²⁶ sermaye artırımı sürecinde yönetim kurulunun imtiyazlı pay çıkarabilmesi ve kısıtlayabilmesi için esas sözleşmede yetkilendirilmesi gerektiğinin belirtilmesi nedeniyle yönetim kurulunun çıkarılacak payların türü ve içeriğini belirleme yetkisine haiz olmadığını düşünüyoruz. Ayrıca ilgili mevzuatta çıkarılacak payların türü ve içeriğini belirleme yetkisine yönetim kurulunun haiz olduğuna ilişkin bir düzenleme de yer almamaktadır.

3.5.3.2.8. Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Pay Çıkarılmasına ya da Mevcut İmtiyazların Kısıtlanmasına İlişkin Yönetim Kurulu Kararı

Kayıtlı sermaye sistemine tâbi anonim şirketlerde, esas sözleşme ile yönetim kuruluna imtiyazlı pay oluşturma, mevcut imtiyazlı payları veya yeni pay alma hakkını kısıtlama yetkisi verilmektedir. Yönetim kurulu, pay sahiplerinin eşitsizliğine neden olabilecek biçimde yeni pay alma hakkını kısıtlayamaz. Halka açık anonim şirketlerde TTK m.461/2, 3 hükümleri⁷²⁷ uygulanmaz (SerPK m.18/5). TTK m.460/4'de, yönetim kurulunun yeni pay alma hakkını kısıtlaması, imtiyazlı pay oluşturma için esas sözleşmeyle yetkilendirilmesinin şart olduğuna hükmedilerek halka kapalı şirketler için de benzer bir düzenleme getirilmiştir. Esas sözleşme değişikliğinde yetkili organ genel kuruldur.(TTK m.452) Esas sözleşme ile yönetim kuruluna imtiyazlı pay çıkarma yetkisinin tanınmaması durumunda, yönetim kurulu sadece adi pay çıkarabilir⁷²⁸.

⁷²⁶ SerPK m.18/5: "Yönetim kurulunun; imtiyazlı veya nominal değerinin üzerinde veya altında pay çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay alma haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmesi için esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır. Yeni pay alma hakkını kısıtlama yetkisi, pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz. 6102 sayılı Kanunun 461 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri halka açık ortaklıklar için uygulanmaz."

HA.Ş. KST. m.5/4: "Yönetim kuruluna imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde pay çıkarma ya da rüçhan haklarını sınırlandırma yetkisi verilecek ise, buna ilişkin hükümlerin de esas sözleşmede yer alması zorunludur."

⁷²⁷ TTK m.461/2: "Genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Özellikle, halka arz, işletmelerin, işletme kısımlarının, iştiraklerin devralınması ve işçilerin şirkete katılmaları haklı sebep kabul olunur. Rüçhan hakkının sınırlandırılması ve kaldırılmasıyla, hiç kimse haklı görülmecek şekilde, yararlandırılamaz veya kayba uğratılamaz. Nisaba ilişkin şart dışında bu hüküm kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararına da uygulanır. Yönetim kurulu, rüçhan hakkının sınırlandırılmasının veya kaldırılmasının gerekçelerini; yeni payların primli ve primsiz çıkarılmasının sebeplerini; primin nasıl hesaplandığını bir rapor ile açıklar. Bu rapor da tescil ve ilan edilir. (3) Yönetim kurulu yeni pay alma hakkının kullanılabilmesinin esaslarını bir karar ile belirler ve bu kararda pay sahiplerine en az onbeş gün süre verir. Karar tescil ve 35 inci maddedeki (...)gazetede ilan olunur. Ayrıca şirketin internet sitesine konulur."

⁷²⁸ AKTAŞ, s.167; TÜRKOĞLU UTKU, s.98 vd.

Yönetim kurulunun, imtiyazlı paylar çıkarmasına ve mevcut imtiyazları kısıtlamasına ilişkin alınan genel kurul kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına tâbi olup olmadığı öğretide tartışmalıdır. Bazı yazarlar, yönetim kuruluna verilen yetkinin sınırı, kapsamı, konusunun açık bir şekilde düzenlenmesi gerektiğini ve imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir karar söz konusuysa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanması gerektiğini belirtmektedir⁷²⁹. Aksi görüştekiler ise, yönetim kuruluna imtiyazlı pay çıkarılması ve mevcut imtiyazların kısıtlanmasına ilişkin yetki veren genel kurul kararının henüz imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmeye başlamadığını, bu sebeple imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına gerek olmadığını savunmaktadır⁷³⁰.

Kanaatimizce, somut olaya göre imtiyazların kapsam ve konusu esas alınarak değerlendirme yapılmalıdır. Yönetim kuruluna imtiyazlı pay çıkarılması ve mevcut imtiyazların kısıtlanmasına ilişkin yetki veren genel kurul kararı, şirketteki imtiyazlı payların ihlaline yol açacaksa, ihlal henüz gerçekleşmese de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanması hak kayıplarının önlenmesi için makul bir çözüm olabilir. Çünkü, yönetim kuruluna imtiyazlı pay çıkarması hususunda yetki veren genel kurul kararı ile şirketteki mevcut imtiyazlı payların kazanılmış hakları tehlikeye girmektedir. Ancak yönetim kuruluna tanınan yetki ile oluşturulan imtiyazlı paylar, şirketteki mevcut imtiyazlı payların kapsam ve konusu ile aynıysa ve mevcut imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmiyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına gerek olmayacaktır.

3.5.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplanmasını Gerek Olmayan Durumlar

3.5.4.1. Esas Sözleşme Değişikliğinin Zorunlu Olması

Esas sözleşme değişikliğinin kanunen zorunlu olduğu durumlarda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına gerek bulunmamaktadır⁷³¹. TTK Yür. Uyg. Şek.Hk.K. m.20/2, “...Sermayenin TTK’da öngörülen tutara yükseltilmesi için yapılacak genel kurullarda, şartları bulunsa bile TTK’nın 454 üncü maddesi uygulanmaz.” hükmüyle anonim şirketin sermayesinin 250.000 TL’ye çıkarılmasına yönelik genel kurul

⁷²⁹TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.136; BAHTİYAR, Ayrıcalıklı Pay Sahipleri, s.163.

⁷³⁰BOSTANCIOĞLU, s.27.

⁷³¹BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.278; AKAD, s.50; BESEN, s.95; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.192; NİZAMOĞLU, s.109.

kararlarında, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmasına lüzum olmadığı açıklanmıştır.

Yargıtay, genel kurulun şirketin azami sermayesine çıkarılmasına ilişkin aldığı esas sözleşme değişikliği kararının, imtiyazlı pay sahipleri onayına tâbi olmayacağına hükmetmiştir. Yargıtay, esas sözleşme değişikliğinin yasal bir zorunluluktan kaynaklanması durumunun kamu düzenine ilişkin olduğunu ve bu durumda kamu menfaatinin, imtiyazlı pay sahiplerinin menfaatinden üstün tutulması gerektiğini belirtmektedir⁷³².

3.5.4.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Onayından Esas Sözleşmede Vazgeçilmesi Sorunu

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından esas sözleşmede vazgeçilip vazgeçilemeyeceği hususu öğretilde tartışmalıdır. Karayalçın, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun emredici nitelikte olduğu ve esas sözleşmeyle bu özel kurul onayından vazgeçilemeyeceği savunmaktadır⁷³³. Tekinalp ise, esas sözleşmeyle açıkça belirtilerek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilebileceğini, ancak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından tamamen hiçbir kararda aranmayacak şekilde vazgeçilemeyeceğini savunmuştur⁷³⁴. Akad, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kamu düzenine ilişkin olmaması sebebiyle, imtiyazlı pay sahiplerinin hepsinin onayıyla, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı alınmasından vazgeçilebileceğini dile getirmiştir⁷³⁵. Uysal, TTK m. 340⁷³⁶ hükmü henüz doğmamış tehlikelerin öngörülemediği gerekçesiyle esas sözleşme ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilemeyeceğini savunmaktadır⁷³⁷. Aktaş, henüz ihlalin belirsiz olduğu

⁷³² Yargıtay 11.HD.,1991/7111 E., 1992/1869 K., T: 18.02.1992; Yargıtay 11. HD., 1991/117 E., 1992/133 K. 16.01.1992 tarih ve 117/133

⁷³³ KARAYALÇIN, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.100.

⁷³⁴ TEKİNALP, Sermaye Hukuku, s.119.

⁷³⁵ AKAD, s.50.

⁷³⁶ Emredici Hükümler başlıklı TTK m.340: “Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir. Diğer kanunların, öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümleri o kanuna özgülenmiş olarak hüküm doğururlar.”

⁷³⁷ UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.193.

bir durumda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun etkisizleştirilmesinin TTK m. 454 hükmünün⁷³⁸ amacıyla çeliştiğini belirtmektedir⁷³⁹.

Kanaatimiz, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından esas sözleşme ile vazgeçilemeyeceği yönündedir. Çünkü, TTK m.340'a göre anonim şirketlerle ilgili kanun hükümlerinden kanunda buna ilişkin açıkça bir izin mevcutsa esas sözleşme ile sapılabilir. Kanunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilebileceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca henüz gerçekleşmemiş bir ihlal öngörüledebileceği için esas sözleşme ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayından vazgeçilmesi sağlıklı bir sonuç doğurmayacaktır.

3.5.4.3. Genel Kurulda Kararın İmtiyazlı Pay Sahipleri Tarafından Onaylanması

ETTK'da herhangi bir düzenleme⁷⁴⁰ yer almayan bu konuda, TTK m.454/4 ile düzenleme yapılması oldukça yerindedir⁷⁴¹. İmtiyazlı pay sahipleri veya temsilcileri, esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul toplantısında sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanıp, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla ilgili karara olumlu oy kullanmışlarsa, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmayacağına hükmedilmiştir⁷⁴²(TTK m.454/4). Bu hüküm ile zaman ve masraf kaybı önlenmiştir⁷⁴³.

TTK m.454/4 hükmü, öğretide eleştirilmiştir. Öğretideki bu görüş, imtiyazlı pay sahiplerinin, genel kurul toplantısında esas sözleşme değişikliğine olumlu oy vermiş olmalarına rağmen bu toplantıdaki çoğunluk kararının etkisinde kalma olasılığı sebebiyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılarak karar alınması gerektiğini savunmaktadır. Ayrıca bu görüş, genel kurul toplantısında esas sözleşme değişikliğinin

⁷³⁸ İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu başlıklı TTK m.454: *“Genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aşağıdaki hükümler uyarınca, alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.”*

⁷³⁹ AKTAŞ, s.234.

⁷⁴⁰ ETTK döneminde; öğretide bir görüş, genel kurulda imtiyazlı pay sahipleri olumlu oy vermiş olsalar bile imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanarak karar vermesi gerektiğini savunurken (Bkz. MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.85; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.206; ÇEKER, Oy Hakkı, s.86) Aksi görüş (Bkz. İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.446; BOSTANCIOĞLU, s.25; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.807; YASAMAN, Birleşme, s.697.) bu durumda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmasına gerek olmadığını savunmaktadır.

⁷⁴¹ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.357; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, s.808; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.276.

⁷⁴² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.276; AKAD, s.51; BESEN, s.95; NİZAMOĞLU, s.109.

⁷⁴³ ALTAŞ, Soner, Yeni TTK'ya göre İmtiyazlı Paylar Ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Terazi Hukuk Dergisi, Temmuz 2023, C.8, S.83, s.76; DURAL, s.147; BESEN, s.95; NİZAMOĞLU, s.108.

görüşülmesi nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin ihlal değerlendirmesi hususunda sağlıklı düşünme imkanının da olmayacağını belirtmiştir⁷⁴⁴.

Genel kurul toplantısında imtiyazlı pay sahiplerinin hepsinin olumsuz oy kullanması sonrasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmasının gerekli olup olmadığına ilişkin kanunda bir hüküm bulunmamaktadır. Öğretide bir görüş, imtiyazlı pay sahiplerinin, genel kurul toplantısında iradelerini ortaya koyduklarını, ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanarak karar almasının zaman kaybına sebebiyet vereceğini belirtmiştir⁷⁴⁵.

Kanaatimizce, TTK m.454 nispi emredici hukuk kuralıdır. Kanunda, bütün imtiyazlı pay sahiplerinin genel kurul toplantısında olumsuz yönde oy kullanması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmayacağına ilişkin bir hüküm olmaması nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin toplanması daha makuldür. Ancak kanun koyucunun bu konuda şüpheyi mahal vermeyecek bir düzenleme yapmasının yararlı olabileceğini düşünüyoruz.

3.5.4.4. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Çağrıya Rağmen Toplanamamış Olması

TTK m.454/5'e göre, “*Çağrıya rağmen süresi içinde özel kurul toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır.*” İlgili madde gerekçesinde bu düzenlemenin, şirketi korumak amacıyla getirildiği açıklanmıştır⁷⁴⁶.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasına rağmen, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğu sağlanamadığı için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının yapılamadığı durumlar yaşanmaktadır. Bu durum genel kurul kararının sürüncemede kalmasına, kararın uygulanmasının gecikmesine ve tüm bunların doğal sonucu olarak, şirketin zarara girmesine neden olmaktadır. Bu mağduriyetlerin önüne geçebilmek için TTK m.454/5 hükmünün getirilmesi oldukça önem arz etmektedir. İlgili kanun hükmü gereği, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışı ile toplanılamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılacak ve yeniden imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılması söz konusu olmayacaktır.

⁷⁴⁴ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.85; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.206; DURAL, s.146.

⁷⁴⁵ ORUÇ, s.193.

⁷⁴⁶ TTK m.454/5 gerekçesi.

3.5.4.5. Belli Grup Oluşturan İmtiyazlı Paylara Bir Pay Sahibinin Tek Başına Sahip Olması

Anonim şirkette belli grup oluşturan imtiyazlı paylara tek bir pay sahibinin tek başına sahip olması durumunda ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmasına gerek bulunmamaktadır⁷⁴⁷. Çünkü, belli grup oluşturan imtiyazlı paylara bir pay sahibi tek başına sahipse, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun ve toplantının gerçekleşmesi olanaksızdır⁷⁴⁸. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılması mümkün olmasa da genel kurulda alınan kararı, imtiyazlı pay sahibinin onaylaması gerekmektedir. İmtiyazlı pay sahibinin beyanını, genel kurul tutanağına özel olarak yazdırması veya sahibinin imzasını içeren bir yazı ile şirkete bildirmesi gerekmektedir. Ayrıca TTK m.454/6 gereğince⁷⁴⁹ bakanlık temsilcisi bulundurulma zorunluluğu olan şirketlerde; bir pay sahibi imtiyazlı paylara tek başına sahipse, imtiyazlı pay sahibinin yazılı onama kararı bakanlık temsilcisi tarafından da onaylanmalıdır⁷⁵⁰.

Belli grup oluşturan imtiyazlı paylara tek başına sahip olan imtiyazlı pay sahibinin, ilgili genel kurul kararını onaylama şekli hususunda öğretide değerlendirmeler yapılmıştır. Öğretide bir görüş, bu beyanın noterde onaylama veya düzenleme şeklinde verilebileceğini belirtmektedir ve ilgili hususun A.Ş. GKTY.'de düzenlenmemesinin eksiklik olduğunu vurgulamaktadır⁷⁵¹. Ayrıca bu görüş, tek pay sahibinin genel kurul toplantısına katılarak karara olumlu oy vermesinin ve akabinde iradesini genel kurul tutanağına yazdırmasının, kararın uygulanmasını hızlandırmak için uygun bir çözüm olduğunu savunmaktadır⁷⁵².

Bir pay sahibinin belli grup oluşturan imtiyazlı paylara tek başına sahip olmasına ilişkin mevzuatta herhangi bir hüküm bulunmaması eksiklik olarak değerlendirilmiştir⁷⁵³. Kanaatimizce, belli grup oluşturan imtiyazlı paylara bir pay sahibinin tek başına sahip

⁷⁴⁷ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.19; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.280; MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.87; AKTAŞ, s.233; YILMAZ, s.205; NİZAMOĞLU, s.109.

⁷⁴⁸ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.279; AKAD, s.52; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.195.

⁷⁴⁹ TTK m.454/6: ‘ ‘ Özel kurul toplantısında, 407. maddenin üçüncü fıkrası çerçevesinde, Bakanlık temsilcisi de hazır bulunur ve tutanağı imzalar. ’ ’ ; TTK m.407/3: ‘ ‘ 333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır... ’ ’

⁷⁵⁰ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.87; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.280; AKTAŞ, s.233.

⁷⁵¹ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.87.

⁷⁵² MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.87; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.18.

⁷⁵³ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.86.

olması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmasına gerek bulunmadığına ilişkin kanunda açık bir düzenleme yapılması faydalı olacaktır.

4. BÖLÜM

İMTİYAZLI PAY SAHİPLERİ ÖZEL KURUL KARARLARININ HUKUKİ ETKİSİ, İPTALİ VE HÜKÜMSÜZLÜĞÜ

4.1. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Kararlarının Hukuki Etkisi

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, yönetim kurulunun sermaye artırım kararı, yönetim kuruluna sermaye artımı için yetki verilmesi kararı ve genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin kararı, imtiyazlı payların haklarını ihlal edecek nitelikteyse toplanmaktadır (TTK m.454/1). Bu kararlar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yapacağı toplantıda onanmadıkça uygulanmaz⁷⁵⁴. Ancak bu kararlar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanmadan tescil edilirse tescile itiraz ve iptal davası süreci⁷⁵⁵ yürütülebilecektir. Bu süreçte kararın uygulanmasını önlemek için TTK m.449'a göre⁷⁵⁶, mahkemeden kararın yürütülmesinin geri bırakılması talep edilebilmektedir.

Öğretide imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararlarının hukuki etkisi ile ilgili farklı görüşler mevcut olsa da ana tartışma⁷⁵⁷ imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararlarının genel kurul kararları için “geçerlilik şartı” mı yoksa “uygulama şartı” mı olduğu konusunda şekillenmiştir⁷⁵⁸. Çoğunluk görüş, uygulama şartı olduğu yönündedir⁷⁵⁹.

İmregün, özel pay kategorilerinin haklarını esas sözleşme değişikliği⁷⁶⁰ ile ihlal edilen kararların geçerli olabilmesi için özel pay kategorilerinin yapacakları özel bir

⁷⁵⁴ ETTK'da, “*infaz edilemez*” ifadesi kullanılıyordu. TTK m.454/1 gerekçesinde iki ifadenin de aynı hüküm ve sonuçları doğurduğu açıklanmıştır. Bkz. TTK m.454/1 gerekçesi.

⁷⁵⁵ Detaylı bilgi için Bkz. 4.1.2.Genel Kurul Kararının Tescilinin İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararına Hukuki Etkisi, 4.2.3. İptal Edilebilirlik ve 4.2.3.3. Genel Hükümler Uyarınca İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davaları.

⁷⁵⁶ Kararın yürütülmesinin geri bırakılması başlıklı TTK m. 449: “*Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir.*”

⁷⁵⁷ Bu tartışmanın kaynağı, Alman hukukudur. Bkz. KARAYALÇIN, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.88.

⁷⁵⁸ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.288; AKTAŞ, s.240; AKAD, s.71, OKUCU TAFTALI, s.187; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.207; NİZAMOĞLU, s.111.

⁷⁵⁹ ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.208; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I ,s.807; NOMER ERTAN, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.135; PULAŞLI, Şerh III, s.1844; ŞENER, Ortaklıklar, s.565; ÇEKER, Oy Hakkı, s.81.

⁷⁶⁰ ETTK'da kayıtlı sermaye sistemi, halka kapalı anonim şirketlerde geçerli değildi. Bu sebeple ETTK döneminde belirtilen görüşler, genel kurul kararlarına yöneliktir. Bu dönemdeki görüşler, kayıtlı sermaye sistemindeki kapalı tip anonim şirketlerde yönetim kurulunun esas sermaye artırımına ilişkin karar ve yönetim kuruluna sermaye artırımını konusunda yetki verilmesine dair karar görüşleri ile paraleldir.

toplantı ile onaylanması gerektiğini belirtmiştir. Yazar esas sözleşme değişikliğinin uygulanabilmesinin, özel kategori pay sahiplerince onaylanması ile mümkün olduğunu ifade etmiştir⁷⁶¹.

Moroğlu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına kadar genel kurulun esas sözleşme değişikliği, yönetim kuruluna verilen sermaye artırımı yetkisi ve bu kurulun aldığı sermaye artırımı kararlarının askıda hükümsüz olduğunu savunmuştur. Yazar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun ilgili kararları onaylamasından önce de kararların geçersiz olmadığını ancak bu kararların imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek biçimde hükme esas alınamayacağını ifade etmiştir⁷⁶².

Tekinalp, genel kurulun bağımsız nitelikte bir organ olduğunu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının genel kurul kararlarının geçersizliğini etkilemeyeceğini savunmuştur⁷⁶³. Karayalçın, genel kurul kararları için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının bir şekil şartı olduğunu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına kadar, genel kurul kararının askıda hükümsüz olacağını açıklamıştır⁷⁶⁴.

Uygulama şartı görüşünü savunan Pulaşlı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına kadar, genel kurul kararlarının hükümsüz değil askıda olacağı ve uygulanamayacağını belirtmektedir⁷⁶⁵. Aktaş ise öğretideki geçerlilik şartı/uygulama şartı görüşlerinin hukuki temellere bağlanmadığını; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının, ilgili kararlar için kanuni geciktirici şart⁷⁶⁶ olarak değerlendirmenin daha uygun olduğunu ifade etmektedir⁷⁶⁷.

Yargıtay, uygulama şartı görüşünü benimsemiş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına kadar, genel kurul kararının uygulanmasının duracağını

⁷⁶¹ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.323.

⁷⁶² MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.40 .

⁷⁶³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.808.

⁷⁶⁴ KARAYALÇIN, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.100.

⁷⁶⁵ PULAŞLI, Şerh III, s.1843.

⁷⁶⁶ Yazar, *“geciktirici şartın, hukuki işlemin sonuçlarının ortaya çıkmasının gelecekte belirsiz olan bir olayın gerçekleşmesine bağlandığı hallerde söz konusu olduğunu, TTK m. 454’ün bir organın –genel kurulun ya da yönetim kurulunun- kararının hüküm doğurması, başka bir organın –imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu- kararına bağlanması nedeniyle hukuki bir geciktirici şartın mevcudiyetini”* savunmuştur. (AKTAŞ, s.243.)

⁷⁶⁷ AKTAŞ, s.242.

açıklamıştır⁷⁶⁸.Lakin Yargıtay'ın bu görüşünün aksine geçerlilik şartı olduğunu kabul eden kararları nadir de olsa mevcuttur⁷⁶⁹.

Kanaatimizce, genel kurulun esas sözleşme değişikliğine, yönetim kurulunun esas sermaye artırımına ve yönetim kuruluna sermayeyi artırması için verilen yetkiye ilişkin kararlar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararına kadar askıda hükümsüz olmalıdır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayı ile ilgili kararların uygulanmaya başlamasının daha makul olduğunu düşünüyoruz. Bağımsız nitelikte bir organ olan genel kurul kararları, TTK m.410 vd. hükümlere⁷⁷⁰ göre oluşturuldukça geçersiz olmamalıdır. Kanunda belirtilen koşullara uyularak alınan genel kurul kararlarının geçerli olduğunu kabul etmek daha isabetli olacaktır. Aksi durum, genel kurulun bağımsızlığını ortadan kaldırabilir. Şirkette imtiyazlı paylar mevcutsa ve alınan karar imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlaline neden oluyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararı aranmaktadır. Yönetim kurulunun sermaye artırım kararı veya genel kurul kararı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onama kararına kadar, geçerliliklerini korumaktadır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onama kararına kadar, hukuken geçerli olan ilgili kararlar uygulanamamaktadır. TTK m.454/1'de, *“...alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz.”* ifadesinden kanun koyucunun iradesinin de uygulama şartı yönünde olduğu kanaatindeyiz.

4.1.1. Askıda Hükümsüzlük ve Hukuki Sonuçları

Askıda hükümsüzlük, bir hukuki işlemin, kanunda öngörülen unsurlar yönünden eksik olması durumunda bu eksikliklerin tamamlanması ile tam olarak hüküm ve sonuç doğurabildiği bir hükümsüzlük türüdür. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları, TTK m.454'de sayılan genel kurul ve yönetim kurulu kararlarının uygulanması için geciktirici

⁷⁶⁸ Yargıtay 11.HD., 2004/11672 E., 2005/10136 K., T:21.10.2005; Yargıtay 11.HD.,2002/2581 E., 2002/5385 K., T:05.02.2002; Yargıtay 11.HD., 2024/4559 E., 2005/2778 K., T:24.03.2005; Yargıtay 11.HD., 2013/4301 E., 2013/13049 K., Bkz. <https://www.lexpera.com.tr> , E.T.: 13.04.2024.

⁷⁶⁹ Yargıtay 11.HD., 1998/3462 E.,1998/5229 K., T:7.7.1998.

⁷⁷⁰ TTK m.410: *“Genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir. Tasfiye memurları da, görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağırabilirler. Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir.”*

Genel kurul toplantılarında; gündem başlıklı TTK m.413, çağrının şekli başlıklı TTK m.414, genel kurula katılmaya yetkili olan pay sahipleri başlıklı TTK m.415, çağrısız genel kurul başlıklı TTK m.417, toplantı ve karar nisabı başlıklı TTK m.418, Tutanak başlıklı TTK m.422.

şarttır ve tamamlayıcı unsurdur⁷⁷¹. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onama kararına kadar ilgili kararlar, askıda hükümsüz kalacaktır.

Hukuken geçerli genel kurul kararının uygulanabilmesinin bazı pay sahiplerinin onayına, kurul kararına veya tescil edilmesi gibi munzam şartlara bağlandığı durumlarda askıda hükümsüzlüğün mevcut olduğu öğretilerde de belirtilmektedir⁷⁷². Askıda hükümsüzlük sürecinde karar, şirket içinde etkili olur⁷⁷³, geçersiz değildir. Askıda hükümsüzlüğü, taraflar hak düşürücü bir süreye bağlı olmadan ileri sürebilmektedir ve mahkeme tarafından re'sen gözetilmektedir.

4.1.2. Genel Kurul Kararının Tescilinin İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararına Hukuki Etkisi

Esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararı hüküm doğurabilmek için yönetim kurulu tarafından tescil ettirilmek zorundadır (TTK m.455). Öğretilerde, genel kurul kararının şirket iç ilişkilerinde hüküm doğurabilmesi için kararın alınmasının yeterli olduğu, dış ilişkilerde hüküm doğurabilmesi için ise kararın tescil edilmesi gerektiği belirtilmektedir⁷⁷⁴.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınması gereken genel kurul kararları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmadan tescil edilmemelidir⁷⁷⁵. Sicil müdürü, genel kurul kararını tescil etmeden önce kararın kanundaki şartlara uygun olup olmadığını incelemekle yükümlüdür (TTK m. 32).

TSY (Ticaret Sicili Yönetmeliği⁷⁷⁶) m.71/3'de, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden kayıtlı sermaye sisteminin uygulandığı şirketlerde, sermaye artırımına ilişkin yönetim kurulu kararının veya esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanmadan tescil edilemeyeceği belirtilmiştir. TSY m.71/4'de ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumsuz yöndeki gerekçeli kararının, olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin listesi ile ortak tebligat adresinin tescil ettirileceği ifade edilmiştir.

⁷⁷¹ AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.450.

⁷⁷² MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.40.

⁷⁷³ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.41.

⁷⁷⁴ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.357; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.282; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.445.

⁷⁷⁵ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.43 vd.

⁷⁷⁶ RG. 27.1.2013/ 28541.

Dolayısıyla imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden kararlar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı olmadan tescil edilmemelidir. Sicil müdürlüğü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararını bekletici mesele yapmalı ve ilgili kararlar imtiyazlı payları ihlal ediyorsa bu kararları tescil etmekten kaçınmalıdır. Ancak uygulamada imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı olmadan tescil edilen esas sözleşme değişikliği, sermaye artırımı kararları ile karşılaşmaktadır. Bu durumda ne yapılacağına ilişkin kanunda açık bir düzenleme yoktur. Bu durumda başvurulabilecek hukuki yolların tespit edilmesi gerekmektedir.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı alınmadan tescil ve ilan edilen bu kararlara ilişkin tescile itiraz⁷⁷⁷ (TTK m.34) süreci işletilebilir. Çünkü, yapılan tescil hukuka aykırı bir tescildir. TTK m. 34'te, sicil müdürlüğü tarafından verilen kararlara yönelik olarak ilgililerin, sicilin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine sekiz gün içerisinde dilekçe ile başvurarak itiraz edebilecekleri belirtilmiştir. Bu itiraz, dosya üzerinden incelenmektedir (TTK m.34/2).

TSY m.22'de, tescil başvurusunun; ilgililer⁷⁷⁸ veya temsilcileri yahut hukuki halefleri tarafından yetkili sicil müdürlüğüne yapılacağı öngörülmektedir⁷⁷⁹. Ancak, TTK m.34'te tescile itirazın ilgililer tarafından yapılacağı belirtilmesine rağmen bu ilgililerin kim olduğu açıklanmamıştır. Bu nedenle tescile itiraz etmeye yetkili ilgililerin kim olduğu hususunda öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretide bir görüş, pay sahiplerinin

⁷⁷⁷ TTK m.34: “İlgililer, tescil, değişiklik veya silinme istemleri ile ilgili olarak, sicil müdürlüğünce verilecek kararlara karşı, tebliğlerinden itibaren sekiz gün içinde, sicilin bulunduğu yerde ticari davalara bakmakla görevli asliye ticaret mahkemesine dilekçe ile itiraz edebilirler.

(2) Bu itiraz mahkemeye dosya üzerinden incelenerek karara bağlanır. Ancak, sicil müdürünün kararı, üçüncü kişilerin sicilde kayıtlı bulunan hususlara ilişkin menfaatlerine aykırı olduğu takdirde, itiraz edenle üçüncü kişi de dinlenir. Bunlar mahkemeye gelmezlerse dosya üzerinden karar verilir.”

⁷⁷⁸ İlgililer; tacirin gerçek kişi olması halinde kendisi veya vekili ya da sözleşme ile kendisine yetki verilmiş temsilcisi, tacirin tüzel kişi olması halinde ise onun yetkili organları veya yetkili temsilcileridir.

⁷⁷⁹ TSY m.22: “... d) Anonim şirketlerde;

1) Şirket kuruluşunda şirket sözleşmesi ile belirlenen yönetim kurulu veya temsile yetkilendirilen üye ya da üyeleri,

2) Denetime tabi şirketlerde denetçinin atanması ve görevden alınmasında, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

3) İç yönergenin tescilinde, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

4) Genel kurul kararlarında tescile tabi olguların bulunması halinde, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

5) Genel kurul kararlarının iptaline dair mahkeme kararlarının tescilinde, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

6) Sona erme, iflastan ve mahkeme kararından başka bir sebepten ileri gelmişse, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

7) Tasfiye memurlarının atanmasına veya görevden alınmasına ilişkin genel kurul kararlarının tescilinde, yönetim kurulu veya temsile yetkili üye ya da üyeleri,

8) Tasfiyenin sona ermesine, ek tasfiyeye ve tasfiyeden dönülmesine ilişkin kararların tescilinde, tasfiye memurları, tescil başvurusu yapabilir.

ilgili kapsamında olmadığını savunmaktadır⁷⁸⁰. Aksi görüş ise hukuki yararı zedelenen pay sahiplerinin ilgili kapsamında ele alınması gerektiğini savunmaktadır⁷⁸¹. Yargıtay ise şirketteki pay sahiplerinin ilgili olmadıklarını belirtmektedir⁷⁸². Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri de ilgili kapsamındadır. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmadan ilgili kararların tescil edilmesi, imtiyazlı pay sahiplerinin hukuki menfaatlerini doğrudan etkilemektedir.

TTK m.34’de yer alan sekiz günlük tescile itiraz süresi de, öğretide tartışmalı bir diğer husustur. Öğretide bir görüş, TTK m.34’de yer alan sekiz günlük süre içinde tescile itiraz etmeyen imtiyazlı pay sahiplerinin bu haklarından vazgeçmiş sayılacağını savunmaktadır⁷⁸³. Aksi görüş ise, bu değerlendirmenin kanun koyucunun imtiyazları koruyan yaklaşımından uzak bir bakış açısı olduğu için kabul edilemez olduğunu belirtmektedir⁷⁸⁴. Bu görüşü savunan yazarlar, tanınan sekiz günlük sürenin, yapılacak başvuru bakımından yeterli bir süre olmadığını savunmaktadır. Ayrıca bu sürenin tescil kararının öğrenilmesinden itibaren başlatılmasının daha uygun olacağını, bu duruma ilişkin kanunda bir düzenleme yapılması gerektiğini ifade etmektedirler. Ancak mevcut durumda, TTK m. 34/1’de sekiz günlük sürenin kararın tebliğinden itibaren başlayacağını açıkça öngörülmüştür. Kanaatimizce, TTK m. 34/1 hükmü yerindedir. Çünkü, sürenin, tescil kararının öğrenilmesinden itibaren başlatılmasının ispatı, kararın tebliğinden itibaren başlatılmasının ispatına göre daha zordur.

Tescile itirazla ilgili tartışmalı bir diğer husus, tescile itiraz da kimin davalı olarak gösterileceğine ilişkindir. Öğretide bir görüş⁷⁸⁵, tescile itiraz da şirketin davalı

⁷⁸⁰ ERİŞ, Şirketler, s.875; POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi, Ticari İşletme Hukuku, İstanbul 2010, s.212; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.292. Akad, imtiyazlı pay sahiplerinin ilgili kapsamında yer almadığını savunmaktadır. Ancak yazar uygulama işlemlerine karşı, kanuna aykırılık nedeniyle, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlerle iptal davası açılabilceğini savunmaktadır. Bkz. AKAD, s.78.

⁷⁸¹ BİLGE, Mehmet Emin, Ticaret Sicili İşlemlerinde “İlgililer” Kavramı”, Prof. Dr. Fahman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul, 2003, s. 371; KİRTİL, s.68; AKTAŞ, s.249.

⁷⁸² Yargıtay 11 HD., 13.6.2013, E. 2013/7686, K. 2013/12362; Yargıtay 11. HD. ,06.11.2019, 2018/5723 E., 2018/6909 K.: “...İlk derece mahkemesince; ...davacının ticaret sicil işleminin iptaline ilişkin talepte bulunduğu, ticaret siciline tescil ve terkin taleplerinin TTK 34. maddesi uyarınca ilgililere ait olduğu, bu ilgililerin kimler olacağını Ticaret Sicil Nizamnamesi 30 ve Ticaret Sicili Yönetmeliği 22 ve 39. maddelerinde yer verildiği, davacının şirket ortağı olması nedeniyle ilgililer kavramı içerisinde olmadığı gerekçesiyle HMK 114/1. maddesi uyarınca davanın aktif husumet yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmiştir....Bölge Adliye Mahkemesi’nce; yerel mahkemenin karar ve gerekçesinde yasa ve usule aykırılık bulunmadığı, TTK.’nın 34. maddesi gereğince ticaret sicil memurluğu kararlarına karşı ancak ilgililerin itiraz edebileceği, davacının TTK 28. maddesi uyarınca tüzel kişinin ilgilisi konumunda olmadığı gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK.’nın 353/1/b-1 maddesi uyarınca esastan reddine karar verilmesi yerindedir...”

⁷⁸³ KİRTİL, s.68.

⁷⁸⁴ UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.150; AKTAŞ, s.250.

⁷⁸⁵ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s. 193; AKAD, s. 79.

olarak gösterilebileceğini savunmaktadır. Ancak Yargıtay⁷⁸⁶, Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne dava açılması gerektiğini belirtmektedir.

Sonuç olarak, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahipleri, TTK m.454'de yer alan kararların imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmadan tescil edilmesi durumunda, Ticaret Sicil Müdürlüğü'nce verilen tescil kararına karşı TTK m. 34 uyarınca itiraz edebilecektir. Bu itiraz, ticaret sicilinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine, Ticaret Sicili Müdürlüğü taraf gösterilerek yapılmaktadır.

Tescile itiraz dışında hukuki yol olarak; uygulama işleminin yokluğunun tespiti, yürütmenin geri bırakılması ya da infaz işlemlerinin hükümsüzlüğü talep edilebilir. Uygulama işleminin yokluğunun tespiti davası, imtiyazlı pay sahipleri tarafından açılabilmektedir. Uygulama işleminin yokluğunun tespiti davasında, uygulama işlemlerinin iptali de talep edilebilmektedir⁷⁸⁷. Yargıtay, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmayan genel kurul kararlarının geçerli olduğunu ve bu kararlara karşı infaz işlemlerinin hükümsüzlüğünün talep edilebileceğini öngörmektedir⁷⁸⁸. Ayrıca, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının tescilini veya uygulanmasına önlemek amacıyla mahkemeden kararın yürütülmesinin geri bırakılmasını talep edilebilmektedir. Bu hususta öğretide, TTK m. 449 hükmünün⁷⁸⁹ kıyasen uygulanarak imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden esas sözleşme değişikliği kararlarının yürütülmesini geri bırakabileceği belirtilmektedir⁷⁹⁰.

İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararlarının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı olmaksızın tescil edilmesi durumunda, ilgili kararların ne yönde etkileneceği hususunda öğretide görüş farklılıkları bulunmaktadır. Öğretide bir görüş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı gereken kararların onama gerçekleşmeden tescil edilmesi durumunda askıda hükümsüz olacağını, süreye bağlı olmadan tescil davası veya itiraz olarak ileri sürülebileceğini, mahkeme tarafından da re'sen gözetileceğini ileri sürülmüştür⁷⁹¹. Yargıtay⁷⁹² ile aynı

⁷⁸⁶ Yargıtay 11 HD., 1985/5903 E., 1985/7427 K., T: 20.01.1986.

⁷⁸⁷ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.173; AKAD, s.78.

⁷⁸⁸ Yargıtay 11 HD., 20.01.1986, 1985/5903 E., 1985/7427 K.

⁷⁸⁹ Kararın yürütülmesinin geri bırakılması başlıklı TTK m.449: *"Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir."*

⁷⁹⁰ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.321; AKTAŞ, s.251 vd. ; YILMAZ, s.304.

⁷⁹¹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.343 vd.

⁷⁹² Yargıtay 11. HD., 1999/3002 E., 1999/9744 K, T: 3.04.2000; Yargıtay 11. HD., 2002/8620, 2003/1197, T: 17.02.2003.

görüŖte olan öğretideki başka bir görüŖ⁷⁹³ ise süresiz bir biçimde bu itirazları ileri sürmenin hukuk güvenliği açısından tehlikeli olduğunu belirtmiŖtir. Bu sebeple bütün sermaye artırımlarına, TTK m. 456/4 hükmü ile⁷⁹⁴ birlikte TTK m. 353/4 hükmünün⁷⁹⁵ de kıyas yolu ile uygulanması gerektiğini savunmuŖtur. Bu görüŖ, fesih davasındaki üç aylık hak düşürücü sürenin kıyas yoluyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı gereken kararlara da uygulanacağını, üç aylık sürenin bitimi ile esas sözleşme değişikliğine ilişkin karara karşı askıda hükümsüzlük iddiasında bulunulamayacağını belirtmiŖtir⁷⁹⁶.

Esas sözleşme değişikliklerinde, uzun süre sonra askıda hükümsüzlük iddiasında bulunulması TMK m.2 kapsamında⁷⁹⁷ hakkın kötüye kullanılması olarak deđerlendirilmiŖtir⁷⁹⁸. Çünkü, bir hakkın uzun süre kullanılmaması durumunda işlemin tarafları nezdinde bu hakkın kullanılmayacağı yolunda haklı bir güven uyandırdıktan sonra o hakkı kullanmak, TMK m. 2 çerçevesinde hakkın kötüye kullanılması niteliği taşımaktadır⁷⁹⁹.

Kanaatimizce, imtiyazlı payları ihlal eden esas sözleşme değişikliği kararının, uygulanmasına veya tesciline uzun süre sessiz kalındıktan sonra imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanmadığı gerekçesiyle askıda hükümsüz olduğunun ileri sürölmesi, TMK m. 2 doğrultusunda dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmektedir.

⁷⁹³ MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.317; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.359.

⁷⁹⁴ TTK m. 456/4 : ‘‘353 ve 354 üncü maddeler ile 355 inci maddenin birinci fıkrası tüm sermaye artırım türlerine kıyas yoluyla uygulanır.’’

⁷⁹⁵ Fesih Davası Başlıklı TTK m. 353/4: ‘‘Davanın, Ŗirketin tescil ve ilanından itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde açılması şarttır.’’

⁷⁹⁶ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.453; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK, MANAVGAT, Anonim Ŗirketler Hukuku, C.2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara 2016, s.254; ŞENER, Ortaklıklar, s.575.

⁷⁹⁷ Dürüst davranma başlıklı TMK m.2: ‘‘ Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.’’

⁷⁹⁸ DOMANIÇ, s.905; KARAYALÇIN, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.101; NOMER, Haluk N., KiŖi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İliŖkin Temel Esaslar , İstanbul 2008, s.115; Yargıtay 11.HD., 28.10.2004, 2003/13857 E. 2024/1045 K.: ‘‘...Davacı vekili, müvekkilinin imtiyazlı pay sahibi bulunduğu davalı Ŗirketin 1989 - 1995 yılları arasındaki genel kurul toplantılarında imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı kararlar alındığını, ancak bu kararların ayrı bir genel kurul toplantısıyla imtiyazlı pay sahiplerince onaylanmamasına karşı diğer davalılarca yasaya aykırı tesciller yapıldığını ileri sürerek, anılan genel kurul kararlarının tescil ve ilan işlemlerinin iptalini ve sermayenin tescillerden önceki hali ile tespitini talep ve dava etmiŖtir...somut olarak davalı Ŗirketin 1989-1995 yılları arasında yapılmıŖ genel kurul toplantılarında alınmıŖ kararlarda hangilerinin imtiyazlı pay sahipliği haklarını zedelediğinin ileri sürölmemiŖ bulunmasına ve 13.04.1995 tarihinde öldüğu bildirilen muris U. Y. ’ın hayatta olduğu sürede gerçekteŖen bu genel kurul kararlarına karşı itiraz veya iptal başvurusunda bulunduğunun iddia dahi edilmemiŖ olması karşısında MK. m. 2’de belirlenen iyiniyet kurallarına aykırı olarak uzun yıllar sonra açılan davanın reddi sonucu bakımından doğru görölmele onanması gerekmiŖtir...’’; Benzer kararlar için bkz. Yargıtay HGK., 29.05.2002, 2021/441E., 2022 /433 K.; Yargıtay 11.HD., 10.01.2019, 2017/743 E., 2019/236 K.; Yargıtay 11.HD., 21.03.2016, 2015/15625 E. 2016/3083 K.

⁷⁹⁹ OĞUZMAN/BARLAS, s.889; NOMER, s.115.

Öğretide, imtiyazlı pay sahiplerinin mahkemeye başvurarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağrı hakkını kullanmaması nedeniyle, genel kurul kararının onanmış sayılması gerektiğini savunan bir görüş mevcuttur⁸⁰⁰. Ancak bu görüş haklı olarak, toplantıya çağrı hakkını kullanmamanın onama anlamına gelmeyeceği, bu uygulama ile menfaatler dengesinin imtiyazlı pay sahipleri aleyhine bozulacağı, kanun koyucunun amacı bu yönde olsaydı TTK m.454/5’de yer alan çağrıya rağmen toplanılamaması durumunda kararın onanmış sayılacağına ilişkin düzenleme gibi konuyu açıkça düzenleyeceği gerekçeleriyle eleştirilmiştir⁸⁰¹.

İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararın tescil edilmesinden sonra, TTK m. 454 doğrultusunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda onama kararı verilmesi durumunda, ilgili onama koşulunun yerine getirilmiş olup olmayacağı hususunda öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretide bir görüş, kararın tescilinden sonra imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu tarafından onaylanması ile tescilin geçerli olacağını savunmaktadır⁸⁰². Aksi görüş ve Yargıtay, tescilden sonraki onayın tescili geçerli hale getirmeyeceğini kabul etmektedir⁸⁰³. Kanaatimizce, askıda hükümsüz karar, sicilde tescil edilince kesinleşmektedir. Bu sebeple, tescil sonrasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayını almanın pratikte bir anlamı kalmayacaktır. Karar, tescil edildikten sonra imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayının tescili geçerli hale getirmeyeceği kanaatindeyiz. İlgili karar, tescil edildikten sonra tescile itiraz süreci işletilebilecektir.

---

⁸⁰⁰ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.294.

⁸⁰¹ AKTAŞ, s.256 vd. ; UYSAL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, s.2516.

⁸⁰² MOROĞLU, Sermaye Artırımı, s.86; İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s. 192; AKTAŞ, s.255.

⁸⁰³ ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.447; TEOMAN, Ayrıcalıklı Pay, s.121; Yargıtay 11. HD., 2004/11672 E., 2005/10136 K., T: 21.10.2005; “...Mahkemece...davacı vekili tarafından davalılar aleyhine 22.04.2004 tarihinde açılan dava ile bozmaya konu dava birleştirilerek yapılan yargılama sonucu, imtiyazlı pay sahipleri genel kurul toplantılarının 17.02.2004 tarihinde gerçekleştirilerek, 01.03.2004 tarihinde ticaret siciline tescil edildiği, bu durumda bozma ilamında belirtilen şekilde davacı tarafından hasımlı olarak açılan davadan önce A ve B grubu imtiyazlı hisse senetleri genel kurul toplantılarının yasa ve Ana Sözleşme hükümlerine uygun olarak yapıldığı ve tescil işleminin de aynı şekilde yerine getirildiği, birleştirilen davanın açıldığı tarih itibarıyla talebin ve davanın konusunun mevcut bulunmadığı gerekçesiyle hasımsız olarak açılan davanın gerek hasımsız açılması gerekse konusunun kalmaması nedeniyle reddine, birleştirilen dava yönünden ise bu dava tarihi itibarıyla davanın konusu mevcut olmadığından talebin reddine karar verilmiştir.... davalı Ticaret Sicil Memurluğu’nca davalı şirketin tescil isteminin henüz infaz olanağı kazanmadığından bahisle reddi gerekirken, kabulü doğru olmadığı gibi, öğretideki bir kısım aksi yöndeki görüşe rağmen bilahare, yani esas davanın açılmasından sonra imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik işleminin yapılmış olması da tescil tarihi ile imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunun yapıldığı tarih arasındaki dönem bakımından, yolsuz tescili geçerli hale getirmez ve bu sebeple de davanın konusuz kaldığından söz edilemez. Bu itibarla, davacı vekilinin bu yöne ilişkin temyiz itirazının kabulüyle hükmün davacı yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir...”

4.2. Özel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Yaptırım Türleri

4.2.1. Yokluk

Yokluk, bir hukuki işlemin doğabilmesi için zorunlu kurucu unsurlarının eksik veya hiç olmaması durumunda oluşan hükümsüzlük halidir. Bir hukuki işlem yoklukla sakatsa hukuki olarak hiç var olmamış sayılmaktadır⁸⁰⁴.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kurucu unsurları, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı yapması ve bu toplantıda karar alınmasıdır⁸⁰⁵. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda elden dolaştırma yöntemi (TTK m.390/4) uygulanamaz, toplantı yapılarak karar alınması gerekir. Elden dolaştırma yöntemi ile alınan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararları yok hükmündedir⁸⁰⁶.

TTK m.454/3'deki “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla*” toplantı nisabı ve “*toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla*” karar nisabı sağlanmadan yapılan, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı alınmamış sayılır. Alınmamış sayılır ifadesinin, hangi sakatlık yaptırımına tâbi olduğu öğretide tartışmalıdır. Öğretideki çoğunluk görüşü, bu nisaplar sağlanmadan yapılan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının kurucu unsurlarındaki eksiklik nedeniyle yok hükmünde olduğunu belirtmiştir⁸⁰⁷. Aksi görüş ise nisaplardaki eksikliğin iptal edilebileceğini savunmuştur⁸⁰⁸. Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı ve karar yetersayılarındaki eksiklik, toplantı yapılmasına ve karar alınmasına engel olmaktadır. Gerekli nisaplar sağlanmadan yapılan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının, kurucu unsurlarının eksik olması nedeniyle yokluk yaptırımına tâbi olduğunu düşünüyoruz.

Toplantı tutanağı oluşturulmadan karar alınmasının veya imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmadan toplantı tutanağı hazırlanmasının hangi sakatlık

⁸⁰⁴OĞUZMAN/BARLAS, s.217; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.4; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.32; KARASU, Rauf, Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, B.2, Ankara 2015, s.71.

⁸⁰⁵MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.17; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 197; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.297; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.336; AKTAŞ, s.259.

⁸⁰⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.99; AKTAŞ, s.260. KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.81.

⁸⁰⁷ ARSLANLI, s.168; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.148; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.10; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.297; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.336; AKAD, s.82.

⁸⁰⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.213.

yaptırımına tâbi olduğu öğretilerde tartışmalıdır. Öğretilerde bir görüş, bu durumun imtiyazlı pay sahiplerinin kurucu unsurlarında eksikliğe yol açması nedeniyle yokluk yaptırımına tâbi olduğunu savunmaktadır⁸⁰⁹. Öğretilerdeki aksi görüş, toplantı yapılmasına rağmen tutanağın düzenlenmemesini emredici hükümlerde şekle yönelik bir aykırılık olarak değerlendirip, bu aykırılığın butlan yaptırımına tâbi olduğunu savunmaktadır⁸¹⁰. Kanaatimizce, tutanak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulundaki kurucu unsurlardan (TTK m. 454/3) birisidir. Bu sebeple, tutanağın düzenlenmemesi yokluk yaptırımına tâbi olmalıdır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına ilişkin tutanak gerekçeli bir şekilde düzenlenmek zorundadır (TTK m.454/3). TTK m.454/3’de bu hükme aykırı kararların alınmamış sayılacağı belirtilmiştir.

Bakanlık temsilcisinin bulunması gereken toplantılara katılmaması veya toplantıda hazır bulunsa da toplantı tutanağını imzalamaması durumlarının hangi yaptırım türüne tâbi olacağı, öğretilerde tartışmalı bir diğer husustur. Öğretilerdeki bir görüşe göre, bu durum yok hükmündedir⁸¹¹. Aksi görüş, usule ilişkin şekli eksikliklerin butlanla sakat olduğunu savunmaktadır⁸¹². Kanaatimizce, bakanlık temsilcisinin katılmasının zorunlu olduğu imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantılarında hazır bulunmaması toplantıyı yoklukla malûl kılmalıdır. Ancak bakanlık temsilcisi toplantıya katıldığı halde toplantı tutanağını imzalamamışsa; tutanak, bakanlık temsilcisinin imzası ile birlikte geçerlilik kazanmalıdır.

Usulüne uygun yapılmayan bir toplantıya çağrı ile toplanan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun hangi sakatlık yaptırımına tâbi olacağı öğretilerde tartışmalıdır. Bir görüş⁸¹³, yok hükmünde olacağını kabul ederken; aksi görüş⁸¹⁴, yokluktan, toplantı

⁸⁰⁹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 132; NİZAMOĞLU, s.116; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.297.

⁸¹⁰ KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.37; AKTAŞ, s.267.

⁸¹¹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.132; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.336; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.296; YILMAZ, s.318; OKUCU TAFTALI, s.197; Yargıtay HGK, 08.03.2022, 2021/701 E. 2022/275 K.: “...bir genel kurul, kanunun öngördüğü kurucu-şekli emredici hükümlerine aykırı bir şekilde toplanmış veya kanunun öngördüğü kurucu-şekli emredici hükümlerine aykırı bir şekilde karar almışsa, alınan bu karar yoklukla maluldür. Örneğin...toplantı ve karar nisaplarına riayet edilmeksizin alınan kararlar...kurucu-şekli unsurları eksik olduğundan yoklukla malul kararlardır..” Benzer kararlar için bkz. Yargıtay 11. HD., 2016/12761E., 2016/1791 K., T.: 08.03.2018; Yargıtay 11.HD., 2015/15625E., 2015/3083K., T.: 21.03.2016, <https://www.lexpera.com.tr> , E.T.20.03.2024.

⁸¹² AKTAŞ, s.266.

⁸¹³ KENDİGELEN, Abuzer, Genel Kurula İlişkin Bazı Sorunlar, Hukuki Mütalâalar, C.12: 2012-2013/1 , İstanbul 2015, s.72; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.722; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.341; ÇEKER,Oy Hakkı, s.91.

⁸¹⁴ DOĞANAY; s.160; MOROĞLU, Erdoğan, Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararlarına Etkisi Ve Yargıtay Kararları, BATİDER, Aralık 1991, s.41;BAHTİYAR, Ortaklıklar , s.198; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.298; OKUCU TAFTALI, s.197.

yeri/zamanı anlaşılmadığında⁸¹⁵ ya da ilgili pay sahibine hiç çağrı yapılmadığında bahsedilebileceğini, bunların dışındaki usulsüzlüklerin iptal edilebilir olacağını kabul etmektedir. Şener ise, toplantıya çağrı yetkisiz bir kişi tarafından yapılsa da, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya katılması ile alınan kararın geçerli olduğunu belirtmektedir⁸¹⁶. Öğretide başka bir görüş ise, yetkisiz kişi ile yapılan toplantıya çağrının butlan yaptırımına tâbi olduğunu savunmuştur⁸¹⁷.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantıya çağırma yetkisi, öncelikli olarak yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu toplantıya çağrı yapmazsa imtiyazlı pay sahipleri, yönetim kurulunun bir aylık toplantıya çağrı süresinin bitiminden itibaren on beş gün içinde, mahkemeden toplantıya çağrı yapılmasını talep edebilir (TTK m.454/3) Toplantıya çağrı, TTSG’de ilan edilir. Toplantı gündemi ve ilanın bildirimi imtiyazlı pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla yapılır (TTK m.414).

Kanaatimizce, şekli kurucu unsur olan⁸¹⁸ toplantıya çağrıda her olay ayrı ayrı değerlendirilerek hangi sakatlık yaptırımının mevcut olduğu değerlendirilmelidir. Toplantıya çağrı hiç yapılmamışsa ya da çağrı yapılmış olsa da çağrı yapılmamış gibi kabul edilmesini gerektiren ağır ihlaller mevcutsa yokluk yaptırımına tâbi olmalıdır. Örneğin, yetkisiz bir kişi tarafından toplantıya çağrı yapılması çağrının geçerliliğinin sorgulanmasına ve toplantının ağır bir şekilde aksamasına sebebiyet verebilir. Toplantı yeri ve zamanının çağrıda yer almaması da toplantıyı ağır bir şekilde sekteye uğratabilir. Bu sebeple toplantıya çağrının yetkisiz bir kişi tarafından yapılması veya toplantı yeri ve zamanının çağrıda yer almaması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının yok hükmünde olduğunu düşünmekteyiz. Ancak ağır nitelikte olmayan usulsüzlükler, iptal yaptırımına tutulmalıdır. Örneğin, bazı durumlarda tutanakta ter alan karar ile toplantı başkanının karara ilişkin tespiti birbiriyle örtüşmeyebilir. Bu durumda tutanağın esas alınması gerekmektedir. Tutanağın, toplantı başkanının tespitini yansıtmaması iptal gerekçesi olarak kabul edilmektedir⁸¹⁹. Yine aynı şekilde, toplantıya çağrıda gündemin yeterince açık olmaması durumunda, iptal yaptırımına başvurulması makuldür⁸²⁰. Çünkü bu durumda, imtiyazlı pay sahipleri, toplantı davetinde gündem eksik

⁸¹⁵ Aktaş, toplantı yeri/zamanı anlaşılmadığında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun iptal yaptırımına tâbi tutulacağını savunmuştur. AKTAŞ, s.270 vd.

⁸¹⁶ ŞENER, Ortaklıklar, s.485.(Yazar, genel kurul başlığında olayı incelediği için imtiyazlı pay sahipleri ifadesi yerine tüm pay sahipleri kavramı yer alır.)

⁸¹⁷ AKTAŞ, s.267.

⁸¹⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.79 vd.

⁸¹⁹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.132.

⁸²⁰ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.132.

olsa da haklarını ihlal eden bir kararın (TTK m.454/1) varlığından haberdar olmuş olacaktır.

Yokluğun tespiti, herkesçe süre sınırlaması olmaksızın mahkemeden talep edilebilir. Mahkeme de tarafların talebine bağlı olmaksızın re'sen yokluğu dikkate almalıdır. Tespiti açıklayıcı nitelikte olan yokluk, mahkemenin verdiği karar ile baştan itibaren varlık göstermemiş sayılmaktadır. Yokluk kararına dayalı olarak yapılan işlemler hukuken geçersizdir⁸²¹. Yokluğu, ileri sürmekte hukuki menfaati bulunan herkes, her zaman ileri sürülebilir⁸²².

4.2.2. Butlan

Butlan, kurucu unsurları mevcut olan bir hukuki işlemin emredici hükümlere, hukuka ahlaka, dürüstlük kurallarına aykırı olması nedeniyle batıl sayılmasına yol açan bir hükümsüzlük halidir⁸²³. Butlanda şeklen de olsa mevcut bir hukuki işlem baştan itibaren hüküm ve sonuç doğurmazken, yoklukta hukuki işlem hiç varlık kazanmamıştır⁸²⁴.

TTK m.447'de⁸²⁵, genel kurul kararına yönelik butlan sebepleri örnek kabilinden sayılmıştır. Bu maddede yer almayan kararlarda da butlan yaptırımı gündeme

⁸²¹ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.341; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.34; KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.72.

⁸²² Yargıtay HGK, 2021/11-701 E., 2021/275 K., T.:08.03.2022; ‘‘Genel kurul kararının yokluğunun tespit edilmesinin istenmesi, hiçbir şekilde hakkın kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilemez.’’ Aksi yöndeki Yargıtay kararları için bkz. Yargıtay HGK, 2017/1300 E., 2021/922 K., T: 06.07.2021; ‘‘Hakkın kötüye kullanılması yasağı kuralının amacı, hâkime özel ve istisnai hâllerde (adaletle uygun düşecek şekilde) hüküm verme imkânını sağlamaktadır’’ ; Yargıtay HGK, 2017/2-2672 E., 2018/1717 K., T: 15.11.2018; Kararın, karşı oy yazısında ‘‘30 yıl sonra açılan butlan davasında davacının güncel hukuki yararını ortaya koyması ve ispat etmesi hukuk güvenliği ve istikrarı adına şarttır’’ denilerek, butlan hâlinde hakkın kötüye kullanılmasına bağlı bir süre kaydının varlığından söz edilmiştir. Yargıtay 11 HD, 2019/3 E., K 2019/7182 K., T: 13.11.2019; ‘‘...davacının yokluğuna karar verilmesini istediği genel kurul kararlarının alınmasının üzerinden yaklaşık 9-10 yıl geçmiş olduğu da gözönüne alınarak açılan davanın iyiniyet kuralları ile bağdaşmadığı gerekçesiyle davanın reddine’’ yönelik kararın onamıştır.

⁸²³ OĞUZMAN/ÖZ, s.183; EREN, s.34; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.343; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.158; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.722; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s. 200. Yargıtay HGK, 2021/701, 2021/275, T.; 08.03.2022: ‘‘...Butlan; bir işlemin, konusuna ilişkin emredici hükümlere aykırı olması halidir. Eş söyleyişle, bir işlemin konusu; kanuna, ahlaka, adaba, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı ya da, imkânsız ise, bu işlem batıldır...’’

⁸²⁴ OĞUZMAN/BARLAS, s.732; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.344.

⁸²⁵ Butlan başlıklı TTK m.447: ‘‘Genel kurulun, özellikle;

a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,
b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran,
c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır.’’

gelebilmektedir⁸²⁶. Genel kurul kararına ilişkin bu butlan hükmü niteliğine uygun düştüğü sürece, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına da uygulanabilir⁸²⁷.

TBK m.27'ye göre, “*Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.*” Kanunun emredici hükümlerine aykırılık durumunda hükmün niteliğine göre öğretide sınıflandırma yapılmıştır. Mutlak emredici hükümlere (Şirket alacaklıları ve üçüncü kişilerin menfaatleri, kamu yararı, şirketin ana sistematiği ile ilgili) aykırılık butlan yaptırımına tâbidir. Kamu düzenine aykırılık hali, mutlak emredici hükümlere aykırılıktır⁸²⁸. Nispi emredici hükümlere (Şirketteki pay sahiplerinin bireysel menfaatleri) aykırılık ise iptal edilebilir⁸²⁹.

Ahlaka aykırılık durumunda ise kararın sadece konu ve içeriği yönünden ahlaka aykırılığı gözetilmez, kararla sağlanmak istenen amaç da gözetilir⁸³⁰. Genel kurul kararları, kişilik haklarına aykırıysa butlanla batıldır (TMK m. 23).

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun butlanla sakat hallerinin olup olmadığı hususunda öğretide farklı görüşler bulunmaktadır. Öğretide bir görüş, konu olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kanuna aykırı olamayacağını ve butlanla sakat bir durumun bulunmayacağını ifade etmiştir⁸³¹. Aksi görüş ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun butlanla batıl olabileceğini savunmaktadır. Bu görüş, butlanla sakat olan esas sözleşme değişikliği kararını onaylayan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da butlan yaptırımına sahip olacağını belirtmiştir⁸³². Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının butlanla sakat olmayacağı gibi kesin bir yargıya varmak yerine hukuka aykırı durumun niteliği göz önüne alınarak her somut olay ayrı ayrı değerlendirilmesi daha uygun olacaktır. Ancak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, butlanla sakat halleri sınırlıdır. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, genel kurulun esas sözleşmeyi değiştirmesine, yönetim kurulunun esas sermayeyi artırmasına veya yönetim kuruluna sermaye artırımını konusunda yetki verilmesine ilişkin kararlarda,

⁸²⁶ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.344; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.722; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.18 vd.; BAHTİYAR, Ortaklıklar, s.200 vd.

⁸²⁷ KARASU, Rauf, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Ankara 2010, C.1, s.1253; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.300; YILMAZ, s.323; AKTAŞ, s.264.

⁸²⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.181; ÜÇİŞİK/ÇELİK, s.338.

⁸²⁹ ARSLANLI, s.78; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.160 vd.; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.722; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.343.

⁸³⁰ ARSLANLI, s.76; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.172 vd.

⁸³¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, s.725.

⁸³² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.302; AKAD, s.91.

imtiyazlı payları ihlal eden bir durum mevcutsa toplanan özel nitelikli bir kuruldur. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, ilgili kararları yalnızca onama veya onamama şeklinde bir yetkiye sahiptir. Doğal olarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun butlanla sakat hallerinin kapsamı sınırlı kalmaktadır. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onaylayıp onaylamayacağı kararlar, TTK m.454/1’de sınırlı bir şekilde sayılmıştır.

Butlanla sakat bir imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının uygulanması ile yönetim kurulunun sorumluluğu doğabilmektedir. Herhangi bir süre kısıtlaması olmaksızın hukuki yararı olan (HMK m. 106/2) herkes tarafından dava veya itiraz yoluyla ileri sürülebilen butlan, mahkeme tarafından da re’sen gözetilmektedir. Butlan nedeniyle açılacak dava, bir tespit davası niteliğindedir. Mahkemenin verdiği hüküm, açıklayıcı niteliktedir⁸³³. Butlan ve yokluğa tespitine yönelik hüküm, red kararıysa bu karar sadece davanın taraflarını ilgilendirmektedir (HMK m. 303/3). Yokluk ve butlanın var olduğuna ilişkin kesin hüküm, herkes için hüküm ifade etmektedir⁸³⁴(TTK m. 450).

4.2.3. İptal Edilebilirlik

4.2.3.1. Genel Olarak

ETTK’da imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davalarına ilişkin özel bir düzenleme yer almamaktaydı. Bu nedenle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davaları ile ilgili öğretilerde farklı değerlendirmeler mevcuttu. Bu dönemde öğretilerde bir görüş, genel kurula ilişkin hükümlerin imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanması gerektiğini savunmuştur⁸³⁵. Aksi görüş ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının olumsuz yönde olması durumunda bağımsız olmadığını savunarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptal edilemeyeceğini belirtmiştir⁸³⁶. Öğretilerde, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna karşı açılacak iptal davasında iptal talebiyle birlikte tazminat talebinde de

⁸³³ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.185.

⁸³⁴ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.185; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, s.343; KIRCA/ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.254; PULAŞLI, Şirketler, s.387; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.302; AKTAŞ, s.261; YILMAZ, s.326.

⁸³⁵ ARSLANLI, s.82; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.208; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.214; ÇEVİK, s.818; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, s.725; YASAMAN, Hamdi, Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulunun Onayı , Şirketler Hukuku Ve Sermaye Piyasası Hukuku İle İlgili Makaleler/ Mütalaalar/Bilirkişi Raporları, İstanbul 2006, s.97.

⁸³⁶ İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.327; ÜNAL, Süleyman, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası Açılabilir mi, Yargıtay Dergisi, Ekim 1991, C. 17, S. 4, s. 548.

bulunulabileceğini ifade edilmiştir⁸³⁷.ETTK döneminde bazı yazarlar ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun genel kurulun yapısından farklı olması nedeniyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptali konusunda yeni bir düzenleme yapılması gerektiğini savunmuştur⁸³⁸.

TTK m.454/7’de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararına karşı iptal davası açılabileceği açıkça düzenlenmiştir. Bu düzenleme, imtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilmese de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanarak haksız ve keyfi bir şekilde onaylamama kararı almasının önüne geçmek amacıyla getirilmiştir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını korumak amacıyla oluşturulan bir mekanizma olsa da, şirketteki diğer pay sahiplerinin de menfaatlerinin gözetilerek şirkette menfaat dengesinin sağlanması açısından TTK m.454/7 hükmü isabetli bir düzenlemedir⁸³⁹.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasına ilişkin TTK m.454/7-8 hükmü, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlere göre ayrıntılı değildir. TTK m.454/7’de sınırlı bir düzenleme yapılarak yalnızca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı iptal davası açılabileceği, davanın yalnızca yönetim kurulu tarafından açılabileceği, dava nedeninin ise yalnızca imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlale uğramaması olabileceği ifade edilmiştir.

Bu durum öğretide, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı TTK m.454/7’de belirtilmeyen nedenlerde iptal davası açılıp açılmayacağı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararlarının iptaline gidilip gidilemeyeceği tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Öğretide bir görüş, sadece TTK m.454/7’de yer alan şartlarda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptali davası açılabileceğini savunmuştur⁸⁴⁰. Öğretide çoğunluğun kabul ettiği aksi görüş ise, TTK m.454/7’de düzenlenmemiş durumlarda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı TTK m. 445 vd. hükümlerin uygulanarak iptal davası açılabileceğini savunmaktadır⁸⁴¹. Kanaatimizce de TTK m.454/7’de düzenlenmeyen durumlarda genel kurul kararlarının

⁸³⁷ KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısı, s.91; BAHTİYAR, Ayrıcalıklı Pay Sahipleri, s.24.

⁸³⁸ KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısı, s.82; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.153.

⁸³⁹ ORUÇ, s.198.

⁸⁴⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.674; NİZAMOĞLU, s.131.

⁸⁴¹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.210; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.443; AKTAŞ, s.284; AKAD, s.104; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.223; OKUCU TAFTALI, s.213.

iptaline ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması gerekmektedir. Bu sebeple çalışmamızda, TTK m.454/7 hükmüne göre imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu olumsuz kararlarına karşı açılacak iptal davaları ve TTK m.454/7 kapsamına girmeyen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına kıyas yoluyla genel hükümlerin uygulandığı iptal davaları ele alınmıştır.

4.2.3.2. TTK'nın 454. Maddesi Uyarınca İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Olumsuz Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davaları

TTK'nın 454. maddesi uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumsuz kararlarına karşı açılacak iptal davaları, yalnızca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı açılabilir. Bu dava, yalnızca imtiyazlı pay haklarının ihlal edilmediği gerekçesiyle, yalnızca yönetim kurulu tarafından açılabilir. Bu iptal davası, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun karar tarihinden itibaren bir ay süre ile sınırlandırılmıştır.

TTK m. 445 vd. genel hükümler uyarınca açılacak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu iptal davalarında ise kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararlarına karşı iptal davası açılmaktadır. Bu davayı açma yetkisine; yönetim kurulu, kişisel sorumlulukları mevcutsa yönetim kurulu üyeleri ve belirli şartların mevcudiyeti ile⁸⁴² pay sahipleri haizdir. Bu iptal davası, karar tarihinden itibaren üç ay süre ile sınırlandırılmıştır. İki iptal davasının ortak yönü, bu davaların şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde açılacak olmasıdır.

TTK'nın 454. maddesi uyarınca açılacak iptal davaları; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, genel kurul kararlarını onamama yönünde aldığı karar tarihinden başlayarak bir ay süre ile yönetim kurulu tarafından açılabilir. Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde görülen bu davada, genel kurulda alınan

---

⁸⁴² İptal davası açabilecek kişiler TTK m. 446:

“(1) a) Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçiren,
b) Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,
c) Yönetim kurulu,
d) Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri, iptal davası açabilir.”

esas sözleşme değişikliği kararının imtiyazlı payları ihlal etmediği ileri sürülmektedir. Yönetim kurulu mahkemeden, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptali ile birlikte genel kurul kararının da tescil edilmesini talep edebilmektedir (TTK m.454/7). TTK m.454/7 hükmüne göre açılan iptal davası yenilik doğuran bir eda davasıdır⁸⁴³. Butlan ve yokluğun, def'i olarak ileri sürülebilmesinin aksine; iptal talebi, def'i olarak ileri sürülemez, dava yolu ile talep edilmelidir⁸⁴⁴.

TTK m.454/7'de sadece genel kurulun esas sözleşme değişikliğine ilişkin kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanmaması nedeniyle iptal davası açılacağı düzenlenmiştir. Ancak TTK m.454/1'de, yönetim kurulunun sermaye artırım kararlarının imtiyazlı payları ihlal etmesi halinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun ilgili kararı onaylaması aranmaktadır. TTK m.454/7'de yönetim kurulunun sermaye artırım kararları açıkça belirtilmese de hükümlerin lafzı bütünüyle değerlendirildiğinde yönetim kurulunun sermaye artırım kararlarının onaylanmamasına karşı da iptal davası açılabileceği sonucu çıkarılır⁸⁴⁵. Kanaatimizce, kanunda şüpheyi yer vermeyecek şekilde yönetim kurulunun sermaye artırım kararlarının onaylanmamasına ilişkin iptal davası açılabileceğinin düzenlenmesi gerekmektedir. TTK m. 454/7 hükmünün⁸⁴⁶ "...genel kurulun veya yönetim kurulunun söz konusu kararlarının..." şeklinde düzenlenmesi uygun olacaktır.

4.2.3.2.1. Davacı

TTK m.454/7'de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararlarına yönelik iptal davası açma hakkı yalnızca yönetim kuruluna verilmiştir⁸⁴⁷. Bu iptal davasını açacak yönetim kurulunun özen yükümlülüğü mevcuttur. Yönetim kurulu, görevlerini özenli tedbirli bir şekilde gerçekleştirmek ve dürüstlük kuralları gereğince şirket menfaatlerini

⁸⁴³ AKTAŞ, s.283; ERTEN; s.473.

⁸⁴⁴ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.28; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.723.

⁸⁴⁵ ERTEN, s.455; CENKÇİ, s.347; YILMAZ, s.330; AKTAŞ, s.274.

⁸⁴⁶ TTK m.454/7: "Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir."

⁸⁴⁷ ETTK döneminde öğretide bir görüş, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında genel kurul kararlarına yönelik açılan iptali davası hükümlerinin (ETTK m.381) kıyasen uygulanarak davacıların; yönetim kurulu üyeleri, denetçiler, yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahiplerinin olabileceklerini ifade ediyordu. Bkz. ÇEKER, Oy Hakkı s.91; KARAHAN, İmtiyazların Korunması, s.151. Öğretideki aksi görüş ise, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlerin aynen kabulünün mümkün olmadığını, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında denetçilerin, kararın uygulanması ile sorumluluğu oluşan yönetim kurulu üyelerinin davacı olamayacağını savunuyordu. Bkz. POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I ,s.674; İMREGÜN, Anonim Ortaklıklar, s.348.

gözetmekle mükelleftir (TTK m.369) Yönetim kurulu, iptal davası açma yetkisini ihmal ederek şirketin zararına sebebiyet verirse, bu zarardan sorumluluğu doğmaktadır⁸⁴⁸ Bu durumda Tekinalp, yönetim kuruluna sorumluluk davası (TTK m. 553) açılabileceğini savunmuştur⁸⁴⁹.

TTK m.454/7’de iptal davası açma yetkisinin sadece yönetim kuruluna verilmesi nedeniyle yönetim kurulu üyeleri bireysel olarak dava açamazlar⁸⁵⁰.TTK m.446/1d’de, *“Kararların yerine getirilmesi kişisel sorumluluğuna sebep olacak yönetim kurulu üyelerinden her birinin”* iptal davası açabileceği belirtilmiştir. Üyelere tanınan bu hak ile şirket menfaatlerinden ziyade yönetim kurulu üyelerinin kişisel sorumluluklarını önlemek amaçlanmıştır⁸⁵¹. TTK m.454/7’e göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun sadece onamama kararlarına karşı iptal davası açılabilir. Bu sebeple, yönetim kurulu üyelerinin şahsi sorumluluğunu oluşturacak bir durum gerçekleşmez. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararıyla genel kurulun esas sözleşme değişikliğine ilişkin kararının uygulanması engellenmiş olmaktadır⁸⁵².

Yönetim kurulunun toplantı yaparak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına ilişkin iptal davası açma kararı alması gerekmektedir. Esas sözleşmede toplantı nisaplarını ağırlaştırıcı bir düzenleme olmadığı sürece, yönetim kurulu üye sayısının çoğunluğu ile toplantı yapılmaktadır. İptal davası açma kararı ise toplantıda hazır bulunan yönetim kurulu üyelerinin salt çoğunluğu ile alınmaktadır (TTK m.390).

Esas sözleşmede, iç yönergede yer alacak bir düzenleme ile yönetim kurulu yönetimi, kısmen ya da tamamen üçüncü şahıslara ya da yönetim kurulu üyelerinden birine veya birkaçına devredilebilmektedir (TTK m.367).Bu devrin sınırını, TTK m.375’te⁸⁵³ yer alan yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri oluşturmaktadır.

---

⁸⁴⁸ AKAD, s.95; YILMAZ, s.341.

⁸⁴⁹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.600.

⁸⁵⁰ AKAD, s.95; AKTAŞ, s.277; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.306.

⁸⁵¹ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.601.

⁸⁵² KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.84; ERTEN, s.456.

⁸⁵³ Devredilemez görev ve yetkiler başlıklı TTK m. 375: *“Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:*

a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.

b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.

Yönetim kurulunun, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı iptal davası açma yetkisinin devredilip devredilemeyeceği hususu öğretilerde tartışmalıdır. Öğretilerde bir görüş, TTK m.375'te yer alan yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkilerin sınırlı olarak sayılmadığını, yönetim kurulunun genel kurul kararlarının iptaline yönelik dava açma yetkisinin de (TTK m.446/1c⁸⁵⁴, TTK m.375/1-f) devredilemeyeceği belirtilmiştir⁸⁵⁵. Başka bir görüş ise TTK m.375'te yer alan yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içerisinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına yönelik iptal davasının yer almadığını ileri sürerek yönetim kurulunun dava açma yetkisinin devredilebileceğini savunmuştur⁸⁵⁶. Kanaatimiz, TTK m.454/7 açık hükmü nedeniyle yönetim kurulunun yetkisinin devredilemeyeceği yönündedir. Çünkü, ilgili hükümde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onaylamama kararına karşı dava açma yetkisi yalnızca yönetim kuruluna tanınmıştır. Ayrıca yönetim kurulunun, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararının iptaline ilişkin talebinin, sözleşme değişikliği kararlarının uygulanması kapsamında (TTK m. 375/1-f) yönetim kurulunun devredilmez görev ve yetkisi niteliği taşıdığını savunan öğretilerdeki ilk görüşe katılıyoruz.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı sadece yönetim kuruluna iptal davası açma hakkı veren TTK m.454/7 hükmü öğretilerde eleştirilmiştir⁸⁵⁷. İptal davası açma yetkisinde TTK m.446'nın kıyasen uygulanması gerektiği, pay sahiplerinin ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına katılması haksız bir şekilde engellenen imtiyazlı pay sahiplerinin de bu davayı açabileceği savunulmuştur (TTK m.446/1b)⁸⁵⁸. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu hukuka aykırı bir şekilde onamama kararı vermişse, imtiyazlı pay sahiplerine dava açma hakkı tanınmasının hukuk devleti ve eşitlik ilkesinin bir gereği olduğu vurgulanmıştır⁸⁵⁹.

e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.

f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.

g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması. ''

⁸⁵⁴ İptal davası açabilecekler başlıklı TTK m.446/1c: ''... Yönetim kurulu, ... iptal davası açabilir. ''

⁸⁵⁵ AKTAŞ, s.279; YILMAZ, s.341.

⁸⁵⁶ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.307.

⁸⁵⁷ MOROĞLU, Değerlendirme Ve Öneriler, s.259; ERİŞ, Şirketler, s.2765; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.356; AYTUĞAR, Oy Hakkında İmtiyaz, s.443; AKTAŞ, s.279; OKUCU TAFTALI, s.204; AKAD, s.95; ORUÇ, s.198; YILMAZ, s.341.

⁸⁵⁸ KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısı, s.85; OKUCU TAFTALI, s.204; ORUÇ, s.198.

⁸⁵⁹ ERİŞ, Şirketler, s.2764.

Mevcut durumda TTK m.454/7 hükmüne göre imtiyazlı pay sahipleri, iptal davası açamayacaktır. Çünkü, TTK m.454/7’de iptal davası açma yetkisi sadece yönetim kuruluna tanınmıştır. Ancak imtiyazlı pay sahipleri, genel hükümlere göre iptal davası açabilmektedir. İmtiyazlı pay sahipleri, bu iptal davasına, özel hüküm olan TTK m.454/7-8 kapsamında yer almayan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalini gerektiren diğer durumlarda başvurmaktadır (TTK m.445-446). İmtiyazlı pay sahipleri, haksız bir şekilde toplantıya ve oy kullanımına katılma hakları engellendiğinde, usulüne uygun bir şekilde toplantıya çağrılmadıklarında ya da toplantıya katılıp olumsuz oylarını tutanağa şerh düştüklerinde davacı olabilirler. Kanaatimizce, kanun boşluğunun giderilmesi için, TTK m.454/7’de iptal davası açma yetkisinin imtiyazlı pay sahiplerine de tanındığının açıkça düzenlenmesi faydalı olacaktır. Böylece imtiyazlı pay sahipleri, genel hükümler yerine, TTK m.454/7 hükmü doğrultusunda iptal davası açabilecektir. Haksız bir şekilde toplantıya ve oy kullanımına katılma hakları engellenen, usulüne uygun bir şekilde toplantıya çağrılmayan veya toplantıya katılıp olumsuz oylarını tutanağa şerh düşen imtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna karşı dava açması hak arama eyleminin en doğal gereğidir.

4.2.3.2.2. Davalı

TTK m.454/8’de esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının onanmasına olumsuz oy vermiş imtiyazlı pay sahiplerine yönelik olarak iptal davası açılabileceği açıkça düzenlenmiştir⁸⁶⁰. Organlar tarafından yapılan işlemler, kural olarak tüzel kişiliği bağlamaktadır. Ancak, TTK m.454/8 hükmü ile genel kurul kararının onanmasına olumsuz oy vermiş imtiyazlı pay sahiplerine davanın yöneltilmesi istisnai bir düzenlemedir. Bu düzenlemede, menfaat dengelerinin sağlanması amaçlanmış, genel kurulda toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile seçilmiş yönetim kurulunun, imtiyazlı pay sahiplerini davada temsil etmesinin hukuk mantığına ters olduğu değerlendirilmiştir⁸⁶¹.

⁸⁶⁰ ETTK döneminde öğretide, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin davada husumetin kime yöneltileceği tartışmalıydı. Bir görüş davanın şirkete karşı açılması gerektiğini savunurken (Bkz. ARSLANLI, s.82; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.259; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.357.) diğer görüş, davanın genel kurul kararına olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerine karşı açılması gerektiğini savunmuştur (Bkz. İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.194; ERİŞ, Anonim Şirketler, s.526; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, s.678).

⁸⁶¹ ERYİĞİT, Harun , İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Organ Sıfatı , İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015, C. 2, S. 2, s. 225.

TTK m. 454/3'de, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerinin imzalarının bulunduğu listenin ve ortak bir tebligat adresinin yönetim kuruluna teslim edilmesi zorunlu tutulmuştur. İlgili bilgi ve belgelerin teslim edilmemesinin yaptırımı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının alınmamış sayılmasıdır⁸⁶². Bu hüküm ile iptal davası açılacak kişilerin tespitinin kolay bir şekilde yapılması amaçlanmıştır. Ancak olumsuz oy kullanan imtiyazlı pay sahipleri iptal davasının açılmasını engellemek için listeye imza atmaktan kaçınabilir. Bu durum için öğretide tavsiye edilen çözüm, listenin geçerliliğinin; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına katılan bakanlık temsilcisi ve başkanın listeyi onayıyla kazanılmasıdır. Bu görüşe göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına bakanlık temsilcisinin katılmadığı durumlarda, başkanlık divanının listeyi onayı ile liste geçerlilik kazanmalıdır⁸⁶³.

4.2.3.2.3. Dava Nedeni ve Dava Açma Süresi

TTK m.454/7'ye göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı karar tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açılabilmektedir⁸⁶⁴. Bu süre, hak düşürücü bir süredir ve mahkeme tarafından re'sen incelenmektedir⁸⁶⁵. Bir aylık süre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı verdiği tarihten itibaren başlamaktadır (TTK m.454/7).

Ancak, bu sürenin başlangıç tarihine ilişkin öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretide bir görüş, iptal davasını yönetim kurulunun açması ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı sonrası yönetim kuruluna on günlük tutanak teslim süresi düşünüldüğünde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı verdiği tarihten itibaren başlayan bir aylık dava süresinden on gün boyunca yönetim kurulunun haberdar olamayabileceğini belirtmektedir. Bu görüş, söz konusu durumun hak kayıplarına sebebiyet verebileceğini, dava açma süresinin yönetim kuruluna tutanağın teslim edildiği tarihte başlaması gerektiğini savunmaktadır⁸⁶⁶. Öğretide başka bir görüş ise⁸⁶⁷, bir aylık

⁸⁶² Alınmamış sayılır ifadesinin, hangi sakatlık yaptırımına tâbi olduğuna ilişkin bkz. 4.2.1. Yokluk.

⁸⁶³ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.675.

⁸⁶⁴ ETTK döneminde, ETTK m.381 kıyasen uygulanarak iptal davası açma süresi üç ay olarak öngörülmüştür. TTK m.454/7 hükmüne göre, *“Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir.”*

⁸⁶⁵ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.678; ŞENER, s.563; ORUÇ, s.198; AKTAŞ, s.274; AKAD, s.100; NİZAMOĞLU, s.128; UYSAL, s. 213.

⁸⁶⁶ OKUCU TAFTALI, s.210.

⁸⁶⁷ AKAD, s.101.

sürenin başlangıcının genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren başlaması gerektiğini, TBK m. 92 hükmünü⁸⁶⁸ esas alarak belirtmektedir. Bu görüş, TBK m. 92'nin esas alınmasını, TTK m.1'de, TTK'nın TMK'nın ayrılmaz parçası olduğunun belirtilmesi, TBK m. 646 hükmünde⁸⁶⁹ ise TBK'nın TMK'nın tamamlayıcı parçası olduğunun belirtilmesini gerekçe göstererek açıklamaktadır.

Kanaatimizce, bir aylık iptal davası süresinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı alması tarihinden itibaren değil de yönetim kuruluna tutanağın teslim tarihinden başlaması hak kayıplarının yaşanmaması için daha uygun olabilir. Çünkü, iptal davasını açma yetkisi yönetim kurulundadır (TTK m.454/7). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu aldıkları karar sonrasında, onamama yönünde oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin imzalarını içeren listeyi, ortak tebligat adresini ve haklarının ihlal edildiğine ilişkin gerekçeli tutanağı on gün içinde yönetim kuruluna teslim etmek zorundadır (TTK m.454/3). Yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararından tutanak ve diğer bilgi, belgelerin tesliminden önce haberdar olmayabilir ya da karardan haberdar olsa da ortak tebligat adresini veya olumsuz oy kullanan imtiyazlı pay sahiplerini bilmemesi nedeniyle davayı açması gecikebilir. Bu nedenlerle, TTK m.454/7'deki bir aylık iptal davası süresinin, yönetim kuruluna tutanağın teslim tarihinden başlaması gerektiği kanaatindeyiz.

Kanun koyucunun genel kurul kararlarının iptali için öngörülen üç aylık sürenin aksine, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı açılan iptal davasında bir ay süre öngörmesi öğretide, kararların sürüncemede kalmasını önlemek amacıyla şirket işleyişi ve hukuk güvenliği açısından isabetli bir değişiklik olarak değerlendirilmiştir⁸⁷⁰. Kanaatimizce de, TTK m.454/7'de öngörülen bir aylık süre yerindedir. TTK m.454, imtiyazlı payları korumak amacıyla getirilen bir hükümdür. Ancak, şirkette imtiyazlı pay sahipleri ile diğer pay sahipleri arasında menfaat dengesinin sağlanması gerekmektedir. Bir aylık süreden daha uzun veya daha kısa bir süre öngörülmesi şirket işleyişini bozarak, şirketteki menfaat dengesine zarar verebilir.

⁸⁶⁸ TBK m. 92: *"Bir borcun veya taraflardan birine düşen herhangi bir yükümlülüğün sözleşmenin kurulmasından başlayarak belli bir sürenin sonunda ifası gerekiyorsa, ifa zamanı aşağıdaki biçimde belirlenir... Ay olarak veya yıl, yarıyıl ve yılın dörtte biri gibi birden çok ayı içeren bir zaman olarak belirlenmiş süre, sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçınıcı günü ise, son ayın bunu karşılayan gününde dolmuş olur. Son ayda bunu karşılayan gün yoksa süre, bu ayın son günü dolmuş sayılır."*

⁸⁶⁹ TBK m.646: *"Bu Kanun, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun Beşinci Kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır."*

⁸⁷⁰ AKTAŞ, s.273; CENKÇİ, s.184; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.215.

Diğer yandan, TTK m.454/7’de⁸⁷¹ ‘*pay sahiplerinin haklarını...*’ ifadesinde kastedilenin imtiyazlı pay sahiplerinin hakları olduğu belirtilmiştir⁸⁷². Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle toplanmaktadır. İmtiyazlı pay sahiplerinin hakları ihlal edilmemesine rağmen, ilgili karar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda, onanmayabilir. Bu durumda, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlaline sebep olunmadığı gerekçesiyle iptal davası açılmaktadır. Davada iptal talebi ile birlikte genel kurul kararının tescili de talep edilebilmektedir (TTK m.454/7). İptal davasında doğrudan ilgili kararın tescilinin de talep edilebilmesi sürecin hızlanması açısından faydalı bir düzenleme olmuştur.

İmtiyazlı pay sahiplerinin onamama kararlarına yönelik açılan iptal davasının sadece ‘*ihlalin gerçekleşmemesi*’ gerekçesiyle açılması öğretide eleştirilmiştir. Bu görüş, dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde alınmış imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı aleyhine de iptal davası açabileceğini savunmaktadır. Bu davanın, imtiyazlı pay sahipleri tarafından, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun usule uygun olmayan⁸⁷³ onama kararlarına karşı da açabileceği savunulmuştur⁸⁷⁴. Bu görüş, imtiyazlı pay sahiplerine tanınmış haklar ile şirketteki diğer pay sahiplerine tanınmış haklar arasında menfaat dengesinin bozulmaması için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı genel hükümler doğrultusunda iptal davası açılması gerektiğini belirtmektedir.

Öğretideki başka bir görüş⁸⁷⁵ ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmeyen kararları onamaması nedeniyle, iptal davasının açılmasını çelişkili bulmuştur. Bu durumun nedeni, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği zaman toplanan özel bir kurul olması, ihlal yoksa bu özel kurulun da toplanmasına gerek olmaması, bu durumda yönetim kurulunun imtiyazlı pay sahiplerini zaten toplantıya çağırmayacağı, imtiyazlı pay sahipleri mahkemeye toplantıya çağrı için başvurduğunda mahkemenin red kararı

---

⁸⁷¹ TTK m.454/7: ‘*Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir.*’

⁸⁷² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.304.

⁸⁷³ TTK m. 446/1-b’de, çağrının usulüne göre yapılmaması, gündemin gereği gibi ilan edilmemesi, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılmaları ve oy kullanmaları, genel kurula katılmaya ve oy kullanmaya haksız olarak izin verilmemesi gibi bazı usule ilişkin iptal sebepleri öngörülmüştür.

⁸⁷⁴ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I ,s.807; ŞENER, Ortaklıklar, s.534; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.356; ORUÇ, s.202; OKUCU TAFTALI, s.214.

⁸⁷⁵ KENDİGELEN, İlk Tespitler, S.356; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.304; ŞENER, Ortaklıklar, s.534; ORUÇ, s.197.

verecek olması, gerekçeleriyle açıklanmıştır. Bu görüş, TTK m.454/7 hükmüne göre iptal davası açılmasına gerek olmadığını, açılacak iptal davasının yok hükmünde olacağını, yalnızca tespit davası açılabileceğini savunmaktadır.

Kanaatimizce, yönetim kurulu TTK m.454'e göre imtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırırken ihlale ilişkin kesin bir kanı yerine ihlal şüphesi ile çağırışı gerçekleştirir. Bu sebeple TTK m.454/7 hükmünde çelişki olmadığını düşünüyoruz. Ancak ilgili hükümdeki anlam karışıklığını önlemek için "*pay sahiplerinin haklarını...*" ifadesinin "*imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını...*" olarak değiştirilmesinin isabetli olacağını düşünüyoruz.

4.2.3.2.4. Uyuşmazlık Çözüm Süreci

4.2.3.2.4.1. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, uyuşmazlıkların çözümü amacıyla öngörülen dava yolu yerine tarafların uyuşmazlığını çözmek için başvurdukları bir dizi usuller topluluğudur⁸⁷⁶. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarında amaç, devlet mahkemelerinin yargı yetkisinin mutlak egemenliğine zarar vermeden uyuşmazlıkları basit, kolay ve hızlı bir şekilde çözmektir⁸⁷⁷. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının konusu, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konulardır⁸⁷⁸. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arasında; arabuluculuk, tahkim, uzlaşma, ve sulh sayılabilir⁸⁷⁹. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları başlığı altında, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinin, arabuluculuk ve tahkim yöntemine elverişli olup olmadığı hususu incelenmiştir.

⁸⁷⁶ ÖZBEK, Mustafa Serdar, Alternatif Uyuşmazlık Çözümü, 5.B., Ankara 2022, s.197; KIYAK, Emre, Dönüştürücü Arabuluculuk-Problem Çözücü Arabuluculuk İle Uyumlaştırılması, Ankara 2018, s.26; AĞIRMAN, Doğan, Milli, Milletlerarası Tahkim, Ankara 2022, s.7.

⁸⁷⁷ AĞIRNAS, Yılmaz, Hukukumuzda Arabuluculuk(Gerekçeli, İçtihatlı) , İstanbul 2021, s.35; BORA, Özlem, Arabuluculuk Sözleşmesi , Ankara 2020, s.6; KOÇYİĞİT, İlker/BULUR, Alper, Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayınları, Mart 2019, s.3; KEKEÇ, Elif Kısmet, Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar Ve Taktikler , Ankara 2011, s.27.

⁸⁷⁸ BORA, s.5; İZGİ, Mehmet Feridun, Türk Hukukunda Tahkim Benzeri Uyuşmazlık Çözüm Yolları , İstanbul 2023, s.10.

⁸⁷⁹ BÖRÜ, Levent/PARLAK BÖRÜ, Şafak, Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Arabuluculuk, Ankara 2022, s.20-31; KEKEÇ, s.6.

4.2.3.2.4.1.1. Arabuluculuk

Arabuluculukta taraflar, tarafsız hareket eden arabulucunun yardımıyla ve müzakere yoluyla uyuşmazlıklarına çözüm bulmaktadırlar⁸⁸⁰. Tarafların, yargı kararına gerek kalmadan hukuken bir sonuca varabildikleri ve uyuşmazlık hususunda serbest iradeleriyle hareket ettikleri konular, arabuluculuğa elverişlidir⁸⁸¹.

Ülkemizde alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına duyulan ihtiyaç nedeniyle 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu⁸⁸²(HUAK) ve bu kanunun uygulanmasına ilişkin Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliği⁸⁸³ yürürlüğe girmiştir⁸⁸⁴. Ticari davalarda⁸⁸⁵ zorunlu arabuluculuk ise TTK'ya eklenen 7155 sayılı Kanun⁸⁸⁶ ile hukukumuzda girmiştir. TTK m.5/A'da sayılan koşullar mevcutsa doğrudan dava açılmamaktadır. İlgili hükümde, TTK m.4 ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkındaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı haline getirilmiştir. Bu durumlarda dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulması zorunludur ve arabuluculuğun yerine getirilip getirilmediği mahkeme tarafından dava şartı olarak re'sen araştırılmaktadır⁸⁸⁷. TTK m.5/A hükmüyle mutlak⁸⁸⁸

⁸⁸⁰ ÖZBEK, Alternatif Uyuşmazlık, s.227; ÖZER, Turan, Arabuluculuk Ve Felsefesi Hakkında , İstanbul 2020, s.6; ARSLAN ÇELİK, Begüm Birsen, Arabulucuların Kültürel Özelliklerinin, Çatışmaları Çözümleme Yöntemleri Üzerinde Etkisi: Türkiye’de Hizmet Veren Arabulucular Üzerine Bir Araştırma , Ankara 2020, s.111; TANRIVER, Süha, Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk , 2.B. , Ankara 2022, s.43; ÖZMUMCU, Seda, Uzak Doğu’da Arabuluculuk Anlayışı İle Türk Hukuk Sisteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış, İstanbul 2012, s.276; SÜRAL, Ceyda(ed.) /ÖMEROĞLU, Ekin(ed.) ,Türkiye’de Arabuluculuk Nasıl Etkin Ve Başarılı Hale Gelir? İngiliz Ve Portekiz Uygulamaları Işığında Öneriler , 1.B., Nisan 2015, s.130; EKMEKÇİ, Ömer/ÖZEKES, Muhammet/ATALI, Murat/SEVEN, Vural, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk, 2.B. , İstanbul 2019, s.17; BERBEROĞLU YENİPİNAR, Filiz, Ticari Davalarda Arabuluculuk Rehberi, 2.B., İstanbul 2019, s.23; ÖZBEK, Mustafa Serdar, Arabuluculuk İle Tahkim Yöntemlerinin Kesişme Bölgesi: Arabuluculuk-Tahkim, Yargıtay Dergisi, Ocak 2017, C.43, S.1, s.15.

⁸⁸¹ KOÇYİĞİT /BULUR, s.73.

⁸⁸² RG. 22.6.2012/28331.

⁸⁸³ RG. 2.6.2018/ 30439.

⁸⁸⁴ DEMİREZEN, Mine(ed.) ,Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Ve Arabuluculukta Avukatın Rolü Sempozyumu , T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı, Eylül 2017, s.55.

⁸⁸⁵ “...Maddi hukukun tatbiki bakımından ticari işler kavramına giren bütün meseleler değil, yalnız mahiyet ve bünyesi itibariyle yargıcın özel bir ihtisasına ihtiyaç gösteren meseleler ticari dava olarak vasıflandırılmıştır...” Bkz ETTK gerekçesi m.4.

⁸⁸⁶ Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun, RG.19.12.2018/30630.

⁸⁸⁷ LOKMANOĞLU, Salim Yunus, Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Dava Şartı, Beykent Üniversitesi , Haziran 2024, C.10, S.19, s.54.

⁸⁸⁸ Mutlak ticari davalar, tarafların tacir sıfatına sahip olup olmadığına veya dava konusunun tarafların ticari işletmesini ilgilendirip ilgilendirmediğine bakılmayan hukuk davalarıdır. Örneğin, rehin ve rehin karşılığında ödünç verme işleriyle uğraşanlarla ilgili hükümlerden doğan uyuşmazlıklar, fikri mülkiyet uyuşmazlıklarından doğan davalar mutlak ticari davadır. Bkz. AĞIRNAS, s.263; TEKİN, Uğur(ed.) / ÖZELCİ, Yasin Barış(ed.), Farklı Bakış Açılarında Ticari Davalarda Dava Şartı Olarak Zorunlu

ve nispi⁸⁸⁹ ticari davalarda dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulması dava şartı haline getirilmiştir⁸⁹⁰. Dolayısıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında, TTK m.4 kapsamına giren bir uyuşmazlık söz konusu olmadığı için arabuluculuğa başvurulması dava şartı değildir. Çünkü, açılacak ticari davada, TTK m.5/A'da sayılan koşullar yoksa doğrudan dava açılabilir; bu durumda arabuluculuğa başvurulması isteğe bağlıdır. Dava açıldığında ise hakimin tarafları sulhe ve arabuluculuğa teşviki hükümleri saklıdır (HMK m.140/2, HMK m.320/2⁸⁹¹).

İhtiyari arabuluculuk ise tarafların bir arabulucuya gitme zorunluluğu olmamasına rağmen uyuşmazlığın çözümü için başvurmayı tercih ettikleri arabuluculuk çeşididir. İhtiyari arabuluculuğa taraflar, dava yoluna gitmeden önce başvurabildikleri gibi, dava açıldıktan sonra da başvurabilmektedir⁸⁹². TTK m.454/2'de yer alan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı sürecinde, ihtiyari arabuluculuğa gidilmesi uygundur⁸⁹³. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı sürecinde tarafların serbest iradesi mevcuttur. Yönetim kurulu, imtiyazlı payların ihlal edilip edilmediği değerlendirmesini yaparak, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmaktadır. Aksi durumda her imtiyazlı pay sahibi, yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin

---

Arabuluculuk Sempozyumu, 3 Mayıs 2019, Ankara Üniversitesi Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2021, s.41; EKMEKÇİ/ÖZEKES /ATALI /SEVEN, s.291; ERYİĞİT, Harun, Ticari Dava Şartı Olan Arabuluculuk Başvurularında Nispi Ticari Davanın Tespiti, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2020, C.7, S.2, s. 261.

⁸⁸⁹ Nispi ticari davalarda, her iki tarafın da tacir olması ve dava konusunun her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili olması nedeniyle nispi ticari nitelikte sayılan hukuk davalarıdır. Her iki tarafın ticari işletmesini ilgilendiren karz, hizmet, istisna, kira gibi sözleşmelerden doğacak uyuşmazlıklar nispi ticari davadır. Bkz. AĞIRNAS, s.537.

⁸⁹⁰ NARBAY, Şafak/ AKKUŞ, Muhammed, Ticari İş Ve Tüketici İşlemi Kavramları Ekseninde Görevli Mahkeme Ve Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Düşünceler, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ekim 2020, S.44, 304.

⁸⁹¹ HMK m.140/2: *“Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder.”*

HMK m.320/2: *“Daha önce karar verilemeyen hâllerde mahkeme, ilk duruşmada dava şartları ve ilk itirazlarla hak düşürücü süre ve zamanaşımı hakkında tarafları dinler; daha sonra tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder. Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder. Tarafların sulh olup olmadıkları, sulh olmadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanağa yazılır; tutanağın altı hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür.”*

⁸⁹² OĞUZ, Özgür/KOÇAK, Merve, Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2020, C.5, S.3, s.490; KARA, Hacı, Arabuluculuk İle Tahkim Arasındaki Farklar, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2024, C.9, S.1, s.7.

⁸⁹³ CAN, Ozan, Arabuluculuğa Elverişlilik, Zorunlu Ticari Arabuluculuk Ve Zorunlu Tüketici Arabuluculuğu Yönünden Değerlendirmeli, Notlu Türk Ticaret Kanunu, Ankara 2021, s.188.

bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden talep edebilmektedir. Ancak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davası, arabuluculuğa elverişsizdir⁸⁹⁴. Çünkü, HUAK. m.1/2’de, arabuluculuğun, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulandığı ifade edilmiştir. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilmesi ve kamu düzeni kapsamında yapılan değerlendirmeler, ticari uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişliliği incelemesinde geçerli olan temel ilkelerdir. Arabuluculuğa elverişliliğin en önemli kriteri, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğma şartıdır. Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konular, kişilerin hür iradesine bırakılmış hak ve yetkileri kapsamaktadır⁸⁹⁵.

Şirketler hukuku uyuşmazlıkları, çok taraflı menfaat ilişkilerini düzenlemektedir. Bu menfaat sahipleri içinde sadece şirket ortakları yer almamaktadır. Şirket alacaklıları ve üçüncü kişiler de menfaat sahibidir. TTK’da şirket ortaklarının korunmasını ve şirketlerin devamını sağlamak amacıyla bir dizi düzenleme yer almaktadır. Bu düzenlemeler kanun koyucunun, şirket yapılarına ilişkin düzeni kamu düzeninden saydığıın emaresidir⁸⁹⁶. TTK m.454/7’de düzenlenen iptal davası sonucunda alınacak iptal kararı ile imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararları geçmişe etkili olarak ortadan kaldırılmaktadır. İptal kararı, yalnızca şirket ve pay sahiplerini değil, şirket alacaklılarını ve şirkete gelecek pay sahiplerini de etkilemektedir. Dolayısıyla iptal davası, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir dava değildir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin TTK m.454 hükmü, emredici niteliktedir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılan iptal davasında kararın iptali ile birlikte ilgili genel kurul kararının tescili davası da şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılabilmektedir (TTK m.454/7). Yönetim kurulu iptal kararını ticaret siciline tescil ettirmek ve internet sitesine koymakla yükümlü kılınmıştır. Ancak arabuluculuğun niteliği gereği, arabulucu tescil ve ilan yapmaya yetkili değildir. Arabuluculukta yalnızca arabuluculuk sürecinde taraflarca ileri sürülen bilgi ve belgeler değil uyuşmazlığın özü de gizlilik ilkesi kapsamında yürütülmelidir⁸⁹⁷. TTK m.454/7’de

⁸⁹⁴ CAN, s.188; YILMAZ, s.345.

⁸⁹⁵ EMİNOĞLU, Cafer/ERDOĞAN, Ersin: Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari Ve Dava Şartı(Zorunlu) Arabuluculuk, Ankara 2020, s.198.

⁸⁹⁶ EMİNOĞLU /ERDOĞAN, s.206.

⁸⁹⁷ EMİNOĞLU /ERDOĞAN, s.212.

düzenlenen iptal davası korporatif⁸⁹⁸ düzlemde yer alan bir davadır. İptal davası, şirketler hukuku temeline dayanan, şirket ile pay sahipleri bünyesinde ortaya çıkan uyuşmazlık türüdür. Sonuç olarak, tüm bu sebeplerle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davası, arabuluculuğa elverişli değildir.

4.2.3.2.4.1.2. Tahkim

Yargılama sürecinde, yargı yetkisinin kullanılmasında asıl yetkili organ, kural olarak devlet mahkemeleridir. Ancak kanun koyucu, bazı durumlarda taraflara aralarındaki uyuşmazlıkları çözmek için tahkim yoluna başvurma hakkı tanımıştır⁸⁹⁹. Tahkim⁹⁰⁰ kurumu, uyuşmazlıkları kısa zamanda çözdüğü için elverişli bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoludur. Tahkime elverişliliğin sınırı, kanun koyucunun iradesine göre belirlenmektedir⁹⁰¹. Tahkim, kanunun tahkim yoluyla çözümlenmesine izin verdiği alanlarda, uyuşmazlıkların hakemler aracılığı ile çözümlendiği hukuki yoldur⁹⁰². Tahkim yoluna başvurabilmek için tahkim anlaşması veya şartı gerekmektedir. Taraflar, tahkim yargılamasına rağmen mahkemeye başvurmuşsa, tahkim sözleşmesinin varlığı ilk itiraz kabul edilmektedir. Taraflar, yasal süresi içinde itiraz etmezlerse, mahkeme ilgili uyuşmazlığın çözümünde mutlak yetkili olmaktadır.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinin tahkime götürülüp götürülmeyeceği hususunda kanunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinin tahkime götürülüp götürülmeyeceği hususunda öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretideki çoğunluk görüşü⁹⁰³, kanundaki usul hükümlerinin emredici olduğunu belirterek tahkime

⁸⁹⁸ Korporatif düzlemdeki ihtilaflar, bir şirket ile onun pay sahipleri arasında şirketin tüzel kişiliği bünyesinde çıkan ve şirketler hukuku temeline dayanan uyuşmazlıklardır. Bkz. AYOĞLU, Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim, 2018, s.2.

⁸⁹⁹ ÖZBEK, Alternatif Uyuşmazlık, s.220; YEŞİLİRMAK, Ali, Türkiye’de Ticari Hayatın Ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İçin Uyuşmazlıkların Etkin Çözümünde Doğrudan Görüşme, Arabuluculuk, Hakem Bilirkişilik Ve Tahkim: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, İstanbul 2011, s.58.

⁹⁰⁰ HMK m.412/1: “Tahkim sözleşmesi, tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır.”

⁹⁰¹ ÖZBEK, Mustafa Serdar, Tahkim Hukuku, C.1, B.1, Ankara 2022, s.805.

⁹⁰² YEŞİLİRMAK, s.60; ÇIRKAN, Merve Hilal, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculukta Eşitlik İlkesi”, Ankara 2021, s.33; KARATAŞ, İzzet, Uygulamada İhtiyari Tahkim, Ankara 1999, s.4.

⁹⁰³ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.307; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.208; KARASU, Emredici Hükümler İlkesi, s.174; YILMAZ, s.346; Yargıtay’ın genel kurul kararlarının iptaline ilişkin uyuşmazlıklarda tahkim yoluna gidilemeyeceğine yönelik kararlar için bkz. Yargıtay 11. HD., 5.12.2012, 2011/13485 E. , 2012/19915 K. : “... Dava, ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkin olup, mahkemece şirket Ana Sözleşmesinin 13. maddesi uyarınca uyuşmazlığın hakem yoluyla çözüleceği gerekçesiyle, görevsizlik kararı verilmiştir. Oysa, tahkim konusunda Ana Sözleşmede yer alan bir hüküm veya yapılacak hakem sözleşmesi geçersizdir. Tahkim, yalnız tarafların arzularına tabi olan, yani davalı ile davacının mahkeme kararına gerek olmaksızın aralarında anlaşarak sonuçlandırabilecekleri uyuşmazlıklar konusunda

gidilemeyeceğini kabul etmektedir. Aksi görüş⁹⁰⁴ ise emredici usul hükümlerinin tahkime başvurmak için elverişsiz kabul edilemeyeceğini, hakemlerin de görevini yaparken usul hükümlerini uyguladığını, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinin tahkime götürülebileceğini savunmaktadır. Öğretide bir görüş, TTK m. 454/7’de iptal davasında şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine kesin yetki tanınmasının; tahkimi dışlamadığını ve mahkemelere münhasır yetki vermediğini savunmaktadır⁹⁰⁵.

Kanaatimizce, tahkime elverişlilik hususunda ilgili dava türüne göre bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu doğrultuda, genel kurul kararlarının iptalinde tahkime gidilemeyeceğine ilişkin görüşün kıyasen benimsenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, kanaatimizce imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptali için tahkime başvurulmaması daha uygundur. Çünkü, TTK’da bu hususta açık bir düzenleme yer almamaktadır. Ayrıca HMK m. 408/1’e göre, “İki tarafın iradelerine tâbi olmayan işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir”. İptal kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararlarını geçmişe etkili olarak ortadan kaldırması nedeniyle iptal davası, tarafların serbestçe iradelerini ortaya koyabilecekleri bir uyuşmazlık değildir. Bu nedenlerle, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin tahkime başvurulamayacağı kanaatindeyiz.

4.2.3.2.4.2. Görevli ve Yetkili Mahkeme

İmtiyazlı pay sahiplerinin onamama kararlarının iptali için açılacak davada görevli ve yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 454/7). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin kararlar, istinaf veya temyiz kanun yoluna götürülebilir⁹⁰⁶.

---

geçerlidir. Halbuki bir genel kurul kararının iptaline dair uyuşmazlığın davacı ve davalı arasında yapılacak anlaşma ile sonuçlandırılması mümkün değildir. Ayrıca, TTK’nın 381. maddesinin 1. fıkrasının münhasıran ortaklık merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeyi yetkili kalan hükmü ile aynı maddenin 3. fıkrasının davaların birleştirilmesini zorunlu kılan hükmü de tahkim müessesesi ile bağdaşmamaktadır.” (Bkz. MOROĞLU, Hükümsüzlük, s. 305)

⁹⁰⁴ KIRCA, Hükümsüzlük, s.232; AKTAŞ, s.282; KAYIKLIK, Abdurrahman, Şirketler Hukuku İhtilaflarında Tahkim: Rüzgâr Tersine Dönerken” , Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Aralık 2024, C.30, S.2, s.1040.

⁹⁰⁵ AYOĞLU, Tolga, Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim , İstanbul 2018, s.80.

⁹⁰⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.336; AKTAŞ, s.284.

4.2.3.2.5. İptal Kararının Etkisi

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararının iptalinin etkisine yönelik özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin TTK m.450 hükmü⁹⁰⁷ kıyasen uygulanmaktadır. İmtiyazlı pay sahiplerinin onamama kararının iptali ile ilgili genel kurul kararının tescili kararı⁹⁰⁸, şirketteki bütün pay sahiplerini ilgilendiren ve etkileyen kararlardır. İptale ilişkin hüküm kesinleşince, dava da taraf olup olmamasına bakılmaksızın şirketteki bütün pay sahipleri etkilenmektedir. Çünkü, iptal bozucu yenilik doğuran bir karardır. Söz konusu kararın yenilik doğurucu etkisi dikkate alındığında, sadece davanın taraflarını değil herkes için hüküm ifade etmesi hukuki bir zorunluluk teşkil etmektedir. İptal kararı, bozucu yenilik doğuran bir karar olduğu için; imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının, geçmişe etkili olacak biçimde kalkmasını sağlamaktadır. Bu sebeple, eğer pay sahipleri iptal edilen karara dayanarak şirketten bir şeyler edinmişlerse, sebepsiz zenginleşme hükümleri doğrultusunda aldıklarını iade etmek zorundadır⁹⁰⁹.

TTK m. 454/7'ye göre açılan iptal davasıyla birlikte ilgili genel kurul kararının tescili davasının açılması davaların yığılması olarak değerlendirilmektedir⁹¹⁰. Sonuç olarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı açılacak iptal davasında iptal ile birlikte sermaye artırımına ilişkin yönetim kurulu kararının veya esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararının tescili talep edilebilmektedir (TTK m.454/7).

Ancak ilgili kararların tescilinin talep edilmemesi durumunda, iptal davasına bakan şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinin re'sen tescil kararı verip veremeyeceği öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüş, yönetim kurulunun, TTK m.454'e göre olumsuz imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline yönelik açacağı davalarda, ilgili kararın tescilini talep etmese de, mahkemenin re'sen tescil kararı verebileceğini savunmaktadır. Bu görüş, sürecin hızlı işlemesi için mahkemenin re'sen

⁹⁰⁷ Kararın etkisi başlıklı TTK m. 450/1: "Genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı, kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. Yönetim kurulu bu kararın bir suretini derhâl ticaret siciline tescil ettirmek ve internet sitesine koymak zorundadır."

⁹⁰⁸ ETTK döneminde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin bir hüküm bulunmaması nedeniyle, genel hükümlere göre iptal kararı verildiğinde, imtiyazlı pay sahipleri tekrar toplanmakta ve bu durum iptal kararı alınmasını pratikte anlamsız bırakarak kısır döngüye neden olmaktaydı. TTK m.454/7'deki genel kurul kararının tescili kararı ile bu kısır döngü engellenmiştir. Bkz. MOROĞLU, İmtiyazlı Pay Sahipleri, s.220; ORUÇ, s.200.

⁹⁰⁹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.28; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.679; KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.254; AKAD, s.102; OKUCU TAFTALI, s.204.

⁹¹⁰ KIRCA, s.143.

tescil kararı vermesini isabetli bulmaktadır⁹¹¹. Aksi yöndeki görüş ise, HMK m. 26/1'ya⁹¹² göre mahkemenin taleple bağlı olduğunu, re'sen tescil kararı veremeyeceğini savunmaktadır⁹¹³. Kanaatimizce, iptal davasına bakan şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi, taleple bağlılık ilkesi gereğince, tarafların taleplerine bağlı kalmalıdır. İlgili mahkeme, taraflar talep etmeden re'sen tescil kararı vermemelidir. Çünkü, taleple bağlılık ilkesi gereğince mahkeme, tarafların talebiyle bağlıdır ve talepten başka bir şeye hükmedemez (HMK m.26/1). Şirket menfaatini gözetme yükümlülüğü bulunan yönetim kurulunun, TTK m. 454/7'deki şartlar olduğu taktirde özel kurulun onamama kararının iptaliyle birlikte tescil talebinde bulunması gerekmektedir. Aksi taktirde, mahkeme sadece imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının iptaline karar verebilir. Davayı açarken, tescil talebinde bulunmayan yönetim kurulu, ilgili kararın sonradan tescilini gerçekleştirebilmektedir.

TTK m.454'de imtiyazlı pay sahiplerinin onamama kararların karşı açılan iptal davasının kesin hüküm olduğuna ilişkin bir düzenleme yoktur. Bu sebeple ilgili karar HMK m. 341-373 hükümleri doğrultusunda istinaf veya temyiz yoluna götürülebilir⁹¹⁴.

4.2.3.3. Genel Hükümler Uyarınca İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davaları

TTK m.454/7-8'de iptal davasının kapsamı dar tutulmuştur. Bu hükümlere göre sadece imtiyazlı pay sahiplerinin onamama kararlarına karşı yalnızca yönetim kurulu tarafından dava açılabilir. Bu durum imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararlarına ilişkin genel hükümlere göre iptal davası açılıp açılmayacağı hususunda öğretide tartışmalara neden olmuştur⁹¹⁵. Çoğunluk görüşü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararlarına ilişkin genel hükümlere kıyas yoluyla başvurarak iptal davası açılabileceği yönündedir⁹¹⁶. İmregün, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararları ile ortada uygulanması mümkün bir karar olmayacağı için bu kararlara karşı iptal davası açılmayacağını, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararlarında ise

⁹¹¹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.305.

⁹¹² Taleple Bağlılık İlkesi Başlıklı HMK m. 26/1: *“Hâkim, tarafların talep sonuçlarıyla bağlıdır; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremez. Duruma göre, talep sonucundan daha azına karar verebilir.”*

⁹¹³ AKTAŞ, s.284; YILMAZ, s.366.

⁹¹⁴ AKTAŞ, s.284.

⁹¹⁵ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.213; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.346; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.310.

⁹¹⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.213; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.346; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.724; BOSTANCIOĞLU, s.24; KARAYALÇIN, Kâra Katılmada İmtiyaz, 117; AKAD, s.104; UYSAL, İmtiyazlı Paylar, s.223.

iptali istenen kararın esasen genel kurul kararı olması nedeniyle iptalinin talep edilemeyeceğini savunmuştur⁹¹⁷.

Kanaatimizce, TTK m.454/7-8 hükümleri dışındaki durumlarda kıyas yoluyla genel hükümlere göre iptal davasının açılmasının önünde hukuki bir engel bulunmamaktadır. TTK m.454/7-8, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun imtiyazları ihlal eden bir esas sözleşme değişikliği kararı, sermaye artırımı kararı olmamasına rağmen ilgili kararları onamaması durumunda kararların sürüncemede kalmasını engellemek ve şirket menfaatlerini korumak için oluşturulan hükümlerdir. TTK m.454/7 kapsamına girmeyen durumlarda genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması makul bir yöntemdir. Ancak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin TTK m.454/7-8 hükmü, özel hüküm olması nedeniyle öncelikli olarak uygulanmaktadır. İlgili hükümlerin kapsamına girmeyen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalini gerektiren diğer durumlarda genel hükümlere göre (TTK m.445-446) iptal davası açılabilmektedir⁹¹⁸.

4.2.3.3.1. Davacı

Genel kurul kararları aleyhine iptal davası açmaya yetkili kişiler, yönetim kurulu, kişisel sorumlulukları mevcutsa yönetim kurulu üyeleri ve belirli şartların gerçekleşmesi (toplantıya çağrının usulüne uygun gerçekleşmemesi veya genel kurula katılmaya haiz olmayan kişilerin toplantıya katılıp oy kullanması veya pay sahiplerinin haksız bir şekilde genel kurul toplantısına katılmalarının oy kullanmalarının engellenmesi veya toplantı gündemi ilanının usulüne uygun yapılmaması) ile pay sahipleridir (TTK m.446). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu aleyhine açılacak iptal davalarında, genel kurul kararları aleyhine açılan iptal davalarında geçerli TTK m.446'nın birebir uygulanması iki kurulun yapılarının farklı olması nedeniyle mümkün değildir⁹¹⁹.

Yönetim kurulu, dava açılmasında hukuki yararı⁹²⁰ olduğu sürece, imtiyazlı pay sahiplerinin onama kararlarına ilişkin yokluğun tespiti, butlan davası açabilmektedir⁹²¹. Genel kurul kararlarına karşı iptal davasını yönetim kurulu üyelerinin açabilmesi için kararın yerine getirilmesi nedeniyle kişisel sorumluluğu doğmuş olmalıdır. İmtiyazlı pay

⁹¹⁷ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.195.

⁹¹⁸ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.201; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.310; AKTAŞ, s.284; AKAD, s.96.

⁹¹⁹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.312; AKTAŞ, s.288.

⁹²⁰ HMK m.114/1h'ye göre, "Davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması, dava şartıdır."

⁹²¹ ERTEN, s.465.

sahipleri özel kurulu kararları bakımından bu durumun gerçekleşme ihtimali olmaması nedeniyle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı yönetim kurulu üyeleri iptal davası açamamaktadır⁹²². İmtiyazlı pay sahipleri, haksız bir şekilde toplantıya ve oy kullanımına katılma hakları engellendiğinde, usulüne uygun bir şekilde toplantıya çağrılmadıklarında ya da toplantıya katılıp olumsuz oylarını tutanağa şerh düştüklerinde davacı olabilmektedir⁹²³.

Şirketteki imtiyazlı pay sahipleri haricindeki pay sahiplerinin imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı iptal davası açıp açamayacağı konusunda öğretide farklı görüşler mevcuttur. Öğretideki bir görüş⁹²⁴, pay sahiplerinin bu davayı açamayacağını savunurken; aksi görüş⁹²⁵, adi pay sahiplerinin genel hükümlere göre dürüstlük kurallarına aykırılık gerekçesiyle iptal davası açılabileceğini savunmaktadır.

Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna katılma hakkı bulunmayan adi pay sahiplerine iptal davasında davacı sıfatı tanınmamalıdır. Çünkü, genel kurul toplantısına katılma hakkına sahip pay sahipleri, TTK m.446'da yer alan genel kurul kararlarına ilişkin iptal davası açabilecek kişilerdir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda, genel kurulun aksine tüm pay sahipleri yer almaz. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun yapısı, yapılacak her toplantıya göre değişiklik göstermektedir ve hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahipleri toplantıya katılmaktadır. Bu sebeple, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına katılma hakkı haksız bir şekilde engellenen, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına muhalif olan ve dürüstlük kuralına aykırılık iddiasında bulunan imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumlu veya olumsuz kararlarına karşı iptal davası açabilir.

4.2.3.3.2. Davalı

Genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında davalı sıfatının kime yöneltileceği ile ilgili TTK'da herhangi bir düzenleme yoktur. ETTK döneminde de, genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında davalı sıfatının kime yöneltileceği ile ilgili öğretide farklı değerlendirmelerde bulunulmuştur. Öğretide bir görüş, genel hükümlere göre açılacak iptal davasında imtiyazlı pay sahiplerinin davalı olacağını

⁹²² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.312; ERTEN, s.465; AKTAŞ, s.289; AKAD, s.105.

⁹²³ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.312; ORUÇ, s.198; AKAD, s. 105.

⁹²⁴ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.312; AKTAŞ, s.289.

⁹²⁵ AKAD, s.105.

belirtmiştir⁹²⁶. Yargıtay da davalının imtiyazlı pay sahipleri olacağına hükmetmiştir⁹²⁷. Aksi görüş ise bu davada, davalı sıfatına şirketin haiz olacağını savunmuştur⁹²⁸.

TTK döneminde öğretide, davalı sıfatının tespiti için imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının niteliğine göre sınıflandırma yapılmaktadır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumsuz kararlarına karşı genel hükümlere göre açılacak iptal davasında, TTK m.454/7'nin kıyas yoluyla uygulanması gerektiği savunulmuştur. Bu durumda davalı sıfatına, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahiplerinin haiz olduğu belirtilmiştir⁹²⁹. TTK m.454/3'e göre, bu pay sahipleri yönetim kuruluna ortak bir tebligat adresi bildirmek zorunda olduğundan uygulamada bu dava kolay bir şekilde açılabilir⁹³⁰.

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumlu kararlarına karşı genel hükümlere göre açılacak iptal davasında ise öğretide bir görüş⁹³¹ davalının şirket olması gerektiğini ve mahkeme tarafından şirketi temsil için bir kayyım atanması gerektiğini savunmaktadır. Aksi görüş⁹³² ise davalının şirketteki tüm imtiyazlı pay sahipleri olması gerektiğini savunmaktadır.

İmregün ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumsuz kararlarına karşı iptal davasında şirketin davalı sıfatına haiz olduğunu ancak davada şirketi imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun temsil edeceğini, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da içlerinden bir temsilci belirleyebileceğini savunmuştur. Yazar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumlu kararlarına karşı iptal davası açılmayacağını savunmaktadır⁹³³.

Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun olumlu kararlarına karşı genel hükümlere göre açılacak iptal davasında davalının, Yargıtay'ın ETTK dönemindeki görüşüne paralel olarak, şirketteki tüm imtiyazlı pay sahipleri olması yerindedir. Ancak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararlarında, olumlu oy vermiş imtiyazlı pay sahiplerinin ortak tebligat adresi göstermesi zorunlu değildir. Bu durum, imtiyazlı pay sahiplerinin sayısının çok olduğu şirketlerde sorunlara yol açabilmektedir. Öğretide

⁹²⁶ ERTEN, s.465; ÇEKER, s.94.

⁹²⁷ Yargıtay 11.HD., 1986/469 E., 1986/1249 K. T:20.02.1986. Bkz. ERİŞ, Şirketler, s.2470.

⁹²⁸ ARSLANLI, s.80; KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK/MANAVGAT, Hükümsüzlük, s. 210; İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s. 198; KENDİGELEN, İlk Tespitler, s.345.

⁹²⁹ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.313; AKAD, s.106; AKTAŞ, s.291; YILMAZ, s.363.

⁹³⁰ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.313; AKAD, s.107.

⁹³¹ MOROĞLU, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, s.217; AKTAŞ, s.291; YILMAZ, s.363.

⁹³² BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.313; AKAD, s.106.

⁹³³ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar, s.196.

bu duruma çözüm olarak davanın, imtiyazlı pay sahipleri arasından belirlenecek bir temsilciye, temsilci belirlenmemişse mahkeme tarafından görevlendirecek kayyımaya yönltilmesi gerektiği belirtilmiştir⁹³⁴.

4.2.3.3.3. Dava Nedeni ve Dava Açma Süresi

Kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya dürüstlük kurallarına aykırı durumlarda genel kurul kararının iptali talep edilebilmektedir (TTK m.445). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına ilişkin genel hükümlere göre açılacak iptal davalarında da bu nedenlere dayanılabilmektedir⁹³⁵. İhlal mevcut olmasına rağmen imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu ilgili kararı onarsa, toplantıda olumsuz oy kullanmış imtiyazlı pay sahipleri görüşlerini tutanağa şerh düşerek dürüstlük kuralları gereğince iptal davası açabilmektedir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrısı usulüne göre yapılmadığında veya imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna katılma hakkı olan imtiyazlı pay sahiplerinin toplantıya katılma ve oy kullanma hakkı, haksız bir şekilde engellendiğinde iptal davası açılabilir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmaya yetkili yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahipleri, toplantı gündemini de belirlemektedir. TTK m.446'ya göre *“..gündemin gereği gibi ilan edilmediği.”* durumlarda da iptal davası gündeme gelebilmektedir⁹³⁶.

TTK m.454/7'de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararı aleyhine açılacak iptal davalarında süre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun karar tarihinden itibaren bir ay süre ile sınırlandırılmıştır. TTK m.445'de ise genel kurul kararlarına ilişkin açılacak iptal davalarında süre, genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren başlamak üzere üç ay süre ile sınırlandırılmıştır.

Genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında hangi sürenin uygulanacağına ilişkin netlik yoktur. Öğretideki bir görüş⁹³⁷, TTK m.454/7 hükmünün kıyasen uygulanarak bir aylık süre içinde iptal davası açılması gerektiğini savunurken aksi görüş⁹³⁸, belirsizliğin pay sahipleri lehine olacak şekilde yorumlanarak üç aylık süre içinde iptal davası açılması gerektiğini savunmuştur.

⁹³⁴ İMREGÜN, Özel Kategori Paylar Kurulları, s.201; BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.313.

⁹³⁵ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.215.

⁹³⁶ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.214.

⁹³⁷ AKTAŞ, s.285; AKAD, s.108; YILMAZ, s.366.

⁹³⁸ BİLGEÇ, Oy Hakkında İmtiyaz, s.314; ERTEN, s.466.

Kanaatimizce, genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında, TTK m. 454/7’de yer alan bir aylık sürenin uygulanması daha uygundur. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin TTK m.454/7 hükmü, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin TTK m.445’e göre daha özel nitelikte bir hükümdür. Ayrıca iptal davasına ilişkin hükmün geçmişe etkili olması ve hukuk güvenliği açısından sürenin daha kısa olması yararlıdır. Genel kurulun esas sözleşme değişikliği veya yönetim kurulunun sermaye artırımı kararını onaylayan imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna karşı açılacak iptal davasında, uzun süreler öngörülmesi, şirketin işleyişini sekteye uğratarak hukuk güvenliğinin sarsılmasına neden olabilir. Bu sebeple dava açma süresi olarak TTK m. 454/7’de yer alan bir aylık sürenin uygulanmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz.

4.2.3.3.4. Uyuşmazlık Çözüm Süreci

4.2.3.3.4.1. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları

Uyuşmazlıkların devlet yargısı dışında çözülmesi için oluşturulan yöntemler, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarıdır⁹³⁹. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarında amaç, uyuşmazlık çözüm sürecini kısaltmak ve mahkemelerin iş yükünü azaltmaktır⁹⁴⁰. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının konusu, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri konulardır⁹⁴¹. Bu bölümde, genel kurul kararlarının iptali davasının, arabuluculuk ve tahkim yöntemine elverişli olup olmadığı hususu incelenmiştir.

4.2.3.3.4.1.1. Arabuluculuk

Genel kurul kararlarının iptali davası, arabuluculuğa uygun değildir⁹⁴². Öncelikle genel kurul kararlarının iptali davası, TTK m.5/A’daki arabuluculuğa başvurulması zorunlu tutulan dava türlerinden değildir. İlgili hükme göre, TTK m.4 ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkındaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Ancak genel kurul kararının iptali davası, para alacağına ilişkin bir dava değildir. Genel kurul kararlarının iptali davası, ihtiyari arabuluculuğa da elverişli değildir. Çünkü, HUAK. m.1/2’de, arabuluculuğun, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf

⁹³⁹ ÖZBEK, Alternatif Uyuşmazlık, s.198.

⁹⁴⁰ ÖZBEK, Mustafa Serdar, Dünya Çapındaki Adalet Ulaşma Hareketiyle Ortaya Çıkan Gelişmeler Ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümü , AÜEHFD, 2002, C.51, S.2, s.148.

⁹⁴¹ BORA, s.5; İZGİ, s.10.

⁹⁴² CAN, s.184; YILMAZ, s.346.

edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulandığı ifade edilmiştir. Ancak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptali, tarafların serbestçe iradelerini ortaya koyabilecekleri bir uyuşmazlık değildir. İptal kararı neticesinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararları geçmişe etkili olarak ortadan kalkmaktadır. İptale ilişkin karar, davada taraf olmayan pay sahipleri ve şirket alacaklılarının menfaatlerini de etkilemektedir. Tüm bu nedenlerle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasının, arabuluculuğa elverişli olmadığını düşünüyoruz.

4.2.3.3.4.1.2. Tahkim

Anonim şirket genel kurul kararlarının iptaline yönelik tahkim yoluna başvurulup başvurulamayacağına ilişkin mevzuatta bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, anonim şirket genel kurul kararlarının iptalinin tahkime elverişli olup olmadığı hususu öğretide tartışmalıdır. Öğretide bir görüş⁹⁴³, TTK m.454/7'ye göre açılan iptal davasında savunduğu gibi genel hükümlere göre açılacak iptal davasında da tahkim yoluna gidilebileceğini savunmaktadır. Bu görüş, emredici hükümleri mahkemelerin uygulamasıyla hakemlerin uygulaması arasında bir fark olmadığını belirtmektedir. Aksi görüş⁹⁴⁴ ise anonim şirketlerde genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü ve feshine ilişkin uyuşmazlıkların tahkime elverişsiz olduğunu savunmaktadır. Bu görüşü savunan yazarlar, TTK'da öngörülen emredici usul hükümlerinin tahkimle bağdaşmadığını, genel kurul kararlarına karşı açılacak iptal davasında mahkemenin münhasır yetkili olduğunu savunmaktadır. Yargıtay, anonim şirketteki genel kurul kararlarının tahkime elverişli olmadığını kanaatindedir⁹⁴⁵.

Kanaatimizce, genel kurul kararlarının iptali, tahkim yoluna elverişli değildir. Çünkü, genel kurul kararlarının iptali kararı, geçmişe etkili sonuç doğurmakta ve pay sahipleri dışında üçüncü kişileri de etkilemektedir. Genel kurul kararlarının iptali davasında verilecek kararlar, davada taraf olmayan pay sahipleri ve alacaklıların menfaatlerini de etkilemektedir. Ayrıca bu hususta TTK'da da açık bir düzenleme yer

⁹⁴³ ÖZBEK, Tahkim, s.870; KIRCA, Hükümsüzlük, s.232; AKTAŞ, s.292.

⁹⁴⁴ BAHTİYAR, Mehmet, Anonim Ortaklık Anasözleşmesi , İstanbul 2001, s.211; KARASU, Emredici Hükümler İlkesi, s.173; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.307; ERİŞ, Ayrıcalıklı Pay II, s.208

⁹⁴⁵ Yargıtay 11.HD., 05.12.2012, 2011/13485 E., 2012/19915 K.; “Dava, ortaklar kurulu kararının iptali istemine ilişkindir. Tahkimin, yalnız tarafların arzularına tabi olan, yani davalı ile davacının mahkeme kararına gerek olmaksızın aralarında anlaşarak sonuçlandırabilecekleri uyuşmazlıklar konusunda geçerli olduğu, bir genel kurul kararının iptaline dair uyuşmazlığın taraflar arasında yapılacak anlaşma ile sonuçlandırılmasının mümkün olmadığı gözetilmelidir.” Benzer karar için bkz. Yargıtay 11. HD., 01.07.2019, 2018/2226 E. , 2019/5000 K.

almamaktadır. TTK m.445/1 ve TTK m.448/2 hükümleri⁹⁴⁶, tahkimin sözleşmeye dayanan karakterine zıt hükümlerdir⁹⁴⁷. Çünkü, anonim şirket genel kurul kararlarının iptali davasında, TTK’da yer alan emredici nitelikteki yargılamaya ilişkin usul hükümleriyle kanun koyucu, dava dışı kişilerin menfaatlerini korumayı amaçlamaktadır. Genel kurul kararlarının iptali için tahkime başvurulması, ilgili hükümlerde hakları gözetilenlerin menfaatlerine aykırı uygulamalara yol açabilir. Bu durum ise TBK m.27 doğrultusunda⁹⁴⁸ emredici hükümlere aykırılık teşkil etmektedir⁹⁴⁹. Tüm bu nedenlerle genel kurul kararlarının iptali için tahkime başvurulmamasının daha uygun olduğu kanaatindeyiz.

4.2.3.3.4.2. Görevli ve Yetkili Mahkeme

Genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında görevli ve yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesidir (TTK m. 5). İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının genel hükümler doğrultusunda iptaline ilişkin kararlar, istinaf veya temyiz kanun yoluna götürülebilir⁹⁵⁰.

4.2.3.3.5. İptal Kararının Etkisi

Genel hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasında uygun düştüğü sürece TTK m.454 ve genel kurulun iptaline ilişkin hükümler (TTK m.445 vd.) kıyas yoluyla uygulanmalıdır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı genel hükümlere göre açılan iptal davası, yenilik doğurucu bir eda davasıdır⁹⁵¹. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararının genel hükümlere göre iptali, şirketteki bütün pay sahiplerini ilgilendiren ve hüküm ifade eden bir karardır. İptal

⁹⁴⁶ TTK m.445/1: “446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler.”

TTK m.448/2: “İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür.”

⁹⁴⁷ AYKUTALP, Aslı, 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Nazarında Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinin Tahkime Elverişliliği”, Prof. Dr. Necmeddin M. Berkin’e Armağan, İstanbul 2021, s. 235.

⁹⁴⁸ Kesin Hükümsüzlük başlıklı TBK m.27: “Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur.”

⁹⁴⁹ AYKUTALP, s.234.

⁹⁵⁰ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.336; AKTAŞ, s.292.

⁹⁵¹ OĞUZMAN/BARLAS, s.761; MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.340; KIRCA, s.202; AKTAŞ, s.292; ERTEN, s.474.

kararı, bozucu yenilik doğurarak, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kararının geçmişe etkili olacak biçimde ortadan kalkmasını sağlamaktadır⁹⁵². Dolayısıyla, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onama kararının iptali ile onanan genel kurul kararı da uygulanamaz ve ilgili genel kurul kararının tescil, ilan işlemleri iptal edilmelidir⁹⁵³.

4.2.3.4. TTK m.460/5 Hükmüne Göre Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Açılacak İptal Davasının İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kuruluna Etkisi

4.2.3.4.1. Genel Olarak

Anonim şirketlerde, şirketi temsil eden yönetim organı yönetim kuruludur. Yönetim kurulunun işlemleri nedeniyle şirket, pay sahipleri, alacaklılar etkilenmektedir. Bu sebeple, pay sahiplerinin haklarını, yönetim kurulu kararlarına karşı korumak için çeşitli hukuki mekanizmalar öngörülmüştür⁹⁵⁴. Bu hukuki mekanizmalardan birisi de TTK m.460/5 hükmüne göre yönetim kurulu kararlarına karşı açılacak iptal davasıdır.

Kayıtlı sermaye sistemine tâbi halka kapalı anonim şirketlerde, ilk esas sözleşmeyle veya esas sözleşme değiştirilerek yönetim kuruluna sermaye artırma, pay sahiplerinin yeni pay alma hakkını sınırlandırma ve imtiyazlı pay çıkarma yetkisi tanınmaktadır. (TTK m.460/1,4). Batıl kararlar başlıklı TTK m.391 gerekçesinde⁹⁵⁵ yönetim kurulu kararlarının iptal edilemeyeceği ifade edilmiştir. Madde gerekçesindeki bu ifadenin aksine TTK m.192/2⁹⁵⁶, TTK m.460/5 hükümlerinde yer alan bazı istisnai durumlarda yönetim kurulu kararlarına karşı iptal davası açılabilir. Yönetim kurulu kararlarına karşı pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, TTK m.445’de yer alan nedenler ile iptal davası açılabilir (TTK m.460/5). Bu nedenler, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya dürüstlük kuralına aykırılık olabilmektedir (TTK m.445). İptal davası

⁹⁵² MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.28; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.750; KIRCA /ŞEHİRALİ ÇELİK /MANAVGAT, Hükümsüzlük, s.254; AKAD, s.102; OKUCU TAFTALI, s.204.

⁹⁵³ KİRTİL, İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu, s.87 vd.

⁹⁵⁴ BAHAR SAYIN, Hediye, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Karar ve İşlemlerine Karşı Pay Sahiplerinin Korunması Yolları, AndHD, Temmuz 2019, C.5 ,S.2, s. 340.

⁹⁵⁵ TTK m.391 gerekçesi: ‘‘Yönetim kurulu kararları iptal edilemez. Buna karşılık b  t  l yönetim kurulu kararlarına kar  şı tespit davası a  ılabilmesi (genellikle) kabul edilmekte, kanunlar bu yolda hükümlere yer vermektedir. Yargıtay’ın yerleşik içtihadına göre, bir yönetim kurulu kararının geçersiz olduğunun tespiti mahkemeden istenebilir.’’

⁹⁵⁶ Birleşmenin, bölünmenin ve t  r değiştirmenin iptali ve eksikliklerin sonuçları başlıklı TTK m. 192/1: ‘‘134 ilâ 190 ıncı maddelerin ihlali hâlinde, birleşme, bölünme ve t  r değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye, bölünmeye veya t  r değiştirmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden ba  lar.’’

açma süresi, yönetim kurulu kararının ilanından itibaren bir aylık süre ile sınırlıdır (TTK m.460/5).

Kayıtlı sermaye sistemine tâbi halka açık şirketlerde ise yönetim kurulu kararlarına karşı hakları ihlal edilen pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri iptal davası açabilir (SerPK m.18/6). Kayıtlı sermaye sistemine tâbi halka açık şirketlerde de yönetim kurulu, kayıtlı sermaye tavanına kadar sermaye artırımını yapmaya, imtiyazlı paylar çıkarmaya, pay sahiplerinin çıkarılan yeni payları alma hakkını kısıtlamaya yetkilidir.

4.2.3.4.2. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Tarafından Karar Alınmadan TTK m.460/5 Hükmü Doğrultusunda İptal Davası Açılıp Açılamayacağı Sorunu ve Görüşümüz

Kayıtlı sermaye sisteminde pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu kararları aleyhine, kanuna veya esas sözleşme hükümlerine veya dürüstlük kuralına aykırı sebeplerin varlığı hâlinde iptal davası açabilmektedir. TTK m. 454/1’de ise yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararının, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte olması durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamayacağına hükmedilmiştir. Yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı, kanuna veya esas sözleşme hükümlerine veya dürüstlük kuralına aykırı ve imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden nitelikte olabilmektedir. Bu durumda, yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabilmesi için (TTK m.460/5) imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onama kararının bekletici mesele yapıp yapılmayacağı konusunda TTK’da açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararlarının iptali için kararın ilan tarihinden itibaren bir aylık süre öngörülmüştür. Oysa ki TTK m.454/2’de yönetim kuruluna, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağrı için, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay süre tanınmıştır. Yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmasa, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlayarak on beş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir. Kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kurulu kararlarının iptalini düzenleyen TTK m.460/5’de⁹⁵⁷, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu kararlarının

⁹⁵⁷ TTK m.460/5: “Yönetim kurulu kararları aleyhine, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, 445 inci maddede öngörülen sebeplerin varlığı hâlinde kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilirler. Bu davaya 448 ilâ 451 inci maddeler kıyas yoluyla uygulanır.”

iptalini düzenleyen TTK m.454'den farklı bir süre öngörülmesi, dava açacaklar açısından hak kayıplarına sebebiyet verebilmektedir.

TTK m.460/5'e göre yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılabilmesi için imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onama kararının bekletici mesele yapıp yapılmayacağı öğretide tartışmalıdır. Bir görüş⁹⁵⁸, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayı gereken kararlara ilişkin imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmadan TTK m.460/5 hükmü doğrultusunda iptal davası açılmayacağını savunmuştur. Bu görüş yalnızca imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onama kararı eksikliği nedeniyle TTK m.460/5'e göre yönetim kurulu kararları aleyhine iptal davası açılmayacağını da öne sürmüştür. Aksi görüş⁹⁵⁹ ise, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayı gereken kararlara ilişkin imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmadan, TTK m. 445'deki iptal nedenlerinin mevcut olması durumunda, TTK m.460 hükmüne göre iptal davası açılabilirliğini savunmuştur. Bu görüşü savunan yazarlar, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayı beklenirken TTK m.460/5'deki iptal davası için öngörülen bir aylık sürenin kaçabileceğini, bu sebeple imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayı beklenmeden TTK m.460/5'a göre iptal davası açılabilirliğini belirtmiştir. Tekinalp de yönetim kurulunun esas sermaye artırımı kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayı alınmadan tescil edilmesi durumunda, yönetim kurulu kararına karşı TTK m.460/5 doğrultusunda iptal davası açılabilirliğini belirtmiştir⁹⁶⁰.

Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul onayını beklenmeden TTK m.460/5 doğrultusunda iptal davası açılabilir. TTK m.454/2'ye göre imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden bir karar alınmışsa, bu kararın ilan tarihinden başlayan bir aylık sürede yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırılmaktadır. Yönetim kurulu, bir ay süre içinde imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırılmazsa, bu sürenin son gününden itibaren başlamak üzere on beş günlük sürede imtiyazlı pay sahipleri, mahkemeden imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısına çağrı yapılmasını talep edebilmektedir. Yani imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısı için imtiyazlı payları ihlal eden kararın ilan tarihinden itibaren toplamda kırk beş günlük çağrı süresi bulunmaktadır. TTK m.460/5'de ise yönetim kurulu kararına karşı ilan tarihinden başlamak üzere bir aylık süre içinde, ilgili kararın esas sözleşme hükümlerine, kanuna veya dürüstlük kurallarına aykırı olması nedeniyle iptal davası

⁹⁵⁸ AKTAŞ, s.259; ERTEN, s.448.

⁹⁵⁹ MOROĞLU, Hükümsüzlük, s.214; NOMER, s.121; YILMAZ, s.295.

⁹⁶⁰ POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, Ortaklıklar I, s.807.

açılabilirceği düzenlenmiştir. Hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasını beklerken TTK m.460/5’de yer alan bir aylık iptal davası açma süresini kaçırabilir ve bu durum hak kayıplarına sebebiyet verebilir. Ayrıca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, bütün imtiyazlı pay sahiplerinin değil hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin toplandığı özel nitelikte bir kuruldur. TTK m.460/5’de dava açmaya yetkili kişiler (yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri) içinde imtiyazlı pay sahipleri açıkça yazılmamış olsa da imtiyazlı pay sahipleri de bu davayı açabilmelidir. Bu dava hakkını imtiyazlı pay sahiplerine tanımamak, şirketteki dengeleri bozmadan imtiyazlı pay sahiplerini korumak amacıyla düzenlemeler getiren kanun koyucunun iradesiyle çelişmektedir. Pay sahiplerine tanınan bu hak, dava açmakta hukuki yararı olan imtiyazlı pay sahiplerine de getirebilir.

SONUÇ

Anonim şirketlerde, sermaye toplamak veya şirketteki mevcut pay sahiplerinin yeni gelen pay sahiplerine karşı kontrolü ellerinde tutmalarını sağlamak amacıyla imtiyazlı paylar oluşturulmuştur. TTK m.478’de düzenlenen imtiyazlı paylar, rüçhan ve oy hakkında, kâr ve tasfiye payında, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır. TTK m.454’de ise imtiyazlı payların korunması amacıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu öngörülmüştür. Çalışmamızda anonim şirketlerde imtiyazlı paylar ve imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin şu tespitlere ulaşılmıştır:

- İmtiyazlı pay tanımına ilişkin öğretideki süregelen tartışmalar, TTK m.478/2 hükmü ile son bulmuş, adi paylara nazaran üstün hakların imtiyaz olduğu, bu üstünlüğün hiyerarşik bir üstünlük olmadığı açıklığa kavuşmuştur. Adi paylara nazaran ayrıcalık ve farklılık sağlayan üstün haklar, imtiyaz olarak tanımlanabilir.
- 6102 sayılı TTK ile gelen m.478/4 hükmü, anonim şirketlerde devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin (il özel idaresi, belediye, sendikalar, dernekler, vakıflar, kooperatifler ve bunların üst kuruluşları) sermayenin yarısından fazlasına sahip olması durumunda, şirketteki diğer pay sahiplerine imtiyaz tanınamayacağını düzenlemektedir. TTK m.478/4 hükmü, AB yaklaşımından uzak bir düzenlemedir. Çünkü, AB yaklaşımı, devlet ve diğer kamu tüzel kişilerine tanınan imtiyazların sınırlandırılmasına yöneliktir. Anonim şirketlerde, herhangi bir somut ölçüt olmaksızın, belli hukuki tiplere imtiyaz tanınarak diğer hukuki tiplerin imtiyaz hakkının engellenmesi Anayasada öngörülen mülkiyet hakkı (m.35) ve eşitlik ilkesiyle (m.10) çelişkili uygulamalara yol açabilir. Dolayısıyla bu hüküm, yeni yatırımcıların şirkete katılımını azaltarak serbest piyasa ekonomisine zarar verebilir. Bu nedenlerle TTK m.478/4 hükmünün, kanundan kaldırılmasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz.
- Altın paylar, yalnızca devlete veya diğer kamu tüzel kişilerine tanınan, devlete veya diğer kamu tüzel kişilerine özelleştirilen şirketler üzerinde kontrol imkanı sağlayan paylardır. TTK tasarısından çıkarılan altın payların, imtiyaz olmadığı kanaatindeyiz. Çünkü, imtiyazlı paylar, altın payın aksine,

paydan bağımsız oluşturulamaz. İmtiyazlı paylar devredildiğinde imtiyaz hakkı devredilen kişiye geçmektedir ancak altın paylarda, pay devredildiğinde hak devredilene geçmemektedir. İmtiyazlı paylar, irade serbestisi ile oluşturulurken altın paylarda, devletin kamusal gücü egemendir. Anonim şirketlerde, devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinin sermayenin yarısından fazlasına sahip olması halinde, şirketteki diğer pay sahiplerine imtiyaz tanınamayacağını ilişkin TTK m. 478/4'ün, konusu kamu hizmeti olan anonim şirkette pay sahibi olmasa da devlet veya kamu tüzel kişilerine yönetim kurulunda temsilci bulundurma hakkını düzenleyen TTK m. 334/1'in ve şirkette pay sahibi olan devlet veya kamu tüzel kişilerine yönetim kuruluna temsilci seçme hakkı tanıyan TTK m.359/5'in altın pay olduğu yönündeki değerlendirmelere katılmıyoruz. Çünkü, yukarıda açıkladığımız nedenlerle altın pay ve imtiyazlı pay birbirinden farklı kavramlardır. Ayrıca kanun koyucunun bu düzenlemelerin altın pay olduğu yönünde bir kanaati olsaydı TTK tasarısından altın payları çıkarmayarak, kanunda açıkça düzenlenmesi yönünde irade göstereceğini düşünüyoruz.

- TTK m.519/2c'ye göre, yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrıldıktan sonra, pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödenmektedir. Kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenmektedir. Halka kapalı şirketlerde, kârdan öncelikli yararlanma hakkında imtiyazda, TTK m.519/2c'nin nasıl yorumlanacağı öğretide tartışmalıdır. İmtiyazlı kâr payları dağıtıldıktan sonra kalan bakiye üzerinden adi pay sahiplerine dağıtım yapılacağını savunan görüşe katılıyoruz. Çünkü, yüzde beş oranındaki kâr payının ödenmesi zorunlu değildir ve TTK m.519 hükmü, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazını kısıtlamamaktadır. Yedek akçe oluşturulduktan sonra imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarının dağıtılmasının daha uygun olacağı kanaatindeyiz.
- Anonim şirket esas sözleşmesinde öngörülen kâr miktarı o yıl için yetersiz kaldığında, pay sahiplerinin kâr hakları, kümülatif bir şekilde biriktirilmektedir. Ancak şirket kârının, geçmiş yıllardaki tüm birikmiş kâr paylarını ödemeye yetmemesi durumunda kimin öncelikli olarak kâr payı alacağı kanunda düzenlenmemiştir. Bu sebeple konu ile ilgili öğretide farklı

değerlendirmeler yapılmıştır. Vadesi önce gelen kâr payının öncelikli olarak ödenmesinin daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Çünkü, vadesi daha önce gelen borcun zamanaşımına uğrama riski daha yüksektir. Ayrıca TBK m.102'ye göre, birden çok borç muaccel ise ödemenin, borçluya karşı ilk olarak takip edilen borç için yapılmış olduğu kabul etmektedir. Kanun koyucunun TTK'da bu hususta şüpheyi mahal vermeyecek bir düzenleme yapmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

- Tasfiye payı, anonim şirketin sona ermesi durumunda, şirketin bütün borçları ödendikten ve pay bedelleri iade edildikten sonra kalan bakiye miktarının pay sahiplerine dağıtılmasıyla pay sahibine düşen pay hakkıdır. Tasfiye payının dağıtılabilmesi için genel kurul kararının gerekip gerekmediği öğretide tartışmalı olan bir diğer husustur. Tasfiye payının dağıtılabilmesi için genel kurul kararının gerekli olduğu fikrindeyiz. Çünkü, TTK m.548/1'de tasfiyeden dönmeye ilişkin karar merciinin genel kurul olduğu belirtilmiştir. Ayrıca şirket tasfiye sürecindeyken genel kurul da mevcudiyetini sürdürmektedir. TTK m.543/3'de, esas sözleşme ve genel kurul kararında aksine hüküm bulunmadıkça, tasfiye payı dağıtımın para olarak yapılacağı belirtilerek dağıtıma ilişkin genel kurul kararı açıkça düzenlenmiştir.
- İmtiyazlı pay çeşitleri içerisinde en çok tartışılan konuların, oy hakkında imtiyaz ve yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaz olduğunu söyleyebiliriz.
- Oy hakkında imtiyazın, *“eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı”* tanınarak oluşturulabileceğine ilişkin TTK m. 479/1 hükmü ile ETTK'daki oy hakkında imtiyazın nasıl tanınacağına ilişkin belirsizliğin giderilmesi adına olumlu bir gelişmedir. Kanun gerekçesinde bu sınırlandırmanın, karışıklıkların önlenmesi, *“bir paya en çok onbeş oy hakkı”* kuralının uygulanmasında güçlüklerle karşılaşılmasından dolayı için öngörüldüğü açıklanmıştır. Ancak sınırlandırmaya ilişkin kanun gerekçesinde sunulan nedenlerin sınırlandırmayı haklı kılmaması nedeniyle farklı itibari değerdeki paylara da oy hakkında imtiyaz tanınmasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz. Kaldı ki şirkette farklı itibari değerli payların ihraç edilmesi mümkünken, farklı itibari değerdeki paylara oy hakkında imtiyaz tanınmaması çelişkiye neden olabilmektedir. Bu nedenlerle farklı

itibari değerdeki paylara eşit sayıda oy hakkı tanınması ve eşit itibari değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı tanınması hususunda kanunda, şirketlere serbesti tanınması gerektiği kanaatindeyiz.

- ETTK'daki sınırsız oy hakkının hakkın kötüye kullanılmasına sebebiyet veren uygulamalar doğurabilmesi nedeniyle, oy hakkında imtiyazı en çok on beş oy hakkı ile sınırlandıran TTK m.479/2 hükmünün olumlu bir gelişme olduğunu düşünüyöruz. TTK m.479/2'ye göre, bir paya en çok onbeş oy hakkı tanınabilmektedir. Oy hakkında imtiyaza getirilen bu üst sınırın, haklı bir nedenin mevcudiyetinin veya kurumlaşmanın gerekmesinin ispatlanması ile uygulanmayacağı TTK m.479/2'de açıkça belirtilse de bu kavramlardan ne anlaşılması gerekeceği açıklanmamıştır. Bu durumun mahkeme kararlarıyla şekilleneceği şüphesizdir. Ancak kanun koyucunun rüçhan haklarının sınırlandırılmasına ilişkin haklı sebepleri örnek kabilinden saydığı TTK m.461/2 hükmü gibi bu konuda da belirsizliklerin ortadan kaldırılması amacıyla düzenleme yapmasının daha uygun olacağını düşünüyöruz.
- Mahkeme içtihatları ve öğretiyle hukuk sisteminde kendini kabul ettiren yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyazı, TTK m.360 hükmü ile kanunlaşmıştır. Esas sözleşmede öngörölmek şartı ile, belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilmektedir. İmtiyaz kural olarak paya tanınmaktadır. Yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazının, imtiyazın paya tanınması ve yalnızca pay sahibi tarafından kullanılması ilkesinin istisnası olup olmadığına ilişkin öğretilerdeki tartışmada çoğunluk görüş, istisnası olduğu yönündedir. Kanaatimiz de bu yöndedir. Çünkü TTK m.360/2'de, yönetim kurulunda temsil edilme hakkına sahip payların, imtiyazlı pay olduğu açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla, yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı, imtiyazın paya tanınması ve yalnızca pay sahibi tarafından kullanılması ilkesinin istisnasıdır. Öğretilerdeki tartışmalarının giderilmesi için imtiyazın paya tanınacağına yönelik TTK m.478/1'deki ifadenin "kural olarak paya" şeklinde değiştirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.
- Yönetim kurulunda temsil edilme hakkında imtiyaza ilişkin bir diğer tartışmalı husus ise bu imtiyazın tanındığı pay sahibi grupları, belirli pay grupları ve azlık kavramından ne anlaşılması gerektiğidir. TTK m.360

gerekçesinde özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlığın belirli olması gerektiği, diğer pay sahiplerinden ayrımının kolayca yapılması gerektiği belirtilmiştir. Gerekçenin devamında azlığın sayı ve pay senedi numaraları ile ifade edilmesinin daha uygun bir ölçüt olduğu açıklanmıştır. Belirli pay gruplarını; emredici hükümler ilkesine (TTK m.340) uygun biçimde somutlaştırılmış, birbirleriyle ortak bağları olan pay sahipleri olarak tanımlayabiliriz. Özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, anonim şirkette özellik ve nitelikleriyle ön plana çıkan bir ailenin mensupları, bayileri veya işçileri olabilmektedir. Azlık ise esas sözleşmede belirlenebilir, tanınabilir bir şekilde kararlaştırılan oranda paya haiz ortak veya ortaklardır. Öğretide, ilgili kavramlardan ne anlaşılması gerektiğine ilişkin farklı görüşler yer alsa da bu durumun uygulama ile netleşeceğini düşünüyoruz.

- TTK m.360'da, yönetim kurulunu temsil için önerilen adayların haklı bir neden olmadıkça seçilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Ancak haklı nedenin ne olduğu açıklanmamıştır. Bu haklı nedenlerin, yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler (TTK m.363/2) ve esas sözleşme hükmüne aykırılıklar olabileceğini düşünüyoruz. Bu hükümde yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebepler; iflas, ehliyet kısıtlaması, üyelik için gerekli kanuni şartların veya esas sözleşmede öngörülen niteliklerin kaybedilmesi olarak açıklanmıştır. Yönetim kuruluna önerilen adayın seçilmemesini adil gösteren somut, objektif nitelikte nedenler haklı neden olabilir. Kanun koyucunun rüçhan haklarının sınırlandırılmasına ilişkin haklı sebepleri örnek kabilinden saydığı TTK m.461/2 hükmü gibi yönetim kurulu üyeliğini sona erdiren sebeplere ilişkin de düzenleme yapmasının makul olacağı kanaatindeyiz.
- Yönetim kurulunda temsil edilme hakkının oluşturulabilmesi için, yönetim kuruluna aday önerme hakkı tanınabilir veya yönetim kurulu üyeleri TTK m.360'da belirlenen gruplardan seçilebilir (TTK m.360). Öğretide, yönetim kuruluna aday önerme hakkı tanındığında gruptaki payların toplantı yaparak karar alması gerektiği belirtilmiştir. Ancak TTK'da bu toplantıya ve toplantı/karar nisabına ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Şirketin faaliyetlerinin aksamaması için basit nisaplarla toplanılıp karar alınmasının

makul bir çözüm yolu olduğunu düşünüyoruz. Hakkın kullanılmasını kolaylaştıran uygulamaların yerinde olduğu kanaatindeyiz. Kanun koyucunun bu hususta bir düzenleme yapmasının da uygun olacağı kanaatindeyiz.

- Yönetim kurulunda temsile önerilen kişi, haklı bir neden olmadan seçilmezse, TTK m.445 hükmüne göre ilgili genel kurul kararının iptali için dava açılabilmesi hususunda şüphe yoktur. Bu durumda mahkemenin sadece iptale yönelik bir karar vermesi gerektiğini, seçilmemiş adayı seçilmiş saymasının genel kurulun devredilemez görev yetkisinin gaspına sebebiyet verebileceğini düşünüyoruz. Bu durumda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptalinde uygulanan TTK m.454/7 hükmünün kıyasen uygulanması gerektiği kanaatindeyiz. TTK m.454/7'nin kıyasen uygulanması doğrultusunda davacının açık talebiyle mahkeme, iptal kararı ile birlikte yönetim kurulunda temsile önerilen adayın yönetim kurulu üyesi olarak tescil edilmesine hükmedebilir.
- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu, şirketle ilgili alınan bazı önemli kararlarda imtiyazlı payların ihlal edilmesini önlemeyi amaçlayan ve bu önemli kararlara onay vermek amacıyla oluşturulan, emredici, bağımsız nitelikte, tüzel kişiliği olmayan, geçici özel bir kurul olarak tanımlayabiliriz. TTK m. 454/1 hükmünde imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek yönetim kurulunun sermaye artırım kararının, genel kurulun esas sözleşme değişikliği kararının ve yönetim kuruluna sermaye artırımına ilişkin yetki verilmesi kararının, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına tâbi olduğu belirtilmiştir. Bu düzenleme ile imtiyazlı pay sahiplerinin menfaatlerini korumak amaçlanmıştır.
- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu başlıklı TTK m.454 hükmü, ETTK hükmünde yer almayan ve öğretide tartışmalı birçok konuda düzenleme getirmiştir. Ancak TTK 454 hükmünde tartışmalı hususlar da mevcuttur. Tartışmalı hususlar değerlendirirken TTK m.454 hükmünün düzenlenme amacının ve şirketteki adi pay sahipleriyle imtiyazlı pay sahipleri arasındaki menfaat dengesinin gözetilmesi elzemdir. Getirilen yeniliklerden en önemlisi, ETTK'daki esas sermaye artırım kararlarında ihlal şartı aranmadan bütün esas sermaye artırım kararların imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayına

götürülmesine ilişkin düzenlemenin kaldırılması olmuştur. Bu yeniliğin isabetli olduğunu düşünüyoruz.

- TTK m. 454/1 hükmünde belirtilen genel kurul veya yönetim kurulu kararları, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını doğrudan veya dolaylı bir şekilde ihlal edebilir. Doğrudan ihlalin, imtiyazlı pay sahiplerinin imtiyazlarını ihlal ettiği ve bu ihlal durumunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının alınması gerektiği hususunda şüphe bulunmamaktadır. Doğrudan ihlal, imtiyazlı pay sahiplerini imtiyazların kaldırılması veya sınırlandırılması şeklinde doğrudan etkilemesiyle ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yeni imtiyazlı payların çıkarılmasıyla yoluyla da doğrudan ihlal gerçekleşebilir. Dolaylı ihlal ise esas sözleşmede yapılan değişikliklerin imtiyazlı pay sahiplerini dolaylı etkilemesi ile ortaya çıkmaktadır. Dolaylı ihlal durumlarında, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının gerekli olup olmadığı somut olay değerlendirmesi yapılarak tespit edilmelidir. Dolaylı ihlalde ortaya çıkan her durumda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı alınmasına gerek bulunmamaktadır. İhlalin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etme hususunda yönetim kurulu ve imtiyazlı pay sahipleri yetkilidir. İmtiyazlı pay sahiplerini toplantıya çağırma yetkisi öncelikle yönetim kurulundadır. Yönetim kurulu toplantıya çağırmasa yetki, imtiyazlı pay sahiplerine geçmektedir. Uygulamada en çok ihlal, dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında yaşanmaktadır. Dış kaynaklardan yapılan sermaye artırımında rüçhan hakkının kısıtlanması ve yeni payların ihraç edilme koşullarının imtiyazlı payları ihlal etmeyecek şekilde düzenlenmesi ile ihlalin önüne geçilebilir.
- TTK m.454/2'ye göre yönetim kurulu, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırılmaktadır. Eleştirilen hususlardan biri, TTK m.454/2'deki "*genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren...*" ifadesidir. Kanaatimizce, bu ifade kaldırılarak yerine imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin A.Ş.GKTY. m.7/c'de yer alan "*genel kurul karar tarihinden itibaren...*" ifadesinin getirilmesi gereklidir. Çünkü, genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren, imtiyazlı pay sahipleri toplantısına çağrı süresinin başlaması durumunda genel kurul kararı ticaret siciline tescil edilebilir. Bu durumda imtiyazlı

payları ihlal eden karar aleyhine tescile itiraz süreci ile de uğraşılacağı için sürenin bu tarihten itibaren başlaması makul olmamaktadır. Genel kurul toplantısının ilanı ile imtiyazlı pay sahipleri toplantısına çağrı süresinin başlaması durumunda ise henüz imtiyazlı payları ihlal eden bir karar alınmadığı için pratikte anlamlı olmadığını düşünüyoruz. TTK’da yer alan ifadeden farklı bir ifadenin yönetmelikte yer almasının normlar hiyerarşisine aykırı olduğu ve konunun şüpheye mahal vermeyecek şekilde TTK’da açıkça düzenlenmesi gerektiği düşüncesindeyiz. Ayrıca buradaki çağrı süresinin hak düşürücü nitelikte olduğu kabul edilmelidir.

- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunda toplantıya çağrının şekline yönelik bir hüküm bulunmasa da, genel kurul toplantısına yapılacak çağrının şekline ilişkin TTK m.414 hükmünün kıyasen imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanabileceğini düşünüyoruz. Bu hüküm doğrultusunda imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılmaktadır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılmaktadır.
- Çağrısız genel kurul başlıklı TTK m.416’nın, imtiyazlı pay sahiplerinin ihlal olmasa da toplantıya çağrı yapmasına sebebiyet verme ihtimali nedeniyle kıyas yoluyla uygulanmaması daha makuldür. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlali durumunda toplanan özel nitelikte bir kuruldur. Ancak TTK m.416’ya göre, bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından birinin itirazda bulunmaması koşuluyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurulu toplayabilir ve bu toplantı nisabı varolduğu sürece karar alabilirler. Bu hükmün kıyas yoluyla imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna da uygulanması, her imtiyazlı pay sahibinin ihlal olsun olmasın imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapmasına sebebiyet verebilir. Bu nedenlerle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun çağrısız bir şekilde toplanmamasının daha uygun olduğunu düşünüyoruz.
- ETTK’da yer almayan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrıda öncelik sırasının, TTK m.454/2’de düzenlenerek yönetim kuruluna verilmesi, karışıklıkların önlenmesi açısından faydalı bir hüküm olmuştur. TTK

m.454/2'ye göre, yönetim kurulu toplantıya çağrı yapmadığında bu yetki imtiyazlı pay sahiplerine geçecek ve imtiyazlı pay sahipleri mahkemeden toplantıya çağrı yapılmasını isteyebilecektir. TTK m.454/2'deki, *‘‘mahkemeden toplantıya çağrı yapılmasını istenmesi’’* ifadesinin, *‘‘toplantıya çağrıya izin verilmesinin istenmesi’’* olarak düzeltilmesinin daha uygun olacağı görüşündeyiz. Mevcut durumda, imtiyazlı pay sahiplerini doğrudan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırma yetkisine sahip değildir, sadece toplantı çağrısının yapılmasını mahkemeden talep etme hakkına sahiptir. Mahkeme, imtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasına ilişkin talebini incelerken öncelikle şekli şartlarının varlığını tespit etmelidir. Mahkeme, sonrasında işin esasına girerek esas sözleşme değişikliği kararlarının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edip etmediğini değerlendirmelidir. Mahkemeye imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı için başvurulması durumunda; ilgili davanın çekişmeli yargıya tâbi olduğu, duruşmalı olarak incelenmesi gerektiği fikrindeyiz. Çünkü, bir işin çekişmesiz yargıya tâbi olabilmesi için HMK m. 382/1'de bazı kıstaslar belirlenmiştir. Bu hükme göre, ilgililer arasında uyuşmazlık olmaması veya ilgililerin ileri sürebileceği herhangi bir hakkın bulunmaması halinde davanın çekişmesiz yargıya tâbi olacağı belirtilmiştir. Genel kurulun esas sözleşme değişikliği kararı, yönetim kuruluna sermaye artırımı için yetki verilmesi kararı veya yönetim kurulunun sermaye artırım kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal ediyorsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplanmaktadır. İmtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapma hakkı şirket tarafından engellendiği için mahkemeye başvurmaktadır. Çünkü, yönetim kurulunun, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrıyı, TTK m. 454/2'deki bir aylık sürede yapmaması durumunda imtiyazlı pay sahiplerince mahkemeye başvurulması, yönetim kurulu ile imtiyazlı pay sahipleri arasında haklı veya haksız bir uyuşmazlığın varlığına işaret etmektedir. Dolayısıyla, imtiyazlı pay sahiplerinin, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı için mahkemeye başvurması çekişmeli yargıya tâbidir. Uygulamada da ilgili dava çekişmeli yargı hükümlerine göre görülmektedir. Mahkeme kararının kesin olduğuna ilişkin kanunda bir hüküm yer almaması nedeniyle ilgili karar, kanun yoluna götürülebilir.

- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı süreciyle ilgili kanunda düzenlenmeyen diğer bir konu, elektronik ortamda toplantı yapılıp yapılamayacağıdır. Kanaatimizce, imtiyazlı pay sahipleri özel kuruluna ilişkin kanunda düzenlenmeyen hususlarda, genel kurul toplantısına yönelik hükümler, kıyas yoluyla niteliğine uygun düştüğü sürece uygulanabilir. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu da elektronik ortamda toplantı yapabilmelidir. Giderek dijitalleşen iş dünyasında kanun koyucunun, açıkça imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun da elektronik ortamda toplanabileceğini düzenlemesinin faydalı olabileceği kanaatindeyiz.
- TTK m.454/3’de, ETTK’den farklı olarak imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantı ve karar nisaplarına ilişkin düzenlenmenin tek maddede yer alması ve açıkça düzenlenmesi olumlu bir gelişme olmuştur. Bu hükme göre, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanmakta ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar almaktadır. Ancak TTK m. 454/3’de yer alan “*sermayenin yüzde altmışının çoğunluğu*” ifadesinin anlam karışıklığına yol açmaması için “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışının*” olarak değiştirilmesinin daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Çünkü mevcut ifadeden, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde otuzbiri anlamı çıkabilir. TTK m. 454/3 lafzına baktığımızda, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışının kastedildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kanunda ilgili hükmün, “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde altmışının*” olarak değiştirilmesi faydalı olacaktır. Kanaatimizce, karar nisabını imtiyazlı pay sahipleri özel kurul toplantısında oylama sonucunun onanması için verilmesi gerekli oy miktarı olarak değerlendirmeliyiz. Çünkü, TTK m.454/1, “*...pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, ...alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamaz*” ifadesiyle, hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahiplerinin yapacağı imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında ilgili kararın onanması ile bu kararın uygulanabileceği belirtilmiştir. Toplantı ve karar nisapları için ağır nisaplar öngörülmesi, imtiyazlı payların korunmasını zorlaştırabilir. Bu sebeple, toplantı nisabının, “*imtiyazlı payları temsil eden sermayenin en az yüzde ellibiri*” olarak değiştirilmesinin uygun olabileceğini düşünüyoruz.

- ETTK döneminde, genel kurul toplantısına imtiyazlı pay sahiplerinin toplantı nisabına uygun bir şekilde katılıp, esas sözleşme değişikliğine ilişkin kararı, nisaba uygun olarak onaylaması durumunda tekrar imtiyazlı pay sahipleri toplantısı yapıp yapılmayacağına ilişkin öğretilerdeki tartışma, TTK m.454/4 hükmü ile açıklığa kavuşmuştur. İmtiyazlı pay sahipleri veya temsilcileri, esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul toplantısında sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanıp, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla ilgili karara olumlu oy kullanmışlarsa imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmayacağına hükmedilmiştir. Ancak genel kurul toplantısında, imtiyazlı pay sahiplerinin hepsinin olumsuz oy kullanması sonrasında imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısı yapılmasının gerekli olup olmadığına yönelik kanunda bir düzenleme yer almamaktadır. Mevcut durumda, tüm imtiyazlı pay sahiplerinin genel kurul toplantısında olumsuz yönde oy kullanması durumunda, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplanmayacağına ilişkin bir hüküm olmaması nedeniyle imtiyazlı pay sahiplerinin toplanması gerekecektir. Ancak, kanun koyucunun bu hususta bir düzenleme yapmasının yararlı olabileceğini düşünüyoruz.
- TTK m.454/3’de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısında, gerekçeli tutanak düzenlenmesi, olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin imzalarını içeren liste oluşturulması ve olumsuz oy veren imtiyazlı pay sahiplerinin ortak tebligat adresi göstermesi zorunluluğuna ilişkin yaptırımın özel kurul kararının “alınmamış sayılması” olarak düzenlenmesi kanaatimizce ağır bir yaptırımdır. Bu ağır yaptırımın değiştirilmesinin daha uygun olacağını düşünsek de mevcut durumda, “*kararın alınmamış sayılması*” ifadesinin, TTK m.454/3 hükmünde sayılan koşulların imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun kurucu unsurları olması nedeniyle yokluk yaptırımına tâbi olacağı kanaatindeyiz. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantı ve karar yetersayılarındaki eksiklik toplantı yapılmasına ve karar alınmasına engel olmaktadır. Dolayısıyla gerekli nisaplar sağlanmadan yapılan imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısının, kurucu unsurlarında eksik olması nedeniyle yokluk yaptırımına tâbi olduğunu düşünüyoruz.
- Toplantıya çağrı yapılmasına rağmen, imtiyazlı pay sahipleri toplantısı yapılmamasının yaptırımının, ilgili genel kurul kararının onaylanmış

sayılacağına ilişkin TTK m.454/5 hükmü, toplantı ve karar sürecinin gecikip şirketin zarara uğramasına önüne geçmek adına olumlu bir hükümdür. Madde gerekçesinde de bu hüküm ile şirketi korumanın ve imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasına rağmen, ilgili toplantının yapılamaması halinde genel kurul kararının sürüncemede kalmasını engellemenin amaçlandığı açıklanmıştır.

- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden kararlar için uygulama şartıdır. Çünkü genel kurulun esas sözleşme değişikliğine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarından bağımsız nitelikte kararlardır. TTK m. 454 kapsamında alınması gereken imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayı, ilgili kararların geçerliliğini hiçbir şekilde etkilemez.
- ETTK'da, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararına ilişkin dava süreci hakkında bir düzenleme yoktu. TTK m.454/7'de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararına karşı iptal davası açılabileceği açıkça düzenlenmiştir. Bu hükme göre, yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilmektedir. TTK m.454/7'de sınırlı bir düzenleme yapılarak yalnızca imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onamama kararlarına karşı iptal davası açılabileceği, davanın yalnızca yönetim kurulu tarafından açılabileceği, dava nedeninin ise yalnızca imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlale uğramaması olabileceği ifade edilmiştir. İptal davası açma yetkisinin sadece yönetim kuruluna tanınmasına ilişkin öğretideki eleştirilere katılıyoruz ve imtiyazlı pay sahiplerine de bu hakkın tanınabileceğini düşünüyoruz. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu hukuka aykırı bir şekilde onamama kararı vermişse, imtiyazlı pay sahiplerine dava açma hakkı tanınması, hukuk devleti ve eşitlik ilkesinin bir gereğidir. İmtiyazlı pay sahipleri, haksız bir şekilde toplantıya ve oy kullanımına katılma hakları engellendiğinde, usulüne uygun bir şekilde toplantıya çağrılmadıklarında ya da toplantıya katılıp olumsuz

oylarını tutanağa şerh düşüklerinde davacı olabilirler. Ancak mevcut durumda TTK m.454/7’de iptal davasının kapsamı dar tutulmaması nedeniyle, imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarına karşı, genel hükümlerin kıyas yoluyla uygulanması ile (TTK m.445 vd.) iptal davası açabilmektedir.

- İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin arabuluculuk ve tahkim yoluna gidilemeyeceği kanaatindeyiz. Çünkü, arabuluculuk ve tahkim, başvurulması zorunlu olan durumlar hariç, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş veya işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulanan alternatif uyuşmazlık çözüm yollarıdır. Ancak iptal kararı, imtiyazlı pay sahipleri özel kurul kararlarını geçmişe etkili olarak ortadan kaldırmaktadır. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline ilişkin kararlar, davada taraf olmayan pay sahipleri ve şirket alacaklılarının menfaatlerini de etkilemektedir. Dolayısıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptali, tarafların serbestçe iradelerini ortaya koyabilecekleri bir uyuşmazlık değildir. Kaldı ki TTK m.5/A’ya göre, iptal davası arabuluculuğa başvurulması zorunlu uyuşmazlıklar arasında yer almamaktadır. İlgili hükümde, TTK m.4 ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkındaki uyuşmazlıklarda, dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olmasının dava şartı olduğu belirtilmektedir. Ancak iptal davası, para alacağına ilişkin bir dava değildir. Bu nedenlerle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu kararlarının iptaline yönelik olarak arabuluculuk ve tahkim yolunun elverişli olmadığını düşünüyoruz.
- Kayıtlı sermaye sisteminde pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu kararları aleyhine, kararın ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde iptal davası açabilmektedir. Bu dava, yönetim kurulunun, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya dürüstlük kuralına aykırı kararlarına karşı açılmaktadır. Yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal eden nitelikte olabilir. Bu durumda, imtiyazlı pay sahiplerinin, yönetim kurulu kararları aleyhine imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayını beklenmeden TTK m.460/5 doğrultusunda iptal davası açılabileceği kanaatindeyiz. Çünkü, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu

toplantıya çağrı için, yönetim kuruluna, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay süre tanınmıştır. Yönetim kurulu, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunu toplantıya çağırmasa, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlayarak on beş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilmektedir. Hakları ihlal edilen imtiyazlı pay sahipleri, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu toplantısına çağrı yapılmasını beklerken TTK m.460/5’de yer alan bir aylık iptal davası açma süresini kaçırma tehlikesi ile karşılaşmaktadır. Dolayısıyla imtiyazlı pay sahiplerinin, yönetim kurulu kararları aleyhine, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onayını beklemeden TTK m.460/5 doğrultusunda iptal davası açmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

- Sonuç olarak, anonim şirketlerde genel eğilim imtiyazlı payların kontrol altına alınarak sınırlandırılması yönündedir. Ancak imtiyazlı paylar, ekonomi ve ticarete sağladığı katkılar nedeniyle varlıklarını günümüzde de sürdürmektedir. İmtiyazlı payların öngörülme amacı şirketteki sermayeyi artırmak ve şirketi ekonomik olarak güçlendirmek için yatırımcıları şirkete çekmektir. Ayrıca imtiyazlı paylar, şirketteki mevcut pay sahiplerinin, şirkete yeni gelen pay sahiplerine karşı kontrolü elinde tutmalarını sağlayabilecek bir mekanizmadır. TTK m. 454/1’de, genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik kararı, genel kurulun yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine yönelik kararı ve yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına yönelik kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise ilgili kararların uygulanması, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayına bağlı kılınmıştır. İmtiyazlı pay sahiplerinin hukuki menfaatlerini korumak amacıyla imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu oluşturulmuştur. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını korumak amacıyla oluşturulan bir mekanizma olsa da, şirketteki diğer pay sahiplerinin de menfaatlerinin gözetilerek şirkette menfaat dengesinin sağlanması açısından TTK m.454/7 hükmü isabetli bir düzenlemedir. TTK m.454/7 doğrultusunda, yönetim kurulu tarafından, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onaylamama kararı aleyhine, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, iptal davası açılabilmektedir. İmtiyazlı paylar oluşturulurken,

pay sahiplerinin sermayeye oranla pay sahibi olması ilkesinden bir sapmanın gerçekleştiği göz önüne alınarak, pay sahipleri ve şirket arasında menfaat dengesinin gözetilmesi önemlidir. İmtiyazlar, şirkette azınlık oluşturan imtiyazlı pay sahiplerinin çoğunluk üzerinde baskı oluşturmasının bir aracı olmamalıdır. Aynı şekilde imtiyazlar, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kötüye kullanılmasına yol aacak uygulamalara da sebebiyet vermemelidir.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, Burak: “Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması Veya Kaldırılması”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.1, Ankara 2014, s.1-48.
- AĞIRMAN, Doğan: “Milli, Milletlerarası Tahkim”, Ankara 2022.
- AĞIRNAS, Yılmaz: “Hukukumuzda Arabuluculuk(Gerekçeli, İçtihatlı)”, İstanbul 2021.
- AKAD, Gül: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, İstanbul 2013.
- AKBULAK, Yavuz: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Oluşturulması”, İstanbul Barosu Dergisi, 2015, C.89, S.6, s. 111-122. (İmtiyazlı Pay)
- AKDAĞ GÜNEY, Necla: “Anonim Şirket Yönetim Kurulu”, 3.B. , İstanbul 2016.
- AKTAŞ Betül: “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, 1. B. ,İstanbul 2019.
- ALTAŞ, Soner: “Anonim Şirkette Belirli Gruplara Ve Azlığa Tanınabilecek Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı”, Terazi Hukuk Dergisi, Nisan 2020,C.15, S.164, s. 786-790. (Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı)
- ALTAŞ, Soner: “Yeni TTK’ya göre Anonim Şirketler(Karşılaştırmalı, Açıklamalı, Gerekçeli)”, Ankara 2016. (Anonim Şirketler)
- ALTAŞ, Soner: “Yeni TTK’ya göre İmtiyazlı Paylar Ve İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, Terazi Hukuk Dergisi, Temmuz 2023,C.8, S.83, s. 71-80. (İmtiyazlı Paylar)
- ALTAY, S. Anlam : “Türk ve İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukuku’nda Esas Sözleşmesel Bağlam”, YASAMAN, Hamdi/ERDEM, Ercüment/DURAL, Ali/AYOĞLU, Tolga/ALTAY, Sıtkı Anlam/YUSUFOĞLU, Fülürya/YÜKSEL, Sinan (ed.) , İsviçre Borçlar Kanunu’nun İktisabının 80. Yılında İsviçre Borçlar Hukuku’nun Türk Ticaret Hukuku’na Etkileri, İstanbul 2009, s.563-637.
- ALTINTAŞ, Gülfem: “Anonim Şirketlerde Oyda İmtiyaz”, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Temmuz 2019, S. 19-20, s.165-193.

ANDENAS, Mads; FRANK Wooldridge: “ European Comparative Company Law”, Cambridge University Press 2009.

ANSAY, Tuğrul: “Anonim Şirketler Hukuku Dersleri”, AÜEHFD Yayınları, Ankara 1975.

ARSLAN ÇELİK, Begüm Birsen: “Arabulucuların Kültürel Özelliklerinin, Çatışmaları Çözümleme Yöntemleri Üzerinde Etkisi: Türkiye’de Hizmet Veren Arabulucular Üzerine Bir Araştırma”, Ankara 2020.

ARSLANLI, Halil: “Anonim Şirketler : I Umumi hükümler”, 2. B. , İstanbul 1959.

ASLAN, Yavuz Can: “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2017, C.5, S.2, s.73-100.

AYDIN, Fazıl: “Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketler, Limited Şirketler Ve Şirketler Topluluğu”, 2.B., İstanbul 2019.

AYHAN, Rıza/ ÇAĞLAR, Hayrettin/ ÖZDAMAR, Mehmet: “Şirketler Hukuku Genel Esaslar”, 1. B. , Ankara 2019.

AYKUTALP, Aslı : “ 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Nazarında Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının İptalinin Tahkime Elverişliliği”, Prof. Dr. Necmeddin M. Berkin’e Armağan, İstanbul 2021, s. 205-240.

AYOĞLU, Tolga: “Sermaye Şirketleri Özelinde Şirketler Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Tahkim”, İstanbul 2018.

AYTAÇ, Zühtü: “Anonim Ortaklıklarda Rüçhan Hakkı”, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu II, Ankara 1985, s.297-340. (Rüçhan Hakkı)

AYTAÇ, Zühtü: “Kayıtlı Sermayeli Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali Sorunu”, Prof.Dr.Ernst Hirsch’in Hatırasına Armağan, Ankara 1986, s. 261-290.(Yönetim Kurulu Kararlarının İptali)

AYTUĞAR, Bilge: “Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz”, İstanbul 2019. (Oy Hakkında İmtiyaz)

- AYTUĞAR, Bilge: “Oy Hakkında İmtiyazlı Pay Grubunun Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara 2019, C.23, S.1, s.93-125. (Yönetim Kurulunda Temsil Edilme Hakkı)
- BADAK, Zehra: “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette Pay Sahibinin Kâr Payı Hakkı”,1.B., İstanbul 2018.
- BAHAR SAYIN, Hediye: “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Karar ve İşlemlerine Karşı Pay Sahiplerinin Korunması Yolları”, AndHD(Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi), Temmuz 2019, C.5 ,S.2, s. 339-363. (Yönetim Kurulu)
- BAHAR SAYIN, Hediye: “Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı”, İstanbul 2017. (Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı)
- BAHTİYAR, Mehmet: “Anonim Ortaklık Anasözleşmesi”, İstanbul 2001. (Esas Sözleşme)
- BAHTİYAR, Mehmet: “Anonim Ortaklıkta Ayrıcalıklı Pay Sahiplerinin Onay Yetkisi Ve Kayıtlı Sermaye Sistemi”, Prof.Dr.Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul 1998, s.172 vd.(Ayrıcalıklı Pay Sahipleri)
- BAHTİYAR, Mehmet: “Anonim Şirketlerde Azınlık Oranlarının Anasözleşme ile Değiştirilmesi Sorunu”, Makaleler IV, Beta Yayınevi, İstanbul 2019, s. 339-353. (Azınlık Oranları)
- BAHTİYAR, Mehmet: “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri”, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu’na Saygı Günü, Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu, ed.: TOPALOĞLU, Mustafa/ÖZER, Ankara 2019, s. 35-65. (Genel Kurul Toplantı Tutanağı)
- BAHTİYAR, Mehmet: “Ortaklıklar Hukuku”, B.14, İstanbul 2020. (Ortaklıklar)
- BAKIR, Ayhan: “Anonim Şirket Hukukunda Rüçhan Hakkının Sınırlandırılması Ve Kaldırılmasında Haklı Sebep Şartı”, Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ekim 2021, S.4, C.25, s.103-124.

- BALTALI, Candemir: “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazı”, İstanbul 2019.
- BARNARD, Catherina: “The Substantive Law Of EU, The Four Freedoms”, 4.B. , Oxford 2013.
- BAŞ, Seda: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2022, C.7, S.1, s. 121 – 154.
- BERBEROĞLU YENİPİNAR, Filiz: “Ticari Davalarda Arabuluculuk Rehberi”, 2.B., İstanbul 2019.
- BESEN, Murat: “Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar”, İstanbul 2018.
- BİÇER, Levent/AKTAŞ ERTAN, Betül: “Yönetim Kurulunda Temsil Edilme İmtiyazının Dolaylı Olarak İhlal Edilmesine İlişkin Bazı Sorunların Değerlendirilmesi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Dergisi, Ocak 2023, C.27, S.1, s.3-36.
- BİÇER, Levent: “Anonim Ortaklıkta Oy Hakkında İmtiyaz Ve Sınırları”, Kocaeli 2019.
- BİLGE, Mehmet Emin: “Ticaret Sicili İşlemlerinde “İlgililer” Kavramı”, Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 363-376.
- BİLGEÇ, Hakan: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Toplantıya Çağırılması”, Legal Mali Hukuk Dergisi, 2015, C.11, S.132, s.67-84. (İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu)
- BİLGEÇ, Hakan: “Anonim Şirketlerde Oy Hakkında İmtiyaz”, Ankara 2017. (Oy Hakkında İmtiyaz)
- BİLGEÇ, Hakan: “Türk Hukukunda Anonim Şirketlerde Kâr Payında İmtiyaz”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2019, C. 21, S.2, s. 2323 – 2356. (Kâr Payında İmtiyaz)
- BİLGİLİ, Fatih/DEMİRKAPI, Ertan: “Ticaret Hukuku Bilgisi”, Bursa 2021.
- BORA, Özlem: “Arabuluculuk Sözleşmesi”, Ankara 2020.

- BOSTANCIOĞLU, Metin: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri Ve İmtiyazların Korunması”, V.Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1988, s.1-35.
- BOZKURT YAŞAR, Sevgi: “Anonim Şirketlerde Oy Hakkı Sınırlamalarının (Azami Oy Şartı) Esas Sözleşme Değişikliği ile Kuruluş Sonrası Düzenlenmesi”, TBB Dergisi, Temmuz-Ağustos 2024, S.173, s.299-352.
- BOZKURT, Tamer: “Şirketler Hukuku”,3. B. , Ankara 2023.
- BÖCKLİ, Peter: “ Schweizer Aktienrecht”, Basel 2009.
- BÖRÜ, Levent/PARLAK BÖRÜ, Şafak: “Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemi Olarak Arabuluculuk”, Ankara 2022.
- BÜYÜK, Elif Irmak: “Medeni Usul Hukukunda İnşai Dava Ve İnşai Hüküm”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi, No:4, İstanbul 2021.
- CAN, Ozan: “Arabuluculuğa Elverişlilik, Zorunlu Ticari Arabuluculuk Ve Zorunlu Tüketici Arabuluculuğu Yönünden Değerlendirmeli, Notlu Türk Ticaret Kanunu”, Ankara 2021.
- CENKÇİ, Esra: “Anonim Ortaklıklarda Kayıtlı Sermaye Sistemi”, İstanbul 2015.
- CERRAHOĞLU, Fadlullah: “Halka Açık Anonim Ortaklıkların İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurullarında Nisaplar”, Prof. Dr. Nuri Çelik’e Armağan, C.I, İstanbul 2001, s.705-709.
- CLARK, Robert Charles: “Corporate Law”, Boston 1986.
- ÇAĞA, Tahir: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri Ve İmtiyazların Korunması(Tartışmalar)”, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, C.5, Ankara 1988.
- ÇAĞLAR, Hayrettin: “Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması”, Ankara 2010, Turhan Kitabevi.

- ÇALAL, Salih: “Anonim Şirketlerde Üstün Pay Sahipliği Kuralına Ayrıntılı Bir Bakış”, Mali Çözüm Dergisi, Mayıs-Haziran 2017, s.161-174.
- ÇAPA, Mehmet Sadık: “6102 Sayılı TTK’na Göre Anonim Ve Limited Şirketlerin Kendi Paylarını İktisap Etmesi”, İstanbul 2013.
- ÇEKER, Mustafa: “Anonim Ortaklıklarda Pay Sahiplerinin Yönetime Katılması”, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2004, S.1, C.13, s.37-56. (Yönetim)
- ÇEKER, Mustafa: “Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı Ve Kullanılması”, Ankara 2000. (Oy Hakkı)
- ÇEKER, Mustafa: “Ticaret Hukuku Genel Esaslar”, Adana 2016.(Ticaret)
- ÇELİK, Aytekin : “Ticaret Hukuku”, Ankara 2020.
- ÇETİN, Nusret/TÖREMİŞ, Hatice Ebru/CANTİMUR, Zeynep: “6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun Sistematiik Analizi”, Ankara 2014.
- ÇEVİK, Orhan Nuri: “Anonim Şirketler”,Ankara 2002.
- ÇIRKAN, Merve Hilal: “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculukta Eşitlik İlkesi”, Ankara 2021.
- ÇOLGAR TORAMAN, Emek: “Anonim Ortaklıklar Hukukunda İmtiyaza Hâkim Olan İlkeler ve Bu İlkelerin İhlâlinin Sonuçları”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17, S.208, İstanbul 2022, s. 639 – 673. (İmtiyaza Hâkim Olan İlkeler)
- ÇOLGAR TORAMAN, Emek: “Halka Açık Anonim Ortaklıklarda İmtiyaz Tesisi Yoluyla Yönetim Kontrolünün Sağlanması”, BATİDER, Aralık 2021, C.37, S.4, s.89-130. (İmtiyaz)
- ÇOŞTAN, Hülya: “Limited Şirkette Oyda İmtiyazlı (!) Paylar ve İmtiyazlı Paylar”, Ankara Barosu Dergisi, Temmuz 2012, S.4 , s. 77-90. (Oyda İmtiyazlı Paylar)

- ÇOŞTAN, Hülya: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Hükümlerine Göre Birleşme, Bölünme Ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması”, BATİDER 2008, C.24, S.3, s.403-431. (Özel Hak Sahipleri)
- DEMİR YEŞİLBAĞ, Aybüke: “Anonim Şirketlerde Esas Sermaye Sistemi Ve Sürdürülebilirliği”, Ankara 2023.
- DEMİR, Koray: “Özel Esas Sözleşme Değişiklikleri: Şarta Bağlı Sermaye Artırımı ve Esas Sermayenin Azaltılması (TTK m. 463-475)”, İstanbul 2020.(Esas Sermayenin Azaltılması)
- DEMİR, Koray: “Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Şirketlerin Bölünmesi”, İstanbul 2017. (Bölünme)
- DEMİRCİOĞLU AYDIN, Nihan: “Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkı”, İstanbul 2021.
- DEMİREZEN, Mine(ed.) : “Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Ve Arabuluculukta Avukatın Rolü Sempozyumu”, T.C. Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı, Eylül 2017.
- DINE, Janet/ KOUTSIAS, Marios : “ Company Law” , 6.B. , New York 2007.
- DİGNAM, Alan/Lowry, John: “Company Law”, Oxford 2014.
- DOĞANAY, İsmail : “Türk Ticaret Kanunu Şerhi”, Ankara 1990, C.1.
- DOMANIÇ, Hayri : “Anonim Şirketler Hukuku Ve Uygulaması”, İstanbul, Temel Yayınları, 1988.
- DORRESTEIJN, Adriaan/ MONTEIRO, Tiago/ TEICHMANN, Christoph/WELAUFF, Eri : “European Corporate Law”, ABD 2009.
- DURAL, H.Ali : “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu(TTK m.454)”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2013, S.2, s.139-158.
- EDİĞ, Esra: “Belirli Gruplar Ve Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Ocak 2017, S.125, s.14-28.
- EKMEKÇİ, Ömer/ÖZEKES, Muhammet/ATALI, Murat/SEVEN, Vural: “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk”, 2.B. , İstanbul 2019.

EMİNOĞLU, Cafer/ERDOĞAN, Ersin: “Ticari Uyuşmazlıklarda İhtiyari Ve Dava Şartı(Zorunlu) Arabuluculuk”, Ankara 2020.

ERDEM, Nuri: “6102 Sayılı “Yeni” TTK.’ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin “Müktesep” (Kazanılmış) Hakları”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi ,2012, C.2, S.1, s.29-44.

EREM, Turgut S. : “Anonim Şirketlerde Kâr Tevzii Dolayısıyla Pratikte Karşılaşılan Bazı Meseleler”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Eylül 1969, C.5, S.2, s.179-194.

EREN, Fikret: “Borçlar Hukuku Genel Hükümler”, Ankara 2021.

ERİŞ, Gönen: “Anonim Şirketler Hukuku”,Ankara 1995.(Anonim Şirketler)

ERİŞ, Gönen: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Hisse Senetleri Ve İmtiyazların Korunması(Tartışmalar)”, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 5, Ankara 1988. (İmtiyazların Korunması)

ERİŞ, Gönen: “Ticari İşletme Ve Şirketler”, C.3, B.3, Ankara 2017.(Şirketler)

ERİŞ, Gönen: “Ayrıcalıklı Pay Senetleri (I)”. Yargıtay Dergisi, Ekim 1979, C.5, S. 4, s. 915-925. (Ayrıcalıklı Pay I)

ERİŞ, Gönen: “Ayrıcalıklı Pay Senetleri (II)”. Yargıtay Dergisi, Ocak 1980, C. 6, S. 1-2, s. 195-217. (Ayrıcalıklı Pay II)

EROL, Melih Uğraş : “Introduction to Turkish Commercial Law”, Ankara 2022.

ERTEN, Cengiz: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Paylar”, 1. B. , Ocak 2024.

ERYİĞİT, Harun : “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun Organ Sıfatı”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2015, C. 2, S. 2, s. 213-227.(İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu)

ERYİĞİT, Harun : “Ticari Dava Şartı Olan Arabuluculuk Başvurularında Nispi Ticari Davanın Tespiti”, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2020, C.7, S.2, s. 259-287. (Arabuluculuk)

GERSTER Walter, “ Stimmrechtsaktien”, Zürich 1997.

GRUNDMANN, Stefan: “European Company Law”, Cambridge 2012.

GUTHMANN, Herbet E./DOUGALL, Harry G. : “Corporate Financial Policy”,1949.

GÜÇLÜ, Hamide Merve: “Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye Artırımı”,Ankara 2022.

GÜÇLÜTÜRK, Osman Gazi: “TTK m. 360 Uyarınca Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi”, Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil’in Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Armağanlar Dizisi, ed. : Saadet Yüksel, Abuzer Kendigelen, Nisan 2019, s. 621-655.

GÜNEL, Onur Kerem: “Özel Kategori Paylar”, Ankara 1997.

GÜRBÜZ USLEL, Aslı : “Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kar Payı Alma Hakkı”, Ankara 2016.

HANNİGAN, Brenda: “Company Law”, Oxford 2016.

HİRSCH, Ernst E. : “Türk Ticaret Kanununun Esaslarına Göre Ticaret Hukuku”, C.1-2, İstanbul 1935.

HÖLTERS, Wolfgang: “Aktiengesetz”, Münih 2014.

HÜFFER, Uwe/ KOCH, Jens: “ Aktiengesetz”, München, 2018.

İMREGÜN, Oğuz : “Anonim Ortaklıklar”, İstanbul 1989. (Anonim Ortaklıklar)

İMREGÜN, Oğuz : “Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Kâr Payı(Temettü) Hakkı”, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, İstanbul 2002, C.1, s. 413-434. (Kâr Payı)

İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori İmtiyazlı Paylar Kurulları, Prof.Dr.Yaşar Karayalçın’a 65.Yaş Armağanı, Ankara 1988, s.192 vd. (Özel Kategori İmtiyazlı Paylar Kurulları)

İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Özel Kategori Paylar”, Prof.Dr.Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara 2003, s. 181-200. (Özel Kategori Paylar)

İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri”, İstanbul 1962. (Menfaat İhtilafları)

İZGİ, Mehmet Feridun: “Türk Hukukunda Tahkim Benzeri Uyuşmazlık Çözüm Yolları”, İstanbul 2023.

KARA, Hacı: “Arabuluculuk İle Tahkim Arasındaki Farklar”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2024, C.9, S.1, s.3-48.

KARAHAN, Sami: “Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar Ve İmtiyazların Korunması”, İstanbul 1991.(İmtiyazların Korunması)

KARAHAN, Sami: “Kar Dağıtımına İlişkin Genel Kurul Kararını İptal Eden Mahkeme, Karın Dağıtılmasına Karar Verebilir Mi?”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2013, S.1, C.3, s.19-32.(Kâr)

KARAMANLIOĞLU Argun: “TTK Madde 360 Uygulamasına İlişkin İki Sorun: Belirli Grup ve Azınlık Kavramları – Haklı Nedenle Önerilen Adayın Reddi”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak-Şubat 2021, C.16, S.197-198, s. 225-279.

KARASU, Rauf: “Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsil Edilme Hakkı”, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 2016, C.2, S.1, s. 31 – 40. (Yönetim Kurulunda Temsil)

KARASU, Rauf: “Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi”, B.2, Ankara 2015. (Emredici Hükümler İlkesi)

KARASU, Rauf: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı”, Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan, Ankara 2010, C.1, s. 1239-1261. (Genel Kurul Kararlarının Butlanı)

KARATAŞ, İzzet: “Uygulamada İhtiyari Tahkim”, Ankara 1999.

KARAYALÇIN, Yaşar : “ Kâra Katılmada İmtiyaz”, Özel Hukukta Meseleler ve Görüşler ,Hukuki Mütalâalar (1975-1983) Ankara Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1983, s.116-123. (Kâra Katılmada İmtiyaz)

KARAYALÇIN, Yaşar: “Esas Sermaye Arttırımında İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Hukuki Durumu”, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, BATİDER, Ankara 1993, s.81-85. (İmtiyazlı Pay Sahipleri)

KARSLIOĞLU, Hasan : “Anonim Şirketlerde Belirli Gruplara Yönetimde İmtiyaz Tanınması ve Bu Durumda İmtiyazın Payı Takip Etmesinin Engellenebilmesi Sorunu”, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2022, C. 17, S. 207, s. 397-420. (Yönetimde İmtiyaz)

KARSLIOĞLU, Hasan : “Anonim Şirketlerde Genel Kurul”, Ankara 2019.(Genel Kurul)

KARSLIOĞLU, Hasan : “Anonim Şirketlerde Kâr Payının Hesaplanması ve Dağıtım İlkeleri”, Ankara Barosu Dergisi, 2019, C.77, S.3, s.181 – 227. (Kâr Payı)

KAYA, Arslan: “Makalelerim I”, İstanbul 2012.

KAYA, İlkay: “İmtiyazlı Pay Kavramı ve Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Paylar”, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2016,C.2, S.3, s.225-245.

KAYALI İPEKEL, Fena: “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurul Kararları İle İlgili Bazı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi 2020, S.1, 1.B. , s. 87-106.

KAYIHAN Şaban/YASAN, Mustafa: “Ticaret Hukuku”, Ankara 2017.

KAYIKLIK, Abdurrahman: “Şirketler Hukuku İhtilaflarında Tahkim: Rüzgâr Tersine Dönerken” , Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Aralık 2024, C.30, S.2, s.1031-1048.

KEKEÇ, Elif Kısmet: “Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar Ve Taktikler”, Ankara 2011.

KENDİGELEN, Abuzer/ÇONKAR, Mustafa: “Zamanaşımına Uğrayan Kâr Payı Alacağı Konusundaki Özel Düzenleme”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2013,C.71, S.2, s.205 – 223.

KENDİGELEN, Abuzer: “Anonim Ortaklık, Yönetim Haklarında İmtiyaz”, İstanbul 1999. (Yönetim Haklarında İmtiyaz)

KENDİGELEN, Abuzer: “Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylara İlişkin Değişiklik Önerileri”, Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s.321-334. (İmtiyazlı Pay)

KENDİGELEN, Abuzer: “Anonim Ortaklıkta İntifa Hakkı”, İstanbul 1994. (İntifa)

KENDİGELEN, Abuzer: “Genel Kurula İlişkin Bazı Sorunlar”, Hukuki Mütalâalar, C.12: 2012-2013/1 , İstanbul 2015. (Genel Kurul)

KENDİGELEN, Abuzer: “İmtiyazlı Paylar”, 40.Yılında Türk Ticaret Kanunu, İstanbul 1997, s. 194-197. (İmtiyazlı Paylar)

KENDİGELEN, Abuzer: “İsviçre Hukukunda Farklı Pay Sahibi Kategori veya Gruplarının Şirket Organlarında Temsili (OR Art. 709)” Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, ed.: Prof. Dr. Hayri Domaniç, İstanbul 1999, s.339-402. (İsviçre Hukukunda Grupların Şirket Organlarında Temsili)

KENDİGELEN, Abuzer: “İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyazlı Paylar (Stimmrechtsaktie)”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Oğuz İmregün'e Armağan, 1998, s. 335-387. (İsviçre Hukukunda Oy Hakkında İmtiyaz)

KENDİGELEN, Abuzer: “Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler”, Güncellenmiş 2.Basıdan 3.(Tıpkı) Bası, İstanbul 2016. (İlk Tespitler)

KILIÇOĞLU, Ahmet: “Borçlar Hukuku Genel Hükümler”, Ankara 2022.

KIRCA, İsmail / GÜREL, Murat: “Bazı Pay Sahipleri Diğerlerinden Daha mı İmtiyazlı ? 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 478. Maddesinin 4. Fıkrası Hakkında Bir İnceleme" , Prof. Dr. Erdal Onar'a Armağan, C. 2, B.1., Ankara Üniversitesi, 2013, s.1029-1047. (İmtiyaz)

KIRCA, İsmail /ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar : “Anonim Şirketler Hukuku”, C.1, B.1, Ankara 2013. (Anonim Şirketler)

KIRCA, İsmail /ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar : “Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul”, C.2/1, Ankara 2024. (Genel Kurul)

- KIRCA, İsmail /ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar : “Anonim Şirketler Hukuku, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, C.2/2, Ankara 2016. (Hükümsüzlük)
- KIRCA, İsmail: “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, İstanbul 2022.
- KIYAK, Emre: “Dönüştürücü Arabuluculuk-Problem Çözücü Arabuluculuk İle Uyumlaştırılması”, Ankara 2018.
- KİNDLER, Peter: “The Spirit Of Corporate Law : Core Principles Of Corporate Law in Continental Europe”, Germany 2013.
- KİRTİL, Neşe : “Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu”,İzmir 2005. (İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu)
- KİRTİL, Neşe : “İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması”, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof.Dr.İrfan Baştuğ Anısına Armağan”, 2005, C.7, s.79-98. (İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısı)
- KOÇYİĞİT, İlker/BULUR, Alper: “ Ticari Uyuşmazlıklarda Dava Şartı Arabuluculuk”, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Daire Başkanlığı Yayınları, Mart 2019.
- KRAAKMAN, Reinier : “ The Anatomy Of Corporate Law : A Comparative And Functional Approach”, Oxford University Press, 2017.
- LEMKE, Patrick: “ Aktiengesetz”, Deutschland 2023.
- LOKMANOĞLU, Salim Yunus: “Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Dava Şartı”, Beykent Üniversitesi , Haziran 2024, C.10, S.19, s.53-85.
- MANAVGAT, Çağlar: “Hukuki Bakımdan Halka Açık Anonim Ortaklıklar Ve Halka Arz”, 1.B., Ankara 2016.(Halka Açık Anonim Şirket)
- MANAVGAT, Çağlar: “Kayıtlı Sermaye Sisteminde Yönetim Kurulunun İmtiyazlı Pay Çıkarma Yetkisi Ve Sınırları”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C.3, Ankara 2009, s. 671-683.(İmtiyazlı Pay)

MEIER –HAYOZ, Arthur/Forstmoser, Peter: “ Schweizerisches Gesellschaftsrecht”, Bern 2018.

MEMİŞ, Tekin: “Grup İmtiyazının Kabul Edildiği Bankalarda Grup İçindeki Bütün Paylar Nitelikli Pay Sayılır Mı?”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Hakan Pekcanitez’e Armağan, C.16, Özel Sayı, İzmir 2014, s.3105-3121.

MERCADO KIERKEGAARD, Sylvia: “Business and Law Theory and Practice”, Ankara Barosu 2008.

MOROĞLU, Erdoğan: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu(Başlangıç Hükümleri, Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak Ve Son Hükümler) Değerlendirmeler Ve Öneriler”, İstanbul 2016. (Değerlendirmeler Ve Öneriler)

MOROĞLU, Erdoğan: “Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı”, 4.B., İstanbul 2018. (Sermaye Artırımı)

MOROĞLU, Erdoğan: “Anonim Ortaklıkta Çoğunluk Pay Sahiplerinin Azınlık Ve İmtiyazlı Pay Sahiplerine Karşı Korunması”, Makaleler I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s. 229-338. (İmtiyazlı Pay Sahipleri)

MOROĞLU, Erdoğan: “Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, İstanbul 2017. (Hükümsüzlük)

MOROĞLU, Erdoğan: “Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Daveti Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararlarına Etkisi Ve Yargıtay Kararları”, BATİDER, Aralık 1991, s. 39 – 43. (Genel Kurul)

MOROĞLU, Erdoğan: “Kayıtlı Sermaye Sistemine Geçiş Ve Kayıtlı Sermaye Tavanının Arttırılmasında İmtiyazlı Pay Sahipleri Kurulu Kararı", Hukukî Mütalâalar, İstanbul 2007, s.238-243. (Kayıtlı Sermaye Tavanının Arttırılmasında İmtiyazlı Pay Sahipleri Kurulu Kararı)

MOUSTAKİ, Guy/ENGAMMARE, Valerie: “Avrupa Birliği Şirketler Hukuku” (Çeviri: Huysal Sezgin, Ayşegül), MÜFHD 2005, C.14, S.1-2, s.253-289.

MULLER, Maarten: “ Corporate law in the Netherlands”, 2013.

- NARBAY, Şafak/ AKKUŞ, Muhammed: “Ticari İş Ve Tüketici İşlemi Kavramları Ekseninde Görevli Mahkeme Ve Dava Şartı Arabuluculuk Üzerine Düşünceler”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Ekim 2020, S.44, 301-334.
- NİZAMOĞLU, Mehmet Berkay: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, Ankara 2019.
- NOMER ERTAN, Nedret Füsün: “ İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu 6102 Sayılı TTK’ nun Getirdiği Yenilikler” , Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2014 Mayıs-Haziran, s.133-144. (İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu)
- NOMER ERTAN, Nedret Füsün: “Anonim Ortaklıkta Eşit Davranma(Eşit İşlem) İlkesi”,Oğuz İmregün’e Armağan, İstanbul 1998, s.469-490. (Eşit İşlem İlkesi)
- NOMER, Haluk N: “Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar”, İstanbul 2008.
- OĞUZ, Özgür/KOÇAK, Merve: “Ticari Uyuşmazlıklarda Zorunlu Arabuluculuk”, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, 2020, C.5, S.3, s.485-502.
- OĞUZMAN, Kemal/ ÖZ, Turgut : “Borçlar Hukuku Genel Hükümler”, İstanbul 2015.
- OĞUZMAN, Kemal/BARLAS, Nami: “Medeni Hukuk, Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar”, İstanbul 2024.
- OKUCU TAFTALI, İpek: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyaz”, İstanbul 2018.
- OKUTAN NİLSSON, Gül : “Anonim Ortaklıklarda Pay Sahipleri Sözleşmeleri”, İstanbul 2004.
- ORUÇ, Murat: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Ortaklıkta İmtiyazların Korunması”, BATİDER, 2010, C.26, s.170-203.
- ÖLMEZ, Fatih: “Belirli Grupların Anonim Şirket Yönetim Kurulunda Temsili”, İstanbul 2021.
- ÖNDER YEŞİLTEPE, Salih: “Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Çıkarma Ve Satma Hakları”, 2.B., Ankara 2015.

- ÖZATLAN, Yurdal: “Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi Davası(Denkleştirme Davası) ”, İstanbul 2014.
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Alternatif Uyuşmazlık Çözümü”, 5.B., Ankara 2022.(Alternatif Uyuşmazlık)
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Arabuluculuk İle Tahkim Yöntemlerinin Kesişme Bölgesi: Arabuluculuk-Tahkim”, Yargıtay Dergisi, Ocak 2017, C.43, S.1, s.15-99.(Arabuluculuk İle Tahkim)
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Dünya Çapındaki Adalete Ulaşma Hareketiyle Ortaya Çıkan Gelişmeler Ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümü”, AÜEHFD, 2002, C.51, S.2, s.121-162. (Adalet)
- ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Tahkim Hukuku”, C.1, B.1, Ankara 2022.(Tahkim)
- ÖZER, Turan: “Arabuluculuk Ve Felsefesi Hakkında”, İstanbul 2020.
- ÖZMUMCU, Seda: “ Uzak Doğu’da Arabuluculuk Anlayışı İle Türk Hukuk Sisteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış”, İstanbul 2012.
- ÖZTÜRK, Ezgi: “Halka Açık Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar”, İstanbul Barosu Dergisi, C.83, S. 6, Kasım 2009,s.3159-3166.
- PENNİNGTON, Robert R.: “ Company Law”, London 1995.
- POLTE, Marcel : “Aktiengattungen”,Frankfurt 2005.
- POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal/ ÇAMOĞLU, Ersin : “Ortaklıklar Hukuku I”, 13.B., İstanbul 2014. (Ortaklıklar I)
- POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal/ ÇAMOĞLU, Ersin : “Ortaklıklar Hukuku II”, 14.B., İstanbul 2019. (Ortaklıklar II)
- POROY, Reha/YASAMAN, Hamdi: “Ticari İşletme Hukuku”, İstanbul 2010.
- PULAŞLI, Hasan: “Anonim Şirketlerde Yönetimde İmtiyaz Ve Buna İlişkin Esas Sözleşme Düzenlemelerinin Anlam Ve Etkisi”, Prof.Dr.Erdoğan Moroğlu’na Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1999, s.563-592. (Yönetimde İmtiyaz)

- PULAŞLI, Hasan: “Bağlı Nama Yazılı Pay Senetleri”, Ankara 1992. (Pay Senetleri)
- PULAŞLI, Hasan: “Şirketler Hukuku Şerhi Cilt I”, Ankara 2022. (Şerh II)
- PULAŞLI, Hasan: “Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II”, 4.B., Ankara 2022. (Şerh II)
- PULAŞLI, Hasan: “Şirketler Hukuku Şerhi Cilt III”, 4.B., Ankara 2022. (Şerh III)
- PULAŞLI, Hasan: “Şirketler Hukuku”,5.B., Ankara 2017.(Şirketler)
- PULAŞLI, Hasan: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımı”, BATİDER, Aralık 2006, S.4, C.23, s.35-90. (Sermaye Artırımı)
- PULAŞLI, Hasan: “Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirkette İmtiyazlı Paylar”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013, C.8, S.1, s.1-12. (Anonim Şirkette İmtiyazlı Paylar)
- PULAŞLI, Hasan: “Türk Ticaret Kanun Tasarısına Göre Oy Hakkındaki İmtiyazın Sınırı Ve Etkisiz Olduğu Haller”, BATİDER, Haziran 2008, C.24, S.3, s.19-31. (Oy Hakkındaki İmtiyaz)
- REİSBERG, Arad /DONOVAN, Anna: “ Pettet, Lowry Reisberg’s Company Law”, England 2018.
- REİSOĞLU, Seza: “İmtiyazlı Payların Sorunları-Tartışmalar, Ticaret Hukuku Ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1996, s.24-36.
- ROACH, Lee: “ Company Law”,Oxford 2022.
- ROSS, Stephen A. /WESTERFIELD, Randolph W. /JORDAN, Bradford D., “Fundamentals of Corporate Finance”, New York, 2016.
- SEBZECİ, Uğur: “İmtiyazlı Paylar”, Mecmua Ankara Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin Fakültelerine Armağanı, 2008, 1.B., s.423-449.
- SEKHAR, Chandra : “ Joint Stock Companies”, ABD 2020.
- SERTOĞLU, Burak : “TTK’da İmtiyaz Sistemi Ve Kurumsal Yönetim Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, C.88, S.1, 2014, s. 283 - 313.
- SODERQUIST, Larry D.: “ Corporate Law&Practice”, New York, 1999.

- SÖNMEZ, Numan Sabit: “Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin İmtiyaz Yoluyla Yönetim Kurulunda Temsili”, İstanbul 2024.
- SPİNDLER, Gerald /STILZ, Eberhard: “Aktienrecht”, München 2022.
- SULUK, Cahit : "Anonim Ortaklıkta Oyda İmtiyazlı Paylar", Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1996.
- SÜRAL, Ceyda(ed.) /ÖMEROĞLU, Ekin(ed.) : “Türkiye’de Arabuluculuk Nasıl Etkin Ve Başarılı Hale Gelir? İngiliz Ve Portekiz Uygulamaları Işığında Öneriler”, 1.B., Nisan 2015.
- ŞENER, Oruç Hami : “Anonim Ortaklıklara İlişkin Emsal Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi”, Ankara 2023. (Yargıtay)
- ŞENER, Oruç Hami : “Ortaklıklar Hukuku”, 4. B. Ankara 2019. (Ortaklıklar)
- ŞENER, Oruç Hami, Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, 2. B. , İstanbul 2020. (Limited)
- TANRIVER, Süha: “Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Arabuluculuk”, 2.B. , Ankara 2022.
- TAŞDELEN, Nihat: “ Anonim Ortaklıkta Pay Sahipliği Sıfatının Kazanılması”, İstanbul 2005.
- TEKİL, Fahiman: “Anonim Şirketler Hukuku”, İstanbul 1998.
- TEKİN, Uğur(ed.) / ÖZELCİ, Yasin Barış(ed.) : “Farklı Bakış Açılarından Ticari Davalarda Dava Şartı Olarak Zorunlu Arabuluculuk Sempozyumu”, 3 Mayıs 2019, Ankara Üniversitesi Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 2021.
- TEKİNALP, Ünal: “Anonim Ortaklığın Bilançosu Ve Yedek Akçeleri”, İstanbul 1979.(Bilanço Ve Yedek Akçe)
- TEKİNALP, Ünal: “Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi I”, İktisat ve Maliye Dergisi, 1979, C.26, S.2, s.78-80. (Hakların En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesi)

- TEKİNALP, Ünal: “İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Toplantısının Onaylama Kararı, Yargıtay’ın Bir İctihadı Üzerine İnceleme”, İktisat ve Maliye Dergisi 1976, C. 22, S. 12, s. 510 vd. (İmtiyazlı Pay Sahipleri)
- TEKİNALP, Ünal: “İmtiyazlı Paylara İlişkin Bazı Sorunlar”, XIII. Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Ankara 1996, s. 1-24.(İmtiyazlı Pay Sorunları)
- TEKİNALP, Ünal: “Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku”, 4.B. , İstanbul 2015. (Sermaye Hukuku)
- TEKİNALP, Ünal: “Sermaye Piyasası Hukukunun Esasları”, İstanbul 1982. (Sermaye Piyasası)
- TEKİNALP, Ünal: “Tek Kişilik Ortaklık I, Tek Pay Sahipli Anonim Ortaklık”, İstanbul 2011. (Tek Kişilik Ortaklık)
- TEOMAN, Ömer: “Alman Paylı Ortaklıklar Kanunundaki Düzenlemeye Göre Oydan Yoksun Ayrıcalıklı Pay Kavramı”, Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.349 -363. (Alman Paylı Ortaklıklara Göre Ayrıcalıklı Pay)
- TEOMAN, Ömer: “Anonim Ortaklıklarda Ayrıcalıklı Paylara Sahip Bulunan Kişilerin İşçi Sendikası Kuramamaları Ve Bunlara Üye Olamamaları Kuralı Üstüne Düşünceler” , Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.235-243.(İşçi Sendikası)
- TEOMAN, Ömer: “Ayrıcalıklı Paylar”, Yaşayan Ticaret Hukuku, İstanbul 1997, s.112-122. (Ayrıcalıklı Pay)
- TEOMAN, Ömer: “Bir Anonim Ortaklıkta Payların Tümüne Yasada Öngörülenden Daha Fazla Hak Tanınması Ayrıcalık Anlamına Gelir mi?” Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.1036 -1041. (Daha Fazla Hak)
- TEOMAN, Ömer: “İsviçre’de Anonim Ortaklıklar Hukuku Değiştirilirken(ÖnTasarı’nın Oluşumuna Ve Getirdiklerine Genel Bir Bakış) , Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.263-284. (İsviçre’de Anonim Ortaklıklar)
- TEOMAN, Ömer: “Kayıtlı Sermaye Sistemini Kabul Eden Anonim Ortaklıklarda Ayrıcalıklı Pay Sahiplerinin Tavan Tutarının Yükseltilmesini Veya Çıkarılmış

Sermayenin Artırılmasını Onaylamalarının Zorunlu Olup Olmadığı Sorunu'',
Tüm Makalelerim (1971-2001), İstanbul 2012, s.997-1005. (Kayıtlı Sermaye
Sistemini Kabul Eden Anonim Ortaklıklarda Ayrıcalıklı Pay)

TEOMAN, Ömer: “TTK Tasarısına Göre Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı, BATİDER, C.
25, S.3, Eylül 2009, s.5-24. (Oy Hakkı)

TEOMAN, Ömer: “Yönetim Kuruluna Aday Gösterme Ayrıcalığına Sahip Bir Grubun
Yapacağı özel Toplantıda Uygulanacak Yetersayılar'', Tüm Makalelerim,
(1971-2001), İstanbul 2012, s.1007-1014. (Aday Gösterme Ayrıcalığı)

TOLA, Nuran Rabia: “Anonim Ortaklıkta İmtiyazlı Paylar'', Kocaeli Üniversitesi
Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2017, C.8, S.16, s. 63-86.

TURAN, Gamze: “Anonim Şirketlerde Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz''. Ankara
Barosu Dergisi, Güz 2007, S. 4, s. 125-138.

TURGUT, Serkan: “Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunun
İşleyişi'', Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2019, S.39, s.243-258.

TÜRKOĞLU UTKU, Ferah : “Türk Anonim Şirketler Hukukunda Kayıtlı Sermaye
Sistemi'', Ankara 2016.

UÇAR, Sercan : “Özellik ve Nitelikleriyle Belirli Bir Grup Oluşturan Pay Sahipleri
Kavramı (TTK m. 360, f. 1, c. 1)”, BÜHFD, Ankara 2020, C. 15, S. 193-194, s.
1333- 1358.

ULUSOY, Erol/FALCIOĞLU, Mete Özgür: “ Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları''
Bilge Yayınevi, Ankara, 2014.

ULUSOY, Erol: “Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları'', Ankara
2016.

UYŞAL, Esra : “ İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu'nun Düzenlediği TTK. m.454'de
Kimin Hakları Korunuyor? '' , Legal Hukuk Dergisi, 2016, S.161, s.2509-2521.
(İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu)

UYŞAL, Esra : “Anonim Ortaklıklarda İmtiyazlı Paylar'', İstanbul 2018. (İmtiyazlı
Paylar)

ÜÇİŞİK, Güzin/ÇELİK, Aydın: “Anonim Ortaklıklar Hukuku”, C.2, Ankara 2022.

ÜFFER, Uwe/ KOCH, Jens : “ Aktiengesetz”, 2014.

ÜNAL, Ahmet Cemil: “Anonim Şirketlerde Kâr Payı, Kâr Dağıtımı ve Yedek Akçe Ayrılması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı, Ankara 2006.

ÜNAL, Süleyman: “İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası Açılabilir mi”, Yargıtay Dergisi, Ekim 1991, C. 17, S. 4, s. 540-553.

YANLI, Veliye: “Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Anonim Şirketlerde Kâr Dağıtımı”, BATİDER, 2014, C.30, S. 1, s. 5-32.

YASAMAN, Hamdi: “Anonim Ortaklıkların Birleşmesi”, Banka Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1987.

YASAMAN, Hamdi: “Şirketlerin Birleşme ve Bölünmeleri”, Bilgi Toplumunda Ünal Tekinalp’e Armağan, C. 1, B.1, İstanbul 2003, s.695-714.

YASAMAN, Hamdi: “Sermaye Artırımında İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulunun Onayı”, Şirketler Hukuku Ve Sermaye Piyasası Hukuku İle İlgili Makaleler/ Mütalaalar/Bilirkişi Raporları, İstanbul 2006.

YATAĞAN ÖZKAN, Çiğdem: “Anonim Şirketlerde Altın Paylar”, İstanbul 2016.

YAVUZ, Mustafa: “Anonim Şirketlerde Oyda İmtiyazlı Paylar”, Vergi Sorunları Dergisi, 2016, C.39, S.332, s.148 – 152.

YAVUZ, Mustafa: “Son Düzenlemeler Işığında Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Ve Pay Senetleri”, Mali Çözüm Dergisi, Kasım-Aralık 2015, İstanbul, S.132, s.63-71.

YAYLA, Ümit: “Yeni Türk Ticaret Kanunu Ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları-Elektronik Genel Kurullar”, İstanbul 2013.

- YEŞİLIRMAK, Ali: “Türkiye’de Ticari Hayatın Ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İçin Uyuşmazlıkların Etkin Çözümünde Doğrudan Görüşme, Arabuluculuk, Hakem-Bilirkişilik Ve Tahkim: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, İstanbul 2011.
- YILDIZ, Şükrü: “Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi”, Ankara 2004. (Eşit İşlem)
- YILDIZ, Şükrü: “Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı”, İstanbul 1996. (Yeni Pay)
- YILDIZ, Şükrü: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.18, S.2(Özel Sayı), İstanbul 2012, s.809-818. (Rüçhan Hakkı)
- YILDIZ, Şükrü: “Anonim Ortaklıklarda İhraç Primleri (Agio)”, AÜEHFD 2000, C. 4, S. 1-2, s. 547-565. (İhraç Primleri)
- YILMAZ, Hümeysra: “Anonim Şirkette İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu”, 2024 Ağustos, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Doktora Tezleri Dizisi No: 50, 2024 Ağustos.
- YÜCE, Aydın Alber : “ İsviçre Anonim Şirketler Hukuku Revizyon Tasarısının Şirket Sermayesi Ve Paylar Bakımından Getirdiği Bazı Yenilikler”, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.12, S.2, 2017, s. 55-79.

İNTERNET KAYNAKLARI

- AKBULAK, Yavuz, “İngiltere’de Küçük Şirketlere İlişkin Yeni Kotasyan Koşulları”, 23 Mart 2022, <https://legal.com.tr>, E.T: 29.10.2024. (İngiltere’de Kotasyon)
- AKBULAK, Yavuz: “Amerikan ve İngiliz Hukukunda Oyda İmtiyazlı Paylar”, 7 Haziran 2022, <https://legal.com.tr> , E.T: 17.04.2024. (Oyda İmtiyazlı Paylar)
- AKBULAK, Yavuz: “İmtiyazlı Hisse Senetlerinin (Payların) Uluslararası Hukukta Düzenlenişi”, 24 Mart 2022, <https://legal.com.tr>, E.T: 17.04.2024. (İmtiyazlı Hisse Senedi)
- AKBULAK, Yavuz: “İsviçre Borçlar Kanunu’na Göre Sermaye Artırımı Türleri, İmtiyazlı Paylar ve İntifa Senetleri”, 18 Temmuz 2022, <https://legal.com.tr>, E.T: 17.04.2024. (İsv.BK.’da İmtiyazlı Paylar)

Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil: Obligationenrecht) vom 30. März 1911 (Stand am 1. Januar 2025)
https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/de , E.T. :20.01.2025.

Code de Commerce, <https://codes.droit.org/PDF/Code%20de%20commerce.pdf> , E.T.: 13.03.2024.

Communication of the Commission on Certain Legal Aspects Concerning Intra-EU Investment, 19.7.1997, s. 15–18, <https://eur-lex.europa.eu> , E.T.:20.11.2024.

ÇAMOĞLU, Ersin: “6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Ortaklık Yönetim Kurulunda Belirli Grupların Temsili”, Halil Arslanlı Bilim Arşivi, <http://arslanlibilimarsivi.com> , s.1-4, E.T: 29.10.2024.

Großkommentar AktG Online, <https://www.degruyter.com/database/gkao/html>, E.T.:20.11.2024.

<https://en.wikipedia.org> , E.T: 29.10.2024.

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.pdf> , E.T: 29.10.2024.

<https://legal.com.tr> , E.T: 29.10.2024.

<https://proxyelite.info/tr> ,E.T: 29.10.2024.

<https://sozluk.gov.tr> , E.T:29.10.2024.

https://www.americanbar.org/groups/business_law/resources/model-business-corporation-act , E.T: 29.04.2024.

<https://www.gesetze-im-internet.de/aktg> , E.T.:20.11.2024.

<https://www.hukukmedeniyeti.org> , E.T: 29.10.2024.

<https://www.kgk.gov.tr> , E.T: 29.10.2024.

<https://www.legislation.gov.uk> , E.T: 1.11.2024.

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents> , E.T: 28.02.2025.

<https://www.lexpera.com.tr> , E.T.: 13.04.2024.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Fatma Tuğçe ALTINTAŞ

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Lisans Öğrenimi : Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler

Yüksek Lisans Öğrenimi : Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk

Bildiği Yabancı Diller

İngilizce

Tarih : 28.04.2025